

INTRO HIMMO LUOVUUS TOIMINTA

Wärtsilän vuosikertomus 2008

A vibrant carnival scene featuring a person in a large, colorful feathered costume. The costume is primarily red and orange with black and white patterns, and it has a large, elaborate headdress made of many long, thin feathers. The person is holding a large, ornate staff or scepter. In the background, there are other people in costumes and a large banner with the word "CARNIVAL" visible. The overall atmosphere is festive and colorful.

OLETKO INTOIHIMIOINEN

LÖYTÄISITKÖ PARHAIMMAT MAHDOLLISET RATKAISUT ASIAKKAIDEN TARPEISIIN?

A wide-angle photograph of a desert landscape featuring rolling sand dunes. The dunes are a warm, reddish-brown color and are sparsely covered with small, dark green desert shrubs. The sky is a pale, clear blue, and the overall lighting suggests a bright, sunny day. The text is overlaid on the lower-left portion of the image.

OLETKO LUOVA

RAKENTAISITKO VOIMALAITOKSEN TÄNNE?

TARTUTKO
TOIMIEEN?

Menestyminen tämän päivän haastavissa markkinaolosuhteissa edellyttää intohimoa, luovuutta ja toimintaa. Intohimoa asiakkaiden tavoitteiden saavuttamiseen. Luovuutta innovatiivisten tuotteiden ja palveluiden löytämiseen. Toimintaa asioiden eteenpäin viemiseen. Wärtsilässä meitä on lähes 19.000 intohimoista ja luovaa tekijää, jotka ovat omistautuneet tekemään töitä menestyksemme eteen.

Sisältö

■ Toimintakatsaus

06	Wärtsilä lyhyesti
08	Strategia
14	Konsernijohtajan katsaus
16	Markkinaympäristö
19	Ship Power
22	Services
25	Power Plants
29	Wärtsilä Industrial Operations

■ Corporate Governance -katsaus

32	Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2008 (Corporate Governance statement)
42	Riskit ja riskienhallinta
47	Osakkeet ja osakkeenomistajat
52	Wärtsilä pääomamarkkinoilla 2008

■ Kestävän kehityksen katsaus

56	Wärtsilä ja kestävä kehitys
62	Taloudellinen vastuu
66	Ympäristövastuu
68	Tuotteet, tuotekehitys ja ympäristö
74	Ympäristövastuun tunnuslukuja
78	Henkilöstö ja sosiaalinen vastuu
86	Raportoinnin laajuus
86	Raportointiprofiili
87	Riippumaton varmennusraportti
88	GRI sisältöindeksi

■ Tilinpäätös

92	Viisivuotiskatsaus	129	Emoyhtiön tilinpäätös
94	Tunnuslukujen laskentakaavat	129	Tuloslaskelma
95	Hallituksen toimintakertomus 2008	129	Tase
104	Konsernitilinpäätös	131	Rahavirtalaskelma
104	Tuloslaskelma	132	Emoyhtiön tilinpäätöksen laadintaperiaatteet
105	Tase	133	Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot
106	Rahavirtalaskelma	137	Hallituksen ehdotus
107	Laskelma oman pääoman muutoksista	138	Tilintarkastuskertomus
108	Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet	139	Kvartaalitunnuslukuja 2007–2008
112	Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	139	Tietoja osakkeenomistajille

TOIMINTAKATSAUS

- 06 Wärtsilä lyhyesti
- 08 Strategia
- 14 Konsernijohtajan katsaus
- 16 Markkinaympäristö
- 19 Ship Power
- 22 Services
- 25 Power Plants
- 29 Wärtsilä Industrial Operations

Vuonna 2008 Wärtsilä avasi uudet, laajennetut toimitilat ja huoltopisteen Bakuun, Azerbaidžaniin, jossa Wärtsilä on toiminut jo kymmenen vuotta. Wärtsilän palveluksessa on alueella noin 60 henkilöä.

ENERGIA ON INTOHIMOMME

(JA INTOHIMOSTA SAAMME ENERGIAA)

Ship Power

Wärtsilä on johtava laivojen voimaratkaisujen – laivasuunnittelun, moottoreiden, aggregaattien, alennusvaihteiden, propulsiolaitteistojen, automaatio- ja voimansiirtojärjestelmien sekä tiivisteratkaisujen – toimittaja. Asiakkaamme ovat maailmanlaajuisesti ja paikallisesti johtavia yrityksiä, jotka toimivat kauppa-, offshore- ja risteilyalusten ja lauttojen, merivoimien sekä erikoisalusten segmenteillä. Meillä on vahva markkina-asema kaikilla merenkulun pääsegmenteillä arvostettuna koneistojen ja järjestelmien toimittajana.

Services

Wärtsilä tukee asiakasta toimitetun järjestelmän koko elinkaaren ajan optimoimalla laitteiston hyötysuhdetta ja suorituskkyä. Tarjoamme alan laajimman valikoi- man ja parhaat palvelut sekä laivoihin että voimaloihin. Kaikki asiakkaamme hyöttyvät asiantuntevasta, merkki- riippumattomasta palvelusta, jota on saatavana läheltä, nopeasti ja ympäristöystävällisesti.

Power Plants

Wärtsilä on johtava voimalaratkaisujen toimittaja hajautetun energiantuotannon markkinoilla. Ratkai- summe kattavat perusvoimantuotannon, sähköverkon vakaaseen toimintaan ja kuormitushuippujen tasaa- miseen tarkoitetut voimalat, teollisuuden oman ener- giantuotannon sekä öljy- ja kaasuteollisuuden tarpeet. Luomme ylivertaista lisäarvoa hajautetuilla, joustavilla, tehokkailla ja ympäristömyötäisillä energiaratkaisuil- lamme. Teknologiamme mahdollistaa maailmanlaajui- sen siirtymisen kestävämpään ja uudenaikaisempaan energiainfrastruktuuriin.

Wärtsilä lyhyesti

Wärtsilä on edelläkävijä merenkulun ja energia-alan laitteiden, ratkaisujen sekä palvelujen toimittajana. Wärtsilän ratkaisut tukevat asiakasyritysten liiketoimintaa tuotteen koko elinkaaren ajan. Wärtsilä kehittää teknisiä sovelluksia, joista hyötyvät sekä asiakkaat että ympäristö. Innovatiivisten tuotteiden ja palvelujen avulla Wärtsilän tavoitteena on olla kaikkien asiakkaittensa arvostetuin yhteistyökumppani. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi lähes 19.000 ammattilaista työskentelee 160 toimipisteessä lähes 70 maassa.

Vuosi 2008 lyhyesti

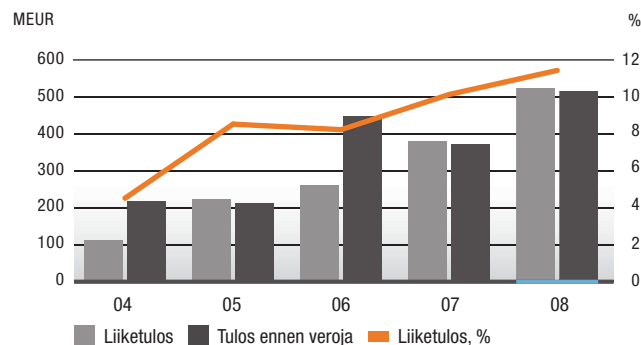
Vuosi 2008 oli monella tavalla erilainen vuosi. Ensimmäisen puolen vuoden aikana aktiviteetti sekä laivanrakennus- että voimalamarkkinoilla oli erittäin vilkasta. Syksyn kuluessa maailman talouskriisin merkit vahvistuivat ja epävarmuus myös laivanrakennusmarkkinoilla kasvoi. Rahoituskriisin seurauksena laivanrakennusmarkkinat pysähtyivät kokonaan vuoden neljännellä vuosineljänneksellä, jolloin tehtiin vain yksittäisiä laivatilauksia. Voimalamarkkinoiden aktiviteetti säilyi koko vuoden hyvänä, mutta asiakkaiden päätösten teko hidastui vuoden toisella puoliskolla. Olosuhteet Services-markkinoilla jatkuivat suotuisina koko vuoden 2008 ajan.

- Katsauskauden tilauskertymä oli viime vuoden tasolla, 5.573 milj. euroa (5.633).
- Tilauskanta kasvoi 9% ja oli 6.883 milj. euroa (6.308) vuoden lopussa. Katsauskauden aikana tilauksia peruttiin 333 milj. euron arvosta ja tämän lisäksi riskinä on, että tilauksia voi peruuntua noin 800 milj. euron arvosta.
- Liikevaihto kasvoi 23% 4.612 milj. euroon (3.763). Services-liiketoiminnan osuus liikevaihdosta oli 40%, Ship Powerin osuus 33% ja Power Plants -liiketoiminnan osuus 27%.
- Kannattavuus parani selkeästi ja oli 11,4% (10,1). Liikevoitto oli 525 milj. euroa (380), kasvua oli 38%.
- Osakekohtainen tulos parani 3,88 euroon (2,74).

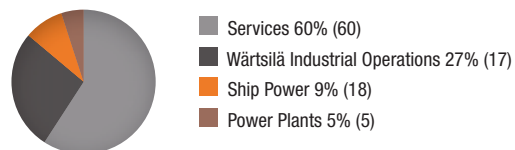
- Vuoden aikana Wärtsilä osti laivasuunnittelun johtaviin yrityksiin kuuluvan itsenäisen Vik-Sandvik -konsernin, sekä singaporelaisen Conan Wu & Associates Pte Ltd (CWA) -yhtiön. Yhdistämällä laivasuunnitteluosaamisen propulsiolaitteistojen ja automaatiojärjestelmien tarjontaan Wärtsilä pystyy luomaan asiakkailleen entistä enemmän lisäarvoa.
- Services-liiketoiminnan huoltopalveluvalikoima laajeni tanskalaisen International Combustion Engineering A/S (I.C.E.) -yhtiön oston myötä. Yhtiön toimialana ovat höyrykattiloiden ja niihin liittyvien poltinjärjestelmien huolto- ja korjauspalvelut.
- Services jatkoi edelleen verkostonsa laajentamista avaamalla ja laajentamalla toimistoja ja huoltoverstaita Namibiaan, Chileen, Brasiliaan, Azerbaidžaniin, Kiinaan, Turkkiin ja Dubaihin.

Avainluvut

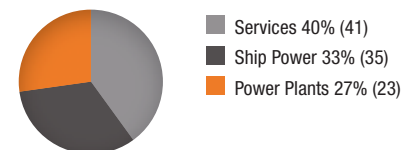
Tulos

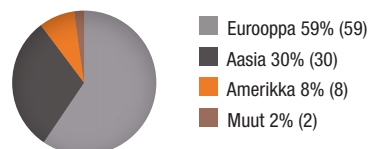
Henkilöstö liiketoiminnoittain

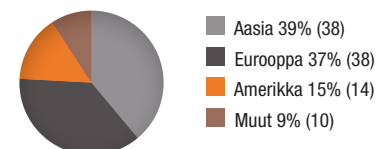
Liikevaihto liiketoiminnoittain

Henkilöstö markkina-alueittain

Liikevaihto markkina-alueittain

Avainluvut

MEUR	2008	10–12/ 2008	7–9/ 2008	4–6/ 2008	1–3/ 2008	2007	2006	MEUR	2008	10–12/ 2008	7–9/ 2008	4–6/ 2008	1–3/ 2008	2007	2006
Liikevaihto	4 612	1 530	1 140	1 092	850	3 763	3 190	Taseen loppusumma	4 743	4 743	4 538	4 055	4 122	3 749	3 188
Ship Power	1 531	579	344	365	244	1 320	985	Korolliset velat, brutto	664	664	539	422	365	283	270
Services	1 830	495	452	454	428	1 550	1 267	Rahavarat	197	197	166	156	432	296	179
Power Plants	1 261	464	349	273	175	882	934	ROI, %	32,4	-	-	-	-	26,0	31,8
Poistot ja arvonalentumiset	-99	-31	-26	-21	-21	-78	-72	Nettovelkaantumisaste	0,39	0,39	0,34	0,25	-0,07	-0,01	0,07
Liiketulos	525	197	123	124	81	380	262	Tilaukanta kauden lopussa	6 883	6 883	7 762	7 479	7 219	6 308	4 439
Liiketulos, %	11,4	12,9	10,8	11,4	9,6	10,1	8,2	Tilaukertymä	5 573	823	1 382	1 432	1 936	5 633	4 621
Myyntivoitot	-	-	-	-	-	-	124	Henkilöstö kauden lopussa	18 812	18 812	18 268	17 552	16 979	16 336	14 346
Tulos ennen veroja	516	183	127	131	75	372	447	Osakekannan markkina-arvo tilikauden lopussa	2 072	2 072	2 905	3 940	4 215	5 023	3 898
Tulos/osake, EUR	3,88 ¹	1,46	0,97	0,96	0,49	2,74	3,72								

¹ 3,96 euroa ilman Wärtsilän osakelajien yhdistämisen vaikutusta.

**Visiomme on olla
kaikkien asiakkaittemme
arvostetuin kumppani.**

Strategia

Wärtsilä on edelläkävijä merenkulun ja energia-alan laitteiden, ratkaisujen sekä palvelujen toimittajana. Tarjoamme jatkuvasti kehittyvään, ympäristömyötäiseen tekniikkaan perustuvia innovatiivisia tuotteita, palveluja ja ratkaisuja. Visiomme on olla kaikkien asiakkaittemme arvostetuin kumppani.

Strategisena tavoitteenamme on vahvistaa saavuttamamme johtavaa markkina-asemaa ja kasvaa edelleen. Laajan laite- ja palveluvalikoimamme ansiosta pystymme toimittamaan asiakkaille integroituja ratkaisuja, jotka vastaavat asiakassegmenttiemme erityistarpeisiin maailmanlaajuisesti. Tavoitteenamme on tarjota markkinoiden paras hyötysuhde, luotettavuus ja lisäarvo.

■ Ship Power

Wärtsilä Ship Power on johtava konehuone-, propulsio-, automaatio- ja sähköjärjestelmäratkaisujen toimittaja, jolla on vahva asema kaikilla merenkulun pääsegmenteillä.

Visiomme on olla telakoiden, varustamojen ja laivayhtiöiden luotettu kumppani kaikentyyppisten alusten ja offshore-sovellusten osalta koko niiden elinkaaren ajan suunnittelusta huoltopalveluihin. Toimialan laajin tuote- ja palveluvalikoima, kyky koota yksittäisistä laitteista ja palveluista laajempia järjestelmiä ja ratkaisuja sekä maailmanlaajuinen myynti- ja huoltoverkosto antavat meille ainutlaatuisen kilpailuaseman.

Ymmärrämme, että houkutteleva arvolutaus edellyttää sekä asiakkaidemme että heidän liiketoimintansa syvällistä tunteamista. Tiedämme tuotteiden hintojen, toimitusten täsmällisyyden, asennuksen helppouden ja projektinhallinnan merkityksen telakka-asiakkaillemme. Ymmärrämme, että varustamoille ensiarvoisen tärkeitä ovat suorituskykyyn vaikuttavat tekijät kuten luotettavuus, hyötysuhde, tukipalvelut ja kustannukset. Olemme sitoutuneet kehittämään ja toimittamaan ratkaisuja, jotka auttavat asiakkaitamme saavuttamaan omat liiketoimintatavoitteensa.

Toimintamme on organisoitu viiteen asiakassegmenttiin, joista kukin keskittyy vastaamaan omien asiakkaidensa erityistarpeisiin. Laivasuunnitteluosaamisemme antaa meille mahdollisuuden kehittää kokonaisvaltaisia ratkaisuja. Pystymme toimittamaan asiakkaalle optimaalisen ratkaisun ensimmäi-

Arvot

- Energia: Tartu tilaisuuteen ja pane toimeksi.
- Erinomaisuus: Tee asiat paremmin kuin kukaan muu alalla.
- Innostus: Tue avoimuutta, kunnioitusta ja luottamusta.

Missio

Toimitamme ratkaisuja, jotka tukevat asiakkaiden liiketoimintaa tuotteen koko elinkaaren ajan. Samalla kehitämme yhä parempia teknologioita, joista hyötyvät sekä asiakkaat että ympäristö.

Visio

Olemme kaikkien asiakkaittemme arvostetuin kumppani.

Wärtsilän tavoitteena johtava asema laivasuunnittelussa – yhtiö osti Vik-Sandvik-konsernin

Wärtsilä osti heinäkuussa 2008 laivasuunnittelun johtaviin yrityksiin lukeutuvan itsenäisen Vik-Sandvik-konsernin, joka tarjoaa varustamoille ja telakoille laivasuunnittelua ja teknisiä palveluja maailmanlaajuisesti.

Yrityskauppa on Wärtsilälle tärkeä strateginen askel, joka vahvistaa yhtiön asemaa kokonaisratkaisujen tarjoajana ja asiakkaiden arvostetuimpana yhteistyökumppanina. Yhdistämällä laivasuunnitteluosaamisen propulsiolaitteistojen ja automaatiojärjestelmien tarjontaan Wärtsilä pystyy luomaan asiakkailleen entistä enemmän lisäarvoa. Uudet elinkaaripalvelut mahdollistavat myös lisäkasvun. Wärtsilän tavoitteena on tulla johtavaksi laivasuunnittelupalveluiden tarjoajaksi eri segmenteillä.

”Näin merkittävä yrityskauppa luo meille mahdollisuuden nostaa laivasuunnittelu johtavaan asemaan myös itsenäisenä toimintona. Uskomme vahvasti, että tämä uusi ja innovatiivinen tapa yhdistää laivasuunnitteluosaaminen ja laitteistoratkaisut tekee meistä myös vahvemman kumppanin työskennellessämme muiden laivasuunnittelijoiden kanssa”, sanoo Ship Power -liiketoiminnan johtaja Jaakko Eskola.

Myöhemmin syksyllä Wärtsilä laajeni edelleen laivasuunnittelun alalla ostamalla alan johtaviin toimijoihin lukeutuvan singaporelaisen Conan Wu & Associates Pte Ltd (CWA) -yhtiön.

sistä spesifikaatioita koskevista päätöksistä aina lopulliseen käyttövaiheeseen.

Laajennamme jatkuvasti tarjontaamme ja osaamistamme oman kehitystyön, kumppanuuksien ja strategisten yritysostojen kautta. Jatkamme myös maantieteellisen läsnäolomme vahvistamista avainmarkkinoillamme, etenkin Aasiassa, mutta myös Brasiliassa ja Venäjällä.

Services

Wärtsilä Services tukee asiakkaiden liiketoimintaa tarjoamalla alan parhaita palveluja maailmanlaajuisesti 24 tuntia vuorokaudessa seitsemänä päivänä viikossa. Laaja, innovatiivinen palveluvalikoimamme optimoi laivakoneiden, offshore-laitosten ja voimaloiden hyötysuhteen ja niiden arvon.

Meillä on toimialallamme johtava asema, joka perustuu alan laajimpaan palveluvalikoimaan ja maailman kattavimman kokonaan omaan huoltoverkostoon. Palvelumme kattavat moottori-, sähkö- ja automaatio-, potkuri- ja kattilahuollon, käyttö- ja hallintopalvelut sekä koulutuspalvelut. Palvelumme on merkki-riippumatonta. Palvelumme ei rajoitu pelkästään standardituotteisiin vaan etsimme aina asiakkaiden kannalta parhaat tekniikat ja heidän tarpeisiinsa räätälöidyt ratkaisut. Esimerkkejä näistä ovat polttoainekonversiot, jälkiasennetut suorituskykyä parantavat potkuripaketit, ympäristösuorituskykyä parantavat jälkiasennukset ja kuntoon perustuva huolto.

Huoltotoiminta on viime vuosina kasvanut voimakkaasti, ja kasvu jatkuu orgaanisesti, solmimalla kumppanuussopimuksia sekä yritysostojen kautta. Jatkamme myös maantieteellisen läsnäolomme kehittämistä maailmanlaajuisesti sekä palveluvalikoimamme laajentamista. Asemamme markkinoilla luo vankan pohjan tulevalle kasvulle ja se tukee Wärtsilä-konsernin kehitystä.

Power Plants

Wärtsilä Power Plants on johtava voimalaratkaisujen toimittaja hajautetun energiantuotannon markkinoilla. Luomme ylivertaista lisäarvoa hajautetuilla, joustavilla, tehokkailla ja ympäristömyönteisillä energiaratkaisuillamme. Teknologiamme mahdollistaa maailmanlaajuisen siirtymisen kestävämpään ja uudenaikaisempaan energiainfrastruktuuriin.

Keskitymme tuotteisiin, palveluihin, liiketoimintaan ja projekteihin, jotka tuovat kiistattomia ympäristöetuja ja ovat taloudellisesti järkeviä. Edistämme aktiivisesti uusiutuvien energianlähteiden käyttöä ja muita kestävän kehityksen mukaisia, moderneja energiaratkaisuja, kuten käytettävyydeltään joustavat voimalaitokset sähköntuotannossa tai tuuli-voima varavoimana.

Tavoitteenamme on markkinajohtajuus valikoiduilla kohde-segmenteillä, joita ovat perusvoimantuotannon joustavat ratkaisut, teollisuuden oma energiantuotanto, sähköverkon vakaaseen toimintaan ja kuormitushuippujen tasaamiseen tähtäävä energiantuotanto sekä öljy- ja kaasuteollisuuden voimalaratkaisut. Pystymme vastaamaan näiden segmenttien erityistarpeisiin vahvan paikallisen myynti- ja huolto-organisaatiomme, ylivertaisen avaimet käteen -projektien toteutuksen, täyden käyttötuen ja ainutlaatuisen tuotevalikoimamme ansiosta.

Tuotteemme perustuvat testattuihin ja hyväksi havaittuihin ratkaisuihin ja niiden tarjoamia etuja ovat kilpailukykyiset kustannukset, korkea hyötysuhde, joustava käytettävyyys, pienet ympäristövaikutukset ja poikkeuksellisen laaja ja jatkuvasti laajeneva polttoainejoustavuus. Polttoaineen saatavuus ja energiahuoltovarmuus ovat tärkeitä huolenaiheita. Tämä avaa merkittäviä kasvumahdollisuuksia erityisesti kaasun ja nestemäisten biopolttoaineiden sovelluksille. Wärtsilän ratkaisut maksimoivat polttoaineesta ja markkinoista riippumatta koko voimalan hyötysuhteen.

■ Tutkimus ja kehitys

Wärtsilä suunnittelee, kehittää ja valmistaa kilpailukykyisiä moottoreita, propulsiojärjestelmiä, päästöjen käsittelyjärjestelmiä ja automaatiotuotteita sekä näihin pohjautuvia ratkaisuja. Tutkimus- ja kehitystoiminnan tavoitteena on saavuttaa johtava

Laajan laite- ja palveluvalikoimamme ansiosta pystymme toimittamaan asiakkaille integroituja ratkaisuja, jotka vastaavat asiakassegmenttiemme erityistarpeisiin maailmanlaajuisesti.

asema tuoteteknologiassa varsinkin ympäristötekniikan, luotettavuuden, hyötysuhteen, käyttökustannusten ja automaation osa-alueilla sekä kehittää proaktiivisesti uusia ratkaisuja. Tuotevalikoima sisältää sekä Wärtsilän omaan avainsuunniteluosaamiseen perustuvia että pitkäaikaisten strategisten yhteistyökumppaneiden kanssa suunniteltuja tuotteita. Wärtsilä jatkaa kokonaisratkaisujen kehittämistä Ship Power- ja Power Plants -asiakkaiden tarpeiden ja kysynnän perusteella tavoitteenaan ratkaisujen hyötysuhteen maksimointi. Jälkimarkkinoille kehitetään ratkaisuja, jotka pidentävät asiakkaille toimitettujen järjestelmien elinkaarta ja ennakoivat tulevia ympäristövaatimuksia.

■ Tuotanto

Wärtsilä ylläpitää tehokasta ja joustavaa tuotantorakennetta, joka vastaa markkinoiden vaihteluihin käyttämällä tarpeen

mukaan sisäistä ja ulkoista kapasiteettia. Tuotantomme on prosessilähtöistä, ja sitä ohjaavat toimituskeskukset, joiden vastuu ulottuu tilauksen vastaanotosta tuotteen suunnitteluun, tuotannon hankintoihin, kokoonpanoon ja tuotteiden toimitukseen. Teemme tiivistä yhteistyötä kumppaneiden ja toimittajien kanssa varmistaaksemme toimitusketjun erinomaisen toiminnan. Keskeistä on komponenttien saatavuuden, laadun ja toimitusvarmuuden varmistaminen. Hidaskäyntisten moottorimme valmistuksesta vastaavat valikoidut lisenssivalmistajat Aasian, Euroopan ja Etelä-Amerikan tärkeissä laivanrakennusmaissa pitkäaikaisten teknisten yhteistyö- ja avunantosopimusten perusteella.

■ Ympäristötavoitteet

Wärtsilän pää tavoite on toimittaa voimaratkaisuja, joiden hyötysuhde on korkea ja ympäristökuormitus vähäinen. Pyrimme jatkuvasti parantamaan tuotteidemme ja palvelujemme ympäristösuorituskykyä ja säilyttämään teknologiajohtajuutemme hyödyntämällä uutta tekniikkaa ja tekemällä yhteistyötä asiakkaiden ja muiden sidosryhmien kanssa. Näin mahdollistamme kansainvälisten ympäristösäännösten tiukentamisen.

■ Sosiaalinen vastuu

Wärtsilä toimii hyvänä yrityskansalaisena kaikkialla missä yhtiö toimii. Liiketoimintamme ja sidosryhmäsuhteemme perustuvat toimintaperiaatteisiimme (Code of Conduct). Tavoitteena on tarjota henkilöstölle mielenkiintoinen ja innostava työpaikka, jossa vallitsevat avoimuus, kunnioitus, luottamus, tasa-arvo sekä mahdollisuudet henkilökohtaiseen kehittymiseen. Tavoitteena on myös tarjota työolosuhteiltaan turvallinen työpaikka työntekijöille ja sopimus Kumppaneille sekä minimoida tuotteiden ja palvelujen käyttöön liittyvät terveys- ja turvallisuusrisikit. Toimitusketjun hallinta ja kehittäminen ovat olennainen osa toimintaamme.

Energia, ympäristö, talous

Ympäristökysymykset ovat tulleet jäädäkseen. Wärtsilän asiakkaille jatkuvasti tiukkeneva lainsäädäntö merkitsee kasvavia paineita toimia entistä vihreämmin ja tehokkaammin. Me näemme tämän pikemmin mahdollisuutena kuin haasteena. Miksi? Alaamme on energia, ja pystymme tarjoamaan hyötysuhteeltaan lyömättömiä ratkaisuja. Viisaat energiaratkaisut säästävät sekä rahaa että luontoa. Merkinä tästä perusperiaatteesta kaikissa Wärtsilän materiaaleissa näkyvät sanat ENERGY, ENVIRONMENT, ECONOMY. Uskomme, että asiakkaidemme ei pidä tyytyä vähempään.

Alla vain esimerkinomaisesti kolme tehokasta Wärtsilän ratkaisua, jotka pienentävät asiakkaidemme polttoainekustannuksia ja päästöjä kaikkialla maailmassa:

- Sähköenergian siirto kuluttaa energiaa (kantaverkossa jopa 6%/1000 km) – Wärtsilä Power Plants tarjoaa tehokkaita hajautettuja voimalaratkaisuja.

- Wärtsilä Ship Powerin monipolttoainemoottoreissa voidaan käyttää tarpeen mukaan nesteytettyä maakaasua.

- Wärtsilä Services pystyy modernisoimalla jopa kaksinkertaistamaan vanhan voimalaitoksen hyötysuhteen.

Energy, Environment, Economy -merkki kiteyttää näkemyksemme ja toimintamme perusajatuksen.

Katsaus vuoden 2008 saavutuksiin

Tavoite →	Saavutukset vuonna 2008 →	Tulevaisuuden painopisteet →
Ship Power: vahvistaa Ship Power Supplier -konseptia laajentamalla ja kehittämällä integrointi-, suunnittelu- ja asennuspalvelujen sekä teknisten palvelujen valikoimaa.	- Heinäkuussa Wärtsilä sopi ostavansa laivasuunnittelun johtaviin yrityksiin lukeutuvan itsenäisen Vik-Sandvik-konsernin, joka tarjoaa laivasuunnittelua ja teknisiä palveluja maailmanlaajuisesti varustamoille ja telakkateollisuudelle. - Syyskuussa Wärtsilä laajeni edelleen laivasuunnittelun alalla ja sopi ostavansa alan johtaviin lukeutuvan singaporelaisen Conan Wu & Associates Pte Ltd (CWA) -yhtiön.	Vahvistaa ja laajentaa osaamista komentosiila-, automaatio- ja laivasuunnittelussa.
Services: parantaa kilpailukykyä kokonaisratkaisujen toimittajana ja hakea kasvua palveluvalikoimaa laajentamalla.	- Maaliskuussa Wärtsilä sopi ostavansa norjalaisen laivojen huolto- ja kunnostuspalveluita sekä mekaanisia korjauspalveluita tarjoavan Maritime Service AS -yhtiön. - Huhtikuussa Wärtsilä osti tanskalaisen International Combustion Engineering A/S (I.C.E.) -yhtiön, jonka toimialana ovat höyrykattiloiden ja niihin liittyvien poltinjärjestelmien huolto- ja korjauspalvelut sekä projektipalvelut. Oston myötä Wärtsilän kattilahuollon palveluvalikoima laajenee uudelle alueelle vahvistaen yhtiön kilpailukykyä johtavana kokonaishuoltopalvelujen tarjoajana.	Hakea lisäkasvua organisesti, yritysostojen ja kumppanuuksien kautta.
Services: parantaa kilpailukykyä kokonaisratkaisujen toimittajana ja hakea kasvua globaalia läsnäoloa vahvistamalla.	Vuonna 2008 Wärtsilä Services laajensi verkostoaan avaamalla toimistot ja huoltoverstaat Namibiaan, Chileen, Brasiliaan, Madagaskarille, Azerbaidžaniin, Kiinaan, Turkkiin ja Dubaihin.	Maantieteellinen laajentuminen on tulevaisuudessakin Wärtsilän strateginen kehittämisalue.
Power Plants: keskittyä tuotteisiin, palveluihin ja projekteihin, jotka ovat kiistattomasti edullisia sekä ympäristön että talouden näkökulmasta.	Huhtikuussa Wärtsilä sai tilauksen yhdistettyyn sähkön ja lämmön tuotantoon (CHP) tarkoitetusta moottorikäyttöisestä voimalaitoksesta, jonka polttoaineena käytetään nestemäistä jatrofa-kasvin siemenistä puristettavaa öljyä. CHP-laitos on maailman ensimmäinen voimalaitos, joka tuottaa sähköä ja lämpöä jatrofa-öljystä.	
T&K: vahvistaa asemaa ympäristöratkaisujen johtavana toimittajana.	Wärtsilä perustaa uuden ympäristötuotteisiin keskittyvän osaamiskeskuksen, jonka nimeksi tulee Toimituskeskus Ecotech. Keskuksen toiminnan pääpaino on ympäristöteknologioiden sekä päästöjä vähentävien ja hyötysuhdetta parantavien tuotteiden kehittämisessä ja toimittamisessa. Keskittämällä laaja-alaisen huipputaiteensa yhteen yksikköön Wärtsilä vahvistaa maailmanlaajuisesti johtavaa asemaansa ympäristöteknologioihin perustuvien voimaratkaisujen tarjoajana.	Vahvistaa edelleen johtavaa asemaa tuoteteknologiassa ja erityisesti ympäristöteknologian, luotettavuuden ja käyttökuukustannusten alueilla.
Strategiset yhteisyritykset ja allianssit vuonna 2008.	- Wärtsilä ja Emerson Process Management ilmoittivat kesäkuussa globaalin offshore-allianssinsa laajentamisesta. - Heinäkuussa Wärtsilä ja Manara Consortium perustivat yhteisyrityksen Manara Wartsila Power Ltd (MWP), jonka tavoitteena on johtava asema hajautetun itsenäisen voimantuotannon projektien kehittäjänä islamilaisissa maissa.	Hakea lisäkasvua organisesti, yritysostojen ja kumppanuuksien kautta.

Taloudelliset tavoitteet

Keskimääräinen vuotuinen liikevaihdon kasvutavoite on 6–7% yli suhdannesyklin. Ship Power- ja Power Plants -liiketoimintojen kasvutavoite on 4% ja Services-liiketoiminnan 10–15%. Liikevoittotavoitteemme (EBIT%) on 8–10% +/- 2% liikevaihdosta yli suhdannesyklin. Omavaraisuustavoitteemme on 35–40%.

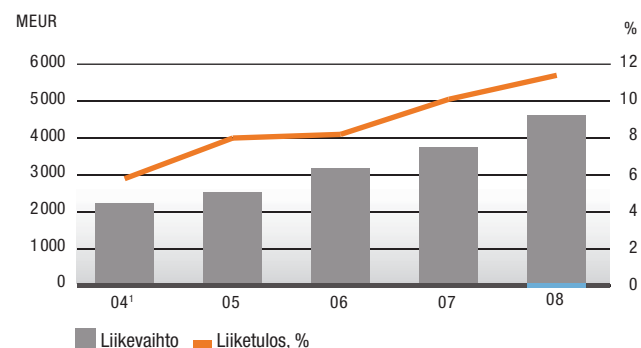
Osinkopolitiikka

Tavoitteemme on jakaa 50% toiminnallisesta osakekohtaisesta tuloksesta osinkona.

Vuoden 2009 näkymät

Vuodenvaihteen 2008 merkittävän tilaukskannan arvioidaan peruutusriskeistä huolimatta mahdollistavan liikevaihdon 10–20 prosentin kasvun vuonna 2009, mikä säilyttäisi kannattavuuden viime vuoden hyvällä tasolla. ■

Parantunut kannattavuus

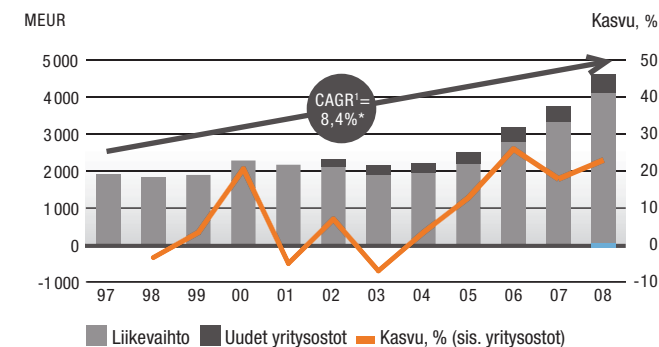

Osinko/osake, tulos/osake

	2008	2007	2006	2005	2004
Osinko/osake	1,50 ¹	2,25	1,75	0,90	0,45
Ylimääräinen osinko/osake	-	2,00	-	2,10	0,45
Tulos/osake	3,88	2,74	3,72 ²	1,80	1,42 ²

¹ Hallituksen ehdotus ² Sisältää kertaluonteisia tuottoja; Assa Abloy & Övako

Kasvu yli suhdannesyklin

¹ CAGR = Compound Annual Growth Rate

* Sis. yritysotot; kasvu ilman yritysostoja 7,3%

Huom! Maailman nimellinen BKT:n kasvu 1997–2008 kesk. 6,77% USD (lähde IMF)

Hyvä osakkeenomistaja

Vuosi 2008 oli Wärtsilälle vastakohtien vuosi. Yhtäältä se oli meille jälleen ennätysten vuosi: liikevaihtomme kasvoi 23 prosenttia ja kannattavuus parani selvästi. Tilauskertymä oli hyvä koko alkuvuoden ajan ja tilauskanta nousi kesäkuun lopussa 7,5 miljardiin euroon. Toisaalta, maailmanlaajuisen finanssi- ja talouskriisin syventyessä, epävarmuus lisääntyi myös Wärtsilän päämarkkinoilla. Tilauskertymä heikentyi selvästi erityisesti Ship Power -markkinoillamme vuoden toisen puoliskon aikana. Voimalamarkkinoilla aktiivisuus jatkui koko vuoden, ja kirjassimme tilauksia vielä aivan loppuvuodesta.

Kysynnän heiketessä ja epävarmuuden lisääntyessä Wärtsilän viime vuoden aikana ottamien strategisten askelten merkitys tulee korostumaan. Yrityssostot, joiden seurauksena laivasuunnitteluyhtiöt Vik-Sandvik sekä Conan Wu siirtyivät Wärtsilälle, ovat merkittävä askel laivasuunnittelun suuntaan. Tämä kasvat-
taa Wärtsilän markkinapotentiaalia laivanrakennuksen alalla. Se vahvistaa asiakaskontakteja ja antaa meille paremman näköala-
paikan laivanrakennuksen trendien arvioimiseksi.

Wärtsilän hajautetut voimalaratkaisut ovat tänään tunnustetuja taloudellisen kehityksen mahdollistajia niin kehitysmaissa kun teollistuneessa maailmassa. Alueilla, jossa öljy tai kaasu on sähköntuotannon ykkösvaihtoehto, Wärtsilän moduulipohjaiset ratkaisut ovat kestävä, tehokas ja taloudellinen vaihtoehto. Ne mahdollistavat myös uusiutuvien sähköntuotantomuotojen, kuten tuulivoiman, lisäämisen turvaten samalla vakaan sähkön-
saannin. Mahdollisuus käyttää joustavasti eri polttoaineita parantaa myös energiaturvallisuutta.

Vuosi 2008 oli vastakohtien vuosi.

Voimaloissa käytetään voimanlähteenä samoja tehokkaita ja tunnustettuja keskinopeita moottoreita kuin laivasovelluk-
sissa. Moottoreiden valmistuskapasiteetin joustava käyttö tulee olemaan erityisen arvokasta laivanrakennusteollisuuden epävarmuuden kasvaessa. Wärtsilän nykymuotoinen tuotantojärjestelmä on muutenkin joustavampi kuin aikaisempien laskusuhdanteiden aikana. Aasialaiset yhteisyritykset, joiden partnerina meillä on ykkösrivin paikallisia toimijoita, ovat hyvissä asemissa markkinaosuustaistelussa myös heikomman kysynnän aikana.

Huoltomme, jonka osuus konserniliikevaihdosta vuonna 2008 oli 40 prosenttia, on kasvanut niin maantieteellisesti kuin osaamisenkin kannalta. Useat yrityssostot vuoden aikana ovat laajentaneet osaamisprofiiliämme. Lisäsimme tarjontaamme käsittämään uuden huoltosegmentin, kattilahuollon, jota parhailaan olemme laajentamassa koko verkostoomme. Viime vuoden aikana tehty päätös varaosavarastojen keskittämisestä Hollantiin tulee parantamaan asiakaspalvelun laatua ja kustannuskilpailukykyä pitkällä aikavälillä.

Nopea orgaaninen kasvu ja viime vuosien yritysostot ovat kasvattaneet henkilöstöämme noin 19.000:een vuoden lopussa. Tästä määrästä 11.000 henkilöä toimii huollon tehtävissä. Wärtsilän oman verkoston osaaminen ja maailmanlaajuinen kattavuus on tärkein voimavaramme asemoitumisessamme kilpailuun.

Tällä hetkellä meidän tulee valmistautua siihen, että laivanrakennusalan tilaukset jäävät alhaisiksi pidemmäksi aikaa. Osa Ship Power -tilauskannastamme saattaa peruuntua. Voimalakysyntä jatkuu hyvänä, mutta rahoitusvaikeudet saattavat hidastaa kaupankäyntiä. Huolto muodostaa vakaan kasvualustan. Näiden tässä mainittujen heikentyvien talousnäkymien kesto on vaikea arvioida, mutta niiden vaikutukset toimintoihimme jäänevät ainakin vielä kuluvana vuonna vähäisiksi.

Vuodenvaihteen merkittävän tilauskannan arvioidaan peruu-
tusriskeistä huolimatta mahdollistavan liikevaihdon 10–20 prosentin kasvun vuonna 2009, mikä säilyttäisi kannattavuuden viime vuoden hyvällä tasolla.

Käytän tilaisuutta hyväkseni kiittääkseni henkilökuntaamme siitä innostuksesta, jolla koko henkilöstömme osallistuu yhtiömme kehittämiseen. Kiitän myös asiakkaitamme siitä luottamuksesta, jota olette osoittaneet tuotteitamme ja palveluitamme kohtaan sekä osakkeenomistajiamme sitoutumisesta yhtiöömme.

Ole Johansson
Konsernijohtaja

Konsernijohtaja Ole Johansson uuden tutkimusmoottorin vihkiäisissä Winterthurissa, Sveitsissä.

Markkinaympäristö

Ship Power

■ Ship Power -markkinoiden kysyntätekijät

Laivojen kysyntään ja laivanrakennukseen vaikuttavat ennen muuta maailmantalouden kehitys ja sen vaikutus kauppaan ja kuljetuskapasiteetin tarpeeseen. Muita toimialaan vaikuttavia tekijöitä ovat telakoiden kapasiteetti, uusien alusten hinnat, vanhojen alusten käytöstä poistaminen ja romuttaminen, öljyn hinta, korkotaso ja rahtihinnat sekä ympäristötekijät. Wärtsilän Ship Power -liiketoiminnan markkinoinhin vaikuttavat eniten uusien alusten, varsinkin meriliikenteen rahtialusten, öljynetsintä- ja tukialusten, risteilyalusten, matkustajalautojen sekä merivoimien alusten maailmanlaajuinen kysyntä. Maantieteellisesti laivanrakennusalan painopiste on Aasiassa, ennen muuta Kiinassa ja Koreassa. Eurooppalaiset telakat keskittyvät pääasiassa erikoisaluksiin, matkustajalauttoihin ja risteilyaluksiin.

■ Merenkulun ja laivanrakennuksen kehitys

Viime vuosina sekä merenkulkualalla että laivanrakennusmarkkinoilla on nähty kaikkien aikojen vahvin korkeasuhdanne, ja Kiinan ja muiden kehittyvien kansantalouksien kasvu on paisuttanut raaka-aineiden kysynnän ja teollisuustuotteiden viennin valtaviin mittoihin. Tämä yhdistettynä öljyn hintakehitykseen on nostanut rahtihintoja, ja investoinnit uusiin aluksiin ja sovelluksiin ovat olleet viime vuosina kaikkien aikojen huipputasolla. Jo vuoden 2007 aikana alkanut finanssikriisi lisäsi maailmantalouden epävarmuutta, ja vuoden 2008 lopulla kriisin laajuus ja vaikutus maailmantalouteen kävi ilmeiseksi. Epävarmuudella on ollut selkeä vaikutus uusiin alus- ja telakkainvestointeihin. Uusien alusten

kysyntä on hidastunut dramaattisesti vuoden 2008 loppua kohti. On vaikea arvioida, mille tasolle uusien alusten tilaukset lopulta päätyvät kaikkein akuuteimman kriisin mentyä ohi, mutta selvää on, että kysyntä on heikentynyt rajusti.

Ympäristöasioiden merkitys on kasvanut myös merenkulussa sitä mukaa, kun uusia säännöksiä on tullut voimaan niin kansainvälisellä kuin paikallisellakin tasolla. Tämä aiheuttaa meriteollisuudelle paineita etsiä jatkuvasti uusia tapoja vähentää laivojen ympäristökuormitusta.

■ Kilpailijat ja markkina-asema

Wärtsilä Ship Powerin tarjoamaa moottorien ja propulsiolaitteiden valikoimaa on jatkuvasti laajennettu. Kilpailuetunamme ovat toimialan laajin tuotevalikoima ja parhaat huoltopalvelut läpi tuotteen koko elinkaaren.

Wärtsilä on keskinopeiden päämoottoreiden markkinajohtaja. Suurimpia kilpailijoita ovat muut merkittävät keskinopeiden dieselmoottoreiden valmistajat MAN Diesel ja Caterpillar (MAK). Niiden oma moottorivalmistus on keskittynyt Eurooppaan.

Hidaskäyntisten moottoreiden johtava kehittäjä on MAN Diesel, ja seuraavaksi suurimmat ovat Wärtsilä ja Mitsubishi Heavy Industries. Hidaskäyntiset moottorit valmistetaan koko ja kuljetussyistä enimmäkseen lisenssillä Aasiassa, lähellä telakoita, joilla suuret laivat rakennetaan. Wärtsilän, kiinalaisen telakkayhtiö CSIC:n ja Mitsubishi Heavy Industriesin yhteisyritys aloittaa hidaskäyntisten moottoreiden valmistuksen Kiinassa vuoden 2009 kuluessa. Yhteisyrityksen tavoitteena on parantaa Wärtsilän markkina-asemaa ja hidaskäyntisten moottoreiden kilpailukykyä sekä laajentaa edelleen läsnäoloa Aasiassa.

Apumoottorimarkkinat ovat pirstoutuneet, ja kilpailu niillä on kovaa. Vastatakseen kiristyvään kilpailuun Wärtsilä perusti vuonna 2006 Kiinaan apumoottoreihin keskittyvän yhteisyrityksen. Apumoottoreissa kilpailijoitamme ovat lähinnä MAN Diesel ja sen lisenssivalmistajat, Hyundai Heavy Industriesin suunnitte-

lemat ja valmistamat HIMSEN-moottorit sekä nopeakäyntisten moottoreiden valmistajat.

Propulsioliiketoiminnassa kilpailutilanne on hajanainen ja eri tuotesegmenteissä on eri kilpailijoita. Säätölapa- ja ohjauspotkureissa pääkilpailijoita ovat Rolls-Royce ja Schottel. Kiinteälapaisissa potkureissa pääkilpailijoita ovat aasialaiset valmistajat, eritoten Hyundai Heavy Industries ja Mitsubishi Heavy Industries, sekä saksalainen Mecklenburger Metallguss. Eri ohjauspotkurikategorioissa kilpailu on erittäin hajanaista.

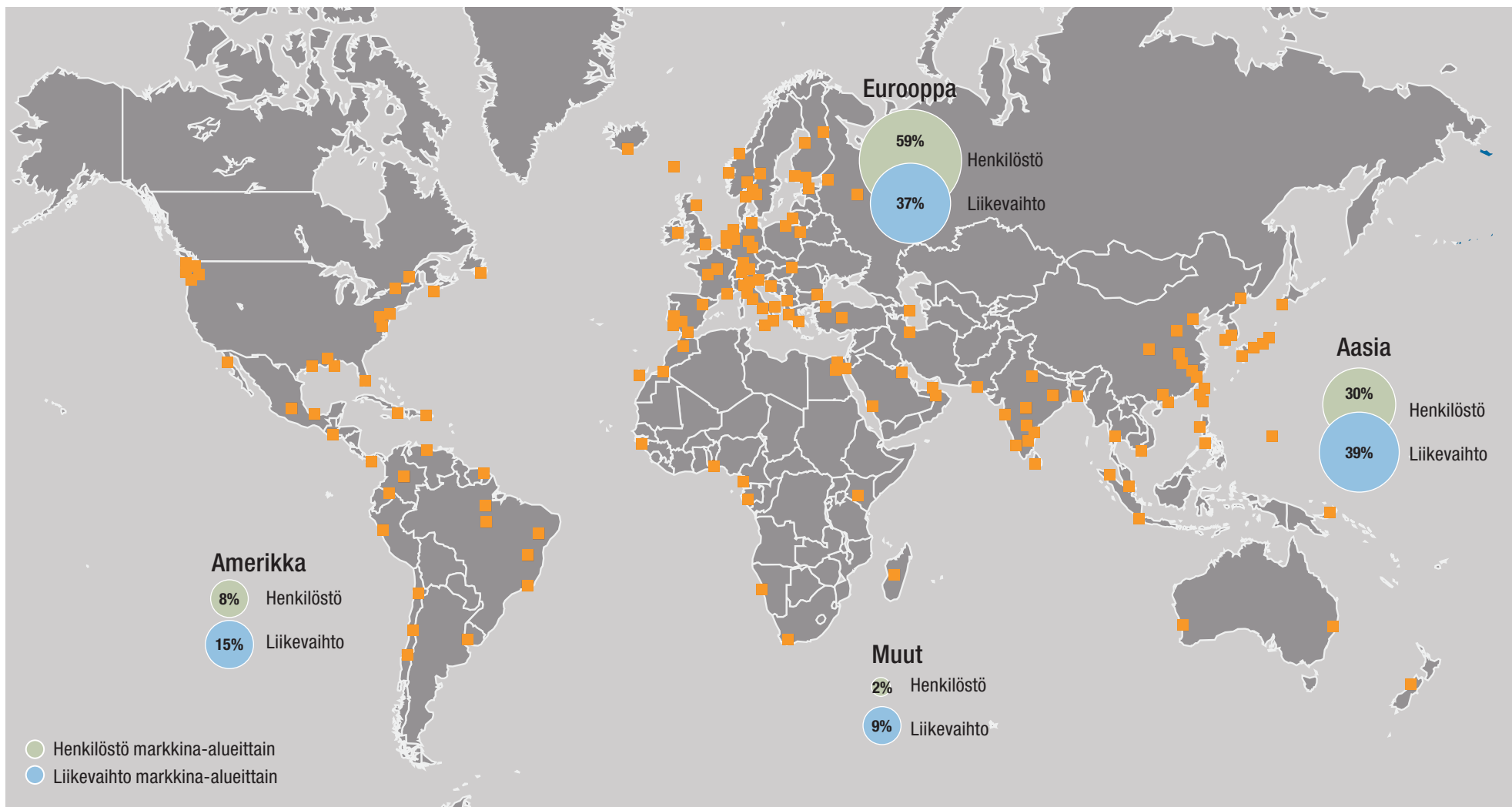
Services

■ Services-liiketoiminnan markkinoiden kysyntätekijät

Wärtsilän Services-liiketoiminnan kysyntään vaikuttaa eniten laitteiston elinkaarenaikainen hyötysuhde, jonka oleellisimpia tekijöitä ovat kaluston ja laitosten käytettävyys, luotettavuus ja taloudellisuus. Lisäksi huoltopalveluiden kysyntää kasvattavat ympäristövaatimukset, uusi lainsäädäntö, tarve pienentää käyttökustannuksia, modernisointi- ja turvallisuustarpeet sekä huolto- ja hallinnointipalvelujen (O&M) ulkoistaminen.

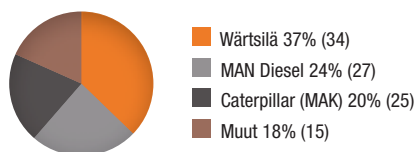
■ Markkina- ja kilpailuasema

Yksikään kilpailija ei pysty yksinään tarjoamaan yhtä laajaa palveluvalikoimaa 24 tuntia vuorokaudessa seitsemänä päivänä viikossa kuin Wärtsilä. Näin ollen kullakin huoltotuotteella on omat kilpailijansa ja haasteensa. Mainittavia globaaleja toimijoita on vain muutamia, joten kilpailu on siten pääosin paikallista.

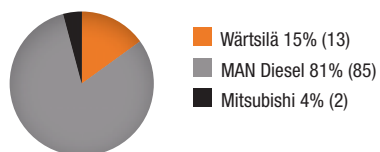

Wärtsilän merimoottoreiden markkina-asema 2008

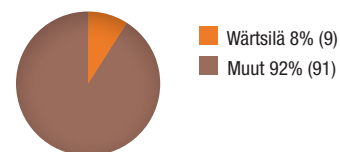
Keskinopeat päämoottorit

Hidaskäyntiset päämoottorit

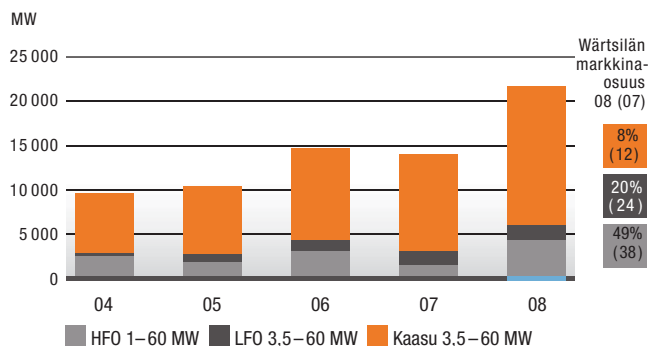

Apumoottorit

Wärtsilän oma laskelma perustuu Marine Market Databaseen. Markkinaosuudet perustuvat asennettuun tehoon, sulussa edellisen neljänneksen lopun luvut.

Power Plants -markkinat ja markkinoiden kehitys Kohdemarkkinat polttoaineittain 2004 – 2008

Huom I: Wärtsilän kohdemarkkinat ovat muuttuneet katsauskauden 2005 jälkeen, kun Wärtsilä lopetti nopeakäyntisten moottoreiden valmistuksen ja myynnin (tehoalue < 3,5 MW).

Huom II: LFO-lukuihin vuoden 2006 jälkeen sisältyy nestemäiset biopolttoaineet.

Lähde: Diesel & Gas turbine worldwide.

Power Plants

Power Plants -markkinoiden kysyntätekijät

Voimalakapasiteetin kysyntä riippuu ensisijassa talouden kehityksestä. Energiankulutuksen kasvu lisää samalla uusien voimaloiden ja vanhaa kapasiteettia korvaavan kaluston tarvetta. Ilmastonmuutos ja siitä johtuva ympäristömääräysten tiukkeneminen ohjaavat investointeja uusiutuvan energian suuntaan. Uusiutuvaan energiaan, kuten tuulivoimaan, perustuvat ratkaisut tuovat haasteita sähköverkon vakauden hallinnalle, mikä lisää joustavan, luotettavan ja tehokkaan voimalakapasiteetin tarvetta, johon Wärtsilän tuotteet tarjoavat ratkaisun.

Kehittyvissä maissa kysyntää synnyttää lähinnä energiankulutuksen kasvu, kun taas teollistuneissa maissa kysyntä johtuu vakaan, luotettavan ja joustavan voimalakapasiteetin tarpeesta.

Voimalamarkkinoiden kehitys

Investoinnit energainfrastruktuuriin olivat pitkän aikaa vähäisiä, ja merkittävä voimalamarkkinoiden kysyntää luova tekijä on ollut energiankulutuksen kasvusta johtuva uusien voimaloiden tarve. Wärtsilän voimalaratkaisujen kysyntää on ohjannut polttoaineiden hinnannoususta ja ympäristösyistä johtuva tarve parantaa voimaloiden hyötysuhdetta ja monipuolisuutta. Runsaat öljy- ja mineraalivarat omistavat maat ovat viime vuosina investoineet voimakkaasti uuteen voimalainfrastruktuuriin.

Koska sähkön kysyntä riippuu talouskasvusta, vuonna 2008 alkanut laskusuhdanne saattaa vaikuttaa eräisiin asiakassegmentteihin. Tilanne saattaa vaikuttaa teollisuussektorin kysyntään sekä isoihin, pitkäkestoisin projekteihin, kuten hiili-, kombi- tai ydinvoimaloihin. Odotamme kotitalouksien kulutuksen edelleen kasvavan, ellei matalasuhdanne jatku pitkään.

Kilpailijat ja markkina-asema

Voimalamarkkinat ovat hyvin hajanaiset, mikä heijastuu myös kilpailutilanteeseen. Suurissa, nestemäisiin polttoaineisiin tai kaasuun perustuvissa hankkeissa, Wärtsilän kilpailijoina ovat usein kaasuturbiiniteknologia, hiilikäyttöiset höyryvoimalat sekä muut mäntämoottorivalmistajat. Wärtsilän voimalaratkaisut kilpailevat myös nykyisen verkon sähkönhinnan kanssa. Näillä markkinoilla menestyvät taloudellisesti edullisimmat ja vähiten riskialttiit ratkaisut. Raskasöljyvoimalamarkkinoilla Wärtsilän pääkilpailijoita ovat muut moottorivalmistajat. Wärtsilällä on johtava asema näillä markkinoilla, mikä perustuu kykyymme tarjota täydellisiä ja joustavasti eri polttoaineita hyödyntäviä voimaloita avaimet käteen -toimituksina. Kaasuvoimaloissa kilpailijoitamme ovat sekä kaasumoottori- että kaasuturbiinitoimittajat. ■

SHIP POWER

Olemme johtava laivojen voimaratkaisujen toimittaja. Meillä on vahva markkina-asema kaikilla merenkulun pääsegmenteillä arvostettujen koneistojen ja järjestelmien toimittajana.

Strategiamme lähtökohtana on olla asiakkaidemme luotettu kumppani merenkulun ja offshore-sovellusten koko elinkaaren ajan suunnittelusta huolto- palveluihin. Tavoitteenamme on laajentaa osaamis- tamme orgaanisen kasvun, kumppanuuksien ja yritysostojen avulla sekä vahvistamalla asemaamme keskeisillä mark- kina-alueilla, kuten Aasiassa ja BRIC-maissa ja korostamalla asiakkaan liiketoimintaa tukevia elinkaari- palveluja. Toimi- alan laajin tuotevalikoima, kyky koota yksittäisistä tuotteista laajempia tuotekokonaisuuksia ja ratkaisuja sekä maailman- laajuinen myynti- ja huoltoverkosto antavat meille ainutlaatu- sen kilpailuaseman.

■ Kaksijakoinen asiakasrakenne

Asiakkaitamme ovat sekä telakat että varustamot, ja meidän on vastattava molempien asiakasryhmien tarpeisiin ja vaati- muksiin. Telakoiden päätöksiin vaikuttavat tuotteiden hinta, toimitusajat ja toimitusvarmuus, projektinhallinta, asennuksen helppous sekä muut suoraan laivanrakennukseen liittyvät teki- jät. Varustamoille puolestaan on tärkeää tuotteiden luotetta- vuus, käyttötaloudellisuus- ja -tuki sekä kunnossapitopalve- luiden saatavuus. Muita päätöksiin vaikuttavia tekijöitä ovat rahtihinnat, polttoaineiden hinnat, korkotaso ja laivan hinta. Eri tekijöiden painoarvo vaihtelee alustyypeittäin.

■ Asiakaslähtöinen toimintatapa

Luomme asiakkaille lisäarvoa ymmärtämällä heidän liiketoi- mintansa ja tarpeita paremmin. Houkutteleva arvolutaus edellyttää, että meillä on syvällistä tietämystä sekä asiakkais- tamme että heidän liiketoiminnastaan, ja pyrimme tuottamaan ratkaisuja, jotka auttavat heitä saavuttamaan liiketoimintatavoit- teensa. Vastataksemme tähän haasteeseen olemme organisoi- neet toimintamme viiteen asiakassegmenttiin:

”Haluamme olla asiakkaidemme luotettu kumppani heidän sovellustensa koko elinkaaren ajan suunnittelusta huoltopalveluihin.”

Jaakko Eskola

Ship Power -liiketoiminnan johtaja

- **Kauppalaivat** – sisältää kaikki merikuljetuksiin tarkoitetut alukset, esimerkiksi konttialukset, säiliöalukset, irtolastialukset, LNG-alukset, RoRo-alukset ja muut rahtialukset.
- **Offshore** – öljyn ja kaasun etsinnässä, tuotannossa ja näiden tukitoiminnoissa käytettävät alukset ja lautat: porauslautat ja -alukset, ankkurinkäsittelyalukset, offshore-tutkimusalukset, kelluvat öljyntuotantolaitokset, huoltoalukset jne.
- **Matkustajalaivat** – risteilyalukset, matkustajalautat, matkus- tajarahatialukset, pikalautat ja jahdit.
- **Merivoimat** – erilaiset merivoimien alukset ja sukellusveneet.
- **Erikoisalukset** – laaja skaala erilaisia aluksia, keskeisimpiä hinaajat, kalastusalukset, ruoppaajat ja tutkimusalukset.

Yhdistämällä laivasuunnitteluosaamisemme, tuotevalikoimamme ja asiakassegmenttejä koskevan asiantuntemuksemme olemme lisänneet uusien elinkaari- palveluidemme kasvupotentiaalia ja samalla tuottaneet lisäarvoa asiakkaillemme.

■ Ship Power -tuotteet

Toimitamme laivoihin luotettavia, taloudellisia ja ympäristömyö- täisiä konehuoneratkaisuja ja propulsiojärjestelmiä. Wärtsilä tunnetaan meriteollisuudessa suunnitteluosaamisestaan, pitkästä valmistusperinteestään sekä teknisesti edistyksellisistä ratkaisu-

taan. Moottorien ja propulsiolaitteiden tuotevalikoimaa on jatkuvasti laajennettu. Vahvuutemme on toimialan laajin valikoima:

- Keskinopeat diesel- ja kaasumoottorit
- Hidaskäyntiset moottorit
- Propulsiolaitteet, potkurit
- Tiivisteet ja laakerit
- Automaatiojärjestelmät
- Kokonaisratkaisut
- Laivasuunnittelu

Strategiamme on olla asiakkaidemme ainoa laivojen voimaratkaisujen toimittaja. Tämä täydelliseen tuotevalikoimaan perustuva strategia luo lisäarvoa telakalle, joka voi keskittyä omaan ydinsaami-seensa. Myös laitteistojen yhteensopivuusriskit vähenevät. Varustamoille yhden toimittajan konsepti merkitsee käyttö- ja huoltoetuja.

Ship Power ja kestävä kehitys

Kasvava huoli ympäristöstä ja ilmastomuutoksesta aiheuttaa merenkululle paineita etsiä jatkuvasti uusia tapoja pienentää laivojen ympäristövaikutuksia. Wärtsilän asema alan teknologiajohtajana ja alusten koko elinkaaren kattavien voimajärjestelmien johtavana tarjoajana edellyttää meiltä uusia, kilpailukykyisiä, innovatiivisia ja tehokkaita ratkaisuja. Kehitämme ja parannamme jatkuvasti ratkaisujamme vastataksemme tuleviin tarpeisiin ja ympäristövaatimuksiin. Laivojen kokonaishyötysuhteen optimointi tulee korostumaan nykyistään enemmän. Vaihtoehtoisten polttoaineiden, kuten maakaasun, hyödyntäminen nousee yhdeksi vaihtoehdoksi eräillä liiketoimintasegmenteillä. Olemme kehittäneet useita laivojen kokonaishyötysuhdetta parantavia ja maakaasun käytön mahdollistavia konsepteja. Kaiken tuotekehityksen itsestään selvä lähtökohta on viranomaisvaatimusten täyttäminen. Ship Power -liiketoimin-

Busanin satama Etelä-Koreassa. Lokakuussa Wärtsilän ja Hyundai Heavy Industriesin yhteisyritys Wärtsilä-Hyundai Engine Companyn tehdas vihittiin Koreassa.

nan kehitystyön painopisteitä ovat hyötysuhteen parantaminen ja päästöjen vähentäminen. Tavoitteemme on johtava asema kaikissa ympäristöön ja kestäväan kehitykseen liittyvissä kysymyksissä.

■ Vaatimusten noudattaminen

Kansainvälinen Merenkulkujärjestö (IMO) hyväksyi 9.10.2008 uudistetun MARPOL-yleissopimuksen liitteen VI, joka rajoittaa laivojen päästöjä. Uudet typenoksidipäästöjä (NO_x) koskevat säännökset tulevat voimaan kahdessa vaiheessa. Vuonna 2011 voimaan tulevat päästöraajat (Tier II) edellyttävät NO_x-päästöjen 20%:n leikkauksia nykyiseltä tasolta (Tier I), ja vuonna 2016 voimaan tulevat päästöraajat (Tier III) puolestaan edellyttävät

merkittäviä 80%:n päästöleikkauksia nykyiseen tasoon erityisillä NO_x-päästöjen kontrollialueilla. Wärtsilä on kehittänyt valmiit moottorikonseptit vaiheen II typenoksidisäännöksiä varten koko merimoottorivalikoimalleen, ja joitain moottoreita on jo esisertifioitu. Vaiheen III päästöraajat voidaan saavuttaa jo nykyisin SCR (Selective Catalytic Reduction) -katalysaattorilla. Wärtsilän toimittamia SCR-katalysaattorilla varustettuja moottoreita on toiminnassa yli 100. Wärtsilä tutkii ja kehittää parhaillaan muita toimenpiteitä varmistaakseen kustannustehokkaat ratkaisut vaiheen III säännösten noudattamiseksi. Uudistetussa liitteessä VI rajoitetaan myös polttoaineen rikkipitoisuutta. Wärtsilän moottorit on suunniteltu toimimaan millä tahansa polttoaineen rikkipitoisuudella.

■ Hyötysuhteen parantaminen

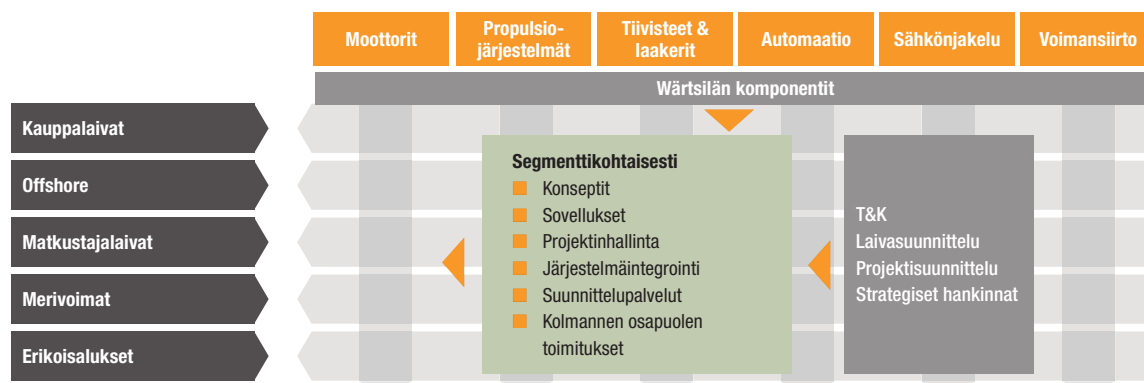
Tavoitteenamme on kehittää jatkuvasti laivoihin entistä parempia propulsiokoneistoratkaisuja. Pelkkien moottoreiden ja potkureiden sijaan on tarkasteltava laivaa kokonaisratkaisuna. Olemme saaneet erilaisten ratkaisujen suunnittelusta hyviä kokemuksia yhteistyökumppaneidemme kanssa. Esimerkkeinä mainittakoon monipolttoainemoottoreillamme varustetut LNG-alukset ja ympäristöystävälliset RoPax-alukset. Kertoaksemme asiakkaille lisää hyötysuhteen parantamismahdollisuuksista julkaisimme oppaan nimeltä ”Boosting energy efficiency” (Energiahyötysuhteen parantaminen), joka esittelee erilaisia laivojen hyötysuhdetta parantavia toimenpiteitä.

■ Päästöjen vähentäminen

Useimmat maailman satamista sijaitsevat lähellä taajama-alueita, joten vaatimus alusten savuttomuudesta on noussut viime vuosina hyvin merkittäväksi. Yhteispaineruiskutusteknologia mahdollistaa savuttomat moottorit. Raskasöljykäyttöisille

moottoreille tarkoitettu yhteispaineruiskutuksella varustettu teknologiavalikoimamme on alan laajin. Typenoksidipäästöjen vähentäminen on edelleen tärkeä kehitysalue merenkulkualalla, ja jatkamme tuotteidemme kehittämistä tämän mukaisesti. Kaikissa nykyisissä Wärtsilä-moottoreissa voidaan soveltaa typenoksidipäästöjä vähentävää tekniikkaa, mukaan lukien sekä primääriset (esim. WETPAC-H) että sekundääriset menetelmät (esim. SCR). Wärtsilän markkinoille tuoman uuden SCR-tekniikkaan perustuvan NOR-yksikön (Nitrogen Oxides Reducer) avulla moottorit vastaa-
vat IMO:n Tier III -vaiheen NO_x-päästövaatimuksia jo nykyisin. Hiilidioksidi- ja rikinoksidipäästöjä pyritään vähentämään parantamalla moottoreiden ja laivojen hyötysuhdetta sekä kehittämällä monipolttoainemoottoreita. Wärtsilän tiivistejärjestelmät tarjoavat ympäristömyötäisen tavan estää öljypäästöt laivan tiivistejärjestelmästä ja siten vähentää veteen joutuvia päästöjä. Lisäksi tarjoamme tehokkaita lietteen ja pilssiveden käsittelyjärjestelmiä. ■

Wärtsilällä on alan kattavin arvolupaus

INTOHIMO

Intohimo menestykseen

Wärtsilä on viime vuosina hankkinut usealla yritys-
kaupalla laivasuunnitteluosaamista. Uuden Wärtsilä
Ship Design -yksikön johtaja Arne Birkeland tuntee
todella globaalin liiketoiminnan vaatimukset. ”Kun
johtaa 500:aa ihmistä 14 maassa, on pantava myös
itsensä peliin. Pitää olla avoin ja suora ja omistautua
asialleen. Uskon, että oma innostukseni edisti huo-
mattavasti asioiden sujumista, kun integroimme yksi-
köiden toimintaa Norjassa”, hän toteaa.

Birkelandin mielestä Wärtsilä Ship Powerilla on
kaikki eväät tulevaan menestykseen. Wärtsilän me-
nestystekijöitä ovat vahvat asiakassuhteet, maailman-
laajuinen läsnäolo markkinoilla ja kyky tarjota ratkai-
suja, jotka luovat todellista lisäarvoa. ”Minua motivoi
se, että saan olla mukana nostamassa Wärtsilää laiva-
suunnittelun kärkeen ja että oman työemme jälki todella
näkyi. Wärtsilän yrityskulttuurissa on ainitlaatuista se,
että meillä saa aidosti vastuuta ja pääsee myös konk-
reettisesti tekemään asioita”, Birkeland arvioi.

WARTSILA.COM/CAREERS

SERVICES

Wärtsilä Services tukee asiakkaidensa liiketoimintaa tarjoamalla toimialan parhaat palvelut ja siten optimoimalla asiakasyritysten liiketoimintaa toimitettujen järjestelmien koko elinkaaren ajan. Tällä hetkellä asiakkaitamme palvelee runsaat 11.000 huoltopalveluiden ammattilaista yli 160 toimipaikassa yli 70 maassa eri puolilla maailmaa.

Wärtsilän Services -liiketoiminnan tavoitteena on vahvistaa johtavaa markkina-asemaansa laiva- ja voimalahuollon markkinoilla sekä laajentaa ainutlaatuisia palveluvalikoimaansa tukeakseen asiakkaiden liiketoimintaa. Tarjoamme asiakkaille mm. logistiikkapalveluja, teknistä tukea ja kenttähuoltopalveluja 24 tuntia vuorokaudessa viikon jokaisena päivänä. Services-liiketoiminta on kasvanut voimakkaasti viime vuosina. Se on nykyisin yrityksemme suurin liiketoiminta-alue ja muodostaa vankan pohjan Wärtsilän kasvulle. Kasvua haetaan laajentamalla edelleen maantieteellistä läsnäoloa, solmimalla kumppanuussopimuksia, toteuttamalla yritysostoja ja kasvamalla orgaanisesti. Wärtsilä on markkinoiden ainoa toimija, joka pystyy yksinään tarjoamaan näin laajan palveluvalikoiman.

Palvelumme

Services-liiketoimintamme palvelee kaikkia Ship Power- ja Power Plants -liiketoimintojen asiakkaita. Wärtsilän Services-liiketoiminnan pohjana ovat perinteisesti olleet itse toimittamamme laitokset, mutta laajennamme palvelu- ja ratkaisuvälikoimaamme jatkuvasti yritysostojen ja innovaatioiden kautta. Laajan palvelu- ja ratkaisuvälikoimamme lisäksi tarjoamme myös merkkituotteita huoltopalvelua.

Palvelumme

- Moottorihuolto
- Potkurihuolto
- Sähkö- ja automaatiohuolto
- Kattiloiden huoltopalvelut
- Huolto- ja hallinnointipalvelut
- Koulutuspalvelut

”Laaja, innovatiivinen palveluvalikoimamme optimoi asiakkaidemme laitteiston elinkaariaikaisen hyötysuhteen ja arvon.”

Tage Blomberg

Services-liiketoiminnan johtaja

■ Kattiloiden huoltopalvelut

Uusin lisäys huoltopalveluihimme on kattilahuolto, joka parantaa entisestään Wärtsilän kilpailukykyä johtavana kokonaispalvelujen toimittajana. Tämä uusi huoltopalvelu käsittää öljykattiloiden ja savukaasuesilämmittimien kunnostukset, mukaan lukien savukaasuesilämmittimien uudistus- ja modernisointiosaamisen. Kattiloiden huoltopalveluihin kuuluvat lisäksi yleiset tarkastuspalvelut, kuntoon perustuva huolto ja varaosien toimittaminen höyrykattiloihin, apupolttimiin, savukaasuesilämmittimiin ja niiden ohjausjärjestelmiin. Kattiloiden huoltopalveluissa on huomattavia kasvumahdollisuuksia, ja pidämme sitä tulevaisuudessa yhtenä Services-liiketoiminnan kasvualueista.

■ Automaatiohuolto

Wärtsilä Services on viime vuosina lisännyt automaatiohuoltopalvelut osaksi tarjontaansa toteuttaakseen strategiaansa tarjota kokonaisratkaisuja asiakkailleen. Automaatiohuolto huolehtii erilaisista laivojen, offshore-laitosten sekä voimantuotanto- ja teollisuuslaitosten teknisistä järjestelmistä niiden valmistajasta riippumatta.

Ydinosaamista ovat automaatiojärjestelmät, säätö- ja instrumentointijärjestelmät, voimantuotanto- ja jakelujärjestelmät sekä

navigaatio- ja viestintäjärjestelmät. Erityisosaamisalueita ovat lisäksi säätö- ja instrumentointisuunnittelu, sähkö- ja sähkömekaaninen suunnittelu, hydraulinen suunnittelu, voimajärjestelmäsunnittelu ja järjestelmäintegrointi. Pystymme toimittamaan kokonaisratkaisut järjestelmien modernisointeihin, jälkiasennuksiin ja laajennuksiin, mukaan lukien räätälöityjen järjestelmäkomponenttien, kuten pien- ja välijännitekeskusten ja -ohjaustaulujen valmistus.

■ Potkurihuolto

Potkurihuollon tarjoamat, alan uusinta tekniikkaa edustavat propulsio- ja tiivisteratkaisut kattavat kiinteä- ja säätölapa-

potkurit, ohjauspotkurit, keulaohjauspotkurit sekä mm. vaihteistot, vesijetit, laakerit ja potkuriakselitiivisteet.

Tarjoamiimme perushuoltopalveluihin kuuluvat mm. varaosien toimitus ja kunnossapitopalvelut. Lisäksi tarjoamme pitkälle kehitettyjä paketteja mm. propulsiojärjestelmien suorituskyvyn parantamiseksi.

Potkurihuollossa sovelletaan uutta propulsiotekniikkaa ja suunnitteluosaamista vanhojen alusten hyötysuhteen parantamiseksi. Polttoaineenkulutusta voidaan pienentää 5% hiomalla potkuri, kunnostamalla vahingoittunut lapa tai vaihtamalla potkurin tilalle uudenmallinen potkuri. Nykyaikainen ratkaisu, joka käsittää taivutetut lavan kärjet, pyörimisnopeuden ja potku-

rin halkaisijan optimoinnin, tehoperäsimen ja potkurin ja moottorin tehoalueiden yhteensovittamisen, voi alentaa polttoaineen kulutusta jopa 10% ja suulakkeellinen potkuri jopa 15%.

■ Huolto- ja hallinnointipalvelut

Huoltosopimus on tehokkain tapa varmistaa tuotteen luotettava ja ympäristöystävällinen käyttö. Huoltosopimukset voivat olla osien ja materiaalien toimitukset sovittuun määränpäähän takaavia toimitussopimuksia, laitoksen optimaalisten käyttöominaisuuksien ylläpitoon tähtääviä koulutussopimuksia, useita aluksia kattavia maailmanlaajuisia asiakassopimuksia tai käyttö- ja kunnossapitosopimuksia, joiden perusteella Wärtsilä ottaa täyden vastuun laitoksesta ja takaa kattavasti sen suorituskyvyn. Huolto- ja hallinnointisopimukset ovat yleisempiä voimala-asiakaiden keskuudessa. Näissä tapauksissa Wärtsilä ottaa vastuun siitä, että laitos täyttää sille asetetut suorituskyky- ja käyttöikätaivoitteet, ja antaa laitoksen omistajalle mahdollisuuden keskittyä ydinliiketoimintaansa.

Services ja kestävä kehitys

■ Uuden teknologian jälkiasennus

Kestävä kehitys voidaan myös tulkita laitteiston kyvyksi täyttää sille suunnitteluvaiheessa asetetut tai viranomaismääräysten mukaiset suorituskykyvaatimukset. Määräysten muuttuessa myös laitteistoja on päivitettävä, jotta ne täyttäisivät jatkuvasti lainsäädännön uusimmat vaatimukset. Jälkiasennusten tarkoituksena on parantaa sekä laitteiden taloudellisuutta ja ympäristöystävällisyyttä että järjestelmien turvallisuutta ja luotettavuutta niiden koko elinkaaren ajan.

■ Moottori- ja polttoainekonversiot

Kansainvälisen merenkulkujärjestön ympäristösäännökset Euroopassa, Yhdysvaltain ympäristönsuojeluviraston EPA:n

Ympäristösuorituskykyä parantavat menetelmät

CO ₂ -päästöjen vähentäminen	NO _x -päästöjen vähentäminen	SO _x - ja hiukkaspäästöjen vähentäminen
••• Kaasukonversio •• Propulsioiden hyötysuhteen parantaminen • Polttoainetaloutta parantavat moottorimodifikaatiot	••• SCR-järjestelmä •• Kaasukonversio •• Wepac DWI (suora vesiruiskutus) • Wepac H (imuilman kostutus) • Moottorin Low NO_x -konversio • Wepac E (vesi-polttoaine-emulsio)	••• Kaasu- tai biopolttokonversio (SO_x ja hiukkaset) •• Pesuri (SO_x) •• Sähkösuodatin (hiukkaset) • Yhteispaineruiskutuskonversio (hiukkaset) • Wepac E (vesi-polttoaine-emulsio) (hiukkaset) • Kiillottamisenestorengas (hiukkaset) • Tribo Pack (hiukkaset) • Pulssivoitelujärjestelmä (hiukkaset)
Öljyvuotojen vähentäminen	Käynnin tehostaminen	
••• Wärtsilän öljyisen veden erotin •• Muunnos saastuttamattomaan Wärtsilän tiivistejärjestelmään •• Koko potkuriakselin vaihto vesivoideltuun järjestelmään käyttämällä Wärtsilän tiiviste- ja laakeripakettia	- Päästöjen mittauspalvelut - Koulutuspalvelut - O&M-sopimukset - Kuntoon perustuva ylläpito (CBM) - Sähköiset palvelut - Järjestelmäauditoinnit - Ohjausjärjestelmien päivitykset mukaan lukien käytön optimointi	

••• Korkea potentiaali •• Huomattava potentiaali • Kohtalainen potentiaali

sekä Maailmanpankin säännökset tiukentuvat jatkuvasti. Näihin vaatimuksiin vastaamiseksi on kehitetty useita eri polttoaineratkaisuja, kuten biopolttoaineet, vähärikkinen raskas polttoöljy ja kaasu. Mahdollisuus käyttää eri polttoaineita tai vaihtaa polttoainesta toiseen on markkinoilla yhä yleisempi vaatimus. Moottorikonversio on yksinkertainen tapa palauttaa kannattavuus ja täyttää uudet ympäristövaatimukset.

■ Kuntoon perustuva ylläpito (CBM)

Kuntoon perustuva ylläpito (Condition Based Maintenance, CBM) perustuu ainutlaatuisen yhdistelmään, jossa paikallisesti toteutettuja tarkastuksia täydennetään laitteiden mekaanisen kunnan ja käyttötiedon kaukovalvonnalla. Järjestelmä mahdollistaa ennakkoivat kunnossapitotoimenpiteet ja minimoi käyttökatkokset, mikä parantaa turvallisuutta ja optimoi laitoksen suoritusarvot. CBM-järjestelmään liitettyjä yksiköitä ei huolleta säännönmukaisen aikataulun mukaisesti vaan todellisen tarpeen mukaan.

■ Ympäristötekniikka

Wärtsilä kehittää ja tarjoaa laajan valikoiman ratkaisuja, joiden avulla asiakkaiden laitokset täyttävät voimassa olevat ympäristövaatimukset. Tarjoamiemme ratkaisujen avulla useimpia moottoreita voidaan muuttaa tai säätää niin, että ne täyttävät tiukimmatkin ympäristövaatimukset. Tämä toteutetaan päivittämällä voimala tai laivamoottori soveltaen sekundääristä puhdistustekniikkaa, esimerkiksi SCR-laitteita. ■

TOIMINTA

Wärtsilän tiimihengellä kunnianhimoisiin saavutuksiin

Wärtsilä South African propulsiolaitteista vastaavalla päälliköllä Mike Fitzroylla on täysi syy tyytyväisyyteen. Hän on startannut nolasta Kapkaupungin ja Walvis Bayn potkuriverstaat, jotka molemmat ovat pikapuoliin täydessä toiminnassa. Fitzroy uskoo, että tavoitteiden saavuttamisessa on auttanut Wärtsilän yrityskulttuuri. ”Tietysti tarvitaan myös asiaan paneutumista, hyvää organisointikykyä ja tuotteiden tuntemusta, mutta ilman hyvää tiimihenkeä emme varmasti olisi läheskään niin pitkällä kuin nyt olemme. Väkeni rintaa röyhittää ja sitoutumista lisää entisestään se, että olemme valanneet Afrikan ensimmäisen luokituslaitoksen hyväksymän kiinteäläpaisen potkurin”, hän jatkaa.

Fitzroy uskoo, että Wärtsilä Services -liiketoiminnan tulevan menestyksen takeita ovat Wärtsilän henki ja vahva brändi sekä maailmanlaajuinen läsnäolo, tuotteiden monipuolisuus, henkilöstön koulutus ja tekninen tuki. ”Meillä on tekemisen meininkiä, ja olemme valmiit vastaamaan kaikkiin haasteisiin”, hän vakuuttaa.

WARTSILA.COM/CAREERS

POWER PLANTS

Wärtsilä Power Plants luo asiakkailleen yliveraistua arvoa hajautetuilla, joustavilla, tehokkailla ja ympäristömyönteisillä energiaratkaisuilla. Wärtsilän teknologia mahdollistaa maailmanlaajuisen siirtymisen kestävämpään ja uudenaikaisempaan energiainfrastruktuuriin.

Wärtsilän Power Plants -liiketoiminnan vahvuuksia ovat polttoainejoustavuus, korkea hyötysuhde, vähäiset ympäristövaikutukset ja kilpailukykyiset kustannukset. Nämä sekä laitoksen koko elinkaaren kattava tuki, mukaan lukien huolto- ja hallinnointisopimukset ja muut huoltopalvelupaketit, antavat meille vahvan aseman voimalamarkkinoilla.

Pystymme maailmanlaajuisen myynti- ja huoltoverkotomme ansiosta palvelemaan asiakkaita paikallisesti sekä räätälöimään optimaalisia ratkaisuja, joiden perustana on kunkin asiakkaan tarpeiden ja olosuhteiden vankka tuntemus. Toimintatapamme keskeisiä piirteitä on ainutlaatuinen projektinhallintaosaaminen alkaen suunnittelusta aina laitoksen asennukseen ja logistiikkaan. Suurin osa Wärtsilän voimaloista toimitetaan nykyisin avaimet käteen -periaatteella.

Wärtsilän voimalaratkaisut perustuvat moottoreihin, jotka pystyvät käyttämään nestemäisiä polttoaineita, laajalti erilaisia kaasuja sekä uusiutuvia polttoaineita. Useimmissa tuotteissa käytetään monipolttoainetekniikkaa ja kaikki voidaan muuttaa polttoaineesta toiseen.

Asiakaskuntamme jakautuu neljään segmenttiin: perusvoimantuotanto, sähköverkon vakaa toiminta ja kuormitushuippujen tasaaminen, teollisuuden oma energiantuotanto sekä öljy- ja kaasuteollisuuden ratkaisut.

■ Joustava perusvoimantuotanto

Wärtsilä toimittaa joustavaan perusvoimantuotantoon tarkoitettuja laitoksia lähinnä kehittyville markkinoille, saarille ja syrjäisille alueille. Sähkön kulutus ja siten myös uuden tuotantokapasiteetin kysyntä kasvaa alueilla tasaisesti. Tällä segmentillä Wärtsilän asiakkaita ovat enimmäkseen itsenäiset voimantuottajat (IPP) ja sähkölaitokset. Segmentin asiakkaiden tyypillisiä tarpeita ovat kilpailukykyiset elinkaarikustannukset, luotettavuus, tuotteiden huippulaatu, polttoaineen

”Ratkaisuillamme mahdollistamme maailmanlaajuisen siirtymisen kestävämpään ja uudenaikaisempaan energiainfrastruktuuriin.”

Christoph Vitzthum

Power Plants -liiketoiminnan johtaja

ja käyttötavan joustavuus sekä huolto- ja hallinnointipalvelut. Wärtsilän osaaminen vastaa erinomaisesti kaikkiin näihin tarpeisiin. Kyky tarjota monipolttoainetekniikkaa on selvä vahvuus tällä segmentillä, jolla laitosten polttoaineet voivat olla sekä nesteitä että kaasuja.

■ Sähköverkon vakaaseen toimintaan ja kuormahuippujen tasaamiseen tarkoitetut voimalat

Wärtsilä tarjoaa dynaamisia ratkaisuja vakaan energiantuotannon varmistamiseksi teollistuneissa maissa, joissa keskeisiä käyttökohteita ovat tuulivoiman vaihteluiden tasaaminen, järjestelmäpalvelut ja kuormitushuippujen tasaaminen. Tällä segmentillä asiakkaat ovat lähinnä itsenäisiä voimantuottajia ja sähkölaitoksia. Wärtsilän tuotteiden päävahvuuksia ovat dynaamiset ominaisuudet, kuten nopea käynnistys ja kapasiteetin nosto täydelle kuormalle, sekä kyky operoida tehokkaasti vaihtelevilla kuormilla. Muita kilpailuetuja ovat kilpailukykyiset tuotanto- ja kapasiteettikustannukset, joiden takeena ovat ympärivuorokautiset huoltopalvelut viikon jokaisena päivänä. Sähköverkon vakaaseen toimintaan ja kuormitushuippujen tasaamiseen tarkoitetut voimalat ovat yleensä kaasukäyttöisiä, ja pääkilpaili-

joita ovat kaasuturbiinivalmistajat. Wärtsilän voimalat mahdollistavat tuuli- ja aurinkovoiman yhä laajemman hyödyntämisen.

■ Teollisuuden voimantuotanto

Wärtsilä tarjoaa voimalaratkaisuja myös teollisuusasiakkaille, lähinnä sementti- ja kaivosteollisuudelle. Näille asiakkaille tärkeimpiä ovat tuotantovarmuutta ja kilpailukykyä vahvistavat ominaisuudet: pienemmät energiakustannukset, luotettavuus ja riippumattomuus valtakunnanverkosta sekä ympärivuorokautiset huoltopalvelut viikon jokaisena päivänä. Teollisuusvoimaloiden polttoaineena käytetään saatavuuden mukaan yleensä joko kaasua tai nestemäisiä polttoaineita.

■ Öljy- ja kaasuteollisuus

Wärtsilä tarjoaa öljy- ja kaasualan yrityksille moottoreita mekaanisiin käyttöihin, kaasukompressoriasemiin, tilapäiseen voimantuottoon ja pumppuasemiin. Tyypillisiä vaatimuksia ovat maksimaalinen käyntiaika, luotettavuus, pitkäjänteinen tekninen tuki sekä ympärivuorokautiset huoltopalvelut. Laitosten polttoaineena käytetään maakaasua, muita kaasuja tai raakaöljyä.

Power Plants ja kestävä kehitys

Kasvava energiankulutus lisää vastaavasti myös uusien voimaloiden tarvetta. Samanaikaisesti energialähteet hupenevat ja polttoaineiden niukka saatavuus nostaa hintoja pitkällä aikavälillä. Kasvavat ympäristöongelmat ja ilmastonmuutos kohdistavat yhä enemmän huomiota energiantuotannon ympäristövaikutuksiin ja -vaatimuksiin. Wärtsilä reagoi tähän parantamalla jatkuvasti ratkaisujaan niin, että ne täyttävät tiukimmatkin ympäristövaatimukset, sekä tarjoamalla joustavia ratkaisuja, joilla on korkea sähköhyötysuhde ja jotka vastaavat paremmin tuleviin tarpeisiin ja ympäristövaatimuksiin.

■ Vaatimusten noudattaminen

Wärtsilän voimaloiden tuotekehityksen lähtökohtana ovat Maailmanpankin ohjeavot (World Bank Guidelines). Näiden ohjeiden soveltaminen on viime vuosina entisestään laajentunut, koska yhä useammat rahoittajat ja luottolaitokset ovat ympäristöpolitiikassaan sitoutuneet niiden noudattamiseen. Vuonna 2008 Maailmanpankki kiristi pienten voimalaitosten päästörajoja, ja lämpövoimalaitosten ohjeita uusitaan parhaillaan. Wärtsilän voimalat suunnitellaan siten, että ilmanlaadun, kansallisten määräysten tai projektiikohtaisten vaatimusten edellyttämät päästörajat alittuvat.

■ Joustavuus

Joustavuus on yksi Wärtsilän voimalaratkaisujen tärkeistä ominaispiirteistä. Toimitusten laajuus vaihtelee täydellisistä, avaimet käteen -periaatteella toimitettavista voimaloista yksittäisiin laitetöihin. Tuotteidemme pitkälle viedyn modulaarisuuden ansiosta asiakkaiden on helppo laajentaa tai muuttaa voimalaansa tulevien tarpeiden mukaisesti. Polttoainejoustavuus antaa

Ympäristömääräykset – voimalatoiminta

asiakkaille monia etuja. Energiantuotannon kustannukset voidaan optimoida käyttämällä edullisia ja kulloinkin saatavilla olevia polttoaineita sekä vaihtamalla käytettävää polttoainetta. Tekniikkamme antaa mahdollisuuden hyödyntää laajalti erilaisia kaasumaisia ja nestemäisiä polttoaineita, mukaan lukien kasviöljyt.

■ Hyötysuhde ja kustannustehokkuus

Wärtsilän moottorivoimalat tarjoavat kustannusetuja, joihin muut voimalatekniikat eivät yllä. Energiatehokkuus on hyvän energiatalouden ohella tärkeää myös siksi, että korkea hyötysuhde pienentää uusiutumattomien luonnonvarojen kulutusta ja ominaispäästöjä. Voimalamme ovat käytettävyydeltään joustavia ja helposti muunnettavissa sähköverkon tarpeiden mukaan. Voimaloiden tehoa voidaan säädellä lisäämällä tai vähentä-

mällä toiminnassa olevien moottorien määrää sekä optimoimalla moottorikohtainen teho. Wärtsilän ratkaisujen hyödyt – nopea käynnistys, hyvät kuormitusominaisuudet ja korkea hyötysuhde myös vajaalla kuormalla – tarjoavat selviä kustannusetuja.

■ Päästöjen vähentäminen

Monipuoliset ja joustavat päästöjen vähennystekniikat ovat keskeisellä sijalla Wärtsilän kehitystoiminnassa. Koska päästörajat ja polttoaineiden ominaisuudet vaihtelevat laajalti, kilpailukyisten ratkaisujen pohjaksi tarvitaan kattava tuotevalikoima. ■

LUOVUUS

Tulevaisuuden voimaratkaisuja kehittämässä

Asiakkaat eivät tyydy tiukasti kilpailluilla ja jatkuvasti muuttuvilla voimalamarkkinoilla vakioratkaisuihin. Räättälöinti on tulevien energiatarpeiden avainsana, uskoo Wärtsilä Power Plantsin Brasilian aluejohtaja Robson Campos. Tulevaisuuden haasteet eivät häntä pelota vaan pikemmin innostavat. Wärtsilän tavoitteena on pitää teknologiansa jatkuvasti askeleen edellä kilpailijoita. Tämän vuoksi yhtiö onkin niin mielenkiintoinen työpaikka, Campos sanoo.

Wärtsilä sai vuonna 2008 Brasiliasta yhteensä seitsemän voimalaitostilausta. ”Joskus tarvitaan erityistä mielikuvitusta, jotta voi asettua niin sanotusti asiakkaan kenkiin. Ostajan tarpeet on tunnettava hyvin. Hyvät asiakassuhteet ja ainutlaatuinen palvelustrategia takaavat Wärtsilä Power Plantsin kilpailukyyn myös tulevaisuudessa”, Campos uskoo.

WARTSILA.COM/CAREERS

Päästöjen vähentämistekniikat

Päästökomponentti	Tekniikka	Periaate	Hyöty	Tyypillinen käyttö
Hiukkaspäästöjen vähennys	Paremmen polttoaine- laadun valinta (tuhka / rikki)	Alhaisemman tuhka- ja rikkipitoisuuden omaavan polttoaineen käyttö vähentää poltossa syntyviä hiukkaspäästöjä.	Polttoainekohtainen	Dieselmoottori / raskasöljy
	Sähkösuodatin	Sähkösuodattimessa savukaasun hiukkaset varataan sähkövirralla ja varatut hiukkaset kerätään suodattimen kokoojalevyjen pinnoille. Lopputuotteena syntyy pieni määrä lentotuhkaa. Polttoaineen laatu vaikuttaa lopputulokseen.	Suodattimelta poistuvan kaasun hiukkaspitoisuus on normaalisti 20–50 mg/nm ³ (15% O ₂).	Dieselmoottori/ raskasöljy
NO _x -päästöjen vähennys	WetPac – H (kosteuden säätö)	Palamisilmaa kosteutetaan ruiskuttamalla siihen vettä, minkä ansiosta palamislämpötila laskee ja typen oksidien päästöt vähenevät. Ruiskutettavan veden tarve määritetään ilmastokosteuden perusteella, mikä minimoi vedenkulutuksen.	Tyypillisesti vähennetään päästöjä noin 15–20%:ia alhaisimmalla ilmastokosteudella.	Dieselmoottori
	SCR (Selective Catalytic Reduction)	Typen oksidit (NO _x) pelkistetään ammoniakkin tai urean avulla sopivassa lämpötilassa katalyytin pinnalla tyypeksi (N ₂) ja vesihöyryksi (H ₂ O). Reagoimattoman ammoniakkin määrä savukaasussa pystytään pitämään alhaisena oikean prosessiohjauksen avulla.	Erotusaste 80–90%. Suuremmat erotusasteet ovat mahdollisia, mutta eivät kustannustehokkaita.	Diesel- tai kaasumoottori
SO ₂ -päästöjen vähennys	Alhaisempi rikkipitoisuus polttoaineessa	Polttoaineen rikkipitoisuuden määrä on suoraan verrannollinen syntyviin rikkidioksidipäästöihin.	Polttoainekohtainen	Dieselmoottori / raskasöljy
	NaOH FGD (Flue Gas Desulphurization)	Rikkidioksidi poistetaan savukaasusta pesutornissa. Natriumhydroksidia käytetään neutraloimaan pesuliuos. Laitos tuottaa lopputuotteena jätevettä, joka edellyttää käsittelyä.	Tyypillinen SO ₂ -erotusaste on noin 90%.	Dieselmoottori / matalarikkinen raskasöljy
	Kalkkikivi FGD (Flue Gas Desulphurization)	Kalkkikivipesuri perustuu märkään pesutorniin, jossa rikkidioksidia absorboidaan savukaasusta. Lopputuotteena syntyy kipsiä, jonka loppusijoitus pitää selvittää.	Tyypillinen SO ₂ -erotusaste on noin 80–90%.	Dieselmoottori / korkearikkinen raskasöljy
CO-päästöjen vähennys	Hapetuskatalyytti	Hiilimonoksidi hapetetaan katalyytin pinnalla hiilidioksidiksi savukaasussa olevan hapen avulla.	Katalyytin määrästä riippuen poistotehokkuus on 30–90%.	Kaasumoottorit
Hiilivetypäästöjen vähennys	Hapetuskatalyytti	Hiilivetyjä hapetetaan katalyytin pinnalla hiilidioksidiksi ja vesihöyryksi savukaasussa olevan hapen avulla.	Poistotehokkuus on riippuvainen sekä katalyytin valinnasta että kyseessä olevista hiilivedyistä.	Kaasumoottorit

Päästöjen seuranta

Päästökomponentti	Tekniikka	Periaate	Hyöty	Tyypillinen käyttö
Kaasumaisten päästöjen seuranta	Toisiomenetelmä – polttoaine- ja prosessiparametrit	Toisiomenetelmä perustuu määrääjain suoritettaviin savukaasumittauksiin sekä systemaattiseen tiettyjen prosessi- ja polttoaineparametrien seurantaan ja raportointiin.	Luotettavat mittaukset, vähäinen tietotaidon tarve laitoksella, soveltuu eri markkina-alueille.	Dieselmoottori – tyypillisesti esim. SO ₂ -päästöt
	Jatkuvatoiminen päästömittaus (CEMS/AMS)	Automaattisella laitteistolla päästötasoja voidaan seurata jatkuvatoimisesti. Laitteiden käyttö ja ylläpito vaatii henkilökunnalta asiantuntemusta. Raportoituihin tuloksiin voi liittyä epävarmuutta, mikäli asiantuntemusta ei ole käytettävissä.	Todellinen päästötaso mitataan jatkuvatoimisesti sekä mahdolliset ylitykset rekisteröidään automaattisesti.	Diesel- tai kaasumoottori – tyypillisesti esim. NO _x -päästöt
Hiukkaspäästöjen seuranta	Toisiomenetelmä – polttoaine- ja prosessiparametrit	Toisiomenetelmä perustuu määrääjain suoritettaviin hiukkasmittauksiin sekä systemaattiseen tiettyjen prosessi- ja polttoaineparametrien seurantaan ja raportointiin.	Luotettavat mittaukset, vähäinen tietotaidon tarve laitoksella, soveltuu eri markkina-alueille.	Dieselmoottori
	Jatkuvatoiminen päästömittaus	Jatkuvatoiminen hiukkasmittaus yleisimmin perustuu toisiomittaukseen esim. opasiteetin tai valonhajonnan mittaukseen perustuviin analysointilaitteisiin. Referenssimittauksiin perustuvalle kalibroinnilla saadaan korrelaatio mitattavan parametrin kanssa. Polttoaineen ja kuormitusilanteiden vaihdellessa mittaus ei välttämättä ole luotettava.	Näennäinen päästötaso määritetään jatkuvatoimisesti sekä mahdolliset ylitykset rekisteröidään automaattisesti.	Dieselmoottori

Wärtsilä Industrial Operations

Wärtsilä Industrial Operations suunnittelee ja valmistaa moottoreita, aggregaatteja, sähkö- ja automaatiojärjestelmiä sekä integroituja ympäristösuorituskykyä ja hyötysuhdetta parantavia tuotteita ja järjestelmiä, potkureita, vaihteistoja, tiivisteitä ja laakereita integroituina toimituksina asiakassegmenttien tarpeista lähtien. Meillä on tuotannollista toimintaa Euroopassa ja Aasiassa.

■ Kapasiteetin ja tehtaiden välinen joustavuus keskeisiä

Moottorituotantomme keskittyy lähinnä moottorien kokoonpanoon ja koeajoon sekä joidenkin strategisten komponenttien koneistukseen. Tämä joustava tuotantomalli antaa meille hyvät mahdollisuudet sopeutua markkinoiden heilahteluihin ja vaihteleviin tuotantomääriin. Tuotannonsuunnittelussa korostetaan kapasiteetin optimointia, määrällistä joustavuutta ja tehtaiden välistä joustoa. Ship Power- ja Power Plants -liiketoiminnassa käytetään pitkälti samoja moottoreita ja valmistuskapasiteettia voidaan suhteellisen helposti vaihtaa näiden kahden tarpeiden mukaan. Tämä mahdollistaa nopean ja tehokkaan reagoinnin markkinoiden kysyntään.

■ Laaja toimittajaverkosto valmistuksen tukena

Tuotantomallin joustavuutta tukee globaali toimittajaverkosto, jota on jatkuvasti kehitetty avainkomponenttien pitkän aikavälin saatavuuden turvaamiseksi. Viime vuosina, jolloin kysyntä on ollut erittäin vahvaa Wärtsilän molemmilla päämarkkinoilla,

joidenkin avainkomponenttien saatavuudessa on ollut vaikeuksia. Vuonna 2008 avainkomponenttien saatavuus kuitenkin parani kokonaisuudessaan toimittajiemme kapasiteetti-investointien ansiosta.

■ Toimituskeskukset Euroopassa ja Aasiassa

Keskinopeiden päämoottorien tuotanto on keskitetty kahteen toimituskeskukseen, Vaasaan ja Italian Triesteen. Apumoottorit valmistetaan Vaasassa, Triestessä ja Shanghaissa Kiinassa. Propulsiolaitteistojen komponentteja valmistetaan lähinnä Alankomaissa, Norjassa, Isossa-Britanniassa, Kiinassa, Intiassa ja Japanissa. Hidaskäyntiset päämoottorit ovat erittäin suurikokoisia ja siksi vaikeita kuljettaa, minkä vuoksi ne valmistetaan lisenssillä lähellä telakoita eri puolilla maailmaa. Meillä on tällä hetkellä 17 hidaskäyntisten moottorien lisenssivalmistajaa Aasiassa, Euroopassa ja Etelä-Amerikassa. Laivanrakennustoiminnan siirtyessä yhä enemmän Aasiaan olemme käynnistäneet alueella kapasiteetin laajennuksia, jotta voimme toimia lähellä asiakkaita. Kapasiteetin laajentaminen antaa meille mahdollisuuden hyödyntää kehittyvien markkinoiden tarjoamia mahdollisuuksia paremmin ja säästää sekä työvoima- että kuljetuskustannuksia.

■ Investointeja moottori- ja propulsiotuotantoon vuonna 2008

Vuonna 2008 lisäkapasiteettia rakennettiin Koreaan, Norjaan ja Intiaan. Koreassa perustettiin Hyundai Heavy Industries -yhtiön kanssa yhteisyritys nimeltä Wärtsilä-Hyundai Engine Company. Yhtiöiden puoliksi omistama yhteisyritys valmistaa Wärtsilä 50DF monipolttoainemoottoreita LNG-aluksiin ja muihin sovelluksiin. Norjassa Wärtsilä laajensi vaihteistotehdastaan. Laajennus vahvistaa Wärtsilän asemaa voimaratkaisujen johtavana toimittajana globaaleille merenkulkuasiakkaille. Khopolissa Intiassa vihittiin käyttöön voimalaitoksiin tarkoitettuja apuysiköitä ja moduu-

leja valmistavan tehtaan laajennus. Laajennus vastaa lähinnä apuysiköiden maailmanlaajuisten toimitusten tarpeeseen.

Investointiohjelmat Italian Triesten tehtaan tuottavuuden parantamiseksi ja Alankomaiden Drunenin ja Kiinan Zhenjiangin tehtaiden propulsiotuotteiden kapasiteetin lisäämiseksi jatkuivat vuonna 2008. Laajennukset ovat tärkeitä Wärtsilän suuren tilauskannan toimittamiseksi. ■

■ Wärtsilän tuotteiden kestävään kehitykseen liittyviä näkökohtia käsitellään Kestävän kehityksen katsauksessa.

CORPORATE GOVERNANCE -KATSAUS

- 32 Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2008 (Corporate Governance statement)
- 42 Riskit ja riskienhallinta
- 47 Osakkeet ja osakkeenomistajat
- 52 Wärtsilä pääomamarkkinoilla 2008

Wärtsilä Panama aloitti liiketoimintansa heinäkuussa 2007. Yhtiö tarjoaa valikoiman huoltopalveluja sekä voimala- että merenkulunmarkkinoille. Wärtsilällä on 36 työntekijää Panaman alueella.

TOIMINTA ON ASEENTEEMME

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2008

(Corporate Governance statement)

Wärtsilä Oyj Abp noudattaa yhtiöjärjestyksen, Suomen osakeyhtiölain sekä NASDAQ OMX:n Helsingin Pörssin antamia, listattuja yhtiöitä koskevia sääntöjä ja määräyksiä. Lisäksi Wärtsilä noudattaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia (Corporate Governance) 2008. Koodi on saatavissa julkisesti internetosoitteessa www.cgfinland.fi.

■ Toimielinten tehtävät ja vastuut

Wärtsilä-konsernin johtamisesta vastaavat yhtiökokous, hallitus ja toimitusjohtaja, joiden tehtävät määräytyvät pääosin Suomen osakeyhtiölain mukaisesti.

■ Yhtiökokous

Yhtiökokous on yhtiön korkein päättävä elin. Se päättää sille osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaan kuuluvista tehtävistä, joita ovat tilinpäätöksen vahvistaminen, osingonjako, vastuuvapauden myöntäminen hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle sekä hallituksen ja tilintarkastajien valinta ja näille maksettavat palkkiot.

Wärtsilä Oyj Abp:n yhtiökokous kokoontuu vähintään kerran vuodessa. Varsinainen yhtiökokous on pidettävä viimeistään kesäkuun loppuun mennessä. Yhtiöjärjestyksen mukaan kutsu yhtiökokoukseen on julkaistava vähintään kahdessa hallituksen määräämässä, Suomessa yleisesti julkaistavassa päivälehdessä aikaisintaan kaksi kuukautta ennen yhtiökokousta ja viimeistään 17 päivää ennen kokousta. Tämän lisäksi Wärtsilä julkaisee yhtiökokouskutsun pörssi-ilmoituksena sekä kotisivuillaan internetissä. Osakkeenomistajalla on lain mukaan oikeus saada yhtiökokoukselle kuuluva asia yhtiökokouksen käsiteltäväksi, jos hän kirjallisesti sitä vaatii hallitukselta niin hyvissä ajoin, että asia voidaan sisällyttää kokouskutsuun.

■ Varsinainen yhtiökokous 2008

19.3.2008 pidetty Wärtsilän varsinainen yhtiökokous vahvisti tilinpäätöksen ja myönsi toimitusjohtajalle ja hallituksen jäsenille vastuuvapauden tilivuodelta 2007. Kaikki yhtiökokoukseen liittyvät asiakirjat ovat saatavissa yhtiön internetsivuilla www.wartsila.com.

■ Hallitus

Yhtiön hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä huolehtii hallitus, johon kuuluu 5–8 varsinaista jäsentä. Hallituksen jäsenten toimikausi on yksi vuosi ja heidät valitsee yhtiökokous. Enemmistön hallituksen jäsenistä on oltava yhtiöstä riippumattomia, ja vähintään kahden mainittua enemmistöä edustavan jäsenen on oltava myös riippumaton merkittävistä osakkeenomistajista. Tietoa hallituksen kokoonpanosta ja jäsenistä ja heidän riippumattomuudestaan on sivulla 39.

Yhtiökokouskutsussa on oltava ehdotus hallituksen kokoonpanoksi. Samoin kokouskutsuun on sisällytettävä vähintään 10%:a yhtiön osakkeiden tuomasta äänimäärästä edustavien osakkeenomistajien tekemä ehdotus hallituksen kokoonpanosta edellyttäen, että ehdotetut henkilöt ovat antaneet suostumuksensa ja että ehdotus on toimitettu yhtiölle riittävän ajoissa, jotta se voidaan sisällyttää kokouskutsuun. Vastaavalla tavalla kokouskutsun julkaisemisen jälkeen asetetut ehdokkaat julkistetaan erikseen.

Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Hallitus ohjaa ja valvoo yhtiön toimintaa, päättää keskeisistä toimintaperiaatteista, tavoitteista ja strategioista. Hallituksen käytännön työssä noudatettavat periaatteet on vahvistettu hallituksen hyväksymässä työjärjestyksessä. Hallitus on hyväksynyt myös hallituksen valiokuntien työjärjestykset, joissa määritellään valiokuntien keskeiset tehtävät ja toimintaperiaatteet.

Päätösasioiden lisäksi hallitukselle annetaan kokouksissa ajankohtaista tietoa konsernin toiminnasta, taloudesta ja riskeistä.

Hallitus arvioi vuosittain toimintaansa ja työtapojaan sisäisenä itsearviointina. Itsearviointin tarkoituksena on todeta, miten hallituksen toiminta on vuoden aikana toteutunut, sekä toimia perustana arvioitaessa hallituksen toimintatapaa.

Hallitus kokoontuu etukäteen sovitun aikataulun mukaisesti 7–10 kertaa vuodessa, minkä lisäksi hallitus kokoontuu tarvittaessa. Kaikista kokouksista pidetään pöytäkirjaa.

■ Hallitus vuonna 2008

Vuonna 2008 hallituksessa oli kuusi jäsentä: Maarit Aarni-Sirviö, Kaj-Gustaf Bergh, Kari Kauniskangas, Antti Lagerroos (puheenjohtaja), Bertel Langenskiöld ja Matti Vuoria (varapuheenjohtaja).

Wärtsilän hallitus kokoontui 12 kertaa vuonna 2008. Kaikkien jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti oli 93%.

■ Hallituksen valiokunnat

Hallitus asettaa vuosittain yhtiökokouksen jälkeen pidettävässä järjestäytymiskokouksessaan tarkastus-, nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan sekä tarvittaessa muita valiokuntia. Hallitus nimittää valiokuntien jäsenet ja puheenjohtajan. Hallituksella on myös oikeus erottaa valiokuntien jäseniä. Valiokuntien jäsenet nimitetään hallituksen toimikauden ajaksi. Valiokuntien tehtävänä on valmistella hallituksen kokouksissa päätettäväksi tulevia asioita. Valiokunnilla ei ole omaa itsestä päätösvaltaa.

■ Tarkastusvaliokunta

Hallitus nimittää tarkastusvaliokunnan avustamaan hallitusta sille kuuluvan valvontatehtävän hoitamisessa. Hallitus valitsee keskuudestaan tarkastusvaliokuntaan vähintään kolme jäsentä. Valiokunnan jäsenillä tulee olla tehtävään tarvittava pätevyys.

Hallitus määrittelee tarkastusvaliokunnan tehtävät vahvistamassaan työjärjestyksessä. Tarkastusvaliokunta seuraa tilinpäätösraportoinnin prosessia, valvoo taloudellista raportointiprosessia sekä seuraa sisäisen valvonnan ja tarkastuksen ja riskienhallintajärjestelmien tehokkuutta. Lisäksi valiokunta tarkastaa kuvauksen taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä, seuraa tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen lakisäateistä tilintarkastusta, arvioi lakisäateisen tilintarkastusyhteisön riippumattomuutta sekä valmistelee päätösehdotuksen tilintarkastajan valinnasta.

■ Tarkastusvaliokunta vuonna 2008

Puheenjohtaja Antti Lagerroos, jäsenet Maarit Aarni-Sirviö ja Matti Vuoria. Kaksi jäsentä on yhtiöstä riippumattomia, ja kaikki ovat riippumattomia merkittävistä osakkeenomistajista. Tarkastusvaliokunta kokoontui neljä kertaa vuonna 2008.

■ Nimitysvaliokunta

Hallitus nimittää nimitysvaliokunnan avustamaan hallitusta. Hallitus nimittää keskuudestaan valiokuntaan vähintään kolme jäsentä. Enemmistön valiokunnan jäsenistä tulee olla riippumattomia yhtiöstä.

Hallitus määrittelee nimitysvaliokunnan tehtävät vahvistamassaan työjärjestyksessä. Nimitysvaliokunta valmistelee tarvittaessa toimitusjohtajan, varatoimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen nimitysasiat. Nimitysvaliokunta on tarpeen mukaan yhteydessä merkittäviin osakkeenomistajiin hallituksen jäsenten valintaan liittyvissä asioissa.

Nimitysvaliokunnan puheenjohtaja kutsuu valiokunnan koolle tarvittaessa. Hän myös esittelee valiokunnan ehdotukset hallitukselle ja raportoi tarvittaessa hallitukselle valiokunnan kokouksista.

■ Nimitysvaliokunta vuonna 2008

Puheenjohtaja Antti Lagerroos, jäsenet Matti Vuoria ja Kaj-Gustaf Bergh. Kaksi jäsentä on yhtiöstä riippumattomia. Nimitysvaliokunta kokoontui yhden kerran vuonna 2008.

■ Palkitsemisvaliokunta

Hallitus nimittää palkitsemisvaliokunnan avustamaan hallitusta. Hallitus nimittää keskuudestaan valiokuntaan vähintään kolme jäsentä.

Hallitus määrittelee palkitsemisvaliokunnan tehtävät vahvistamassaan työjärjestyksessä. Palkitsemisvaliokunta valmistelee hallituksen käsiteltäväksi toimitusjohtajan ja ylimmän johdon

Hallitus käsittelee kaikki ne asiat, joista se lain, muiden säädösten ja yhtiöjärjestyksen mukaan nimenomaisesti vastaa. Näistä keskeisimpiä ovat:

- tilinpäätös ja osavuositarkastukset,
- yhtiökokoukselle esitettävät asiat,
- toimitusjohtajan nimittäminen,
- varatoimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen nimittäminen, mikäli sijainen nimitetään, sekä
- taloudellisen valvonnan järjestäminen.

Hallituksen tehtävänä on myös käsitellä sellaiset asiat, jotka ovat konsernin toiminnan laadun huomioon ottaen niin laajakantoisia, ettei niitä voida katsoa konsernin juoksevaan hallintoon kuuluviksi. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi:

- konsernin strategisen suunnitelman ja pitkän aikavälin tavoitteiden vahvistaminen,
- konsernin vuosittaisen liiketoimintasuunnitelman ja budjetin hyväksyminen,
- päättäminen investoinneista, yritysostoista sekä omaisuuden luovutuksista, jotka ovat merkittäviä tai joissa poiketaan konsernin strategiasta,
- lainan ottaminen ja takauksen tai muun vastaavan sitoumuksen antaminen, kun vastuun määrä on merkittävä,
- riskienhallinnan periaatteet,
- konsernin organisaatorakenne,
- johtokunnan jäsenten nimittäminen ja palkka- ja eläke-etujen hyväksyminen,
- toimitusjohtajan toiminnan seuraaminen ja arvioiminen,
- hallintoperiaatteiden ja ohjausjärjestelmien hyväksyminen,
- hallituksen valiokuntien nimittäminen sekä
- rajallisten avustusten myöntäminen yleishyödyllisiin tarkoituksiin.

kannustinjärjestelmiä sekä näiden palkitsemista koskevia ehdotuksia. Palkitsemisvaliokunnan puheenjohtaja kutsuu valiokunnan koolle tarvittaessa. Hän myös esittelee valiokunnan ehdotukset hallitukselle ja raportoi tarvittaessa hallitukselle valiokunnan kokouksista.

■ Palkitsemisvaliokunta vuonna 2008

Puheenjohtaja Antti Lagerroos, jäsenet Matti Vuoria ja Bertel Langenskiöld. Kaksi jäsentä on yhtiöstä riippumattomia. Palkitsemisvaliokunta kokoontui yhden kerran vuonna 2008.

■ Toimitusjohtaja ja varatoimitusjohtaja

Yhtiön hallitus nimittää yhtiön toimitusjohtajan, joka on samalla konsernijohtaja. Toimitusjohtaja johtaa konsernin liiketoimintaa ja hallintoa yhtiöjärjestyksen, Suomen osakeyhtiölain ja hallituksen ohjeiden mukaan. Toimitusjohtajan tukena konsernin johtamisessa on johtokunta. Yhtiön toimitusjohtaja on vuorineuvos, diplomiekonomi Ole Johansson. Hallitus nimittää tarvittaessa yhden tai useamman varatoimitusjohtajan. Yhtiön varatoimitusjohtajana ja toimitusjohtajan sijaisena toimii talous- ja rahoitusjohtaja KTM Raimo Lind.

■ Johtokunta

Yhtiön johtokunnan muodostavat toimitusjohtaja, Ship Power-, Power Plants- ja Services-liiketoimintojen johtajat, Wärtsilä Industrial Operationsin johtaja, talous- ja rahoitusjohtaja, laki- ja henkilöstöasioista vastaava johtaja sekä viestintäjohtaja (1.3.2008 lähtien). Yhtiön hallitus nimittää johtokunnan jäsenet ja vahvistaa heidän palkka- ja muut sopimusehtonsa.

Johtokunnan puheenjohtajana toimii yhtiön toimitusjohtaja. Johtokunta käsittelee konsernin ja liiketoimintojen strategia-asioita, investointeja, tuotepolitiikkaa, konsernirakennetta ja ohjausjärjestelmiä sekä valvoo yhtiön toimintaa.

Liiketoimintojen johtajat vastaavat kukin oman globaalin toimialansa myyntivolyymista ja kannattavuudesta apunaan konsernin eri maissa toimivat tytäryhtiöt. Johtokunnan jäsenten henkilötiedot, vastuualueet ja omistukset on esitetty sivuilla 40 ja 41.

■ Johtokunta vuonna 2008

Johtokunta kokoontui 14 kertaa vuonna 2008. Keskeisiä johtokunnan käsittelemiä asioita olivat markkinoiden kehittyminen, yhtiön kasvu ja kannattavuus, henkilöstön kasvu sekä yhtiön strategia ja kilpailukyvyyn kehittäminen. Johtokunta kiinnitti

erityistä huomiota myös markkinoiden, volyymin ja kapasiteetin kehitykseen sekä tärkeimpiin alihankintasuhteisiin nykyisessä, erittäin epävakaaassa taloustilanteessa. Muita tärkeitä asioita johtokunnan asialistalla olivat henkilöstön ja johtoresurssien määrällinen ja laadullinen kehittäminen maailmanlaajuisesti sekä sisäisten globaalien prosessien ja toimintatapojen kehittäminen.

■ Johtajisto

Yhtiön johtajistoon kuuluvat johtokunnan jäsenten lisäksi konsernihallinnon toiminnoista vastaavat johtajat. Tiedot johtajistoon kuuluvista henkilöistä ja heidän vastuualueistaan on esitetty sivulla 41.

■ Liiketoimintojen johtoryhmät

Kunkin liiketoiminnon johtajan tukena on johtoryhmä, jonka tehtävänä on käsitellä kyseisen liiketoiminnon strategiaa ja toimintaa. Tiedot liiketoimintojen johtoryhmien jäsenistä on esitetty sivulla 41.

■ Tytäryhtiöiden toimitusjohtajat

Tytäryhtiöiden toimitusjohtajat vastaavat siitä, että paikalliset huolto-, myynti- ja valmistusresurssit ovat oikeassa suhteessa toimialojen tarpeisiin, että henkilöstöä kehitetään asianmukaisesti, että toiminta täyttää konsernin laatu- ja järjestelmien edellyttämät vaatimukset, että toiminnassa noudatetaan soveltuvia lakeja ja kauppatapoja ja että tytäryhtiön viestintä vastaa konsernin tavoitteita.

■ Sisäpiirihallinto

Wärtsilä noudattaa lakimääräisen sisäpiirisääntelyn lisäksi NASDAQ OMX:n Helsingin Pörssin hyväksymää listayhtiöiden sisäpiiriohjetta sekä Rahoitustarkastuksen määräyksiä ja ohjeita.

Wärtsilän pysyvään sisäpiiriin kuuluvat lakimääräiset sisäpiiriläiset eli hallitus, toimitusjohtaja, varatoimitusjohtaja ja päävastuullinen tilintarkastaja. Näiden lisäksi pysyviä, ilmoitusvelvollisia sisäpiiriläisiä ovat johtokunnan jäsenet.

Yrityskohtaiseen ei-julkiseen sisäpiirirekisteriin kuuluu lisäksi osa muusta johtajistosta ja toimihenkilöstöstä toimenkuvansa mukaisesti. Merkittävien projektien valmisteluvaiheessa yhtiö pitää myös hankekohtaista sisäpiirirekisteriä. Sisäpiiriläisille annetaan kirjallinen ilmoitus sisäpiiriin kuulumisesta sekä ohjeet sisäpiiriläisen velvollisuuksista.

Yhtiön sisäpiiriläiset eivät saa käydä kauppaa yhtiön osakkeilla 14 päivän (Wärtsilän suositus 30 päivän) aikana ennen osavuositarkastusten ja tilinpäätöstiedotteiden julkaisemista.

Yhtiön sisäpiirirekisteriä ylläpitää emoyhtiön lakiasianosasto, joka huolehtii tietojen päivittämisestä. Yhtiön ilmoitusvelvollisten pysyvien sisäpiiriläisten sekä näiden lähipiirin omistustiedot ovat saatavissa Suomen Arvopaperikeskuksen SIRE-järjestelmästä. Tiedot ovat myös Wärtsilän kotisivuilla.

■ Sisäinen tarkastus

Konsernin sisäisen tarkastuksen hoitaa yhtiön sisäinen tarkastusyksikkö, joka raportoi toimitusjohtajalle. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on analysoida liiketoimintaa ja sen prosesseja ja valvonnan tehokkuutta sekä laatua. Lisäksi sisäinen tarkastus osallistuu tarvittaessa yritysostoihin liittyviin tarkastuksiin sekä hoitaa johtokunnan antamia erityistehtäviä.

Sisäisen tarkastuksen toimialaan kuuluvat kaikki organisaatiotasot ja tytäryhtiöt. Merkittävimmissä tytäryhtiöissä sisäinen tarkastus suoritetaan vuosittain ja verkostoyhtiöissä kolmen vuoden välein. Sisäinen tarkastus laatii vuosiohjelman, jonka mukaan se tekee itsenäisesti tarkastuksia eri puolilla konsernia, mutta se voi suorittaa myös erikoistarkastuksia. Vuosiohjelman hyväksyy tarkastusvaliokunta, jolle sisäinen tarkastus myös raportoi säännöllisesti. Lisäksi tarkastajilla on aina mahdollisuus tarvittaessa ottaa suoraan yhteyttä tarkastusvaliokunnan tai hallituksen jäseniin.

■ Tilintarkastus

Yhtiöllä on yksi tilintarkastaja, jonka tulee olla Keskuskaupparekamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Yhtiökokous valitsee tilintarkastajan tarkastamaan kuluven tilikauden tilit. Tilintarkastajan tehtävät päättyvät seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa konsernin ja emoyhtiön tilinpäätös ja kirjanpito sekä emoyhtiön hallinto.

Yhtiön tilintarkastaja antaa vuositilinpäätöksen yhteydessä osakkeenomistajille lain edellyttämän tilintarkastuskertomuksen ja raportoi säännöllisesti havainnoistaan hallituksen tarkastusvaliokunnalle. Tilintarkastajan on yleisten kelpoisuusedellytysten lisäksi täytettävä tietyt lakimääräiset esteettömyysvaatimukset, jotka ovat takeena riippumattoman ja luotettavan tilintarkastuksen toimittamiselle.

■ Tilintarkastaja vuonna 2008

Vuonna 2008 yhtiökokous valitsi Wärtsilä Oyj Abp:n tilintarkastajaksi KHT-yhteisö KPMG Oy Ab:n. Kaikkien konserniyhtiöiden tilintarkastajille maksettiin vuonna 2008 palkkioina yhteensä 1,9 milj. euroa. Tilintarkastukseen liittymättömiä konsulttipalkkioita maksettiin yhteensä 2,7 milj. euroa. Nämä palkkiot liittyvät yrityskauppoihin sekä verokonsultointiin.

■ Tiedottaminen

Wärtsilän kotisivuilla internetissä julkaistaan keskeiset yhtiön hallintoa koskevat tiedot. Yhtiön kaikki tiedotteet ja keskeiset johdon esitysmateriaalit ovat heti julkaisemisen jälkeen nähtävissä yhtiön kotisivuilla internetissä.

Taloudelliseen raportointi-prosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteet

■ Sisäisen valvonnan tavoitteet

Wärtsilän sisäisen valvonnan tavoitteet perustuvat kansainväliseen COSO-malliin. Wärtsilän määritelmän mukaan sisäinen valvonta on prosessi, johon osallistuvat Wärtsilän hallitus, johto, konserniyhtiöiden hallitukset ja muu henkilöstö ja jonka tarkoituksena on antaa kohtuullinen varmuus asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Sisäisen valvonnan piiriin kuuluvat Wärtsilän kaikki politiikat, prosessit, käytännöt ja organisaatorakenteet, jotka auttavat johtoa ja viime kädessä hallitusta varmistamaan, että Wärtsilän asettamat tavoitteet täyttyvät, että liiketoimintaa hoidetaan eettisesti ja kaikkien soveltuvien lakien ja määräysten mukaisesti, että yhtiön omaisuutta, brändi mukaan lukien, hoidetaan vastuullisesti ja että taloudellinen raportointi on asianmukaista. Sisäinen valvonta ei ole erillinen prosessi tai toimintakokonaisuus vaan olennainen osa Wärtsilän kaikkea toimintaa. Sisäisen valvonnan järjestelmä toimii konsernin kaikilla tasoilla. Sisäisen valvonnan järjestelmän ylläpidossa ja kehittämisessä päämääränä on entistä tuloksellisempi liiketoiminta ja samalla lakien ja määräysten noudattaminen kaikissa maissa, joissa Wärtsilällä on toimintaa.

■ Arvot ja valvontaympäristö

Wärtsilän sisäisen valvonnan järjestelmän perustana ovat yhtiön arvot: energia, innostus ja erinomaisuus. Arvot heijastuvat päivittäiseen kanssakäymiseen toimittajien, asiakkaiden ja sijoittajien kanssa sekä myös Wärtsilän sisäisiin ohjeistuksiin, politiikkoihin, käsikirjoihin, prosesseihin ja käytäntöihin.

Sisäinen valvontaympäristö määrää sisäisen valvonnan ilmapiiirin Wärtsilässä ja vaikuttaa henkilöstön tietoisuuteen valvonnan. Valvontaympäristö tuo kurinalaisuutta ja luo rakennetta kaikille muille sisäisen valvonnan komponenteille. Wärtsilän valvontaympäristön elementtejä ovat yrityskulttuuri, eli henkilöstön rehellisyys, eettiset arvot ja ammattitaito, sekä henkilöstön hallitukselta saama huomio ja ohjaus.

Wärtsilän arvot ja valvontaympäristö antavat hallitukselle ja johdolle kohtuullisen varmuuden siitä, että sisäisen valvonnan tavoitteet saavutetaan. Toimitusjohtaja ja johtokunta määrittelevät Wärtsilän arvot ja eettiset periaatteet (joita toimintaperiaatteet, Code of Conduct, heijastavat) ja näyttävät esimerk-

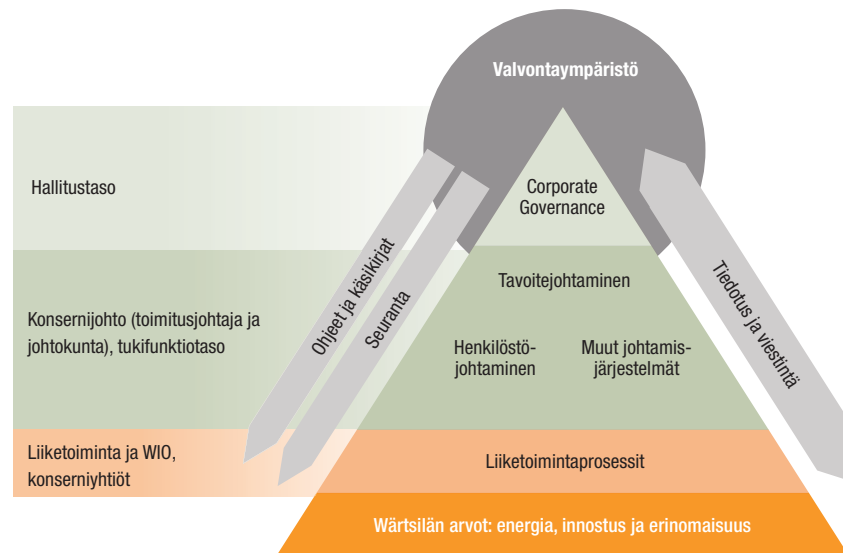
kiä asianmukaisesta yrityskulttuurista, joka luo pohjan sisäiselle valvonnalle. Toimitusjohtaja ja johtokunta vastaavat myös yhdessä liiketoimintojen ja Wärtsilä Industrial Operationsin (WIO) johdon kanssa Wärtsilän arvojen välittämisestä koko organisaatioon.

■ Tavoitejohtaminen

Suunnittelu ja tavoitteiden asettaminen ovat kiinteä osa suori-tuksen johtamista Wärtsilässä. Ne ovat normaalia johtamistoi-mintaa eivätkä kuulu Wärtsilän sisäisen valvonnan järjestelmään. Tavoitteiden asettaminen on kuitenkin sisäisen valvonnan tärkeä edellytys. Tavoitejohtamisprosessin kautta asetetaan vuosittain Wärtsilän konsernitason taloudelliset ja muut tavoitteet. Konser-nitason tavoitteista johdetaan liiketoimintojen ja WIO:n, konser-niyhtiöiden ja lopulta yksittäisten työntekijöiden tavoitteet.

Vuositavoitteiden saavuttamista seurataan kuukausittai-nessa johdon raportoinnissa. Liiketoimintojen ja WIO:n tuloksia ja vuositavoitteiden saavuttamista tarkastellaan kuukausittain

Wärtsilän sisäisen valvonnan osatekijät

näiden johtoryhmien kokouksissa. Johtokunta seuraa konsernin, liiketoimintojen ja WIO:n tuloksia ja tavoitteiden saavuttamista kuukausittain. Johtoryhmät ja johtokunta valvovat myös Wärtsilän taloudellisen raportoinnin luotettavuutta.

Wärtsilän taloudellista raportointia hoidetaan yhtenäisin menetelmin kaikissa konserniyhtiöissä hyödyntäen esim. toiminnanohjausjärjestelmää (ERP) ja yhteistä tilikarttaa. Koko konsernissa sovelletaan kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja (IFRS). Wärtsilän talous- ja valvontaprosessilla on sisäisen valvonnan toimivuudelle oleellisen tärkeä merkitys. Taloudellisen raportoinnin luotettavuus edellyttää taloushallinnon ja laskentatoimen prosessien asianmukaista valvontaa.

Hallitus arvioi säännöllisesti Wärtsilän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuuden ja tehokkuuden. Hallituksen vastuulla on myös varmistaa, että laskentatoimen ja taloushallinnon sisäinen valvonta on järjestetty asianmukaisesti. Taloudellisen raportointiprosessin valvonnasta vastaa Wärtsilä Oyj Abp:n hallituksen tarkastusvaliokunta. Konsernin talous- ja valvontatoiminnon vastuulla on tiedottaa asiaankuuluville johdon jäsenille, jos tulokset poikkeavat suunnitelmista, analysoida poikkeamien syyt ja ehdottaa korjaavia toimenpiteitä. Talous- ja valvontatoiminto tukee liiketoimintoja ja WIO:a taloudellisten tavoitteiden saavuttamisen edellyttämässä päätöksenteossa ja analyyseissä. Talous- ja valvontatoiminto vastaa myös yhtiön tavoitejohtamisprosessien ylläpidosta ja kehittämisestä niin, että eri organisaatiotasojen johto saa ajoissa luotettavaa ja käyttökelpoista tietoa organisaation tavoitteiden saavuttamisesta. Talous- ja valvontatoiminto vastaa edelleen taloudellisen raportointiprosessin ja siihen liittyvien valvontajärjestelyiden kehittämisestä.

■ Henkilöstöjohtaminen

Henkilöstöjohtamisen käytännöillä ja prosesseilla on keskeinen merkitys Wärtsilän sisäisen valvonnan järjestelmässä. Henkilöstöjohtamisen mekanismit ovat pääasiallinen tapa, jonka kautta

voidaan vaikuttaa henkilöstön asenteisiin sisäistä valvontaa kohtaan, esim. taloudellisen raportoinnin luotettavuuden varmistamiseksi tarkoitettuun valvontaan ja valvontatietoisuuteen, ts. kuinka hyvin henkilöstö tuntee Wärtsilässä käytössä olevat valvontajärjestelmät.

Sisäisen valvonnan kannalta tärkeimmät henkilöstöjohtamisen prosessit koskevat palkkausta ja työsuhte-etuja, henkilöstön kehittämistä, rekrytointia, resurssoinnin hallintaa ja henkilökohtaista tavoitejohtamista sekä henkilöstön palauteprosesseja. Nämä prosessit varmistavat osaltaan Wärtsilän sisäisen valvonnan tehokkuuden. Henkilöstötoiminto vastaa yhtiön henkilöstöjohtamisen prosessien ylläpidosta ja kehittämisestä niin, että ne tukevat tehokasta sisäistä valvontaa myös työnteekijätasolla.

■ Muut johtamisjärjestelmät

Johtokunta on vastuussa Wärtsilän johtamisjärjestelmän kehittämisestä ja soveltamisesta, järjestelmän toiminnan jatkuvasta parantamisesta sekä järjestelmän tehokkaan toiminnan varmistamisesta. Wärtsilän johtamisjärjestelmä kattaa yhtiön kaikki globaalit prosessit ja johtamiskäytännöt, joiden tarkoituksena on varmistaa, että asiakkaiden odotukset täyttyvät. Johtamisjärjestelmän kaikinpuolin moitteeton toiminta eri osa-alueilla, joita kuvataan seuraavassa, varmistaa osaltaan Wärtsilän sisäisen valvonnan tavoitteiden saavuttamisen.

Laatu

Wärtsilän ratkaisujen laatu, ja siten laatujohtamisen tuloksellisuus, on yhtiölle ensiarvoisen tärkeää. Wärtsilän ISO 9001:2000 -laatujohtamisjärjestelmän noudattamista edellytetään kaikessa konsernin toiminnassa ja sitä myös valvotaan kurinalaisesti.

Kestävä kehitys

Wärtsilä on sitoutunut vahvasti kestävään kehitykseen. Wärtsilän toiminnan kestävä kehitys on perustuu yhtiön

visioon, missioon ja arvoihin sekä taloudelliseen kannattavuuteen. Kaikkien soveltuvien lakien ja määräysten noudattaminen kaikissa maissa, joissa yhtiö toimii, mukaan lukien taloudellista raportointia koskevat määräykset, on keskeinen osa Wärtsilän kestävä kehitystä.

Riskienhallinta

Wärtsilän sisäisen valvonnan tarkoituksena on tukea yhtiön tavoitteiden saavuttamista. Tavoitteiden saavuttamista uhkaavat riskit on tunnistettava ja arvioitava, jotta niitä voidaan hallita. Riskien tunnistaminen ja arviointi ovat siis sisäisen valvonnan perusedellytyksiä. Wärtsilän sisäisen valvonnan mekanismit ja käytännöt antavat johdolle varmuuden siitä, että riskienhallintaa toteutetaan suunnitellulla tavalla.

Wärtsilä on määritellyt ja toteuttanut yksikkö- ja prosessitasojen sekä tietojärjestelmien valvontaa. Eri tasojen valvontatoimenpiteitä tarvitaan, jotta kaikenlaisia riskejä voidaan suoraan torjua. Wärtsilän riskienhallinnan prosessit käsittävät konsernitason riskitarkastukset ja riskienhallintaprosessit sekä projektikohtaiset riskitarkastukset ja projektien riskienhallinnan. Konsernitason riskitarkastusprosessin tuloksena syntyy toimintasuunnitelmia tunnistettujen ja ensisijaisiksi katsottujen riskien varalta.

Kukin liiketoiminta ja WIO raportoivat tärkeimmistä riskeistään johtokunnalle. Johtokunta myös seuraa säännöllisesti määriteltujen riskienhallintasuunnitelmien toteuttamista. Wärtsilä Oyj Abp:n hallitus on vastuussa konsernin kokonais-sietokyvyn määrittelystä eri riskien suhteen. Tarkoituksena on varmistaa, että Wärtsilällä on riittävät välineet ja resurssit riskien hallintaan. Toimitusjohtaja on johtokunnan avustuksella vastuussa Wärtsilän koko toiminnan riskienhallinnan organisoimisesta ja sen asianmukaisuuden varmistamisesta. Liiketoimintojen ja WIO:n johdon vastuulla on laatia toimintasuunnitelmat tärkeimpien riskiensä varalta.

Wärtsilän keskeisimmät strategiset ja operatiiviset riskit ja rahoitusriskit on esitetty sivulla 42.

Tietohallinto

Tietohallinnolla on keskeinen merkitys Wärtsilän sisäisen valvonnan järjestelmässä. Tietojärjestelmät ovat tehokkaan sisäisen valvonnan kannalta kriittisen tärkeitä, sillä monet valvontatoimenpiteet perustuvat tietotekniikkaan.

Liiketoimintaprosessit

Wärtsilän liiketoimintaprosesseihin nivotut valvontamekanismit ovat sisäisen valvonnan tehokkuuden kannalta keskeisen tärkeitä. Liiketoimintaprosessien valvonta auttaa varmistamaan, että kaikki Wärtsilän sisäisen valvonnan tavoitteet saavutetaan. Tämä pätee erityisesti toiminnan tehokkuuden ja Wärtsilän kannattavuuden ja maineen turvaamiseen. Liiketoimintojen ja WIO:n johto on velvollinen varmistamaan, että määritellyt konsernitason prosessit ja valvontamekanismit ovat käytössä heidän vastuualueellaan ja että niitä noudatetaan. Jos konsernitason prosesseja tai valvontamekanismeja ei ole, liiketoimintojen ja WIO:n johto on velvollinen varmistamaan, että ko. tarkoitusta varten on määriteltä ja otettu käyttöön liiketoiminnon tai WIO:n omat prosessit, jotka takaavat riittävän valvonnan.

Ohjeet ja käsikirjat

Wärtsilän sisäisen valvonnan järjestelmän, eli esim. hallinnointijärjestelmän, johtamisjärjestelmän, tavoitejohtamisprosessin ja muiden liiketoiminta-, ym. prosessien, osa-alueet on kuvattu erilaisissa ohjeissa ja käsikirjoissa. Tärkeimmät konsernitason politiikat ja ohjeet on koottu Wärtsilän konsernikäsikirjaan. Konsernin laskentatoimen käsikirja sisältää kaikissa konserniyh-tiöissä noudatettavat laskentatoimen ja taloudellisen raportoinnin ohjeet ja neuvot. Käsikirja tukee Wärtsilän taloudelliselle raportoinnille asetettujen luotettavuustavoitteiden saavutta-

mista. Wärtsilän johtokunta hyväksyy konsernitasoiset politiikat ja niiden muutokset.

Konsernitasoisten ohjeiden ja käsikirjojen lisäksi liiketoiminnoilla ja WIO:lla on kunkin tarpeita vastaavia omia ohjeistuksia. Liiketoimintojen ja WIO:n ohjeet ja käsikirjat ovat yhdenmukaisia konsernin ohjeiden ja käsikirjojen kanssa siten, että ristiriitaisuuksia ei ole.

Tiedotus ja viestintä

Tehokas sisäisen valvonnan järjestelmä vaatii riittävää, oikea-aikaista ja luotettavaa tietoa, jotta johto pystyy seuraamaan yhtiön tavoitteiden saavuttamista. Tarvitaan sekä taloudellista että muuta tietoa niin yhtiön sisäisistä kuin ulkoisistakin tapahtumista ja toiminnasta. Henkilöstöllä on jatkuvasti mahdollisuus antaa johdolle (esim. suoraan sisäiselle tarkastukselle) palautetta ja kertoa havaitsemastaan kyseenalaisesta toiminnasta. Kaikki ulkoinen viestintä hoidetaan konsernin tiedotuspolitiikan mukaisesti.

Seuranta

Seurannalla tarkoitetaan prosessia, jonka avulla Wärtsilän sisäisen valvonnan järjestelmää ja sen suorituskykyä arvioidaan pitkällä aikavälillä. Omaa toimintaa seurataan Wärtsilässä toisaalta jatkuvasti ja toisaalta erillisten arviointien, kuten sisäisten tarkastusten, tilintarkastusten ja laatuauditointien, avulla. Liiketoimintojen ja WIO:n johdon vastuulla on varmistaa, että kunkin vastuualueella noudatetaan soveltuvia lakeja ja määräyksiä. Wärtsilän johto seuraa sisäistä valvontaa osana normaalia johtamistyötä. Hallituksen tarkastusvaliokunta arvioi ja varmentaa Wärtsilän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuuden ja tehokkuuden. Sisäinen tarkastus avustaa tarkastusvaliokuntaa Wärtsilän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisuuden ja tehokkuuden arvioinnissa ja varmentamisessa tekemällä vuosisuunnitelmansa mukaisesti

säännöllisiä sisäisiä tarkastuksia konsernin tukitoiminnoissa ja juridisesti itsenäisissä yksiköissä. Wärtsilän sisäistä valvontaa arvioivat myös yhtiön tilintarkastaja ja muut varmentavat tahot, mm. laatuauditointien suorittajat. Konsernin talous- ja valvontatoiminto seuraa taloudellisen raportoinnin prosessien ja valvonnan noudattamista. Talous- ja valvontatoiminto seuraa myös ulkoisen ja sisäisen talousraportoinnin oikeellisuutta. Ulkoinen tilintarkastaja tarkastaa ulkoisen vuositalousraportoinnin oikeellisuuden.

Palkat ja palkitseminen 2008

Hallituksen jäsenten palkkiot

Varsinainen yhtiökokous päättää vuosittain hallituksen jäsenten palkkioista toimikaudeksi kerrallaan.

Yhtiökokous hyväksyi vuodelle 2008 seuraavat hallitusten jäsenten palkkiot:

- jäsenet 55.000 euroa/vuosi
- varapuheenjohtaja 82.500 euroa/vuosi
- puheenjohtaja 110.000 euroa/vuosi.
- Lisäksi kullekin jäsenelle maksetaan kokouspalkkiota 400 euroa/kokous. Puheenjohtajan kokouspalkkio maksetaan kaksinkertaisena. Vuosipalkkiosta noin 40% maksetaan Wärtsilän osakkeina. Kokouspalkkiot maksetaan rahana.

Wärtsilän hallituksen jäsenille (6 henkilöä), joista kukaan ei ole yhtiön palveluksessa, maksettiin 31.12.2008 päättyneeltä tilikaudelta palkkioita yhteensä 442.180 euroa. Hallituksen jäsenet eivät ole yhtiön optio-ohjelman eivätkä bonusjärjestelmän piirissä.

■ Toimitusjohtajan ja johtokunnan palkitseminen

Hallitus päättää toimitusjohtajan ja johtokunnan jäsenten palkitsemisesta ja sen perusteista. Toimitusjohtajan ja johtokunnan jäsenten palkka muodostuu kuukausipalkasta ja bonuksesta. Bonuspalkkion ehdot päättää yhtiön hallitus. Tiedot toimitusjohtajan ja johtokunnan palkoista on esitetty tilinpäätöksen sivulla 125. Toimitusjohtajan ja johtokunnan bonuspalkkiot maksetaan tulostavoitteiden saavuttamisen perusteella. Tiedot toimitusjohtajan ja johtokunnan jäsenten omistamista osakkeista ja niiden muutoksista löytyvät myös yhtiön internetsivuilla www.wartsila.com.

Toimitusjohtajan eläkeikä on 60 vuotta ja eläke on 60% eläkepalkasta (TyEL). Yhtiön toimesta tapahtuvan irtisanomisen yhteydessä 6 kuukauden irtisanomispalkan lisäksi maksettavan korvauksen määrä vastaa 24 kuukauden palkkaa. Joidenkin johtokunnan jäsenten eläkeikä on 60 vuotta.

■ Johdon kannustinjärjestelmät

Toimitusjohtajan ja johtokunnan jäsenten kannustinjärjestelmistä ja niiden perusteista päättää yhtiön hallitus. Hallitus päättää myös mahdollisista ylimmän johdon pitkäaikaisista kannustinohjelmista, elleivät ne lain mukaan kuulu yhtiökokouksen päätettäviksi. Muiden johtajien ja päälliköiden bonusjärjestelmistä päättää johtokunta.

Konsernissa on globaalisti kaikissa liiketoiminnoissa käytössä oleva bonusjärjestelmä. Bonus perustuu konsernin kannattavuuteen ja sovittuihin henkilökohtaisiin tavoitteisiin. Bonusjärjestelmän piirissä on noin 1.400 johtajaa ja päällikköä.

Hallitus on päättänyt pitkäaikaisesta, yhtiön osakkeen kursisikehitykseen sidotusta bonusohjelmasta konsernin ylimmälle johdolle. Bonusohjelman piirissä on noin 50 johtajaa. Tarkempia tietoja bonusohjelmasta on tilinpäätöksen liitetiedoissa sivulla 114.

Konsernin toimihenkilöt ja työntekijät kuuluvat erilaisten bonus- tai voittopalkkiojärjestelmien piiriin. Kussakin maassa toimitaan asianomaisen maan palkkiojärjestelmistä säädettyjen lakien tai sopimusten mukaisesti. Konsernin bonusjärjestelmien ja muiden voittopalkkiojärjestelmien piiriin kuuluu yhteensä noin 60% konsernin henkilöstöstä. ■

Vuonna 2008 Wärtsilän osakkeina maksetut palkkiot

Hallitus	Osakkeita, kpl
Puheenjohtaja Antti Lagerroos	940
Varapuheenjohtaja Matti Vuoria	705
Maarit Aarni-Sirviö	470
Kaj-Gustaf Bergh	470
Kari Kauniskangas	470
Bertel Langenskiöld	470

Hallituksen jäsenten Wärtsilä-osakkeiden omistus 31.12.2008

Hallitus	Osakkeita, kpl
Antti Lagerroos	15 299
Muutos 2008	+940
Matti Vuoria	2 062
Muutos 2008	+705
Maarit Aarni-Sirviö	1 174
Muutos 2008	+470
Kaj-Gustaf Bergh	470
Muutos 2008	+470
Kari Kauniskangas	1 470
Muutos 2008	+1 470
Bertel Langenskiöld	4 995
Muutos 2008	+470

Johtokunnan jäsenten Wärtsilä-osakkeiden omistus 31.12.2008

Johtokunta	Osakkeita, kpl
Ole Johansson	24 533
Muutos 2008	+283
Raimo Lind	3 383
Muutos 2008	+543
Tage Blomberg	2 250
Muutos 2008	+225
Jaakko Eskola	5
Muutos 2008	-
Lars Hellberg	0
Muutos 2008	-
Kari Hietanen	72
Muutos 2008	-
Atte Palomäki	300
Muutos 2008	+300
Christoph Vitzthum	466
Muutos 2008	+16

Antti Lagerroos

Matti Vuoria

Maarit Aarni-Sirviö

Kaj-Gustaf Bergh

Kari Kauniskangas

Bertel Langenskiöld

Hallitus

Antti Lagerroos

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista. Hallituksen puheenjohtaja. Syntynyt 1945, oikeustiet. lis., merenkulkuneuvos. Wärtsilä Oyj Abp:n hallituksen jäsen vuodesta 2002.

Keskeinen työkokemus: *Turun yliopisto*, vt. prosessi- ja rikosoikeuden assistentti sekä julkisoikeuden assistentti 1971–78; *Vaasan kauppa-korkeakoulu*, vero-oikeuden vt. apulaisprofessori 1973–79; *Hollming Oy*, johtaja, laki- ja finanssiasiat 1979–81; *Salora Oy*, toimitusjohtaja 1981–84; *Salora-Luxor-teollisuusryhmä*, toimitusjohtaja 1984–86; *Nokia-yhtymä*, johtokunnan jäsen 1984–86; *Nokia-yhtymä*, hallituksen jäsen 1986–90; *Nokia Matkapuhelimet*, toimitusjohtaja 1989–90; *Finnlines Oyj*, toimitusjohtaja ja hallituksen jäsen 1990–2007.

Muut luottamustehtävät: *Cargotec Oyj Abp*, hallituksen jäsen; *Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen*, hallintoneuvoston jäsen.

Matti Vuoria

Ei-riippumaton yhtiöstä ja riippumaton merkittävistä osakkeenomistajista. Hallituksen varapuheenjohtaja. Syntynyt 1951, varatuomari, hum. kand. Keskinäisen työeläkevakuutusyhtiön Varman toimitusjohtaja vuodesta 2004. Wärtsilä Oyj Abp:n hallituksen jäsen vuodesta 2005.

Keskeinen työkokemus: *Kauppa- ja teollisuusministeriö*, kansliapäällikkö 1992–98; *Fortum Oyj*, hallituksen päätoiminen puheenjohtaja 1998–2003.

Muut luottamustehtävät: *Sampo Oyj*, hallituksen varapuheenjohtaja; *Danisco A/S* ja *Stora Enso Oyj*, hallitusten jäsen; *Finanssialan Keskusliitto ry*, hallituksen jäsen ja *Suomalais-Venäläinen kauppakamariyhdistys*, hallituksen puheenjohtaja.

Maarit Aarni-Sirviö

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista. Syntynyt 1953, dipl.ins., MBA. Rahapaja Oy, toimitusjohtaja. Wärtsilä Oyj Abp:n hallituksen jäsen vuodesta 2007.

Keskeinen työkokemus: Erilaisissa ylimmän johdon tehtävissä *Borealis Groupissa* 1994–2008, viimeksi Fenoli -liiketoimintayksikön johtajana; ja *Neste Oyj:ssä* 1977–94.

Muut luottamustehtävät: *Oy Nordic Moneta Ab* ja *Det Norske Myntverket*, hallitusten puheenjohtaja; *Rautaruukki Oyj* ja *Ponsse Oyj*, hallitusten jäsen.

Kaj-Gustaf Bergh

Riippumaton yhtiöstä ja ei-riippumaton merkittävistä osakkeenomistajista. Syntynyt 1955. Diplomiekonomi, oikeustieteen kandidaatti. Föreningen Konstsfundet r.f:n toimitusjohtaja. Wärtsilä Oyj Abp:n hallituksen jäsen vuodesta 2008.

Keskeinen työkokemus: *Ky von Konow & Co*, hallintopäällikkö, 1982–83; *Ane Gyllenberg Ab*, hallintopäällikkö, 1984–85; *Oy Bensow Ab*, johtaja, varatoimitusjohtaja, 1985–86; *Ane Gyllenberg Ab*, toimitusjohtaja, 1986–98; *SEB Asset Management*, johtaja, 1998–2000; *Skandinaviska Enskilda Banken*, johtoryhmän jäsen, 2000–9/2001; *Föreningen Konstsfundet*, toimitusjohtaja, 5/2006–.

Muut luottamustehtävät: hallitusten puheenjohtajuudet: *Aktia Pankki Oyj*; *Finaref Group Ab*; *Fiskars Oyj Abp*; *Ab Forum Capita Oy* ja *KSF Media Holding Ab*. Hallitusjäsenyydet: *Julius Tallberg Kiinteistöt Oy Ab*; *Ramirent Oyj* sekä *Stockmann Oyj Abp*.

Kari Kauniskangas

Riippumaton yhtiöstä ja ei-riippumaton merkittävistä osakkeenomistajista. Syntynyt 1962. Kauppatieteiden maisteri. Fiskars Oyj Abp:n toimitusjohtaja. Wärtsilä Oyj Abp:n hallituksen jäsen vuodesta 2008.

Keskeinen työkokemus: useita eri vastuualueita *Amer Sports Oyj:ssä* vuodesta 1984; *Amer Sports Europe GmbH*, Saksa, toimitusjohtaja 1999–2004; myynti- ja jakelujohtaja, 2004–07; Talvi- ja ulkoilu-liiketoimintayksikön vetäjä 2007.

Bertel Langenskiöld

Riippumaton yhtiöstä ja merkittävistä osakkeenomistajista. Syntynyt 1950, dipl.ins. Metso Paper Oy:n toimitusjohtaja. Wärtsilä Oyj Abp:n hallituksen jäsen vuodesta 2002.

Keskeinen työkokemus: *Tampella Power Oy/Kvaerner Pulpung*, Power Divisionin toimitusjohtaja 1994–2000; *Fiskars Oyj Abp*, toimitusjohtaja 2001–03. *Metso Minerals Oy:n* toimitusjohtaja 2003–06, *Metso Paper Oy:n* Kuidut-liiketoimintalinjan toimitusjohtaja 8/2006–3/2007.

Muut luottamustehtävät: *Luvata Oy:n* hallituksen jäsen.

Johtokunta

Ole Johansson

Raimo Lind

Tage Blomberg

Jaakko Eskola

Lars Hellberg

Kari Hietanen

Ole Johansson

Konsernijohtaja vuodesta 2000. Syntynyt 1951, dipl. ekon., vuorineuvos. Yhtiön palveluksessa vuodesta 1981 ja sitä ennen 1975–79.

Keskeinen työkokemus: *Wärtsilä-konserni* 1975–79 ja jälleen vuodesta 1981; *Wärtsilä Diesel Inc.*, johtaja 1984–86; *Wärtsilä Diesel -ryhmä*, talousjohtaja 1986–94; *Metra Oyj Abp*, talous- ja rahoitusjohtaja 1994–96; *Metra Oyj Abp*, varatoimitusjohtaja ja talous- ja rahoitusjohtaja 1996–98; *Wärtsilä NSD Oy Ab*, toimitusjohtaja 1998–2000.

Luottamustehtävät: *Teknoliigateollisuus ry*, puheenjohtaja; *Outokumpu Oyj*, hallituksen puheenjohtaja; *Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma*, hallituksen varapuheenjohtaja; *Elinkeinoelämän Keskusliitto*, hallituksen varapuheenjohtaja; *Suomalais-Amerikkalainen Kauppakamari*, puheenjohtaja; *Elinkeinoelämän Valtuuskunta EVA*, jäsen.

Raimo Lind

Varatoimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen vuodesta 2005. Talous- ja rahoitusjohtaja vuodesta 1998. Syntynyt 1953, KTM. Yhtiön palveluksessa vuodesta 1998 ja sitä ennen 1976–89.

Keskeinen työkokemus: *Wärtsilä-konserni*, talous-, rahoitus- kehitys- ja kansainvälistymistehtävät 1976–80; *Wärtsilä Diesel -ryhmä*, talousjohtaja 1980–84; *Wärtsilä Singapore*, toimitusjohtaja ja aluejohtaja 1984–88; *Wärtsilä Huolto-liiketoiminta*, apulaisjohtaja 1988–89; *Scantrailer Ajoneuvoteollisuus Oy*, toimitusjohtaja 1990–92; *Tamrock Oy*, talous- ja rahoitusjohtaja 1992–93; *Tamrock Huoltoliiketoiminta*, johtaja 1994–96; *Tamrock Coal-liiketoiminta*, johtaja 1996–97.

Luottamustehtävät: *Sato Oyj*, hallituksen varapuheenjohtaja.

Tage Blomberg

Services-liiketoiminnan johtaja vuodesta 1999. Syntynyt 1949, insinööri. Yhtiön palveluksessa vuodesta 1975.

Keskeinen työkokemus: *Wärtsilä Oy*, tutkimusinsinööri 1975–82; *Wärtsilä Power Inc.*, myyntipäällikkö 1982–84; *Wärtsilä Diesel Oy*, projektipäällikkö 1984–89; *Wärtsilä Diesel Oy*, johtaja 1989–96; *Wärtsilä Diesel -ryhmä*, Merimoottorit-liiketoimintayksikön johtaja 1996–97; *Wärtsilä NSD Oy Ab*, Merimoottorit-liiketoimintayksikön johtaja 1997–99.

Jaakko Eskola

Ship Power -liiketoiminnan johtaja vuodesta 2006. Syntynyt 1958, dipl.ins. Yhtiön palveluksessa vuodesta 1998.

Keskeinen työkokemus: *VTT*, tutkija 1983–84; *Teollistamisrahasto*, yritystutkija 1984–86; *Kansallis-Osake-Pankki*, kansainvälisen rahoituksen johtotehtävät 1986–97; *PCA Corporate Finance*, johtaja 1997–98; *Wärtsilä Development & Financial Services Oy*, toimitusjohtaja 1998–2005; *Wärtsilä Oyj Abp*, Voimalat, myynti- ja markkinointijohtaja 2005–06.

Luottamustehtävät: *Finpro ry*, hallintoneuvoston jäsen.

Lars Hellberg

Johtaja, Industrial Operations, vuodesta 2004. Syntynyt 1959, koneenrakennusinsinööri. Yhtiön palveluksessa vuodesta 2004.

Keskeinen työkokemus: *Volvo Cars AB*, tutkimusinsinööri moottorien kehitysohjelmassa; projektipäällikkö ajoneuvojen kehitysohjelmissa; johtaja, Industriell Support -liiketoimintayksikkö; maailmanlaajuisesta myynnistä ja määrien optimoinnista vastaava johtaja; *Volvo Car Operations BV*, toimitusjohtaja 1979–2001; *Saab Automotive AB*, asiakastyytyväisyys- ja laatudivisioonan johtaja sekä yhtiön johtokunnan jäsen 2001–04.

Kari Hietanen

Johtaja, lakiasiat ja henkilöstö, hallituksen sihteeri vuodesta 2002. Syntynyt 1963, oik.kand. Yhtiön palveluksessa vuodesta 1989.

Keskeinen työkokemus: *Metra Oyj Abp* ja *Wärtsilä Diesel -ryhmä*, lakimies 1989–94; *Wärtsilä Diesel -ryhmä*, päälakimies 1994–99; *Wärtsilän Power-toimialat*, päälakimies 2000–01; *Wärtsilä Oyj Abp*, lakiasiainjohtaja 2002–.

Atte Palomäki

Atte Palomäki

Viestintäjohtaja vuodesta 2008. Syntynyt 1965, valt. maist. Yhtiön palveluksessa vuodesta 2008.

Keskeinen työkokemus: *MTV3*, Uutistoimittaja/uutisankkuri 1993–95; Uutispäällikkö 1995–2000; Erikoistoimittaja/talous 2000–02; *Kauppalehti*, taloustoimittaja 2002–05; *Nordea Bank AB (publ.)*, Suomen viestinnän johtaja 2005–06; Viestintäjohtaja 2007–08.

Luottamustehtävät: *Talentum Oyj*, hallituksen jäsen.

Christoph Vitzthum

Power Plants -liiketoiminnan johtaja vuodesta 2006. Syntynyt 1969, KTM. Yhtiön palveluksessa vuodesta 1995.

Keskeinen työkokemus: *Metra Finance*, valuuttadealeri 1995–97; *Wärtsilä NSD Corporation*, Power Plants, taluspäällikkö 1997–99; *Wärtsilä Oyj Abp*, Ship Power, talous- ja rahoitusjohtaja 1999–2002; *Wärtsilä Propulsion*, toimitusjohtaja 2002–06.

Christoph Vitzthum

Johtajisto

Wärtsilän johtajiston muodostaa johtokunta sekä seuraavat konsernihallinnon eri toiminnoista vastaavat johtajat:

Yngve Bårgård

Johtaja, hankintatoiminnot. Syntynyt 1958, insinööri.

Päivi Castrén

Henkilöstöjohtaja. Syntynyt 1958, psyk. maist.

Maj-Len Ek

Talousjohtaja. Syntynyt 1948, dipl. ekon.

Per Hansson

Yrityssuunnittelujohtaja. Syntynyt 1967, dipl. ins.

Heikki Horstia

Rahoitusjohtaja. Syntynyt 1950, ekonomi.

Johan Jägerroos

Sisäisen tarkastuksen johtaja. Syntynyt 1965, KTM.

Eeva Kainulainen

Johtaja, Global Communications. Syntynyt 1948, YM.

Esa Kivineva

Tietohallintojohtaja. Syntynyt 1961, TkT.

Mikael Simelius

Brändijohtaja. Syntynyt 1964, KTM.

Liiketoimintojen johtoryhmät

■ Ship Power

Jaakko Eskola

Ship Power -liiketoiminnan johtaja. Syntynyt 1958, dipl.ins.

Lars Anderson

Johtaja, kauppalaivat. Syntynyt 1968, koneinsinööri.

Fred van Beers

Johtaja, erikoisaluukset. Syntynyt 1962, insinööri.

Arne Birkeland

Johtaja, Ship Design. Syntynyt 1966, KTM.

Carl-Henrik Björk

Johtaja, matkustajalaivat. Syntynyt 1947, meritekniiikan insinööri.

Aaron Bresnahan

Johtaja, merivoimat. Syntynyt 1969, MBA & MA (strategiatutkimus).

Juhani Hupli

Johtaja, teknologia. Syntynyt 1966, dipl.ins.

Timo Koponen

Talous- ja rahoitusjohtaja. Syntynyt 1969, KTM.

Magnus Miemois

Johtaja, offshore. Syntynyt 1970, dipl.ins.

Henrik Wilhelms

Johtaja, myynti. Syntynyt 1965, koneinsinööri.

■ Services

Tage Blomberg

Services-liiketoiminnan johtaja. Syntynyt 1949, insinööri.

Pierpaolo Barbone

Johtaja, kenttähuolto. Syntynyt 1957, kaivosinsinööri.

Stefan Fant

Johtaja, projektihallinta sekä käyttö- ja huoltopalvelusopimukset.

Syntynyt 1955, insinööri.

Roger Holm

Johtaja, liiketoiminnan kehittäminen. Syntynyt 1972, KTM.

Christer Kantola

Johtaja, myynti. Syntynyt 1952, insinööri.

Donal Lynch

Johtaja, varaosat. Syntynyt 1956, merkonomi.

Stefan Nysjö

Johtaja, asiakaspalvelu. Syntynyt 1970, insinööri.

Mikko Ruohisto

Henkilöstöjohtaja. Syntynyt 1954, dipl.ins.

Eva-Stina Rönnholm

Talous- ja rahoitusjohtaja. Syntynyt 1967, KTM.

Rolf Vestergren

Johtaja, tekninen huolto. Syntynyt 1948, insinööri.

■ Power Plants

Christoph Vitzthum

Power Plants -liiketoiminnan johtaja. Syntynyt 1969, KTM.

Markus Pietikäinen

Johtaja, Development & Financial Services. Syntynyt 1975, KTM.

Tore Björkman

Johtaja, myynti, Eurooppa ja Afrikka. Syntynyt 1957, koneinsinööri.

Frank Donnelly

Johtaja, myynti, Amerikka. Syntynyt 1953, insinööri.

Osmo Härkönen

Johtaja, projektien toimitus. Syntynyt 1949, dipl.ins.

Caj Malmsten

Talous- ja rahoitusjohtaja. Syntynyt 1972, KTM.

Vesa Riihimäki

Johtaja, voimalateknologia. Syntynyt 1966, dipl.ins.

Rakesh Sarin

Johtaja, myynti, Lähi-itä ja Aasia. Syntynyt 1955, insinööri.

■ Industrial Operations

Lars Hellberg

Johtaja, Industrial Operations. Syntynyt 1959, koneenrakennusinsinööri.

Stefan Damlin

Talousjohtaja, Business & Finance Centre. Syntynyt 1968, KTM.

Klaus Heim

Johtaja, tutkimus & kehitys. Syntynyt 1962, dipl.ins.

Juha Kytölä

Johtaja, Vaasan toimitusyksikkö. Toimitusjohtaja, Wärtsilä Finland Oy. Syntynyt 1964, dipl.ins.

Erik Pettersson

Johtaja, toimitusprosessien kehitysyksikkö. Syntynyt 1953, insinööri.

Sergio Razeto

Johtaja, Triesten toimitusyksikkö. Toimitusjohtaja, Wärtsilä Italia S.p.A. Syntynyt 1950, dipl.ins.

Jari Salo

Johtaja, Propulsiolaitteiden toimitusyksikkö. Syntynyt 1963, dipl.ins.

Martin Wernli

Johtaja, 2-tahtimootoreiden toimitusyksikkö. Syntynyt 1960, OTT.

Riskit ja riskienhallinta

■ Riskienhallinnan periaatteet

Riskienhallinnan tehtävä on arvioida ja hallinnoida jatkuvasti kaikkia yritystoiminnassa esiintyviä mahdollisuuksia, uhkia ja riskejä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi ja toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi. Riskienhallinnan perusta on Wärtsilän toimintojen ja tuotteiden koko elinkaaren aikainen korkea laatu sekä jatkuva, systemaattinen työ vahinkojen ennaltaehkäisemiseksi kaikilla organisaatiotasolla periaatteena ”jokainen on vastuunkantaja”. Pitkällä aikavälillä vain näin menetellen voidaan riskikustannuksia alentaa.

Wärtsilän oleelliset riskit on jaettu neljään kategoriaan: strategiset, operatiiviset sekä vahinko- ja rahoitusriskit. Riski määritellään tapahtuman todennäköisyyden ja siitä todennäköisesti aiheutuvien vahinkojen tuloksena. Todennäköiset vahingot ovat suurimmat strategisissa ja operatiivisissa riskeissä ja pienimmät vahinko- ja rahoitusriskeissä.

Hallitus ja johtokunta tekevät päätökset ja antavat ohjeet strategisista asioista. Liiketoiminnot vastaavat omien strategisten tavoitteidensa saavuttamisesta sekä kaikkien riskiensä ja niiden haittojen ehkäisemisestä ja niiltä suojautumisesta. Riskienhallintatoiminto on osa rahoitustoimintoa, joka raportoi talous- ja rahoitusjohtajalle (CFO). Se kartoittaa eri liiketoiminta-alueiden riskit, valmistelee riskienhallintapolitiikan, tekee liiketoiminta-alueiden kanssa yhteistyötä käytännön riskientorjunnassa ja kehittää yhdessä vakuutusyhtiöiden ja meklareiden kanssa tarvittavat globaalit ja paikalliset vakuutusratkaisut. Tarkastusvaliokunta tarkas-

taa ja arvioi riskienhallinnan riittävyyden. Wärtsilän hallitus on hyväksynyt yhtiön riskienhallintapolitiikan.

■ Strategiset riskit

Strategiset riskit ja eritoten strategisten tavoitteiden saavuttamiseen liittyvät käytännön toiminnan ja johtamisen riskit ovat osin päällekkäisiä operatiivisten riskien kanssa, ja näitä on siten vaikea selvästi erottaa toisistaan. Monia strategisia riskejä käsiteltiin vuonna 2008 operatiivisten riskien kartoituksessa.

Liiketoimintaympäristöön liittyvät riskit

Maailmantalouden ja omien asiakastoimialojemme sykliisyys vaikuttaa tuotteidemme kysyntään sekä rahoitusasemaamme ja liiketulokseemme. Kapasiteetin ulkoistamiseen perustuva joustava tuotantomallimme sekä vakaa liiketoimintarakenne, jossa suuri osa liikevaihdosta tulee Services-liiketoiminnasta, vakauttavat Wärtsilän asemaa syklisillä markkinoilla.

Vuonna 2008 suurin Wärtsilän tulevaan menestykseen vaikuttava riski oli rahoitusmarkkinoiden myrskyisä tilanne, joka

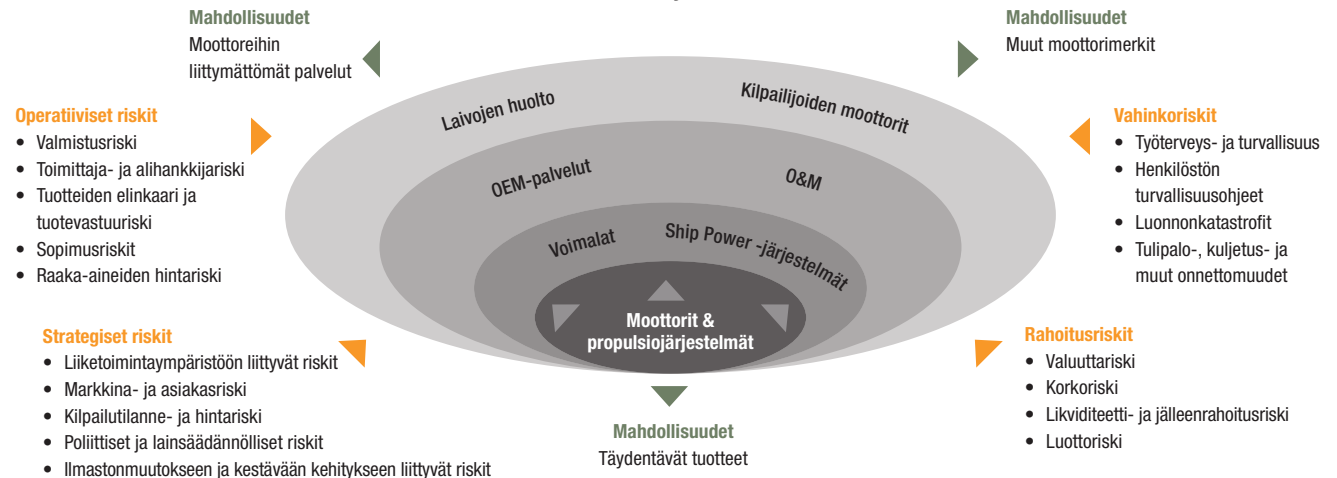
väistämättä hidastaa maailmantaloutta ja saattaa jopa johtaa vakavaan maailmanlaajuiseen taantumaan. Taantuman syvyys ja kesto riippuvat monesta tekijästä, jotka eivät ole Wärtsilän hallittavissa. Tärkeitä Wärtsilään ja sen asiakkaisiin ja toimittajiin epäsuorasti vaikuttavia taloudellisia seikkoja ovat mm. rahoituslaitosten likviditeetti ja omavaraisuus sekä niistä seuraava kyky ja halukkuus myöntää luottoja, valtiolliset elvytysohjelmat varsinkin energia- ja infrastruktuurisektoreilla, monenkeskisten instituutioiden kuten IFC:n (International Finance Corporation) toiminnan tehostuminen sekä vientiluottojen ja -takuiden saatavuus. Wärtsilän ennätysasuinen tilauskanta antaa kuitenkin tiettyä turvaa ja luo hyvän pohjan vuoden 2009 liiketoiminnalle.

Markkina- ja asiakasriski

Laivatuotannosta yli kolme neljäsosaa on keskittynyt Aasiaan. Wärtsilä on vastannut tilanteeseen perustamalla uusia toimitusyksiköitä Kiinaan ja Intiaan sekä sijoittamalla Ship Power -liiketoiminnan ylimmän johdon Shanghaihin. Uusi, keskinopeita mootto-reita Koreassa valmistava yhteisyritys aloitti toimintansa vuonna

Liiketoiminta, riskit ja mahdollisuudet

2008, minkä lisäksi Kiinassa aloittaa toimintansa vuonna 2009 uusi hidaskäyntisiä moottoreita valmistava yhteisyritys. Wärtsilä myy tuotteitaan telakoille, mutta markkinoi niitä myös kokonaiselinkaarikonseptilla varustamoille. Tiiviimpää yhteistyötä loppuasiakkaiden eli varustamojen kanssa on tuettu yrityskaupoilla, joilla Wärtsilä on hankkinut omistukseensa laivasuunnitteluyhtiöt Vik-Sandvikin, Schiffkon ja Conan Wun. Wärtsilällä on hyvä asema kaikilla laivanrakentamisen päämarkkinoilla ja kaikissa merkittävässä alustyypeissä, mikä pienentää yksittäiseen asiakkaaseen tai maantieteelliseen alueeseen liittyviä riskejä. Nykyisessä talouden taantumassa uusien tilausten saanti hidastuu, ja rahoitusasemaltaan heikoimmat telakat ja varustamot saattavat joutua taloudellisiin vaikeuksiin, jolloin tilausten peruutuksia ei ehkä voida välttää. Heikoin tilanne on irtolastialuksissa, joiden osuus Ship Powerin tilauskannasta oli vuoden 2008 lopussa 10%. Seurauksena saatetaan aikaa myöten olla toimialajärjestelyjä, jotka taas voivat avata uusia mahdollisuuksia strategiselle ratkaisupohjaiselle yhteistyölle suurempien kumppanien kanssa.

Voimalaitosmyynti jakaantuu edelleen tasaisesti ympäri maailmaa, mikä pienentää asiakasryhmä- tai maakohtaista riskiä. Wärtsilällä on neljän tyyppisiä voimalaitosasiakkaita: teollisuusasiakkaat, itsenäiset voimantuottajat, sähkölaitokset sekä öljy- ja kaasuteollisuuden asiakkaat. Talouden hidastuminen ja rahoituksen saatavuus saattavat vaikuttaa vakavammin uusiin tilauksiin, ja eräiden jo saatujen tilausten toimitukset eritoten teollisuussegmentissä saattavat jopa lykkääntyä. Sama koskee eräitä itsenäisiä voimantuottajia, kun taas sähkölaitoksiin sekä öljy- ja kaasusektoriin tilanne vaikuttaa todennäköisesti vähemmän.

Services-liiketoiminta on laajentunut sekä yritysostoin että orgaanisesti. Wärtsilä on viime vuosina hankkinut uutta osaamista potkuri-, automaatio- ja kattilahuoltoon. Uutta toimintaa monistetaan maailmanlaajuisesti Wärtsilän muihin toimipaikkoihin. Asiakkaiden hyvä toiminta-aste on siivittänyt huoltomyyntiä. Wärtsilällä on yli 10.000 asiakasta ja noin 160.000 MW:n aktiivinen mootto-

rikanta, joten riippuvuutta yksittäisistä asiakkaista tai asiakassegmenteistä ei juuri ole. Aiemmat talouden taantumaiset tai lamat eivät ole pienentäneet Services-liiketoiminnan liikevaihtoa.

Kilpailutilanne- ja hintariski

Vuonna 2008 Ship Power -liiketoiminnan kysyntätilanne oli kolmanteen vuosineljännekseen saakka hyvä, ja tilauskanta kasvoi ennätysluokaksi. Tämän jälkeen tilauskertymä on vähentynyt. Telakoiden ja Wärtsilän tilauskannat riittävät kuitenkin lähi-vuosiksi. Taantumien pitkittyessä mahdollisesti ilmenevä ylikapasiteetti voi lisätä kilpailua ja markkinoiden hintapaineita. Ship Power -liiketoiminnan suurimmat kilpailijat päämoottoreissa ovat MAN Diesel ja Caterpillar (MAK). Kilpailutilanteessa ei tapahtunut oleellisia muutoksia vuonna 2008. Propulsio-liiketoiminnan kilpailutilanne on hajanainen, ja eri tuotesegmenteissä on eri kilpailijoita. Kokonaisratkaisujen myynti pelkkien komponenttien sijaan vähentää hintavaihteluita.

Power Plants -liiketoiminnassa Wärtsilän pääkilpailijat ovat samat kuin Ship Power -liiketoiminnassa, ja lisäksi kilpailutilanteeseen vaikuttavat eräissä tapauksissa myös muut teknologiat, varsinkin kaasuturbiinit. Wärtsilän markkina-asema parani erityisesti raskasta polttoöljyä käyttävien voimaloiden osalta. Katsauskaudella kilpailukykyä rasittivat edelleen komponenttien saatavuus ja niiden hintapaineet. Valuuttakurssivaihtelujen vaikutus on toistaiseksi ollut vähäistä.

Services-liiketoiminnassa Wärtsilällä ei ole sellaisia suoranaisia kilpailijoita, joilla olisi vastaavanlainen laaja yhden toimittajan palvelutarjonta. Näin ollen kullakin huoltopalvelulla on omat kilpailijansa. Muiden moottoritoimittajien huoltoverkostoa lukuun ottamatta huoltomarkkinoilla on vain harvoja globaaleja toimijoita. Kilpailu on pääasiassa paikallista.

Poliittiset ja lainsäädännölliset riskit

Wärtsilällä on läsnä 160 paikkakunnalla yli 70 maassa, ja voimalaitoksia on toimitettu yli 160 maahan. Poliittisen ympäristön sekä lainsäädännön kehittymisellä voi olla merkittäviä vaikutuksia Wärtsilän liiketoimintaan. Wärtsilä seuraa aktiivisesti eri markkina-alueiden poliittista kehitystä ja lainsäädäntöä ja on vuorovaikutuksessa eri toimielimien kanssa sellaisissa hankkeissa, joilla on merkitystä Wärtsilän liiketoiminnalle. Merkittävä osa vaikuttamisesta tapahtuu etu- ja toimialajärjestöjen kautta. Lainsäädännön kehitystä seurataan sekä konsernitasonlailla että tytäryhtiöissä.

Ilmastonmuutokseen ja kestävään kehitykseen liittyvät riskit

Ilmastonmuutosta ja muita kestävään kehitykseen liittyviä riskejä arvioitiin vuonna 2008 järjestelmällisesti operatiivisten riskien kartoituksessa. Ilmastonmuutokseen ja Wärtsilän tuotteisiin liittyvät mahdolliset liiketoimintariskit liittyvät päästörajoituksiin ja asiakkaiden asennemuutoksiin polttomoottoreiden käytön osalta.

Kansainvälinen Merenkulkujärjestö (IMO) on hyväksynyt uudistetun MARPOL-yleissopimuksen liitteen VI, joka rajoittaa laivojen päästöjä. Rajoitukset asettavat aiempaa tiukemmat rajat moottoreiden typenoksidipäästöille (NO_x) sekä polttoaineen rikkipitoisuudelle. Uudet vaatimukset tulevat voimaan vaiheittain vuosina 2010–2020. NO_x-päästöjen osalta Wärtsilä on jo esitellyt ratkaisuja, joiden avulla vaatimukset voidaan täyttää. Wärtsilän moottorit on suunniteltu toimimaan millä tahansa polttoaineen rikkipitoisuudella.

Maailmanpankin/IFC:n EHS-ohjeita (ympäristö-, terveys- ja turvallisuusohjeet) lämpövoimalaitoksista ollaan parhailaan uudistamassa laajasti, ja uusien ohjeiden odotetaan tulevan voimaan vuonna 2009. Johtavat kansainväliset investointipankit ovat sopineet IFC:n kanssa noudattavansa näihin ympäristö- ja yhteiskuntavastuunormeihin perustuvia ns. Equator-periaatteita. Monet muutkin rahoituslaitokset soveltavat projekteissaan kansallisten vaatimusten lisäksi Maailmanpankki-ryhmän ohjeistoa. Näin ollen Maailmanpankin/IFC:n EHS-ohjeet määräävät nykyisin maailmanlaajuisesti voimalaitosprojektien ympäristövaikutusten minimivaatimustason. Myös EU on parhaillaan päivittämässä IPPC-direktiiviään (Integrated Pollution Prevention and Control). Samoin meneillään on UNECE:n Göteborgin pöytäkirjan uudistustyö, jonka odotetaan päättyvän vuonna 2009.

Eri sidosryhmät ovat nykyisin vilkkaassa vuorovaikutuksessa keskenään. Wärtsilä osallistuu aktiivisesti viranomaisen, järjestöjen, teollisuuden ja asiakkaiden väliseen vuoropuheluun, jotta voisimme löytää markkinoiden tarpeisiin parhaiten sopivat ratkaisut. Ympäristölainsäädännön muutoksista johtuvat riskit liittyvät erilaisten päästöjen muodostamaan monimutkaiseen kokonaisuuteen, saatavissa olevien polttoaineiden ja päästöjen väliseen tasapainoon, käytettävissä olevaan ympäristötekniikkaan, sen vaikutukseen laitosten

kokonaishyötysuhteeseen sekä tuloksena olevaan taloudelliseen kannattavuuteen.

Wärtsilä perusti vastikään uuden, Toimituskeskus Ecotech-nimisen yksikön, johon keskitetään muihin kuin itse moottoreihin liittyvän ympäristötekniikan osaaminen. Tavoitteena on kyky reagoida nopeasti markkinoiden ja asiakkaiden tarpeisiin integroitujen ja suorituskyylyltään koeteltujen ratkaisujen avulla.

Lisätietoa kestävään kehitykseen liittyvistä riskeistä on osassa Vahinkoriskit sekä Kestävän kehityksen katsauksessa.

■ Operatiiviset riskit

Yleistä

Wärtsilän kaikki liiketoiminta-alueet kattava operatiivisten riskien kartoitus saatiin päätökseen vuonna 2008.

Operatiivisten riskien hallinnan todettiin olevan hyväksyttävällä tasolla. Operatiivisten riskien aiheuttamien haittojen ehkäisemiseksi on perustettu riskienhallintatiimejä, joissa on edustus kustakin liiketoiminta-alueesta. Tiimien tarkoituksena on taata liiketoiminnan jatkuvuus poikkeustilanteissa sekä kehittää riskienraportointikäytäntö, joka kattaa koko organisaation liiketoimintayksiköistä aina hallitukseen saakka.

Valmistusriski

Vuonna 2008 vakuutusyhtiöiden kanssa tehtiin riskitarkastukset kahdessa suurimmassa toimitusyksikössä eli Vaasassa ja Triesnessä. Tarkastuksia tehtiin myös suurimmissa propulsiojärjestelmätehtaissa Hollannissa ja Norjassa. Tehdastilojen turvallisuutta ja henkilöstön työturvallisuutta on parannettu. Wärtsilällä on käytössä tuottavuutta ja turvallisuutta edistävät laatu-, ympäristö- ja työterveys- ja turvallisuusjärjestelmät.

Tilauksennan, laadittujen suunnitelmien ja suunniteltujen investointien perusteella tuotanto kasvaa vuonna 2009. Niitä

liiketoiminnoilta, joilla on ulkoista myyntiä, vaaditaan jatkuvaa tilauskertymän, viivytyksien ja mahdollisten peruutusten seurantaa, jotta toimitusketju pystyy reagoimaan ripeästi mahdollisiin muutoksiin.

Toimittaja- ja alihankkijariski

Vuodesta 2006 Wärtsilällä on ollut keskitetty hankintatoiminto (Corporate Supply Management, CSM), joka johtaa ja valvoo Wärtsilän alihankkijaverkostoa ja varmistaa, että alihankkijoiden suorituskyyky vastaa sille asetettuja odotuksia. Alihankkijoiden suorituskyykyä mitataan näin ollen jatkuvasti. Alihankkijoiden kanssa on käynnistetty jatkuva, syvällisempi yhteistyö, joka kattaa tapaturmariskit sekä tiedonvaihdon riskienhallinta-asioista ja toiminnan jatkuvuuden suunnittelusta. Ensimmäiset tähän tähtäävät toimittaja-auditoinnit tehtiin vuonna 2008 yhteistyössä vakuutusyhtiön kanssa. Auditoinneista tulee kiinteä osa hankintatoiminnon ja riskienhallintatoiminnon toimintaa. Lisäksi toimittajien luottokelpoisuutta on finanssimarkkinoiden kriisin takia seurattava kattavammin.

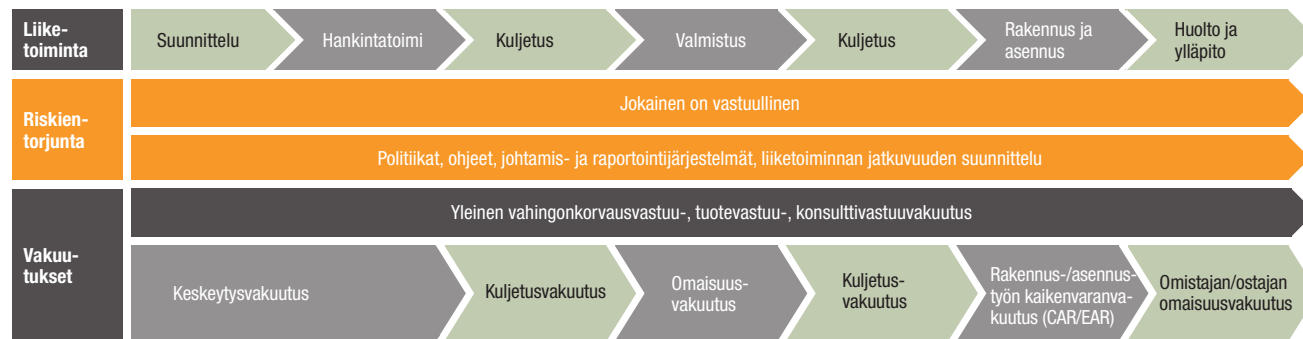
Vaikka suurimmat alihankkijat kasvattivat kapasiteettiaan vuonna 2008, alihankkijoiden ja toimittajien kapasiteetin nostamisessa, kustannuksissa ja toimitusajoissa riittää silti haasteita myös vuodelle 2009. Vastatakseen näihin haasteisiin hankintatoiminto on kehittänyt toimintaansa ja pyrkii läheisempään yhteistyöhön tärkeimpien toimittajien kanssa. Keinoja ovat tarkempi huomio laatuun, kustannustasoon ja läpimenoaikoihin, pidempiaikaiset toimitussopimukset sekä tiedon jakaminen innovatiivisista, kustannuksia karsivista ratkaisuista. Wärtsilä on myös lisännyt joidenkin kriittisten komponenttitoimittajiensa määrää ja ostojaan kehittyviltä markkinoilta.

Wärtsilän riskiprofiilit ja vastuut

Riski	Riskiprofiili	Politiikka tai muu ohje	Vastuullinen taho
Strategiset riskit		Wärtsilän strategia ja liiketoimintasuunnitelmat	Wärtsilän hallitus, johtokunta ja liiketoiminnot
Liiketoimintaympäristöön liittyvät riskit		Wärtsilän strategia ja liiketoimintasuunnitelmat	Johtokunta ja liiketoiminnot
Markkina- ja asiakasriski		Wärtsilän strategia ja liiketoimintasuunnitelmat	Johtokunta ja liiketoiminnot
Kilpailutilanne- ja hintariski		Wärtsilän strategia ja liiketoimintasuunnitelmat	Johtokunta ja liiketoiminnot
Poliittiset ja lainsäädännölliset riskit		Erilaiset ohjeet ja riskienhallintapolitiikka	Liiketoiminnot ja T&K-, riskienhallinta- ja lakiasiantoinnot
Ilmastonmuutokseen ja kestävään kehitykseen liittyvät riskit		Laatu-, työterveys- ja turvallisuus- ja ympäristöpolitiikka Toimintaperiaatteet Johtamisjärjestelmät (ISO 14001 & OHSAS 18001)	Liiketoiminnot, T&K- ja kestävä kehityksen hallinnan toiminto
Teknologiariski		Patentit ja teollisoikeudet, tuotetakuut	Liiketoiminnot ja T&K-toiminto
Operatiiviset riskit		Wärtsilän strategia ja liiketoimintasuunnitelmat	Johtokunta ja liiketoiminnot
Valmistusriski		Tuotantojärjestelmät	Wärtsilä Industrial Operations (WIO) ja liiketoiminnot
Toimittaja- ja alihankkijariski		Toimittajavaatimukset ja hallintajärjestelmä	Liiketoiminnot ja hankintatoiminto (CSM)
Tuotteiden elinkaari- ja tuotevastuuriski		Johtamisjärjestelmä (ISO 9001), turvallisuusohjeet ja -käsikirjat, riskienhallintapolitiikka, T&K:n riskienhallintaohjeet	WIO, T&K-toiminto, liiketoiminnot sekä riskienhallinta- ja lakiasiantoinnot
Sopimusriskit		Vakiosopimukset	Lakiasiantointi ja liiketoiminnot
Raaka-aineiden hintariski		Tuotantokustannusten hallinta	Liiketoiminnot ja rahoitustoiminto
Tietoturvariski		Tietoturvan periaatteet	Liiketoiminnot ja IM-toiminto
Vahinkoriskit		Riskienhallintapolitiikka ja ohjeet	Liiketoiminnot ja riskienhallintatoiminto
Henkilöstöriskit		Johtamisjärjestelmä (OHSAS 18001), matkustusturvaohjeet, kriisiohjeet ja kiinteistöjen turvallisuussuunnitelmat	Liiketoiminnot, henkilöstö- ja riskienhallintatoiminnot
Luonnonkatastrofit		Kriisienhallintaohjeet	Liiketoiminnot ja riskienhallintatoiminto
Tulipalot, kuljetusvahingot ym.		Johtamisjärjestelmä (ISO 14001 & OHSAS 18001), kiinteistöjen turvallisuussuunnitelmat	Liiketoiminnot, riskienhallintatoiminto ja kiinteistöyksikkö
Rahoitusriskit		Rahoituspolitiikka	Liiketoiminnot ja rahoitustoiminto
Valuuttakurssiriski		Wärtsilän strategia ja liiketoimintasuunnitelmat	Liiketoiminnot ja rahoitustoiminto
Korkoriski		Wärtsilän strategia ja liiketoimintasuunnitelmat	Liiketoiminnot ja rahoitustoiminto
Likviditeetti- ja jälleenrahoitusriski		Wärtsilän strategia ja liiketoimintasuunnitelmat	Liiketoiminnot ja rahoitustoiminto
Luottoriski		Luottopolitiikka	Liiketoiminnot ja rahoitustoiminto

Matala   Keskimääräinen   Korkea

Millainen on liiketoimintamme vakuutusturva?

Wärtsilän tuotteiden elinkaaren kattava riskientorjunta ja vakuutusturva vahinkojen varalta.

Tuotteiden elinkaari ja tuotevastuuriski

Uusien tuotteiden lanseeraus sisältää aina riskejä, joita pyritään hallitsemaan suunnittelemalla ja valmistamalla tuotteet huolellisesti ja simuloimalla tuotteiden toimintaa luotettavuusteknisillä suunnittelumenetelmillä (esim. FMEA). Tätä vuonna 2007 käytöön otettua riskien eliminointimenetelmää käytetään järjestelmällisesti T&K-projekteissa uusiin tuotteisiin liittyvien riskien arviointiin ja eliminointiin. Menetelmä tukee kaikkia riskienhallintaprosesseja ja edistää riskien luokittelua (ns. Single Issue List), vastuiden määrittelyä sekä riskien eliminoinnin seurantaa ja raportointia. Sisäinen validointitestaus on prosessin viimeinen vaihe, jolla varmistetaan uuden tuotteen toiminta ("kerralla oikein") ennen sen tuomista markkinoille.

Tiukat toimitusaikataulut aiheuttavat lisähaasteita komponenttitoimitusten laadunvarmistukselle. Yhtiö tekee luovutettuja tuotteita koskevan takuuvaramuksen, jota rasietaan toteutuneilla takuukustannuksilla. Odottamattomia vahinkoja katetaan tuotevastuuvakuutuksella.

Sopimusriskit

Muu kuin Services-liiketoiminnan myynti koostuu eri kokoisista projektitoimituksista. Isoimmat toimitukset ovat avaimet käteen periaatteella rakennettavia, jopa yli 50 MW:n voimalaitoksia. Yksittäisten projektien riskit eivät kuitenkaan nouse koko liiketoiminnan volyymiin nähden merkittäviksi. Wärtsilään kohdistuu ajoittain tuotevastuuseen perustuvia vaatimuksia. Tuotteiden ja työn koko elinkaaren kattava laatu, suunnittelusta aina

kenttähuoltoon, sekä vakiomuotoisten myyntisopimusten käyttö pienentävät näitä riskejä. Wärtsilä ei tällä hetkellä ole osallisena merkittävisissä oikeudenkäynneissä.

Raaka-aineiden hintariski

Öljy

Öljyn hinnanvaihtelun suoranainen vaikutus Wärtsilän tuotantotoimintaan on melko rajallinen, ja T&K-työn vaatiman pienehkön öljymäärän hinta on suojattu. Öljyn hintavaihtelut vaikuttavat asiakkaan päätöksentekoon vähemmän kuin investointien pitkä taloudellinen käyttöikä, polttoainetehokkaita teknologioita ja vaihtoestoisten polttoaineiden saatavuus.

Metallit

Metallien hinnoilla on epäsuora vaikutus alihankkijoiden toimitamiin osiin. Tätä riskiä ei ole erikseen suojattu, mutta vuotuiset sopimukset tasoittavat lyhytaikaisten heilahtelujen vaikutusta. Joidenkin avainkomponenttien osalta on tehty pitkäaikaiset hankintasopimukset, jotka yleisesti ottaen tasoittavat raaka-aineiden hintaheilahtelut. Raaka-aineiden hinnat nousivat vuoden 2008 toiselle neljännekselle saakka, mutta koska ne ovat sen jälkeen laskeneet, niiden vaikutus Wärtsilän vuoden 2009 tuotantokustannuksiin on todennäköisesti positiivinen, joskin vähäinen. Propulsioliiketoiminta suojaa eri metalleihin, kuten kupariin, nikkeliin ja alumiiniin liittyvät hintariskinsä. Nämä riskit ovat konsernin näkökulmasta pieniä.

Sähkö

Sähkön hinnalla ei ole olennaista vaikutusta Wärtsilän tuotantokustannuksiin.

Vahinkoriskit

Wärtsilän henkilöstön turvallisuus pyritään takaamaan työterveys- ja turvallisuusjärjestelmillä, matkoja koskevilla turvallisuusohjeilla sekä kriisitilanteita koskevalla ohjeistuksella. Wärtsilä on vakuuttanut henkilöstönsä asianmukaisesti.

Wärtsilän kiinteistöyksikkö ylläpitää kiinteistörekisteriä kaikista yhtiön käytössä olevista kiinteistöistä. Yksiköstä on saatavissa neuvoja kiinteistöjen ostoon, myyntiin, vuokraamiseen ja turvallisuuteen liittyvissä asioissa. Kiinteistöjen ympäristöauditointeihin käytetään ulkopuolisia asiantuntijoita.

Mikään Wärtsilän isoista tuotantoyksiköistä ei sijaitse luonnonkatastrofeille alttiilla alueilla.

Riskit, joihin ei voida vaikuttaa omin toimenpitein, siirretään mahdollisuuksien mukaan vakuutusyhtiöille. Tavoitteena on, että henkilöstöön, omaisuuteen, toiminnan keskeytymiseen sekä toiminta- ja tuotevastuusiin liittyvät vahinkoriskit on katettu asianmukaisin vakuutuksin. Riskienhallintaa varten Wärtsilällä on jälleenvakuutusyhtiö Vulcan Insurance PCC Ltd.

Rahoitusriskit

Rahoitusriskit on esitetty sivulla 127 konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 34. ■

Osakkeet ja osakkeenomistajat

Wärtsilä Oyj Abp:n osakkeet noteerataan NASDAQ OMX:n Large Cap -listalla Helsingin pörsissä. Maaliskuussa 2008 Wärtsilän A- ja B-sarjan osakkeet yhdistettiin. Yhdistämisen jälkeen kaikilla osakkeilla on yksi ääni ja muutoinkin samat oikeudet. Osakesarjojen yhdistämiseen liittyi kaikkien A-sarjan osakkeiden vaihto B-sarjan osakkeiksi ja A-sarjan osakkeiden omistajille suunnattu maksuton osakeanti, jossa jokaista yhdeksää A-sarjan osaketta vastaan annettiin maksutta yksi uusi osake. Suunnatussa osakeannissa annettiin 2.619.954 osaketta. Kaupankäynti uusilla ja yhdistetyillä osakkeilla alkoi 27.3.2008. Wärtsilän osakkeiden lukumäärä oli katsauskauden lopussa 98.620.565.

■ Johdon optiot

Yhtiökokous 12.3.2002 päätti optio-ohjelmasta konsernin avainhenkilöstölle. Optioiden määrä oli 800.000 kpl. Osakkeiden merkintäaika päättyi 31.3.2008. Kaikki vuoden 2002 optio-ohjelman oikeudet käytettiin.

■ Johdon osakkeenomistus

Yhtiön hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja toimitusjohtajan sijainen sekä näiden määräysvalta-yhteisöt omistavat Wärtsilä Oyj Abp:n osakkeita yhteensä 56.479 kpl eli 0,06% koko osakekannasta ja äänivallasta.

■ Osakkeenomistajat

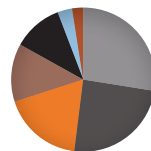
Wärtsilällä on noin 34.200 osakkeenomistajaa. Vuoden lopussa noin 46% osakekannasta oli ulkomaalaisomistuksessa. Vuoden 2007 lopussa ulkomaalaisomistuksen osuus oli 50%.

■ Muutokset omistuksessa – liputukset

Katsauskauden aikana ja osakesarjojen yhdistämiseen sekä suunnattuun maksuttomaan osakeantiin liittyen Wärtsilä sai tietoonsa seuraavat omistuksessa tapahtuneet muutokset:

Fiskars-konsernin osuus Wärtsilä Oyj Abp:n äänistä laski alle 1/5:n (20%). Transaktion jälkeen Fiskars Oyj Abp omistaa 901.857 osaketta eli 0,9% Wärtsilän osakkeista ja äänistä ja Fiskarsin kokonaan omistama tytäryhtiö Avlis AB omistaa 15.944.444 osaketta eli 16,2% Wärtsilän osakkeista ja äänistä. Fiskars-konserni omistaa näin ollen yhteensä 16.846.301 osaketta eli 17,1% Wärtsilä Oyj Abp:n osakkeista ja äänistä.

Omistajat osakeomistuksen mukaan 31.12.2008

Hallintarekisteröidyt	27,5% (33,4)
Kotitaloudet	24,5% (21,1)
Ulkomaat	18,0% (16,4)
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	13,1% (12,6)
Julkisyhteisöt	11,2% (10,3)
Yksityiset yritykset	3,4% (3,5)
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	2,3% (2,5)

Keskinäisen työeläkevakuutusyhtiö Varman osuus Wärtsilä Oyj Abp:n osakkeista ylitti 1/20 (5%) ja osuus äänistä laski alle 1/10:n (10%). Transaktion jälkeen Varma omistaa 5.130.087 osaketta eli 5,2% Wärtsilän osakkeista ja äänistä.

Svenska Litteratursällskapet i Finland r.f:n osuus Wärtsilä Oyj Abp:n äänistä laski alle 1/20:n (5%). Transaktion jälkeen Svenska Litteratursällskapet omistaa 1.735.506 osaketta eli 1,76% Wärtsilän osakkeista ja äänistä.

Yllämainitut muutokset astuivat voimaan, kun yhdistetyt ja uudet osakkeet rekisteröitiin kaupparekisteriin 26.3.2008.

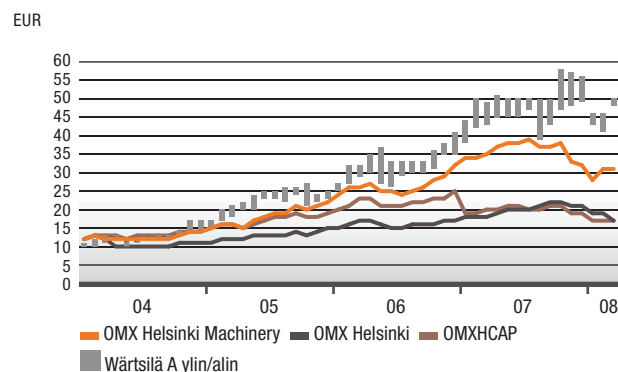
Valtuutukset

Yhtiökokouksen (19.3.2008) jälkeen ei ole voimassa olevia valtuutuksia.

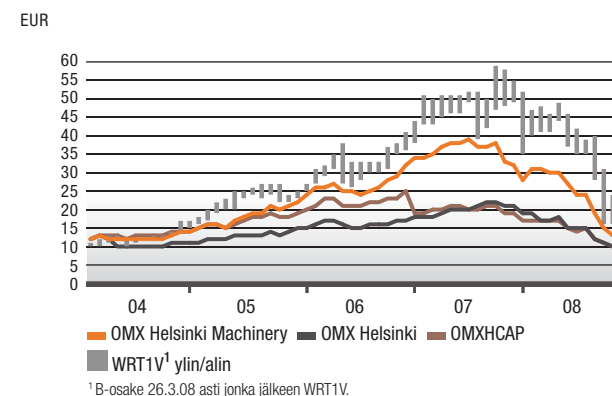
Hallituksen voitonjakoesitys vuoden 2009 yhtiökokoukselle

Hallitus esittää 11.3.2009 kokoontuvalle varsinaiselle yhtiökokoukselle, että 31.12.2008 päättyneeltä tilikaudelta maksetaan osinkona 1,50 euroa osakkeelta. ■

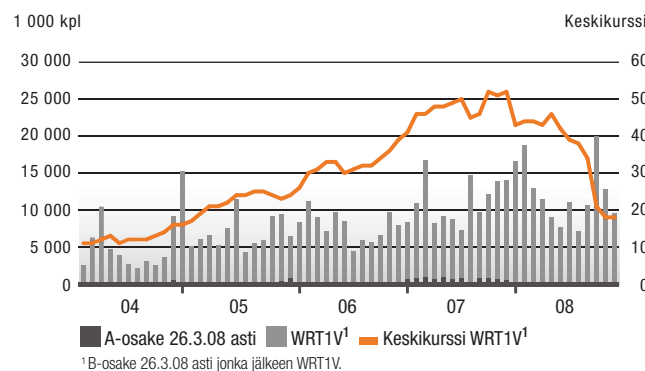
A-osakkeen kurssikehitys 2004–26.3.2008

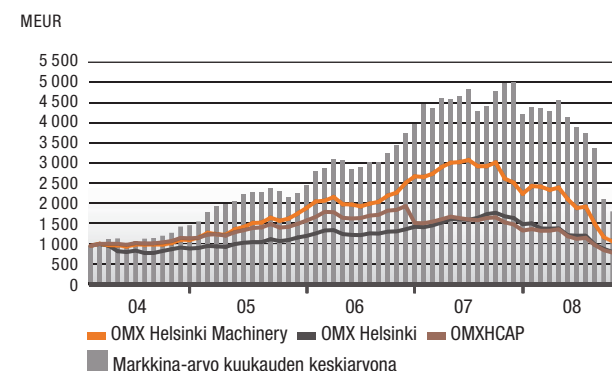
WRT1V¹-osakkeiden kurssikehitys 2004–2008

Osakevaihto/kk 2004–2008

Markkina-arvo 2004–2008

Omistajaryhmät 31.12.2008

Ryhmä	Osakkaita	%	Osakkeita	%
Yksityiset yritykset	1 604	4,7	3 358 291	3,4
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	92	0,3	2 150 287	2,2
Julkisyhteisöt	56	0,2	11 172 495	11,3
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	800	2,3	12 871 848	13,1
Kotitaloudet	31 308	91,7	23 893 006	24,2
Ulkomaat	295	0,9	177 387 63	18,0
Hallintarekisteröidyt			27 435 875	27,8
Yhteensä	34 155	100,0	98 620 565	100,0

Osakemäärien jakauma 31.12.2008

Osakkeet	Osakkaita	%	Osakkeita	%
1–50	5 244	15,4	162 091	0,2
51–100	4 889	14,3	422 590	0,4
101–1 000	18 504	54,2	7 094 693	7,2
1 001–5 000	4 496	13,2	9 488 005	9,6
5 001–10 000	565	1,7	4 020 192	4,1
10 001–10 0000	404	1,2	10 307 762	10,5
10 0001–500 000	41	0,1	8 740 863	8,9
500 001–1 000 000	7	0,0	4 421 379	4,5
1 000 001–	4	0,0	26 530 779	26,9
Hallintarekisteröidyt			27 432 211	27,8
Yhteensä	34 155	100,0	98 620 565	100,0

Wärtsilä 50 suurinta osakkeenomistajaa 31.12.2008

	Omistaja	Osakkeita	Omistus %
1	Avlis Ab	16 846 301	17,08
2	Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma	5 130 087	5,20
3	Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen	2 807 309	2,85
4	Svenska Litteratursällskapet i Finland Rf	1 747 082	1,77
5	Kansaneläkelaitos	967 955	0,98
6	Jenny ja Antti Wihurin Rahasto	631 608	0,64
7	Sigrid Juselius Stiftelse	622 398	0,63
8	Brita Maria Renlundin muistosäätiö	600 500	0,61
9	Suomen Kulttuurirahasto	557 401	0,57
10	Valtion Eläkerahasto	530 000	0,54
11	Inez och Julius Polins Fond	511 517	0,52
12	Livräntestalten Hereditas	427 749	0,43
13	Ella och Georg Ehrnrooths Stiftelse	421 465	0,43
14	Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse	414 444	0,42
15	Samfundet Folkhälsan i Svenska Finland rf	408 825	0,41
16	Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Etera	372 000	0,38
17	Op-Delta -Sijoitusrahasto	316 914	0,32
18	Stiftelsen För Åbo Akademi	300 555	0,30
19	Svenska Folkskolans Vänner	286 218	0,29
20	Svenska Kulturfonden i Björneborg	277 505	0,28
21	Odin Finland	255 220	0,26
22	Pensionsförsäkringsaktiebolaget	250 000	0,25
23	Magnus Ehrnrooths Stiftelse	246 222	0,25
24	William Thurings Stiftelse	242 222	0,25
25	Kuolinpesä Rantanen Yrjö	241 333	0,24
26	Folkhälsans Forskningsstiftelse - Kansanterveyden tutkimussäätiö	240 489	0,24
27	Relander Gustaf	238 888	0,24
28	Sijoitusrahasto Aktia Capital	222 333	0,23
29	Kuntien Eläkevakuutus	221 652	0,22
30	Keskinäinen vakuutusyhtiö Eläke-Fennia	220 000	0,22
31	Blåberg Meeri	220 000	0,22
32	Louise och Göran Ehrnrooths Stiftelse	188 815	0,19
33	Sampo Suomi osake sijoitusrahasto	186 532	0,19
34	Ehrnrooth Paul	180 272	0,18
35	Erikoissijoitusrahasto Omx Helsinki 25	165 936	0,17
36	Fromond Elsa Margaretha Louise	155 478	0,16
37	Von Fieandt Johan	154 246	0,16
38	Emil Aaltosen Säätiö	146 000	0,15
39	Tallberg Carl Johan	143 341	0,15
40	Neste Oil Eläkesäätiö	142 926	0,14
41	Riihimäen Konepajakoulun Säätiö	141 293	0,14
42	Stockmann Marita	135 613	0,14
43	Folketrygdfondet	128 500	0,13
44	Sijoitusrahasto Nordea Fennia	128 000	0,13
45	Ehrnrooth Anna Sophia	126 575	0,13
46	Gyllenberg Finlandia Sijoitusrahasto	123 191	0,12
47	Bergsr. Dr H.C. Marcus Wallenbergs stiftelse för företagse	121 800	0,12
48	Petter och Margit Forsströms Stiftelse	115 000	0,12
49	Ehrnrooth Jacob	113 333	0,11
50	Blomberg Anne-Sofie	108 352	0,11
	Kaikki yhteensä	39 481 395	40,03

Wärtsilän osake Helsingin Pörssissä

		2008	2007	2006	2005	2004
Pörssivaihto	MEUR					
Sarja A ¹		13,5	665,7	55,6	72,2	41,6
WRT1V ²		5 220,5	6 018,1	2 963,2	1 796,6	860,0
Yhteensä		5 234,0	6 683,8	3 018,8	1 868,8	901,6
Vaihdettu määrä	1 000 kpl					
Sarja A ¹		289	13 412	1 716	3 160	2 180
WRT1V ²		147 205	125 257	92 322	79 635	45 527
Yhteensä		147 495	138 669	94 038	82 795	47 707
Vaihtuvuus	%					
Sarja A ¹		4,5	56,8	7,2	13,4	9,2
WRT1V ²		149,3	173,0	128,2	112,9	66,0
Yhteensä		149,3	144,4	98,4	88,0	51,5
Keskikurssi	EUR					
Sarja A ¹		46,79	49,63	32,52	22,73	13,03
WRT1V ²		35,41	48,04	32,07	22,46	13,60
Alin/Ylin kurssi	EUR					
Sarja A ¹	alin	33,05	38,05	24,60	15,31	10,17
	ysin	53,00	58,00	40,99	26,70	17,32
WRT1V ²	alin	15,50	38,44	24,80	15,68	9,97
	ysin	52,40	58,89	41,20	27,09	17,48
Pörssikurssi tilikauden lopussa	EUR					
Sarja A ¹		-	53,09	40,75	24,84	15,24
WRT1V ²		21,01	52,09	40,81	25,00	15,68
Osakekannan markkina-arvo tilikauden lopussa yhteensä	MEUR	2 072	5 023	3 898	2 349	1 441

¹ A-osake 26.3.08 asti.

² B-osake 26.3.08 asti jonka jälkeen WRT1V.

Osakekohtaisia tunnuslukuja

		2008	2007	2006	2005	IFRS 2004	FAS 2004
Tulos/osake (EPS)	EUR	3,88 ¹	2,74	3,72	1,80	1,42	1,75
Oma pääoma/osake	EUR	12,01	13,70	12,74	12,25	9,65	9,22
Osinko/osake	EUR	1,50 ²	4,25	1,75	3,00	0,90	0,90
Osinko/tulos	%	38,7 ²	155,1	47,0	166,7	63,4	51,4
Efektiiinen osinkotuotto	%						
Sarja A		-	8,01	4,29	12,08	5,91	5,91
WRT1V ³		7,14 ²	8,16	4,29	12,00	5,74	5,74
Osakekurssi/osakekohtainen tulos (P/E)							
Sarja A		-	19,4	11,0	13,8	10,7	8,7
WRT1V ³		5,41	19,0	11,0	13,9	11,0	9,0
Osakekurssi/osakekohtainen oma pääoma (P/BV)							
Sarja A		-	3,9	3,2	2,0	1,6	1,7
WRT1V ³		1,7	3,8	3,2	2,0	1,6	1,7
Osakkeiden oikaistu lukumäärä	1 000 kpl						
tilikauden lopussa		98 621	95 970	95 554	94 107	91 341	91 341
keskimäärin		97 994	95 751	94 429	93 010	92 551	92 551

¹ 3,96 euroa ilman Wärtsilän osakelajien yhdistämisen vaikutusta.

² Hallituksen ehdotus.

³ B-osake 26.3.08 asti jonka jälkeen WRT1V.

Wärtsilä pääomamarkkinoilla 2008

Wärtsilän osakkeet on listattu NASDAQ OMX:n Large Cap -listalla Helsingin Pörssissä kaupankäyntitunnuksella WRT1V. Kaikilla osakkeilla on sama äänimäärä, ja ne oikeuttavat samansuuruisen osinkoon.

■ Wärtsilän sijoittajasuhdepolitiikka

Sijoittajasuhdetoimintojemme tavoitteena on antaa rahoitusmarkkinoille oikeaa, riittävää ja ajantasaista tietoa yhtiön strategiasta, toiminnoista, liiketoimintaympäristöstä ja taloudellisesta asemasta siten, että yhtiöstä sijoituskohteena muodostuu mahdollisimman oikea kuva. Saavuttaakseen tämän tavoitteen Wärtsilä julkaisee vuosittain kolme osavuositiedotusta, tilinpäätöstiedotteen, vuosikertomuksen ja pörssitiedotteita. Tämän lisäksi yhtiön johto käy säännöllistä keskustelua analyytikoiden ja sijoittajien kanssa sekä Suomessa että ulkomailla. Yhtiön verkkosivut toimivat kaiken osakekurssiin vaikuttavan ajankoh-
taisen ja historiallisen tiedon arkistona.

■ Näkymät

Tietoa Wärtsilän näkymistä ja tilikauden tulosenennusteesta julkaistaan tilinpäätöstiedotteessa (ja toistetaan vuosikertomuksessa) ja osavuositiedotuksissa. Hallitus hyväksyy näkymiä koskevat lausunnot.

Wärtsilä ei julkaise kvartaalikohtaisia tulosenennusteita. Jos liiketoimintaolosuhteet muuttuvat niin, että muutos vaikuttaa

näkymiin, Wärtsilä ilmoittaa näkymien muuttumisesta säännösten vaatimalla tavalla.

■ Markkinaennusteet

Tarkistamme pyydettyä analyytikon laatiman analyysin tai raportin tietojen oikeellisuuden jo julkaistujen tietojen perusteella. Wärtsilä ei kommentoi tai ota vastuuta pääomamarkkinat-
tuhon julkaisemista ennusteista tai odotuksista.

■ Hiljainen jakso

Wärtsilä soveltaa kolmen viikon pituista hiljaista jaksoa tulosjulkistustensa edellä. Edustajamme eivät tänä aikana tapaa sijoittajia tai analyytikoita eivätkä kommentoi yhtiön taloudellista tilaa.

■ Tiedotuspolitiikka ja talousviestintä

Wärtsilä tiedottaa yhtiön tavoitteista, taloudellisesta asemasta ja liiketoiminnasta avoimesti, oikea-aikaisesti, totuudenmukaisesti ja johdonmukaisesti, jotta yhtiön sidosryhmät voivat muodostaa oikeisiin ja riittäviin tietoihin perustuvan käsityksen yhtiöstä. Tiedotustoimintamme käsittää konsernin sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä sijoittajasuhdetoiminnan. Wärtsilä julkaisee pörssitiedotteita, yleisiä lehdistötiedotteita ja ammattilehdistötiedotteita. Lisäksi tytäryhtiömme julkaisevat lehdistötiedotteita, joilla on paikallista merkitystä.

Pörssitiedotteilla julkaistaan uutisia, joilla on tai saattaa olla merkitystä osakkeen arvon kannalta. Lehdistötiedotteilla kerrotaan liiketoiminnan tapahtumista, joilla on uutisarvoa tai muutoin yleistä mielenkiintoa sidosryhmien keskuudessa. Ammattilehdistötiedotteilla tiedotetaan alan lehdistölle tuotteistamme ja teknologiastamme yksityiskohtaisemmin. Tiedotteet julkaistaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi lukuun ottamatta ammattilehdistötiedotteita, jotka julkaistaan ainoastaan englanniksi. Pörssi- ja lehdistötiedotteet ovat välittömästi julkistamisen jälkeen luettavissa yhtiön internetsivuilta.

■ Yhteystiedot

Sijoittaja- ja analyytikkosuhteiden hoitamisesta vastaa sijoittajasuhdejohtaja Joséphine Mickwitz.

Joséphine Mickwitz
Director, Investor Relations
Puh. 010 709 5216
GSM 0400 784 889
Sähköposti: josephine.mickwitz@wartsila.com

Wärtsilän viestinnästä ja lehdistösuhteista vastaa viestintäjohtaja Atte Palomäki.

Sijoittajasuhdetoiminta vuonna 2008

Vuoden 2008 aikana Wärtsilän IR-tiimillä oli yli 200 sijoittajatapaamista Helsingissä, Lontoossa, Edinburghissa, Pariisissa, Frankfurtissa, Genevessä, Tukholmassa, Kööpenhaminassa, New Yorkissa ja Bostonissa. Useat sijoittajaryhmät vierailivat myös Wärtsilän toimipisteissä eri maissa. IR-tiimi osallistui myös useaan kotimaiseen ja kansainväliseen sijoittajakonferenssiin. Pääomamarkkinapäivä pidettiin marraskuussa Helsingissä.

Pörssitiedotteiden vuosikooste

18.11.2008	Wärtsilän pääomamarkkinapäivä: yhtiön liikevaihto kasvaa 10–20% vuonna 2009	29.05.2008	Wärtsilä keskittää varaosien varastoinnin ja logistiikan	19.03.2008	Wärtsilän toimitusjohtaja yhtiökokouksessa: "Tilaukset kasvua 47% viime vuoden vastaavaan aikaan verrattuna"
24.10.2008	Osavuositarkastus tammi–syyskuu 2008	09.05.2008	Wärtsilä toimittaa voimalaitoksen Brasiliaan – tilauksen arvo 80 milj. euroa	19.03.2008	Wärtsilän varsinaisen yhtiökokouksen päätökset 19.3.08
29.09.2008	Wärtsilä toimittaa 200 MWe voimalaitoksen Pakistaniin – tilauksen arvo 131 miljoonaa euroa	25.04.2008	Osavuositarkastus tammi–maaliskuu 2008	19.03.2008	Wärtsilä Oyj Abp:n hallituksen järjestäytyminen
26.09.2008	Wärtsilä ja Metso perustavat yhteisyrityksen uusiutuvien energiaratkaisujen alalla	11.04.2008	Wärtsilälle 200 MWe:n voimalaitostilaus Pakistanista – tilauksen arvo 134 miljoonaa euroa	03.03.2008	Wärtsilä Oyj Abp:n vuosikertomus ja tiedotteiden vuosikooste 2007 ovat ilmestyneet
28.08.2008	Wärtsilä toimittaa yhteensä 331 MW:n voimalaitokset Brasiliaan – tilauksen arvo 159 milj. euroa	03.04.2008	Wärtsilä toimittaa kaksi voimalaitosta Brasiliaan – tilausten arvo yhteensä EUR 188 miljoonaa	28.02.2008	Wärtsilä Oyj Abp:n yhtiökokous
27.08.2008	Vik–Sandvikin norjalaisten laivasuunnitteluyhtiöiden osto saatu päätökseen	02.04.2008	Wärtsilän kaasuvoimalatilaus Kaliforniaan sai luvat	28.02.2008	Wärtsilän hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle 2 euron lisäosinkoa ja osakesarjojen yhdistämistä
24.07.2008	Osavuositarkastus tammi–kesäkuu 2008	27.03.2008	Kaupankäynti Wärtsilän yhdistetyillä osakkeilla alkaa	05.02.2008	Wärtsilän tilinpäätöstiedote 2007
03.07.2008	Wärtsilän tavoitteena johtava asema laivasuunnittelussa – yhtiö ostaa globaalisti toimivan Vik–Sandvik-konsernin	26.03.2008	Wärtsilän maksuttomassa osakeannissa annettavat osakkeet ja osakelajien yhdistäminen rekisteröity kaupparekisteriin	14.01.2008	Wärtsilä toimittaa 203 MW:n kaasuvoimalan Teksasiin
		20.03.2008	Wärtsilän osakesarjojen yhdistämiseen ja suunnattuun maksuttomaan osakeantiin liittyviä muutoksia Wärtsilän omistussuhteissa		

Pörssi- ja lehdistötiedotteet ovat välittömästi julkistamisen jälkeen luettavissa yhtiön internetsivuilta www.wartsila.com.

Sijoitusanalytiikat

Tietojemme mukaan ainakin seuraavat analytiikat ovat seuranneet Wärtsilän kehitystä viimeisten 12 kuukauden aikana. He ovat analysoineet omasta aloitteestaan yhtiötämme sekä laati-neet kirjallisia raportteja ja kommentteja ja pystyvät luonnehti-maan Wärtsilää sijoituskohteena. Wärtsilä ei vastaa analyysissä esitetystä arvioista.

CA Cheuvreux	Patrik Sjöblom	+46 8 723 5115
Carnegie Investment Bank AB, Finland Branch	Miikka Kinnunen	09 618 711
Danske Bank A/S, Helsinki Branch	Antti Suttelin	010 236 4708
Deutsche Bank AG, Helsinki Branch	Timo Pirskanen	09 2525 2553
Enskilda Securities AB, Helsinki Branch	Sasu Ristimäki	09 6162 8900
eQ Pankki	Erkki Vesola	09 6817 8402
Evli Pankki	Jussi Kallasvuori	09 4766 9726
E. Öhman J:or Securities	Jari Harjunpää	09 8866 6021
FIM	Sanna Kaje	09 6134 6430
Handelsbanken Capital Markets	Tom Skogman	010 444 2752
Nordea Markets	Jan Kajala	09 1655 9706
Pohjola Pankki Oyj	Pekka Spolander	010 252 4351
OKO Bank plc	Sampo Brisk	010 252 4504
Standard & Poor's	Jawahar Hingorani	+44 (0)20 7176 7847

KESTÄVÄN KEHITYKSEN KATSAUS

- 56 Wärtsilä ja kestävä kehitys
- 62 Taloudellinen vastuu
- 66 Ympäristövastuu
- 68 Tuotteet, tuotekehitys ja ympäristö
- 74 Ympäristövastuun tunnuslukuja
- 78 Henkilöstö ja sosiaalinen vastuu
- 86 Raportoinnin laajuus
- 86 Raportointiprofiili
- 87 Riippumaton varmennusraportti
- 88 GRI sisältöindeksi

Wärtsilä oli ensimmäisiä suomalaisyhtiöitä Intian markkinoilla 1980-luvun alussa. Wärtsilä India perustettiin 1986 ja tuotantoyksikkö Khopolissa, lähellä Mumbaia, 1989. Wärtsilä työllistää yli 1.000 henkilöä Intiassa.

LUOVUUS ON RATKAISUMME

(JA RATKAISUMME OVAT LUOVIA)

Ilmastonmuutos ja luonnonvarojen niukkuus vaativat innovatiivisia ja luovia ratkaisuja. Teknologian edelläkävijänä Wärtsilän vastuulla on kehittää tuotteita ja ratkaisuja, joiden avulla asiakkaat pystyvät kehittämään omaa toimintaansa kestävällä tavalla.

Wärtsilä ja kestävä kehitys

Wärtsilä on sitoutunut kestävään kehitykseen ja vastuulliseen liiketoimintaan. Sitoumuksemme lähtökohtana ovat Wärtsilän missio, visio ja strategia, jotka kestävä kehityksen tavoitteineen luovat perustan toimintojen ja tuotteiden kehittämiseksi. Wärtsilän johtamisjärjestelmä on puolestaan työkalu, jonka avulla pystymme arvioimaan tuloksiamme sekä jatkuvasti parantamaan toimintaamme ja tuotteitamme.

Wärtsilän noudattamat maailmanlaajuiset laatu-, ympäristö- ja työterveys- ja -turvallisuuspolitiikka sekä toimintaperiaatteet yhdenmukaistavat yhdessä yhtiön määrittelemien arvojen kanssa yhtiön kestävä kehityksen mukaiset toimintatavat. Wärtsilän sisäinen konsernikäsikirja sisältää edellä mainittujen lisäksi kuvauksen toimintatavoista, vastuista sekä johtamisjärjestelmän rakenteesta. Wärtsilän hallinnointi- ja riskienhallinnan periaatteet

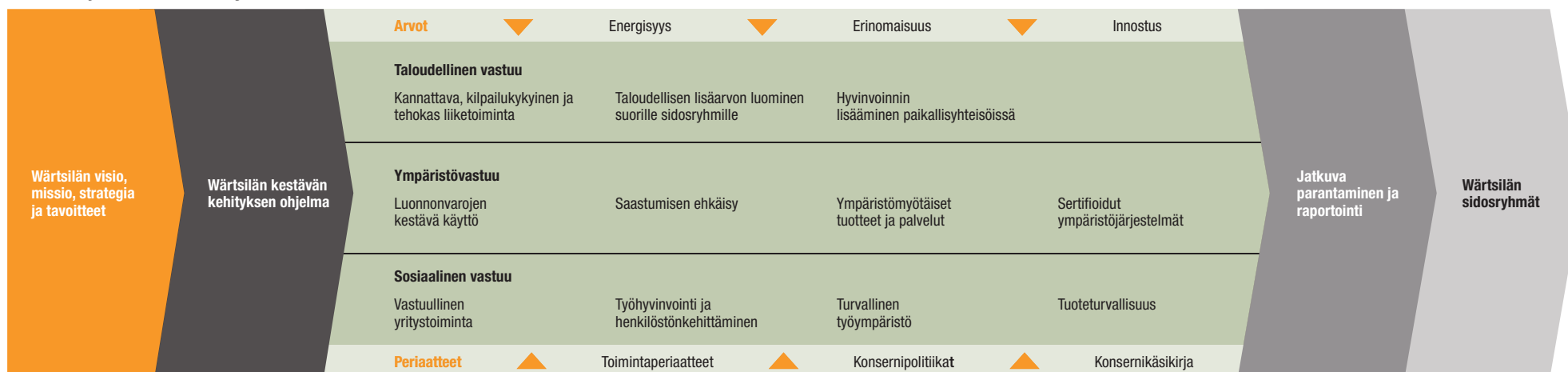
sekä tärkeimmät kestävään kehitykseen liittyvät riskit on esitetty toimintakatsauksessa.

■ Kestävä kehitys Wärtsilässä

Wärtsilän kestävä kehityksen mukaiseen toimintaan kuuluu kolme toisiinsa läheisesti liittyvää elementtiä: taloudellinen, sosi-

Kestävän kehityksen vaikutusalueet		
	Paikallisesti	Maailmanlaajuisesti
Taloudellinen vastuu	■	
Ympäristövastuu		
- Tuotteisiin liittyvä	■	■
- Toimintaan liittyvä	■	
Sosiaalinen vastuu	■	

Wärtsilä ja kestävä kehitys

aalinen ja ympäristövastuu. Vastuulliset toimintatavat ovat oleellinen osa Wärtsilän liiketoimintaprosesseja.

Kestävän kehityksen näkökulmasta Wärtsilälle merkittävimmät ympäristökysymykset liittyvät tuotteisiimme. Wärtsilän tuotteiden käyttö vaikuttaa ympäristöön sekä paikallisesti että maailmanlaajuisesti. Kestävän kehityksen muiden näkökohtien osalta vaikutukset ovat lähinnä paikallisia.

■ Wärtsilän kestävän kehityksen painopisteet

Taloudellinen vastuu

Taloudellinen vastuu on osakkeenomistajien odotusten täyttämistä ja yhteiskunnan hyvinvoinnin edistämistä. Tämä edellyttää yhtiöltä kannattavaa ja kilpailukykyistä toimintaa. Tuotamme taloudellista lisäarvoa suoraan sidosryhmille, minkä lisäksi taloudelliseen vastuuseen kuuluu hyvinvoinnin edistäminen paikallisyhteisöissä, joissa yritys toimii. Hyvä taloudellinen tulos luo perustan muille kestävän kehityksen osatekijöille ja turvaa yrityksen toimintaedellytykset myös tulevaisuudessa.

Ympäristövastuu

Ympäristönsuojelu edellyttää luonnonvarojen järkevää käyttöä ja ympäristön ehdoilla toimimista. Ilman, maaperän ja vesien suojele, ilmastomuutoksen torjunta ja luonnonvarojen kestävä hyödyntäminen ovat keskeisiä tavoitteita, liittyivätpä ne Wärtsilän omiin toimintoihin tai valmistamiemme tuotteiden käyttöön. Ympäristövastuu edellyttää myös tuotteiden elinkaarenaikaisen ympäristövaikutusten tunnistamista sekä näiden vaikutusten vähentämistä tutkimuksen ja tuotekehityksen avulla.

Ympäristösuorituskyvyn jatkuva parantaminen on samalla sekä haaste että mahdollisuus. Operatiivisia toimintoja kehitetään ja parannetaan jatkuvasti sertifioitujen ympäristöjärjestelmien avulla. Ympäristöasioiden voimakas painottaminen tutkimuksessa ja tuotekehityksessä vähentää tuotteiden ympäristövai-

Yhteenveto avainlukuista

Suorituskykymittari ¹	2008 ⁷	2007 ⁶	2006 ⁵	2005 ³	2004 ^{2, 4}
Talous					
Liikevaihto (milj. euroa)	4 612	3 763	3 190	2 639	2 478
Sidosryhmille tuotettu lisäarvo (milj. euroa)	1 479	1 187	1 156	847	839
Jakamaton voitto liiketoiminnan kehittämiseen (milj. euroa)	340	-64	257	-43	111
Tutkimus- ja tuotekehityksen kustannukset (milj. euroa)	121	122	85	70	73
Ympäristö					
Kokonaisenergiankulutus (TJ)	2 383	2 595	1 837	1 881	1 723
■ Sähkönkulutus (MWh)	151 169	134 543	120 782	123 857	112 324
■ Lämmönkulutus (MWh)	50 193	40 085	104 381	102 265	117 684
■ Kevyt polttoöljy (t)	5 432	5 816	6 825	5 232	4 474
■ Raskas polttoöljy (t)	22 145	16 237	8 147	10 743	7 169
■ Maakaasu (t)	11 160	22 379	10 300	10 079	9 625
■ Muut polttoaineet (t)	1 711	1 380	145	135	188
Kokonaisvedenkulutus (1 000 m ³)	11 712	11 160	5 794	7 328	7 207
■ Talousveden kulutus (1 000 m ³)	622	634	739	626	606
■ Jäähdytysveden kulutus (1 000 m ³)	11 090	10 526	5 055	6 702	6 601
Typen oksidien päästöt (t)	1 633	1 348	945	859	1 174
Hiilidioksidipäästöt (t)	122 669	101 705	71 092	70 771	66 586
Rikin oksidien päästöt (t)	840	471	206	260	117
Hiukkaspäästöt (t)	65	30	13	15	11
VOC (t)	152	79	97	57	47
Tavanomainen jäte (t)	35 055	32 142	29 513	22 845	19 587
Ongelmajäte (t)	5 154	7 472	5 308	4 296	3 913
Yhteiskunta					
Koulutuspäivät (päivää/työntekijä)	3,3	3,3	3,3	2,9	3,1
Poissaoloja aiheuttavat tapaturmat (lukumäärä)	548	444	435	370	382
Poissaoloja aiheuttavat tapaturmat (lukumäärä/milj. työtuntia)	16,3	14,6	18,0	16,8	16,6
Poissaolot (% tehdyistä työtunneista)	2,4	2,3	2,7	2,6	3,1

¹ Toiminnallista suorituskykyä kuvaava tieto on kerätty tähän raporttiin Wärtsilä-yhtiöiden taloudellisista, ympäristö- ja sosiaalisista tiedostoista. Vaikka tiedon kattavuuden ja virheettömyyden varmistamiseksi on tehty kovasti työtä, tietoa ei kuitenkaan voida pitää yhtä luotettavana kuin tilinpäätöksessä julkaistua tietoa.

² Vuoden 2004 tiedot sisältävät III-raportointivaiheen yhtiöt, jotka on esitetty edellisissä raporteissa. III-raportointivaihe sisältää periaatteessa kaikki Wärtsilän yhtiöt, lukuun ottamatta yhtiöitä, jotka on mainittu Raportoinnin laajuus -kappaleessa.

³ Vuoden 2005 tiedot sisältävät kaikki Wärtsilän yhtiöt, lukuun ottamatta yhtiöitä, jotka on mainittu vuoden 2005 kestävän kehityksen raportin Raportoinnin laajuus -kappaleessa.

⁴ Tutkimus- ja kehitysmenojen laskentaperiaate on muuttunut 2004.

⁵ Vuoden 2006 tiedot sisältävät kaikki Wärtsilän yhtiöt, lukuun ottamatta yhtiöitä, jotka on mainittu vuoden 2006 kestävän kehityksen raportin Raportoinnin laajuus -kappaleessa.

⁶ Vuoden 2007 tiedot sisältävät kaikki Wärtsilän yhtiöt, lukuun ottamatta yhtiöitä, jotka on mainittu vuoden 2007 kestävän kehityksen raportin Raportoinnin laajuus -kappaleessa.

⁷ Vuoden 2008 tiedot sisältävät kaikki Wärtsilän yhtiöt, lukuun ottamatta yhtiöitä, jotka on mainittu Raportoinnin laajuus -kappaleessa.

kutuksia. Ilmastonmuutos ja muut ympäristöongelmat lisäävät ympäristömyötäisten tuotteiden kysyntää.

Sosiaalinen vastuu

Vastuulliseen yritystoimintaan kuuluu hyvien toimintatapojen noudattaminen sidosryhmäsuhteissa. Se edellyttää jatkuvaa yhteistyötä toimittajien, yhteistyökumppaneiden sekä paikallis-yhteisöjen kanssa.

Wärtsilän toimintaperiaatteet määrittävät reunaehdot liiketoiminnalle ja sen kehittämiseksi strategian mukaisesti. Vastuulliseen yritystoimintaan sisältyvät myös turvallisen työympäristön ja toimintatavan luominen sekä henkilöstön hyvinvointi ja osaaamisen kehittäminen.

Nämä ylläpitävät henkilöstön työkykyä, parantavat tehokkuutta sekä lisäävät Wärtsilän kiinnostavuutta työnantajana. Tuoteturvallisuus on vastuullisuutta asiakkaita ja omaa henkilöstöä kohtaan. Turvallisuusvaatimusten täyttämisen lisäksi tuoteturvallisuuteen kuuluvat olennaisesti tuotetuki ja koulutus. Sosiaalisen vastuullisuuden edistäminen edellyttää sujuvaa konsernin sisäistä yhteistyötä.

Kestävän kehityksen mukainen toiminta

Wärtsilän johtokunta on vastuussa yhtiön kestävän kehityksen mukaisesta toiminnasta. Johtokunta määrittelee kestävän kehityksen tavoitteet ja valvoo asetettujen tavoitteiden täyttymistä. Toiminnan tuloksellisuutta seurataan sekä johtokunnan että liiketoimintojen johtoryhmien katselmuksissa.

Vapaaehtoiset sitoumukset

Konsernitason periaatteiden lisäksi Wärtsilä sitoutui vuonna 2008 Suomen teollisuuden energiansäästösopimukseen, ja Wärtsilä North America Inc. sitoutui vuonna 2003 tulli- ja rajavartiolaitoksen sekä liikemaailman vapaaehtoiseen kumppanuussopimukseen terrorismia vastaan.

Wärtsilän kestävän kehityksen työkalut

Perusperiaatteet	Järjestelmät ja prosessit	Muut
Visio, missio ja strategia	Laatujärjestelmä	Kestävän kehityksen tavoitteiden asettaminen
Corporate Governance	Ympäristöjärjestelmä	Johdon katselmuks
Konsernin politiikat ja periaatteet: laatu-, työterveys- ja turvallisuus- ja ympäristö-politiikka sekä toimintaperiaatteet	Työterveys- ja työturvallisuusjärjestelmä	Liiketoiminnan kehittämisen työkalut: - Due diligence - Ympäristötutkimukset
Konsernikäsikirja	Toimittajahallinta-järjestelmä	Sidosryhmävuoropuhelu
Toimittajavaatimukset	Riskienhallintaprosessi	Kestävää kehitystä koskeva raportointi
Jatkuvan parantamisen prosessi: suorituskyvyn mittaus, tavoitteenasetanta, toimenpiteet ja tulosten arviointi		

Wärtsilän johtamisjärjestelmä

Wärtsilän johtamisjärjestelmän tavoitteena on luoda lisäarvoa yhtiön sidosryhmille, toteuttaa strategisia tavoitteita, hallita toimintaan liittyviä riskejä sekä parantaa yhtiön suorituskykyä jatkuvan parantamisen periaatetta noudattamalla. Johtamisjärjestelmä sisältää erilaisia työkaluja, kuten järjestelmät laadun, ympäristön ja työsuojelun hallintaan. Eri organisaatiotasolla suoritettavissa johdon katselmuksissa seurataan järjestelmän toimivuutta, tavoitteiden toteutumista sekä avaintunnuslukujen kehittymistä.

Wärtsilän johtokunta vastaa keskeisten strategioiden, periaatteiden ja politiikkojen määrittämisestä ja itse johtamisjärjestelmästä. Johtokunta seuraa säännöllisesti johtamisjärjestelmän

toimivuutta ja suorituskyvyn kehittymistä. Vastuut on jaettu linjaorganisaatioon kaikilla organisaatiotasolla, ja jokaiselle wärtsiläläiselle on määritetty oma vastuualue johtamisjärjestelmässä. Sekä konsernitason että useimmissa tytäryhtiöissä on erilliset työryhmät johtamisjärjestelmän kehittämiseksi. Konsernitason seuraavat työryhmät koordinoivat tuotteisiin ja toimintaan liittyvää kehitystyötä:

Työryhmä	Painopiste	Päätehtävät
Wärtsilän laatujohtoryhmä	Laatu	Laatustrategia ja laatuohjeistus
Wärtsilän EHS-johtoryhmä	Ympäristö, työterveys ja -turvallisuus	Johtamisjärjestelmien kehittäminen, konsernitason mittaukset ja tavoitteiden asettaminen sekä lainsäädännön kehityksen seuraaminen
Wärtsilän ympäristöfoorumi	Wärtsilän tuotteisiin liittyvät ympäristönäkökohdat	Wärtsilän ympäristöstrategian luominen ja ylläpito, ympäristötekniikan kehittämisen koordinaatio ja lainsäädännön kehityksen seuraaminen

Johtamisjärjestelmät

Sertifioitujen yhtiöiden osuus		
ISO 14001 63%	ISO 9001 79%	OHSAS 18001 45%

Toimintaperiaatteet pähkinäkuoressa

1. Lain noudattaminen

Wärtsilä noudattaa kaikissa liiketoimintamaissa kyseisen maan lakeja ja säädöksiä sekä hyvän yrityskansalaisuuden peruseriaatteita.

2. Avoimuus

Yhtiö edistää avoimuutta ja läpinäkyvyyttä toiminnassaan ja haluaa käydä jatkuvaa ja avointa keskustelua sidosryhmiensä kanssa.

3. Ihmisoikeuksien kunnioittaminen

Kansainvälisten ihmisoikeussopimusten kunnioittaminen ja tasa-arvon edistäminen kuuluvat Wärtsilän periaatteisiin. Yhtiö kunnioittaa työntekijöiden oikeutta järjestäytymiseen, eikä hyväksy pakkotyövoiman tai lapsityövoiman käyttöä.

4. Eturistiriidat

Wärtsilä odottaa henkilökunnaltaan lojaalisuutta. Wärtsilä ei hyväksy lahjusten ottamista eikä antamista.

5. Ympäristö

Tuotekehityksessä, tuotannossa ja muussa operatiivisessa toiminnassa Wärtsilän tavoitteena ovat ympäristöä säästävät tuotteet ja palvelut, joiden valmistuksessa käytetään kestävää kehitystä tukevaa uutta teknologiaa.

6. Työterveys ja -turvallisuus

Wärtsilän tavoitteena on tarjota mielenkiintoinen työympäristö, jossa työturvallisuus- ja -terveysasiat hoidetaan korkeiden standardien mukaan.

7. Toimittajat

Toimittajiltaan Wärtsilä edellyttää samoja korkeita laillisia, eettisiä, ympäristö- ja henkilöstöasioiden periaatteita, joihin Wärtsiläkin on sitoutunut, ja se edistää niiden käyttöönottoa myös toimittajien osalta.

8. Toimeenpano

Wärtsilä toimii aktiivisesti edistääkseen toimintaperiaatteidensa toimeenpanoa. Yhtiö seuraa toiminnan tuloksellisuutta erilaisin arviointimenetelmin.

Toimintaperiaatteet löytyvät kokonaisuudessaan Wärtsilän internet-sivustolta www.wartsila.com.

Wärtsilän sidosryhmien keskeiset odotukset ja Wärtsilän tavoitteet

■ Liiketoimintaprosessien johtaminen

Asiakaspalvelun laatua ja tehokkuutta parannetaan jatkuvasti kehittämällä liiketoimintaprosesseja sekä liiketoimintaa tukevia sovelluksia. Toiminnan jatkuva, yhdenmukainen kehittäminen strategian mukaisesti on varmistettu määrittämällä ja ottamalla käyttöön prosessijohtamisen rakenne. Tämä rakenne sisältää ns. Customer Excellence Process -johtoryhmän ja prosessimistajat.

■ Tuotevastuu

Wärtsilän tavoitteena on kehittää ympäristömyönteisiä, luotettavia ja turvallisia tuotteita. Wärtsilä tukee asiakkaitaan tuotteiden koko käyttöajan kehittämisellä ympäristömyönteisiä ratkaisuja ja tarjoamalla niitä myös jo käytössä oleviin tuotteisiin. Mootto- ja komponenttien kunnostuksella pidennetään tuotteiden käyttöikää ja mootto- ja komponenttien modernisoinneilla laitojen suorituskyky nostetaan tasolle, joka vastaa niin nykyisiä kuin tulevaisuudenkin vaatimuksia.

Lisenssivalmistajien konferenssi 2008

Wärtsilän hidaskäyntisten moottoreiden suunnittelun, lisensoinnin, valmistuksen, myynnin ja huollon avainhenkilöt tapasivat moottoreiden lisenssivalmistajia Sveitsin Luzernissa Wärtsilän vuoden 2008 lisenssivalmistajien konferenssissa syyskuussa.

Osallistujat saivat hyvän tilaisuuden vaihtaa kokemuksia ja näkemyksiä Wärtsilän hidaskäyntisistä moottoreista. Esityksissä käsiteltiin yhteisiä mielenkiinnon kohteita ja varsinkin Wärtsilän moottoreiden kehityshankkeita, joilla vastataan markkinoiden nykyisiin ja tuleviin vaatimuksiin. Lisenssivalmistajille kerrottiin, miten Wärtsilän hidaskäyntiset moottorit kehittyvät vastaamaan IMO-päästömääräyksiä ja kuinka samalla saavutetaan hyvä polttoainetalous ja täytetään asiakkaiden luotettavuusodotukset.

Moottorit on suunniteltu Euroopan komission konedirektiivin, SOLAKSEN ja muiden asiaankuuluvien direktiivien turvallisuusvaatimusten mukaisesti. Propulsiotuotteet on suunniteltu SOLAKSEN ja luokituslaitosten asiaankuuluvien turvallisuusvaatimusten mukaisesti. Kattilalaitokset on puolestaan suunniteltu täyttämään konedirektiivin ja muiden asiaankuuluvien direktiivien kuten PED-, ASME- ja CE-direktiivien turvallisuusvaatimukset kansallisten vaatimusten mukaisesti. Uusien moottorityyppien ja kattilalaitosten tulee täyttää myös kansainväliset turvallisuusvaatimukset. Ennen markkinoille tuloa uusille tuotteille hankitaan tyyppihyväksyntä luokituslaitoksilta. Wärtsilän tuotteet toimitetaan asianmukaisten käyttöoppaiden kanssa. Käyttöoppaat sisältävät muun muassa tarvittavat tuotteiden perustiedot ja kattavat käyttöohjeet.

■ Toimitusketjun hallinta

Wärtsilän toimittajavaatimukset sisältävät yleisiä, laadullisia, tuotekohtaisia ja sosiaalisia asioita sekä ympäristö- ja työsuojeluasioita. Vaatimusten noudattamista valvotaan jatkuvasti suorituskykymittareilla ja auditoinneilla. Toimittajien tulee noudattaa asetettuja vaatimuksia saavuttaakseen hyväksytyn toimittajan aseman. Wärtsilän toimittaja-arviointien painopisteet liittyvät toimittajien valintaan, vaatimusten mukaisuuteen sekä suorituskyvyn katselmointiin.

■ Sidosryhmäsuhteet

Wärtsilän tavoitteena on rakentava ja avoin vuorovaikutus sidosryhmien kanssa. Wärtsilä ylläpitää sidosryhmäsuhteitaan aktiivisesti ja kehittää toimintaansa, tuotteitaan sekä palveluitaan sidosryhmiltä saadun palautteen perusteella. Konsernitasolla yhtiö on määritellyt merkittävimmiksi sidosryhmikseen asiakkaat, omistajat, toimittajat, henkilöstön ja yhteiskunnan. Tytär-yhtiöt määrittävät itse merkittävimmät sidosryhmänsä, joita ovat edellä mainittujen lisäksi mm. tehtaiden naapurusto, yliopistot ja viranomaiset. Painotukset vaihtelevat yhtiöittäin. Wärtsilä kehittää jatkuvasti raportointiaan sekä omaehtoisesti että sidosryhmiltä saamansa palautteen perusteella. ■

Vuorovaikutuskanavat ja sidosryhmäsuhteiden arviointi

Sidosryhmä	Vuorovaikutuskanavat	Arviointi
Asiakkaat	Säännölliset asiakaskontaktit, tuotteiden elinkaarenaikainen asiakastuki, asiakastilaisuudet ja -seminaarit, asiakaslehdet, internet, konferenssit ja messut, tuotetodokumentit, asiakaspalautejärjestelmä, asiakastytytyväisyyden mittausjärjestelmä (CROL®)	Asiakas- ja laatu-tyytyväisyyden mittausjärjestelmä
Henkilöstö	Avoin ja jatkuva kommunikointi johdon ja henkilöstön välillä, vuotuiset kehityskeskustelut, tiedotustilaisuudet ja sisäinen viestintä (intranet), henkilöstölehdet, koulutukset, kansalliset yt-toimikunnat ja Eurooppa-toimikunta, työsuojelutoimikunnat, aloite- ja jatkuvan parantamisen toiminta (CIP), teknologia- ja innovaatiopalkinto, asiakassuhteen hoito -palkinto	Henkilöstön tyytyväisyystutkimukset (My Voice)
Omistajat, sijoittajat	Johdon tapaamiset sijoittajien, rahoittajien ja analyytikkojen kanssa, sidosryhmälehdet, yhtiökokoukset, tiedotustilaisuudet, pörssi- ja lehdistötiedotteet, vuosikertomukset ja osavuosikatsaukset, pääomamarkkinapäivät, internet, sijoittajaviestintätutkimukset, kestävä kehitys koskevat kyselytutkimukset	Sijoittajaviestintätutkimukset, kestävä kehityksen indeksit
Tavarantoimittajat	Avoin ja aktiivinen vuorovaikutus hankintaorganisaation ja toimittajien välillä, toimittajaportaali, toimittajien kehittäminen, toimittajahallintajärjestelmä, toimittajapäivät, Vuoden toimittaja -palkinto	Toimittaja-arvioinnit
Yhteiskunta	Viranomaisyhteistyö ja -raportointi mm. ympäristö-, työsuojelu- ja turvallisuuskysymyksiin liittyen, avointen ovien päivät, kestävä kehityksen raportit, yrityseshittelyt, paikallistason viestintä, internet	Sidosryhmäpalaute, yrityseshittelytutkimukset
Järjestöt	Jäsenyys, säännöllinen yhteydenpito, osallistuminen paikallisten toimiala- ja teollisuusjärjestöjen toimintaan, toimiminen aktiivijäsenenä työryhmissä, yhteydenpito eri toimielinten kanssa mm. ministeriöiden kautta, raportit	
Yliopistot	Harjoittelupaikkojen ja lopputyömahdollisuuksien tarjoaminen, tutkimus- ja kehitysprojektit, osallistuminen rekrytointimessuille ja seminaareihin, opiskelijatoiminnan sponsorointi	Suosituimmat työnantajat -tutkimukset
Media	Kansalliset ja kansainväliset talous- ja aikakausjulkaisut, alan ammattijulkaisut, haastattelut ja tiedotteet, keskeiset vuosittaiset julkaisut, tapaamiset, vierailut, tutustumiskäynnit	Taloustoimittajien tutkimukset, mediaseurannat, raportointivertailut

Wärtsilä osallistuu seuraavien järjestöjen toimintaan:

Sidosryhmä	Järjestö	Toiminnan luonne
Etujärjestöt (Suomi)	Elinkeinoelämän keskusliitto, kauppakamarit ja Teknologiateollisuus	Aktiivijäsenyys Puheenjohtajuus
Teollisuus- ja toimialajärjestöt	Euroopan polttomoottoriteollisuuden liitto (Euromot), Euroopan laivavarusteneuvosto (EMEC), Moottorivalmistajien yhdistys (EMA), Cogen Europe ja VDMA	Toimintaan osallistuminen Puheenjohtajuus (EMEC)
Standardisimisjärjestöt	Euroopan standardisimisjärjestö CEN, Kansainvälinen standardisimisjärjestö ISO	Toimintaan osallistuminen
Kansainväliset järjestöt	Kansainvälinen merenkulkujärjestö (IMO) Polttomoottoritekniikan kansainvälinen järjestö (CIMAC)	Toimintaan osallistuminen Hallituksen jäsenyys ja osallistuminen toimintaan
Muut	WADE (World Alliance for Decentralized Energy) Euroopan laatujohtamissäätiö (EFQM)	Puheenjohtajuus Toimintaan osallistuminen

TALOUDELLINEN VASTUU

Wärtsilän tavoitteena on täyttää osakkeenomistajien odotukset ja edistää yhteiskunnan hyvinvointia. Tämä edellyttää, että yhtiön toiminta on tehokasta, kannattavaa ja kilpailukykyistä. Hyvä taloudellinen tulos luo perustan muille kestäväen kehityksen osa-alueille – sosiaaliselle vastuulle ja ympäristövastuulle.

Taloudellisen lisäarvon luominen

Wärtsilän päämääränä on luoda lisäarvoa eri sidosryhmilleen. Painopisteitä ovat hyvä kannattavuus ja omistaja-arvon kasvattaminen. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi Wärtsilän tulee täyttää muidenkin sidosryhmien odotukset, kuten kehittää ja toimittaa asiakkaille korkealaatuisia ja ympäristömyötäisiä tuotteita, ratkaisuja ja palveluja, rakentaa pitkäaikaisia kumppanuussuhteita toimittajiin, tarjota työntekijöille kilpailukykyinen palkkaus ja hyvät työolosuhteet sekä edistää paikallisyhteisöjen hyvinvointia Wärtsilän toimipaikoilla. Epävarmasta markkinatilanteesta huolimatta, menestyksemme tuki kannattavan kasvun strategiamme toteuttamista. Vuotuinen liikevaihdon kasvutavoitteemme on 6–7% suhdannesyklin yli. Liikevoittotavoitteemme (EBIT) on 8–10% +/-2 % liikevaihdosta yli suhdannesyklin. Vuonna 2008 Wärtsilän liikevaihto kasvoi 23% 4.612 milj. euroon. Euroopan osuus liikevaihdosta oli 37%, Aasian 39%, Amerikan 15% ja muiden 9%. Kannattavuus parani merkittävästi 38% 525 milj. euroon.

Asiakkaat

Wärtsilä luo asiakkailleen lisäarvoa toimittamalla näiden tarpeita ja odotuksia vastaavia tuotteita, ratkaisuja ja palveluja. Korkealaatuisten, luotettavien ja ympäristömyönteisten ratkaisujen ja palvelujen kehittäminen edellyttää pitkäjänteistä työtä ja jatkuvaa vuorovaikutusta asiakkaiden kanssa. Tarjoamamme huoltopalvelu ylläpitää tuotteiden suorituskykyä läpi koko niiden elinkaaren. Lisäksi vanhojen tuotteiden käyttöikää voidaan pidentää modernisoinnilla.

Toimittajat

Toimittajilla on merkittävä rooli Wärtsilän toimitusprosesseissa. Pylimme syventämään kumppanuussuhteita toimittajiin ja siten varmistamaan, että molemmat osapuolet ymmärtävät hyvin toisiaan ja pystyvät vastaamaan tiukkoihin vaatimuksiin niin prosessien kuin tuotteidenkin suhteen. Taloudellisen hyödyn lisäksi toimiva kumppanuus tuo toimittajille lisäarvoa Wärtsilä-

Taloudellisen lisäarvon luominen sidosryhmille

MEUR		2008	2007	2006	2005	2004
Asiakkaat	Liikevaihto	4 612	3 763	3 190	2 639	2 478
Toimittajat	Ostetut tavarat, materiaalit ja palvelut	-3 134	-2 576	-2 034	-1 791	-1 640
	Luotu lisäarvo	1 479	1 187	1 156	847	839
Lisäarvon jakaminen	Jaettu sidosryhmille					
Työntekijät	Palkat	693	592	511	434	457
Julkinen sektori	Verot ja sosiaalimaksut	288	242	213	150	184
Luotonantajat	Nettorahoituskulut	9	8	7	23	4
Omistajat	Osinko	148	408	167	283	83
Yhteisöt	Lahjoitukset	1	1	1		
Liiketoiminnan kehittämiseen		340	-64	257	-43	111

län tarjoamana osaamis- ja kehitystukena. Onnistunut kumppanuus voi myös johtaa paikallisen toimittajan kansainvälistymiseen tämän päästessä osaksi maailmanlaajuisista toimitusketjuamme. Wärtsilän vuonna 2008 ostamien tuotteiden, materiaalien ja palveluiden arvo oli 3.134 milj. euroa. Wärtsilän yli 3.700 aktiivisesta tavarantoimittajasta suurin osa toimii Euroopassa, jossa ovat myös suurimmat tuotantoyksikkömme. Panostamme jatkuvasti vahvan toimitusketjun kehittämiseen Aasiassa.

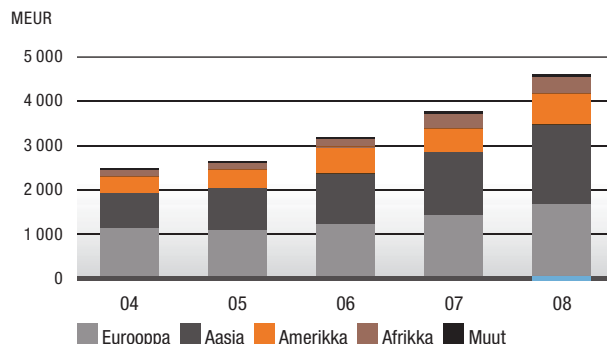
■ Henkilöstö

Wärtsilän henkilöstön kokonaismäärä oli vuoden 2008 lopussa yhteensä 18.812. Lisäksi toimittajaketjumme työllisti epäsuorasti tuhansia ihmisiä. Tavoitteemme on tarjota työntekijöille kilpailukykyiset palkat, mahdollisuudet jatkuvaan henkilökohtaiseen kehitykseen sekä hyvät työolosuhteet. Näihin nojautuen pyrimme palkkaamaan osaavia ja motivoituneita työntekijöitä. Työntekijöiden taitojen ja pätevyyden kehittäminen on erityisen tärkeää sekä liiketoiminnallemme että yhtiön henkilöstön kehitykselle. Wärtsilä maksoi vuonna 2008 palkkoja yhteensä 693 milj. euroa. Luku sisältää peruspalkkojen lisäksi erilaisiin voittopalkkio- ja kannustinjärjestelmiin perustuvat maksut. Näiden järjestelmien piirissä on noin 60% henkilöstöstä.

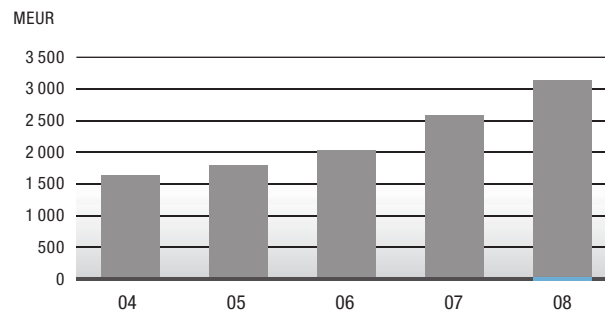
■ Eläketurva

Wärtsilän työntekijöiden eläketurva perustuu kunkin maan lainsäädäntöön ja voimassa oleviin sopimuksiin. Suomessa valtaosa eläkevelvoitteista hoidetaan työeläkejärjestelmän (TEL) kautta. Suurimmat etuuspohjaiset eläkejärjestelmät ovat Alankomaissa, Sveitsissä ja Isossa-Britanniassa. Suurin osa etuuspohjaisista eläkejärjestelmistä on eläkesäätiöiden hallussa, eivätkä niiden varat sisälly konsernin varoihin. Wärtsilän tytäryhtiöiden maksut eläkesäätiöille suoritetaan kunkin maan lainsäädännön ja käytännön mukaisesti. Valtuutetut aktuaarit ovat kussakin maassa suorittaneet etuuspohjaisiin eläkejärjestelmiin liittyvät vakuutuslaskelmat. Lisätietoja konsernin eläkevelvoitteista on tilinpäätöksen liitetiedossa 21 Eläkevelvoitteet.

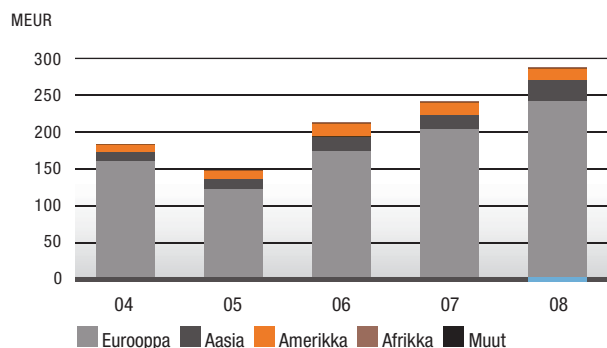
Liikevaihdon kehitys markkina-alueittain

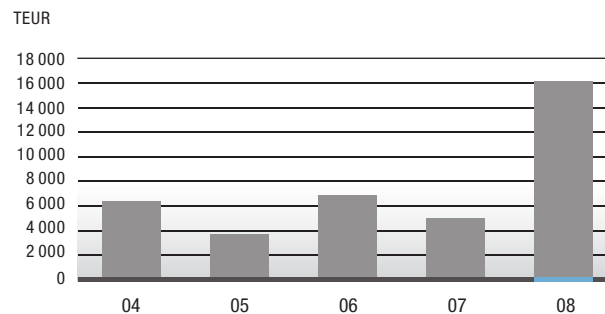
Ostetut tuotteet, materiaalit ja palvelut

Verot ja sosiaalikustannukset markkina-alueittain

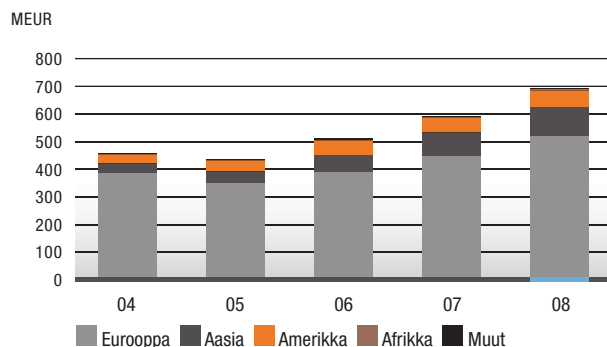

Saadut julkisen sektorin tuet¹

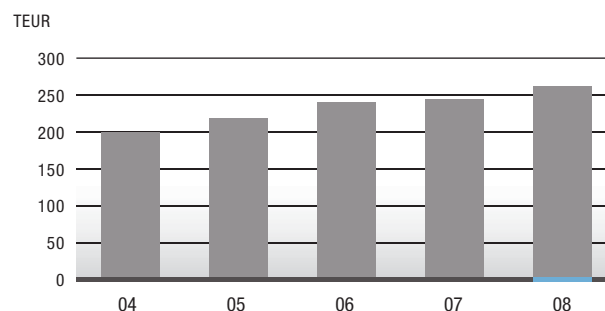

¹ 2004–2006 sisältää kahdentoista suurimman ja 2007–2008 neljäntoista suurimman yhtiön tiedot.

Palkat ja palkkiot markkina-alueittain

Liikevaihto/työntekijä

Palkkataso

Wärtsilä soveltaa ja noudattaa kaikissa maissa paikallista työlainsäädäntöä sekä työehtosopimuksia, joissa useimmiten määritellään minimipalkka. Lisäksi alkupalkkoja verrataan tehtäväkohtaisesti ja koulutuksen mukaan alan yleiseen palkkatasoon. Laki ja muut määräykset asettavat minimitason, mutta todelliset palkat ovat usein tätä suurempia. Kokonaispalkkaus ja palkitseminen perustuvat Wärtsilän palkitsemispolitiikkaan ja -ohjeisiin sekä maakohtaisiin käytäntöihin. Peruspalkka määräytyy paikallisten olosuhteiden, työn vaativuuden ja työntekijän pätevyyden ja työsuorituksen mukaan.

Rekrytointiperiaatteet

Periaatteessa kaikista avoinna olevista tehtävistä ilmoitetaan sekä sisäisesti että ulkoisesti, jotta varmistetaan, että kaikilla on yhtäläiset mahdollisuudet hakea Wärtsilässä avoimeen tehtävään. Rekrytoinnissa otetaan huomioon ensisijaisesti paikalliset hakijat, jollei ole nimenomaista syytä palkata tehtävään ulkomaista työntekijää, esimerkiksi tarvittaessa osaamisen siirtoa toisesta maasta. Tämä periaate pätee myös ylem্পään johtoon. Ylem্পään johtoon luetaan globaalien toimialojen johto, konsernin johtajisto ja paikallisten tytäryhtiöiden johtotehtävät.

Julkinen sektori

Wärtsilä maksaa erilaisia sosiaalimaksuja ja veroja useille eri valtioille. Vuoden 2008 talousjaksolla tuloverot ja sosiaalimaksut olivat 288 milj. euroa. Työntekijöiden sosiaalimaksuilla rahoitetaan eläkkeet, työttömyysturva ja muut sosiaaliset edut, jotka luovat turvallisuutta ja parantavat yhtiön työntekijöiden ja heidän perheidensä elämänlaatua.

Wärtsilän yhtiöt saavat myös tukia julkiselta sektorilta. Julkisen sektorin tukien määrä vuonna 2008 oli 16 milj. euroa, ja ne liittyivät muun muassa tutkimus- ja tuotekehitysprojekteihin, esimerkiksi mittavaan HERCULES-tutkimusyhteistyöprojektiin.

■ Rahoittajat

Vuonna 2008 Wärtsilän nettorahoituskulut olivat 9 milj. euroa. Vuoden lopussa Wärtsilän nettomääräinen korollinen lainapääoma oli 455 milj. euroa sekä omavaraisuusaste 34,3% ja nettovelkaantumisaste 0,39.

■ Omistaja-arvo

Osakkeenomistajille esitetään jaettavaksi osinkona 148 milj. euroa. Wärtsilän tavoitteena on jakaa osinkopolitiikkansa mukaisesti osinkona 50% toiminnallisesta osakekohtaisesta tuloksesta. Osakekohtainen osingonjako on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa. Osakekohtainen tulos (EPS) oli 3,88 euroa ja yhtiön markkina-arvo oli vuoden 2008 lopussa 2.072 milj. euroa.

■ Yhteiskuntatuki

Wärtsilä tukee kansallisella tasolla kansalaistoimintaa, kulttuuria ja hyvinvointia. Wärtsilän hallitus on tukenut lapsi- ja nuorisotyötä, maanpuolustustyötä, sotainvalideja sekä lääketieteellistä ja teknistä tutkimusta. Hallitus lahjoitti näihin tarkoituksiin vuonna 2008 yhteensä 70.000 euroa.

Hallituksen myöntämät lahjoitukset

TEUR	2008	2007	2006	2005	2004
Yhteensä	70	70	70	70	77

Paikallisella tasolla on myönnetty tukea kulttuuri-, koulutus-, liikunta- ja muihin tarkoituksiin seuraavan taulukon mukaisesti.

Lahjoitukset paikallisyhteisöjen toimintaan¹

TEUR	2008	2007	2006	2005	2004
Yhteensä	463	485	614	344	385

¹ 2004–2006 sisältää kahdentoista suurimman ja 2007–2008 neljäntoista suurimman yhtiön tiedot.

■ Wärtsilä ja ilmastonmuutos

Wärtsilä Italia S.p.A on ainoa EU:n päästökaupan (ETS) piiriin kuuluva tytäryhtiö. Syynä on tehtaan lämpövoimala. Päästökauppa ei ole vaikuttanut yhtiön kannattavuuteen. Ilmastonmuutoksen kannalta Wärtsilän tärkein vastuu on kehittää ja toimittaa tuotteita, ratkaisuja ja palveluja, joiden avulla asiakkaat voivat vähentää kasvihuonekaasujen päästöjä. Lisäksi tuemme asiakkaita näiden soveltaessa Kioton joustomekanismeja (JI ja CDM) voimalaprojekteissaan. Lisätietoa ilmastonmuutokseen liittyvistä Wärtsilän ratkaisuista on ympäristöosiossa. Ilmastonmuutokseen ja Wärtsilän tuotteisiin liittyvät liiketoimintariskit käsitellään Riskienhallinta-osan kohdassa Ilmastonmuutokseen ja kestävään kehitykseen liittyvät riskit.

■ Wärtsilä kestävän kehityksen indekseissä

Wärtsilä on valittu The Ethibel Investment -rekisteriin, The Ethibel Pioneer Sustainability -indeksiin, ASPI Eurozone® -indeksiin ja FSTE4Good-indeksiin. ■

INTOHIINO

Palveluverkosto laajenee – lisäarvoa asiakkaille ja paikallisyhteisöille

Wärtsilä laajensi palveluverkostoaan vuonna 2008 sekä avaamalla uusia palvelukeskuksia ja huoltoversaita että laajentamalla nykyisiä. Tavoitteenamme on tarjota asiakkaillemme paras mahdollinen palvelu. Vuonna 2008 uusia huoltoversaita avattiin tai olemassa olevia laajennettiin Namibiassa, Chilessä, Brasilissa, Etelä-Koreassa, Azerbaidžanissa, Kiinassa, Turkissa, Yhdistyneissä Arabiemiraateissa, Papua-Uudessa-Guineassa, Unkarissa ja Ukrainassa.

”Läsnäolomme lähellä asiakkaitamme luo lisäarvoa asiakkaiden lisäksi myös paikallisyhteisöille”, sanoo Services-liiketoiminnan johtaja Tage Blomberg. Palveluverkoston laajentaminen edistää paikallista taloutta ja luo yli 400 uutta työpaikkaa.

WARTSILA.COM/CAREERS

YMPÄRISTÖ- VASTUU

Korkeiden ympäristöstandardien noudattaminen ja ympäristösuorituskyvyn jatkuva parantaminen niin tuotteiden kuin toiminnankin osalta ovat Wärtsilän kestävän kehityksen ohjelman kulmakiviä.

Yhtiön toiminnan ympäristösuorituskyvyn jatkuva parantaminen vaatii organisaatioltamme vuodesta toiseen jatkuvaa järjestelmällistä työtä. Työtä ohjaavat yhtiön strategia, ympäristötavoitteet, toimintaperiaatteet (Code of Conduct) sekä laatu-, ympäristö- ja työterveys- ja -turvallisuuspolitiikka, ja sitä koordinoivat ja valvovat Wärtsilän ympäristöfoorumi ja EHS-johtoryhmä. Toimintamme, prosessiemme ja tuotteidemme kehittämisessä sovelletaan uusinta saatavilla olevaa tekniikkaa ja pienennetään siten materiaalien ja energian kulu- tusta sekä vähennetään ja hallitaan syntyviä päästöjä ja jätteitä.

Ympäristötavoitteet

Tavoite	Tilanne
Energiakulutuksen vähentäminen vuoteen 2016 mennessä vähintään 10% absoluuttisesta kulutuksesta (GWh) vuoden 2005 keskimääräiseen kulutukseen verrattuna.	Vuosi 2008 on ollut projektin suunnitteluvaihe. Wärtsilän tytäryhtiöt ovat määritelleet omat tavoitteensa. Yleinen toimintasuunnitelma on laadittu.
T&K: 710 ppm NO _x -päästötason voimalamootoreiden rajoittamaton myynti ja merimootoreiden päästövaatimusten täyttäminen tulevien Yhdysvaltojen ja EU:n vaatimusten osalta.	Voimalamootoreiden päästötavoitteet on saavutettu ja eri moottorityypit on vapautettu myyntiin eri vaiheissa. Moottorityyppien rajoittamaton myynti edellyttää riittävää palautetta käytössä olevista installaatioista. Wärtsilä 26 merimootorille saatiin EPA-sertifiointi vuonna 2007.
T&K: Diesel- ja kaasumootoreiden polttoaineenkulutuksen vähentäminen, 2-tahtimootoreiden polttoaineenkulutuksen ja päästöjen vähentäminen sekä yhteispaineruiskutusmootoreiden päästöjen vähentäminen.	4-tahtimootoreiden polttoaineenkulutuksen parantaminen etenee suunnitelmien mukaisesti. Marraskuussa 2008 julkaistut uudet IMO-säännökset edellyttävät 2-tahtimootoreiden tavoitetasoa ja tavoitteen saavuttamiseksi tarvittavien keinojen tarkistamista. Tarkistaminen on aloitettu, ja kehitystyö jatkuu tehokkaampien ja vähäpäästöisempien moottoreiden aikaansaamiseksi.
Ship Power: Kaasukonseptin laajentaminen, ympäristömyötäisten tiivisteiden myynnin kasvattaminen sekä alusten propulsiohyötysuhteen parantaminen.	Aktiivinen projektikehitys on meneillään. Yksi ei-LNG-ratkaisu toimitettu. Ympäristömyötäisten tiivisteiden myynti on ylittänyt tavoitteen (50%). Propulsiohyötysuhteen parantamista-voite etenee suunnitelman mukaan.
Services: Dieselmootoreiden kaasukonversioiden lisääminen, savukaasupesureiden myynti, sekä CBM-järjestelmään liitettyjen moottoreiden ja O&M-sopimusten määrän lisääminen.	Kaasukonversioiden ja savukaasupesureiden myynti on viivästynyt markkinatilanteen vuoksi. CBM-tavoite (5.000 MW) on saavutettu ja O&M-tavoite etenee suunnitelman mukaan.
Power Plants: Erilaisten jätevesien käsittelyyn tarkoitettujen yhdistetyn jätevesienkäsittely-yksikön, sekä NO _x -päästö- ja polttoaineenkulutusoptimoitujen markkatekniikan tuonti markkinoille sekä uusiutuvia polttoaineita käyttävien voimalatekniikoiden markkinointi ja myynti.	NO _x -päästö- ja polttoaineenkulutusoptimoitu markkatekniikka on validoitu, mutta kysyntä markkinoilla on ollut vähäistä. Muut tavoitteet on jo saavutettu.

Operatiivisia toimintoja ja tuotteita kehitetään ja parannetaan jatkuvasti sertifioitujen ympäristöjärjestelmien avulla. Vuonna 2008 uusimme johtamisjärjestelmiä koskevat periaatteemme. Uusien periaatteidemme mukaisesti tavoitteenamme on noudattaa ISO 14001- ja OHSAS 18001 -sertifioituja ympäristö-, työterveys- ja työturvallisuusjärjestelmiä (EHS-järjestelmiä) kaikkialla konsernissa. Tämä ei kuitenkaan koske puhtaasti myyntiin keskittyviä yhtiöitä, joissa sovelletaan Wärtsilän sisäistä EHS-mallia. Ympäristöjärjestelmämme kattavat kaikki tytäryhtiöidemme toiminnot, mikä osaltaan edistää ympäristönsuojelua ja pienentää kattavasti toiminnan haitallisia ympäristövaikutuksia.

Wärtsilän ympäristö-, työterveys- ja työturvallisuusjärjestelmässä kiinnitetään huomiota erityisesti lakimääräisten vaatimusten täyttämiseen, toiminnan ympäristönäkökohtien tunnistamiseen ja ympäristövaikutusten ja -riskien torjuntaan, henkilöstön koulutukseen ja selkeästi määriteltuihin vastuisiin, toiminnan ja menettelytapojen kattavaan dokumentointiin, toimintaan poikkeustilanteissa sekä ympäristösuorituskyvyn jatkuvaan parantamiseen. Tytäryhtiöt asettavat omat tavoitteensa, joissa otetaan kattavasti huomioon toiminnan merkittävät ympäristönäkökohdat, ja seuraavat johtamisjärjestelmiensä toiminnan tuloksellisuutta.

Vuoden 2008 lopussa 39:llä Wärtsilän yhtiöllä oli sertifioitu ympäristöjärjestelmä. Sertifioitujen ympäristöjärjestelmien piirissä on noin 87% Wärtsilän koko henkilöstöstä. ■

Wärtsilän laatu-, ympäristö- ja työterveys- ja turvallisuuspolitiikka

Voimaratkaisumme ja palvelumme täyttävät tai ylittävät asiakkaidemme ja muiden sidosryhmiemme odotukset ollen:

- luotettavia ja turvallisia
- tehokkaita ja ympäristömyönteisiä
- asiaankuuluvien lakien ja säännösten mukaisia.

Parannamme jatkuvasti suorituskykyämme ja vähennämme haitallisia ympäristövaikutuksia johdon asettamilla päämäärillä tyydyttääksemme asiakkaitamme ja muita sidosryhmiämme. Työtilamme luovat turvallisen ja terveellisen työympäristön työntekijöillemme ja kumppaneillemme. Osaava organisaatiomme toimii hyvän yrityskansalaisen periaatteita noudattaen.

Wärtsilän johtokunta hyväksyi politiikan tammikuussa 2007.

Wärtsilän ympäristöjohtaminen

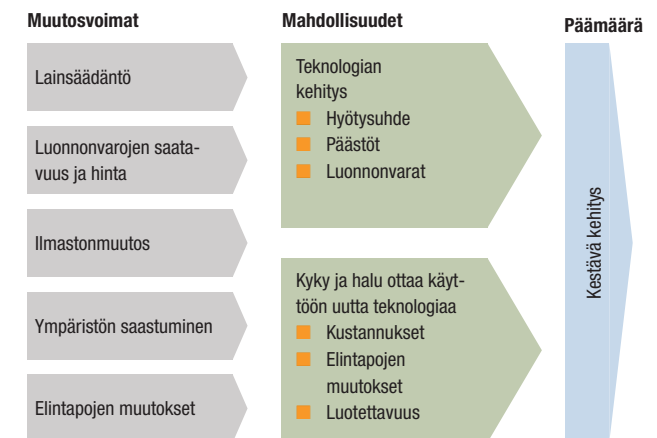

Visio ja missio > Strategia ja tavoitteet > Ympäristöjärjestelmät > Jatkuva parantaminen > Kestävän kehityksen raportointi

Panostus tuotekehitykseen hyödyttää sekä Wärtsilän asiakkaita että ympäristöä niin lyhyellä kuin pitkällä aikavälillä. Energian kysynnän maailmanlaajuinen kasvu sekä jatkuvasti kiristyvät ympäristövaatimukset tekevät alan toimintaympäristöstä haastavan. Wärtsilä on vastannut näihin haasteisiin parantamalla tuotteidensa energiatehokkuutta ja pienentämällä samanaikaisesti niiden päästöjä.

Kestävän kehityksen ajurit

Tuotteet, tuotekehitys ja ympäristö

Wärtsilän tärkeimpänä kestävässä kehityksessä liittyvänä tavoitteena on tuottaa ympäristömyötäisiä ratkaisuja ja palveluita, joiden avulla asiakkaat pystyvät kehittämään omaa liiketoimintaansa kestävässä suuntaan. Tämä edellyttää jatkuvia investointeja teknologian kehittämiseen ja uusien ratkaisujen etsimiseen.

Wärtsilä panostaa erityisesti tuotteiden ympäristövaikutuksia vähentävän teknologian kehittämiseen ja soveltamiseen. Asiakkaiden tarpeiden täyttäminen, tuleviin vaatimuksiin vastaaminen ja alan kehityksen kärjessä pysyminen vaativat Wärtsilän tuotekehitykseltä jatkuvaa innovatiivisuutta, määrätietoisuutta ja halua tutkia uutta teknologiaa. Tuotteiden ja ratkaisujen ympäristömyönteisyyteen pyritään monin eri tavoin, mm. parantamalla koneiden hyötysuhdetta, vähentämällä kaasun- ja nestemäisiä päästöjä sekä jätteiden määrää, torjumal-

la melua sekä panostamalla jätevedenpuhdistukseen. Wärtsilä on varautunut tuleviin vaatimuksiin kehittämällä sekä primääristä että sekundääristä puhdistustekniikkaa ja laajentamalla polttoainevalikoimaa.

Wärtsilän ympäristömyönteisten ratkaisujen keskeisimpiä ominaisuuksia ovat:

- luotettavuus ja pitkä käyttöikä
- päästöjä vähentävät ratkaisut
- raskaalle polttoöljylle vaihtoehtoiset polttoaineet
- polttoaineiden joustava käyttö
- tuotteiden hyötysuhteen maksimoivat ratkaisut
- vedenkulutuksen minimoivat ratkaisut
- alusten suunnittelun ja käytön optimointi.

Ympäristölainsäädäntö ja -aloitteet

Merkittävimpiä Wärtsilän tuotteisiin liittyviä kansainvälisiä ympäristövaatimuksia ovat Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) ja Maailmanpankin säännökset. Muita tuotteidemme kannalta keskeisiä säädöksiä ovat Yhdysvaltain ympäristönsuojeluviraston EPAn vaatimukset, kaasumoottoreihin usein sovellettavat saksalaiset TA-Luft-säädökset sekä Intian ja Japanin päästöraajat dieselmootoreille.

Wärtsilä seuraa aktiivisesti lainsäädäntöaloitteita ja ympäristölainsäädännön kehitystä. Tämä luo edellytykset valmistautua tulevaisuuden toimintaympäristöön. Tuotekehityksessä otetaan huomioon muuttuvan toimintaympäristön vaatimukset ja kehitetään tuotteita, joilla saadaan kilpailuetuja ja jotka täyttävät kiristyneet ympäristövaatimukset.

■ Fossiiliset polttoaineet ja ilmastonmuutos

Vähenevät fossiiliset polttoainevarat, tuotanto- ja jalostuskapasiteetin niukkuus sekä kasvava kysyntä ovat lisänneet kiinnostusta vaihtoehtoisin polttoaineisiin. Vaihtoehtoisten polttoaineiden ja tekniikoiden kysyntää ovat kasvattaneet myös ilmastonmuutos ja hiilidioksidipäästöjen (CO₂) vähentämistavoitteet.

Maakaasun käyttö on lisääntymässä parantuneen saatavuuden sekä ympäristösyiden vuoksi. Maakaasua on perinteisesti käytetty voimaloissa, minkä lisäksi nesteytettyä maakaasua (LNG) käytetään yhä yleisemmin myös laivojen polttoaineena. Maakaasun käyttötarvetta lisäävät myös kansainvälisten ilmastopositivisten velvoitteet. Biopolttoaineilla on yhä suurempi merkitys maailman energiahuollossa. Näiden polttoaineiden käyttöä lisäävät alueelliset ja kansalliset tavoitteet ovat kasvattaneet biopolttoaineisiin perustuvien ratkaisujen kysyntää.

Parhaimmillaan tekniikan avulla voidaan ratkaista monia ilmastonmuutokseen ja luonnonvarojen riittävyyteen liittyviä haasteita. Luonnonvarojen tehokkaampi hyödyntäminen edellyttää tekniikkaa, joka auttaa meitä vastaamaan lisääntyneeseen kysyntään ja samalla hillitsee ilmastonmuutosta.

■ Wärtsilä ja ilmastonmuutos

Wärtsilä on kehittänyt monenlaisia ratkaisuja, joilla voidaan vähentää kasvihuonekaasujen päästöjä. Pitkäjänteisen kehitystyön tuloksena on syntynyt moottorivalikoima, jonka moottoreilla on erittäin hyvä hyötysuhde ja pienet päästöt.

Moottorit soveltuvat sekä laiva- että voimalakäyttöön. Hyvä

hyötysuhde on ilmastonmuutoksen torjumisen kannalta tärkeä ominaisuus, ja pienillä päästöillä täytetään tuotteitamme koskevat ympäristövaatimukset. Wärtsilän diesel- ja kaasumoottoreiden hyötysuhde vaihtelee moottorityypeittäin 42–50%:iin.

Wärtsilän monipolttoainemoottori (DF) on innovaatio, jolla on merkittävä rooli ilmastonmuutoksen torjumisessa. Tämän Wärtsilän kehittämän tekniikan ansiosta asiakas pystyy käyttämään joustavasti eri polttoaineita samassa moottorissa ja voi myös pienentää laitoksen ympäristövaikutuksia.

DF-moottoreita voidaan käyttää voimaloiden lisäksi myös LNG-tankkereiden ja tulevaisuudessa muunkin tyyppisten alusten voimanolähteenä. Pelkästään tällä kasvihuonekaasupäästöjä vähentävällä Wärtsilän ratkaisulla kaikkien nykyisten asiakkaidemme tuotteiden yhteenlasketut CO₂-päästöt pienenevät miljoonilla tonneilla verrattuna perinteisiin LNG:n kuljetusratkaisuihin. Samalla kaasun saatavuus paranee ja kuljetusten ympäristövaikutukset pienenevät. CO₂-päästöjä voidaan vähentää vieläkin tehokkaammin uusiutuville energianlähteille, esimerkiksi bioöljyillä.

Wärtsilä soveltaa uusia teknologioita myös nykyisiin tuotteisiinsa, minkä ansiosta niidenkin ympäristövaikutuksia voidaan pienentää. Huoltopalvelumme avulla pystymme parantamaan vanhojen moottoreiden hyötysuhdetta ja pienentämään niiden päästöt uusien tuotteiden tasolle. Voimme myös muuttaa öljykäyttöisiä moottoreita kaasu- tai biopolttoainekäyttöisiksi.

Edellä mainittujen bioöljymoottoreiden lisäksi Wärtsilän tuotevalikoimaan kuuluu kiinteää biomassaa polttoaineenaan käyttäviä voimaloita. Kehittämämme teknologia mahdollistaa erilaisen puupohjaisten biopolttoaineiden kuten kuoren, sahanpurun ja hakkeen sekä myös turpeen käytön energianlähteenä. Nämä puupohjaiset biopolttoaineet ovat metsäteollisuuden sivutuotteita.

Wärtsilällä on alan johtavana yrityksenä vastuu kehittää ja toimittaa edistyneitä ratkaisuja, joiden avulla asiakkaiden toiminnan ympäristövaikutuksia voidaan vähentää. Tämä on Wärtsilän tärkein tehtävä ilmastonmuutoksen torjumisessa.

LUOVUUS

Case Ecotech

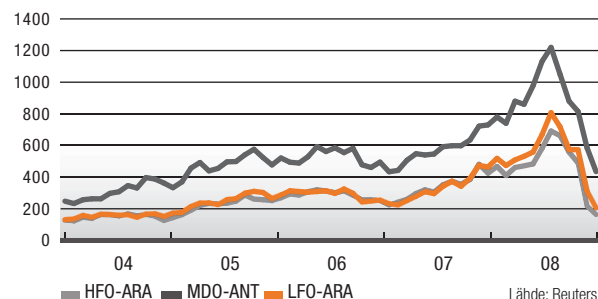
Päästörajoitusten tiukentuminen ja maailmanlaajuiset pyrkimykset CO₂-päästöjen vähentämiseksi vaikuttavat sekä merenkulku- että voimalaitosalaan. Vastatakseen näihin ympäristöhaasteisiin Wärtsilä on perustanut uuden ympäristötuotteisiin keskittyvän osaamiskeskuksen, jonka nimeksi tulee Toimituskeskus Ecotech (DC Ecotech). Keskuksen toiminnan pääpaino on ympäristöteknologioiden sekä päästöjä vähentävien ja hyötysuhdetta parantavien tuotteiden kehittämisessä ja toimittamisessa.

DC Ecotechin johtaja Juha Kytölä kertoo uuden yksikön perustamisen taustoista: ”Wärtsilällä on monivuotinen kokemus päästöjä vähentävien järjestelmien toimittamisesta. Näille toimituksille on yhteistä se, että ne räätälöidään tapauskohtaisesti. DC Ecotech keskittyy näiden teknologioiden sekä sarjavalmistukseen soveltuvan tuotevalikoiman jatkokehittämiseen.”

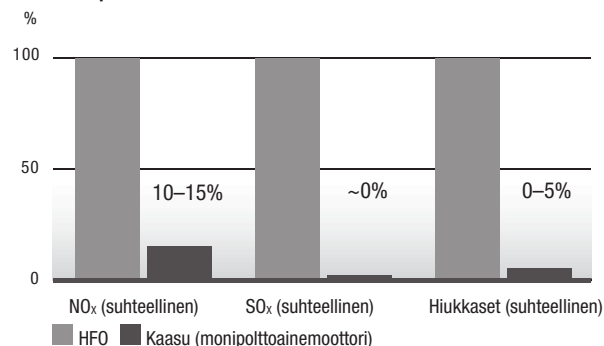
[WARTSILA.COM/CAREERS](https://www.wartsila.com/careers)

Polttoaineöljyjen hintakehitys

US\$/tonni

Tavanomaisten NO_x:n, SO_x:n ja hiukkasten ominaispäästöjen vertailu eri polttoaineilla

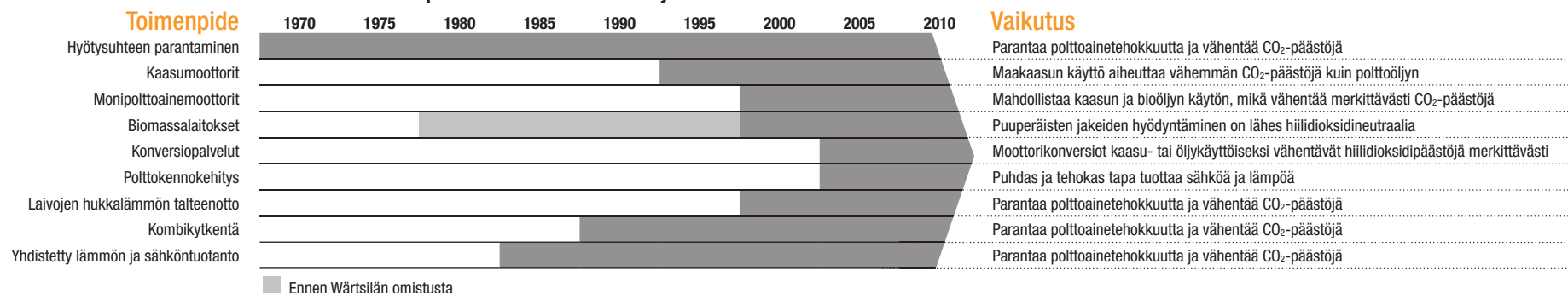
Tuotekehityksen periaatteet ja merkittävimmät tutkimusohjelmat

Wärtsilä soveltaa uutta tekniikkaa monitieteisesti ja monialaisesti vaativien tuotekehitystehtävien ratkaisemiseksi asiakkaille ja ympäristönsuojelulle lisäarvoa tuottavalla tavalla. Tutkimus- ja kehitysorganisaatio luo peruselementit, joilla tuote tehdään houkuttelevaksi ja kilpailukykyiseksi. Wärtsilän tutkimus- ja kehitystoiminnan tavoitteena ovat tuotteet ja sovellukset, jotka ovat koko elinkaarensa ajan polttoainetehokkaita, luotettavia, itsediagnostisoivia, edullisia käyttää ja ympäristökuormitukseltaan vähäisiä. Innovaatio- ja teollisoikeuksien hallinnassa toimitaan ennakoivasti kannustamalla henkilöstöä innovatiivisuuteen ja aloitteellisuuteen. Wärtsilän tuotekehitys- ja tutkimustoiminnan keskeinen tavoite on turvata yhtiön tärkeimmät osaamisalueet ja kehittää niitä. Tutkimusorganisaatio tekee pitkäjänteistä yhteistyötä tutkimuslaitosten, insinööritoimistojen, lisenssivalmistajien ja partneriyritysten kanssa alueilla, jotka ovat yhteiskunnan ja ympäristön hyvinvoinnin kannalta keskeisiä.

Tuotekehityksen periaatteena on hallita työprosessia niin, että asetetut tavoitteet saavutetaan. Näiden reunaehtojen pohjalta kehitetään tuote, joka on luotettava ja kustannustehokas. Tuotteiden suorituskyky ja ominaisuudet todennetaan simuloinnein, koekäyttöön ja pidemmän aikavälin seurannoin. Wärtsilä kehittää aktiivisesti tuotteidensa yhdenmukaisuutta ja modulaarisuutta. Suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota valmistuksen helpouteen. Merkittävä osa tuotekehityspanoksista käytetään tuotteiden ympäristövaikutusten vähentämiseen. Tuotekehityskustannukset on esitetty osassa Wärtsilä ja kestävä kehitys.

Viime vuosien keskeisimpiä tuotekehityskohteita ovat olleet moottoreiden yhteispaineruiskutus, sopivimpien päästöjen vähentämisteknologioiden kehittäminen, hyötysuhteen parantaminen sekä polttoainevalikoiman laajentaminen. Vuonna 2008 merkittävimmät moottoreiden kehityshankkeet liittyivät HERCULES B -projektiin, IMO:n Tier II ja III vaiheiden NO_x-päästöjen vähentämistekniikkaan sekä Advanced diesel generating set -projektiin. Wärtsilä toteutti useita muitakin polttokennoihin ja

Wärtsilän toimenpiteet kasvihuonekaasujen vähentämiseksi

sekundääriseen puhdistustekniikkaan, kuten merimoottoreiden pesureihin ja SCR-teknikkaan, liittyviä projekteja. Lisäksi Wärtsilä osallistuu useiden johtavien eurooppalaisten yliopistojen kanssa moottoritekniikan tutkimusprojekteihin.

HERCULES β -projekti

Euroopan komission rahoittama HERCULES-projekti (High Efficiency Engine R&D on Combustion with Ultra Low Emissions for Ships) päättyi syyskuussa 2007. EU:n 7. puiteohjelmaan kuuluva jatko projekti nimeltä HERCULES Beta aloitettiin syyskuussa 2008. Kahden johtavan moottoreiden kehittäjän ja valmistajan, Wärtsilän ja MAN Dieselin ohjaama, 36 kuukautta kestävä ja budjetiltaan 26 milj. euron suuruinen projekti tuo saman pöydän ääreen 32 kumppania kaikkialta Euroopasta. Jatkotutkimuksilla

Wärtsilä panostaa erityisesti tuotteiden ympäristövaikutuksia vähentävän teknologian kehittämiseen ja soveltamiseen.

varmistetaan, että ensimmäisen HERCULES-projektin tuloksena syntyneistä yhteistyösuhteista ja tuloksista saadaan täysi hyöty ja että niitä voidaan soveltaa myös uusilla alueilla.

Yksi projektin tavoitteista on kehittää uusia teknologioita merimoottoreiden kaasu- ja hiukkaspäästöjen vähentämiseksi. Lisäksi tavoitteena on parantaa moottoreiden hyötysuhdetta ja luotettavuutta ja alentaa siten niiden polttoaineen ominaiskulutusta, hiilidioksidipäästöjä ja elinkaarenaikaisia kustannuksia. Päämääränä on vähentää vuoteen 2020 mennessä NO_x-päästöjä yli 50% (verrattuna v. 2000 tasoon) ja polttoaineenkulutusta 10%.

Advanced diesel generating set (GENSET)

Tämän projektin tavoitteena on kehittää kompakti ja kilpailukykyinen moottorigeneraattori hyödyntämällä kestopagneettien ja aksiaalisvuototekniikan etuja. Lisäksi projektissa hyödynnetään suomalaisten tutkimuslaitosten osaamista kehitettävässä uudenlaisissa konsepteissa tulevaisuuden ruiskutuslaitteistoille, venttiilikoneistoille ja ahtamisjärjestelmille. Projektin rahoittaja on teknologian ja innovaatioiden kehittämisskeskus Tekes.

Prototyypin koekäyttö alkoi Vaasan moottorilaboratoriossa vuonna 2007. Moottorigeneraattori on ollut hyvä alusta uusien teknologioiden ja konseptien kehittämiseksi. Prototyypin suoritusarvoja ja ominaisuuksia testattiin laajasti vuoden 2008 aikana. GENSET-konseptin testaus jatkuu vuonna 2009.

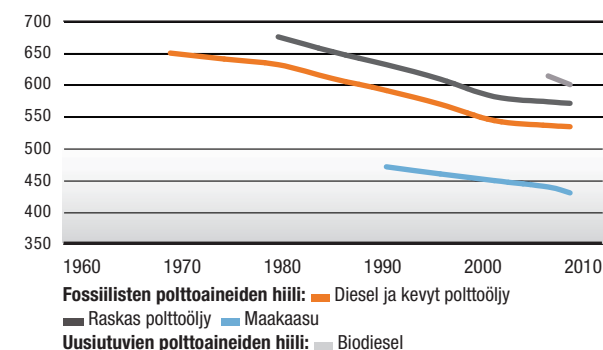
Polttokennotekniikan kehittäminen

Polttokenno on puhdas, tehokas ja luotettava tapa tuottaa sähköä ja lämpöä, mikä tekee siitä hyvin houkuttelevan vaihtoehdon kaupallisiin sovelluksiin. Wärtsilä on vuodesta 2000 lähtien kehittänyt polttokennotekniikkaa hajautettuun energiantuotantoon ja laivasovelluksiin. Tuotekehitys keskittyy kiinteä-oksidi-polttokennojärjestelmän (SOFC) kehittämiseen, suunnitteluun ja valmistukseen. Kehitystyössä hyödynnetään Wärtsilän laajaa yhdistetyn sähkön- ja lämmöntuotannon osaamista sekä merimoottorisovellusten asiakastarpeiden tuntemusta.

Yhtenä osana ohjelmaa Wärtsilä on kehittänyt 20 ja 50 kW:n kiinteä-oksidi-polttokennoyksiköt WFC20 ja WFC50. Ensimmäiset 20 kW:n demonstraatioyksiköt esiteltiin Vaasan asunomessuilla. Tavoitteena on tuoda tulevana vuosina markkinoille esikaupallisia 20–50 kW:n yksiköitä. Polttokennoyksiköiden kaupallistaminen voimala- ja laivasovelluksissa käynnistyy seuraavan vuosikymmenen alussa. Wärtsilä osallistuu kolmeen merkittävään EU:n rahoittamaan kehitysprojektiin, joissa rakennetaan ja koekäytetään kolme Wärtsilän kehittämää polttokennoyksikköä.

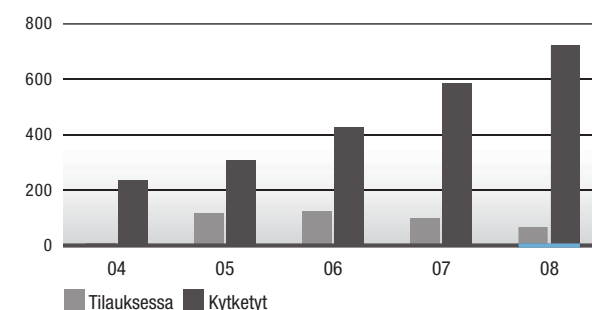
Wärtsilän moottoreiden hiilidioksidin ominaispäästöjen kehitys

Hiilidioksidin (CO₂) ominaispäästöt

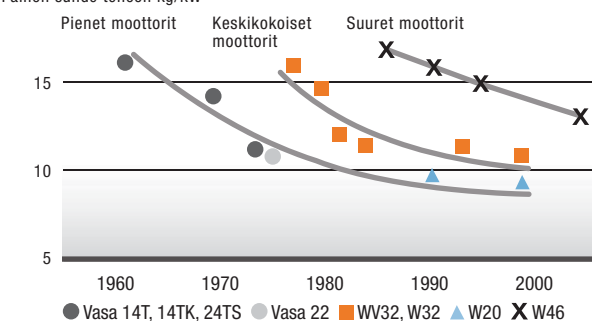
CBM-järjestelmään kytketyt moottorit

Moottoreiden lukumäärä

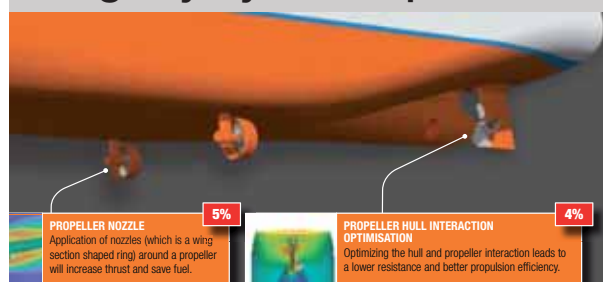

Wärtsilän keskinopeiden moottoreiden paino/teho-suhte 6-sylinterisille rivimoottoreille

Painon suhte tehoon kg/kW

Energiahyötysuhdeopas

Wärtsilä julkaisi marraskuussa 2008 oppaan yli 50:stä laivojen hyötysuhdetta parantavasta ja energiaa säästävistä toimenpiteistä. Olemme panostaneet sovellustemme hyötysuhteen parantamiseen jo kauan. Tämän lisäksi halusimme jakaa näkemyksiämme ja tietotaitoamme kumppaneillemme sekä ohjata merenkulkualaa tehokkaampaan resurssien käyttöön.

Oppaan tarkoituksena on antaa varustamoille ja laivayhtiöille ideoita siitä, miten sekä nykyisten että tulevien alusten tehokkuutta ja ympäristömyötäisyyttä voitaisiin parantaa. Tavoitteemme on osoittaa puolueettomasta näkökulmasta laaja kirjo erilaisia alueita, joissa hyötysuhdetta on mahdollisuus parantaa. Ne perustuvat nykyiseen teknologiaan ja ne esitellään riippumatta siitä, onko niiden valmistaja Wärtsilä vai joku muu.

Energiankulutuksen pienentämiseen tähtäävät toimenpiteet kattavat useita laivan elinkaaren vaiheita ja teknologian aloja – laivasuunnittelusta propulsiojärjestelmiin ja laivakoneisiin sekä käyttöön ja kunnossapitoon. Kun kaikki nämä osa-alueet yhdistetään ja niitä käsitellään yhdessä integroituna ratkaisuna, lopputuloksena on hyötysuhteeltaan mahdollisimman tehokas alus. Toimenpiteet ovat sovellettavissa useisiin eri alustyyppeihin.

Lisätietoa oppaassa esitellyistä ratkaisuksista löytyy osoitteesta www.wartsila.com.

Merimoottoreiden rikinoksidipäästöjen vähentäminen

Wärtsilän savukaasupesuriprojekti on edennyt suunnitelmien mukaisesti. Demonstraatioyksikkö asennettiin MT Suulalle ja käynnistettiin 10. marraskuuta 2008. Pesurijärjestelmän sertifiointi on suunniteltu vuoden 2009 alkupuolelle. Ratkaisu perustuu suljettuun vesikiertoon, joka ainoana teknologiana tänä päivänä mahdollistaa pesuritehon täysipainoisen hallinnan. Tällä ratkaisulla on alhaisin energiankulutus ja CO₂-jalanjälki, ja se mahdollistaa täydellisesti suljetun pesuriveden kierron alueilla, joilla satamaviranomaiset eivät salli veden laskemista satamaltaaseen.

Laaja kokemus maavoimaloihin toimitetuista SO_x-pesureista yhdistettynä Wärtsilän merituotteiden osaamiseen ovat auttaneet parhaan mahdollisen ratkaisun suunnittelussa meriteollisuudelle. Lokakuussa 2008 pidetyssä IMO MEPC 58 -kokouksessa on pesuriteknologian vahvistettu olevan toimiva vaihtoehto matalarikkisille polttoaineille rikin oksidien vähentämiseksi meriliikenteen päästöissä (säännökset 14 ja 04).

Auttaakseen asiakkaita valitsemaan parhaan ratkaisun laivatyyppiin Wärtsilä tarjoaa kaksivaiheista lähestymistä käytettyvyytutkimukseen: (a) taloudellinen tutkimus, joka keskittyy mahdollisten ratkaisujen tuottavuuteen kompaktissa muodossa, ja voidaan suorittaa lyhyessä ajassa sekä (b) tutkimus savukaasupesurin asennusmallin suunnitteluksi, joka vaatii enemmän teknistä tietoa laivasta. Asennusmallit yhdessä operointimallin ja takaisinmaksuaikalaskelman kanssa antavat mahdollisimman tarkan käsityksen systeemin asennuksesta laivaan.

Yhteistyö sidosryhmien kanssa

Yhteistyö asiakkaiden ja toimitusketjun osapuolten kanssa luo lisäarvoa koko toimitusketjulle sekä loppuasiakkaalle. Yhteisten päämäärien tunnistaminen ja saavuttaminen onnistuu parhaiten toimitusketjun kaikkien osapuolten välisellä yhteistyöllä. Yhteis-

työ eri sidosryhmien kanssa on antanut lupaavia tuloksia ratkaisujen luotettavuuden, kokonaishyötysuhteen ja ympäristösuorituskyvyn parantamisessa.

Wärtsilä tekee tuotekehitys-, valmistus- sekä jakeluyhteistyötä Mitsubishi Heavy Industriesin ja Hyundai Heavy Industriesin kanssa. Uuden hidaskäyntisten moottoreiden sarjan tuotanto alkoi vuoden 2008 alkupuoliskolla. Lisäksi Wärtsilä tekee yhteistyötä Becker Marine Systemsin kanssa. Yhteistyön tavoitteena on laivojen potkuri-peräsinjärjestelmien jatkokehitys.

Wärtsilä tekee yhteistyötä yhä useamman asiakkaan kanssa. Hankkeiden päämääränä on tutkia innovatiivisia ratkaisuja hyötysuhteeltaan entistä tehokkaamman laivasukupolven kehittämiseksi. Tavoitteena on parantaa laivojen kokonaishyötysuhdetta vähintään 25–35% verrattuna tehokkaimpiin nykyratkaisuihin.

Elinkaarivaikutusten ymmärtämisen merkitys

Wärtsilän tuotteiden pitkän käyttöiän vuoksi laitteiden elinkaaren aikaisten vaikutusten tunnistaminen on kokonaisvaikutusten ymmärtämisen kannalta keskeistä. Tehtyjen elinkaariarviointien tulokset osoittavat, että dieselmoottorin elinkaaren aikaisista ympäristövaikutuksista valtaosa syntyy moottorin käytön aikana: moottorin käytönaikaisista päästöistä ilmaan sekä tarvittavan polttoaineen toimitusketjusta. Wärtsilä hallitsee tuotteidensa elinkaarta tuotesuunnittelulla, toimittajien valinnalla, valmistusmenetelmillä, kuljetusten optimoinnilla, käytönaikaisella huollolla sekä asiakkaiden koulutuksella ja opastuksella. ■

Wärtsilän tuotteiden ympäristönäkökohdat ja ratkaisut

Ympäristönäkökohta ja tuote	Ympäristövaikutus ja komponentti	Wärtsilän ratkaisu	Asiakkaan vaikutusmahdollisuudet
Päästöt ilmaan	Ilman saastuminen		
Moottorit ja voimalat	Ilmaston lämpeneminen: Hiilidioksidi (CO ₂)	Moottorin hyötysuhteen nosto, monipolttoainemoottorit	- Polttoaineen vaihto - Vähärikkisemmän polttoaineen käyttö - Investointi sekundääriseen puhdistuslaitteistoon - Suunnitelmallinen/optimoitu huolto ja oikea käytötapa
	Happamoituminen: Rikin oksidit (SO _x)	Moottorin hyötysuhteen nosto, useat päästöjen vähentämisteknologiat, monipolttoainemoottorit	
	Happamoituminen, rehevöityminen, alailmakehän otsonin muodostuminen: Typen oksidit (NO _x)	Low NO _x -poltto, ilmankosteutustekniikat, SCR, monipolttoainemoottorit	
	Terveysvaikutukset ihmisille, visuaalinen haitta: Hiukkaset, savu (PM)	Palamistapahtuman optimointi, yhteispaineruiskutus, sähkösuodatin	
	Huonontaa keuhkojen hapensidontakykyä: Hiilimonoksidi (CO)	Ruiskutuksen, puristuksen ja palotilan muodon optimointi, hapetuskatalysaattori (kaasumoottori)	
	Ilmaston lämpeneminen (CH ₄), alailmakehän otsonin muodostuminen, osa yhdisteistä karsinogeenisiä: Hiilivedyt (THC, VOC)	Kaasumoottorissa hapetuskatalysaattori VOC-päästöille, palamistapahtuman optimointi	
Raaka-aineiden kulutus	Luonnonvarojen käyttö		
Moottorit	Valurauta, seos- ja rakenneteräs, alumiiniseokset. Moottorin merkittävimmät alkuaineet: Fe 90,8%, Al 2,7%, C 2,2%	Tuotteiden pitkäikäisyys, kierrätysmateriaalin käyttö, materiaalitehokkuus, automaattisuodatin, moottoreiden modernisointi, komponenttien kunnostus ja uusiokäyttö	- Suunnitelmallinen/optimoitu huolto ja oikea käytötapa - Henkilökunnan koulutus - Kunnostettujen komponenttien käyttö - Komponenttien kierrätys - Katalyyttien kierrätys - Prosessiparametrien optimointi
Propulsiojärjestelmät ja tiivisteet	Metallit, pronssi, kumi. Propulsiojärjestelmän merkittävimmät alkuaineet: Cu 80,1%, Al 9,3%, Ni 4,9%	Tuotteiden pitkäikäisyys, kierrätysmateriaalin käyttö, materiaalitehokkuus	
Voimalat	Useat eri materiaalit, kuten teräs, betoni, eristemateriaalit, vesi	Esivalmistetut moduulit, materiaalitehokkuus	
Sekundääriset puhdistuslaitteistot	Rakenne- ja seosteräs, erityyppiset katalyyttimateriaalit, reagenssit (esim. ammoniakki, urea), vesi	Primääriteknologioiden kehittäminen, sekundääristen puhdistusteknologioiden kehitys yhteistyössä laitevalmistajien kanssa	
Polttoaineiden ja voiteluöljyjen käyttö	Luonnonvarojen käyttö		
Moottorit ja voimalat	Nestemäiset öljypohjaiset polttoaineet (esim. LFO, HFO, Orimulsion®), kaasumaiset polttoaineet (esim. LNG, NG, CNG) ja biopolttoaineet (esim. rypsi- ja palmuöljy, biomassa), voiteluöljy	Energiatehokkuuden parantaminen, voiteluöljyn kulutuksen pienentäminen, monipolttoainemoottorit, biopolttoaineiden ja vaihtoehtoisten polttoaineiden hyödyntäminen energiantuotannossa	- Suunnitelmallinen/optimoitu huolto ja oikea käytötapa - Henkilökunnan koulutus - Ympäristömyönteisten polttoaineiden käyttö - Ympäristömyönteisten voiteluöljyjen käyttö - Ympäristömyönteisten tiivisteiden käyttö
Propulsiojärjestelmät	Voiteluöljy, hydraulikkaöljy	Laivojen kokonaishyötysuhteen parantaminen, voiteluöljyn käyttöiän pidentäminen ja kulutuksen pienentäminen, öljyvuotojen ehkäisy	
Kiinteät ja nestemäiset jätteet	Jättemäärän lisääntyminen kaatopaikalla		
Moottorit	Käytetty voiteluöljy, suodattimet ja varaosat, öljyjäte	Materiaalien kierrätettävyyys ja käytön optimointi, automaattisuodattimet, pitkät huoltovälit, komponenttien kunnostus, polttoaineen kulutuksen vähentäminen	- Suunnitelmallinen/optimoitu huolto ja oikea käytötapa - Henkilökunnan koulutus - Asianmukainen jätteiden hävitys - Selvitykset lopputuotteen hyödyntämismahdollisuuksista - Prosessiparametrien optimointi
Voimalat	Rakennusjäte, tuhka, jätevesi, öljyjäte, toimistojäte	Esivalmistetut asennusvalmiit moduulit	
Sekundääriset puhdistuslaitteistot	Savukaasun puhdistuksen lopputuotteet ja katalyytit	Selvitykset lopputuotteen hyödyntämismahdollisuuksista, kuivien primääriteknologioiden kehittäminen	
Melu ja värinät	Viihtyvyyshaitta		
Moottorit ja voimalat	Rakennemelu, savukaasumelu, ilmamelu	Tehokkaat meluntorjuntaratkaisut ja vaimennusjärjestelmät, kuten seinärakenne ja melua tuottavien kohteiden uudelleensijoittelu	Voimalan suunnitelmallinen huolto ja oikea käytötapa
Lämpöpäästöt	Ilmakehän lämpeneminen		
Moottorit ja voimalat	Pakokaasujen hukkalämpö	Lämmöntalteenottojärjestelmät	Prosessiparametrien optimointi

Ympäristövastuun tunnuslukuja

Wärtsilän toiminnan ympäristövaikutuksista merkittävä osa aiheutuu valmistustoiminnasta. Valmistuksen merkittävimmät ympäristönäkökohdat liittyvät energian ja luonnonvarojen käyttöön ja näin ollen myös toiminnasta aiheutuviin päästöihin. Valmistuksen lisäksi ympäristöä kuormittaa tuotekehityksen edellyttämä tuotteiden ja komponenttien testaustoiminta. Tuotteiden ympäristösuorituskyvyn parantamisen myönteiset vaikutukset ovat kuitenkin merkittävästi suuremmat kuin testauksen aiheuttama ympäristökuormitus, kun otetaan huomioon tuotteiden koko elinkaari.

■ Materiaalit

Tärkeimmät Wärtsilän tuotteissa käytetyt materiaalit ovat metalleja: valurautaa, seos- ja rakenneteräkset, alumiiniseokset ja pronssi. Kierrätysmateriaalin osuus vaihtelee metallin ja toimitajan mukaan. Kierrätysmateriaalia, kuten loppuun kuluneita kolikoita ja pronssipotkureita, käytetään esim. uusien potkureiden valamiseen. Vuonna 2008 materiaalien kokonaiskulutus oli 113.772 tonnia. Tärkeimmät materiaalityypit olivat eri metallit (83%), hiekka (11%) ja eri kemikaalit (4%).

■ Energia

Kokonaisenergiankulutus

Kokonaisenergiankulutus (terajouleina, TJ) kattaa Wärtsilän yhtiöiden viime vuosina kuluttaman sähkön, lämmön ja polttoaineet.

Sähkö

Sähköä käytetään valmistustoiminnassa, esimerkiksi komponenttien koneistuksessa, sekä huoltoverstailla ja toimistoissa. Moottoreiden koeajoissa syntyvää sähkö- ja lämpöenergiaa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan. Wärtsilän tavoitteena on käyttää itse osa tuotetusta sähköenergiasta ja myydä osa paikalliselle energiayhtiölle. Moottoreiden koeajotoiminnan luon-

teen vuoksi sähköntuotanto ja yhtiön sähkön tarve eivät ole tasapainossa, minkä vuoksi ylijäämäenergiaa voidaan myydä paikalliselle energiayhtiölle.

Lämpö

Wärtsilä kuluttaa lämpöä lähinnä kiinteistöjen lämmitykseen. Koeajoissa tuotettua lämpöä pyritään mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään lämmityksessä. Osa kiinteistöistä kuuluu kaukolämpöverkkoon, osalla on oma lämpökeskus ja osa on sähkölämmitteisiä.

■ Vesi

Wärtsilän käyttämä vesi voidaan jakaa kahteen kategoriaan: talousvesi ja jäähdytysvesi. Talousvettä käytetään pääasiassa valmistustoiminnoissa, kuten osavalmistuksen työstö- ja pesukoneissa ja muutamilla tehtailla myös valumuottien tuotannossa, sekä saniteettitarkoituksiin. Moottoreiden jäähdytys ja prosessien jäähdytysvesi aiheuttavat lämpöpäästöjä vesistöihin. Wärtsilän tehtaat käyttävät jäähdytysvetenä paikallisten vesistöjen pintavettä. Tällöin jäähdytysvesijärjestelmä on erillinen järjestelmä, jossa lämpö on ainoa luonnonvesistöön vapautuva päästö. Jätevedet viemäroidään ja johdetaan paikallisille jätevesien puhdistamoille. Mikäli jätevedet eivät ole viemärintikelpoisia, ne toimitetaan asianmukaiseen käsittelyyn, esimerkiksi ongelmajätelaitokselle.

■ Päästöt ilmaan

Valmistusprosessista aiheutuva melu syntyy pääasiassa moottoreiden koeajoista ja tuotantolaitosten katolla olevista ilmanvaihtolaitteista. Melu on pääasiassa matalataajuisia ja siten ihmiskorvalla heikosti havaittavissa. Wärtsilä on panostanut meluntorjuntaan käyttämällä asianmukaisia teknisiä ratkaisuja ja onnistunut alentamaan melutasoja huomattavasti. Meluntorjuntatyö on kuitenkin jatkuvaa ja edellyttää säännöllistä seurantaa.

Investointi energiatehokkuuteen

Energiatehokkuussitoumuksemme mukaisesti investoimme 2,5 milj. euroa Vaasan toimituskeskuksen energian talteenottojärjestelmän tehostamiseen. Uudistetun järjestelmän ansiosta osa erilaisten aggregaattien koekäyttöön kuluvaan polttoaineen energiasäällöstä saadaan talteen, mikä vähentää merkittävästi yksikön primäärienergian kulutusta. Uusi järjestelmä otetaan käyttöön vuoden 2009 puolivälissä.

Wärtsilän Vaasan toimituskeskus ja moottorilaboratorio ovat keränneet moottoreiden koekäytössä syntyvää hukkaenergiaa talteen vuodesta 1987 lähtien. Järjestelmään kuuluu erilaisia laitteita, joiden avulla osa koekäytössä syntyvästä lämpö- ja sähköenergiasta saadaan hyötykäyttöön. Järjestelmän avulla vuosina 1998–2007 hyödynnetty energiamäärä on yli 138 GWh.

Ilmaan vapautuvat päästöt aiheutuvat pääasiassa moottoreiden koeajoista ja valmiiden moottoreiden tai muiden tuotteiden maalaamisesta. Koeajojen päästöt muodostuvat typen oksideista (NO_x), rikkidioksidista (SO₂), hiilidioksidista (CO₂) ja hiukkasista sekä vähäisemmässä määrin muista päästökomponenteista. Moottoreiden ja muiden tuotteiden maalauksessa syntyy haihtuvia orgaanisia yhdisteitä eli VOC-päästöjä.

Suorien CO₂-päästöjen lisäksi Wärtsilän toiminnasta aiheutuu epäsuoria CO₂-päästöjä. Vuonna 2008 laskennalliset sekundääriset CO₂-päästöt (ostosähköstä ja lämmöstä) olivat 54.112 tonnia.

Ympäristövaikutusten tarkkailu

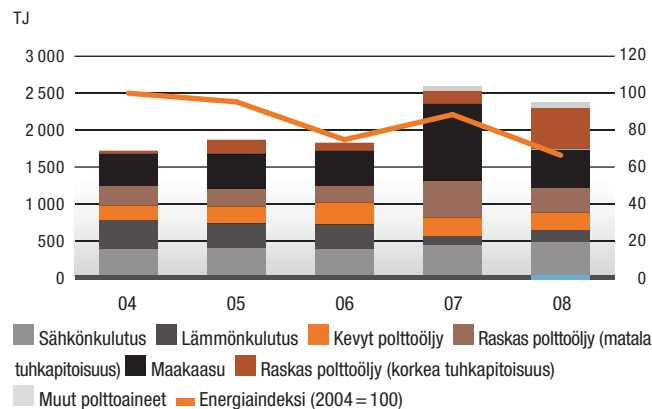
Wärtsilän toiminnan ympäristövaikutuksia tarkkaillaan seuraavasti:

- ilmanlaatatarkkailuun osallistuminen muiden paikallisten sidosryhmien kanssa
- ilmaan vapautuvien päästöjen mittaaminen
- melutasojen kartoittaminen
- säännölliset jätevesianalyysit
- maaperäanalyysit
- leviämisselvitykset ja bioindikaattoritutkimukset.

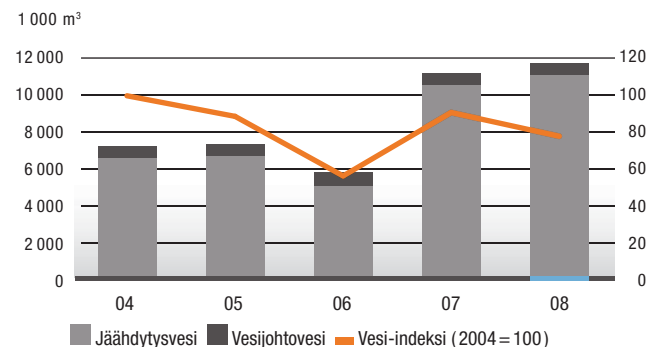
Lainsäädännön noudattaminen

Wärtsilän yhtiöt noudattavat paikallista ympäristölainsäädäntöä. Wärtsilän tuotantoyhtiöiden toiminta edellyttää voimassa olevia ympäristöluvia. Wärtsilän yhtiöillä on vaaditut ympäristöluvat, joiden ehdot yleisesti ottaen täytetään. Poikkeamat on kuvattu seuraavissa kappaleissa.

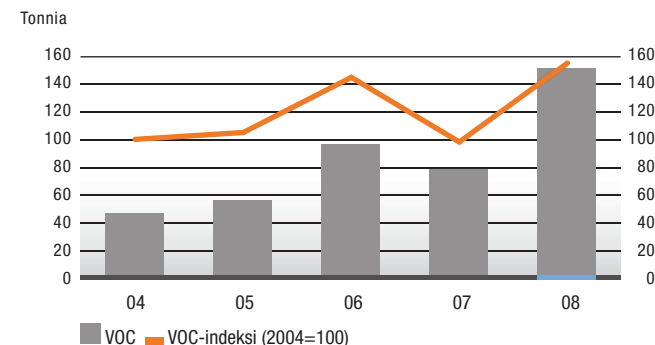
Vuosittainen kokonaisenergian kulutus

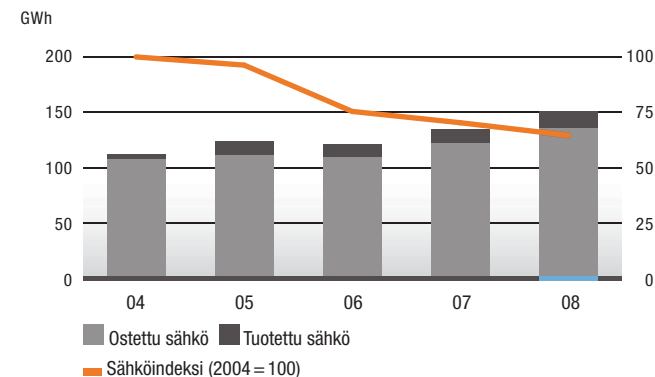
Vuosittainen vedenkulutus

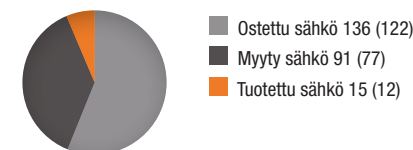
Vuosittaiset VOC-päästöt

Vuosittainen sähkönkulutus

Sähkötase 2008, GWh

Ympäristöhäiriöt ja valitukset

Häiriötilanteiden, valitusten ja poikkeamien lukumäärä on esitetty kuvassa. Raportoidut häiriötilanteet kattavat tapahtumat, joissa Wärtsilän yhtiö on pääsääntöisesti ollut velvollinen raportoimaan tilanteesta viranomaisille. Seuraavat merkittävät ympäristöhäiriöt tapahtuivat Wärtsilän toimipaikoissa vuonna 2008:

- 1 polttoaine-vesiemulsiovuoto
- 1 öljyvuoto
- 1 valuastian halkeama.

Kaikki yllä esitetyt häiriötilanteet tutkittiin ja asiaankuuluvat korjaavat toimenpiteet toteutettiin.

Naapureilta saatujen ympäristövalituksien syinä olivat pääasiassa melu, haju ja savu. Kaikki valitukset tutkittiin ja asiaankuuluvat korjaavat toimenpiteet toteutettiin tarvittaessa.

Poikkeamat

Wärtsilä France S.A:n poikkeama liittyi pintakäsittelyn uusiin säädöksiin. Wärtsilä Danmark A/S:lla oli kaksi poikkeamaa liittyen jäteveden käsittelylaitoksen toimintahäiriöön sekä jäteveden metallipitoisuuden ylitykseen. Wärtsilä Iberica S.A.:lla oli kaksi poikkeamaa liittyen jäähdytysvedenlaatuun sekä jäähdytysjärjestelmän puutteelliseen annostelupumppuun. Wärtsilä Propulsion Wuxi Ltd:n hakemus viranomaisten vaatimasta lopullisesta ympäristötarkistuksesta oli myöhässä. Wärtsilä Singapore Ltd:n poikkeama liittyi työympäristön riittämättömään suojaukseen hyttysiltä. Korjaavat toimenpiteet on tehty tai tullaan tekemään kaikissa yhtiöissä.

Edellisessä raportissa esitetyt poikkeamat

Wärtsilä Guatemala S.A. on muuttanut viemäröintijärjestelmäänsä sekä on suorittanut vesianalyysin ja teknisen selvityksen vuonna 2008. Lopullinen tekninen selvitys valmistuu vuoden 2009 ensimmäisen neljänneksen aikana ja se tulee osoitta-

maan tarvittavat jatkotoimenpiteet. Wärtsilä Iberica S.A. on tehnyt korjaavat toimenpiteet ja odottaa teknisten sertifikaattien saamista viranomaisilta. Wärtsilä India Ltd. on tehnyt korjaavat toimenpiteet kaikkien merkittävien huomioiden osalta. Paikallinen viranomainen on hyväksynyt toimenpiteet. Lisäparannuksia tehdään tarvearvion perusteella.

Jätehuolto

Tuotantotoiminta synnyttää monenlaista jätettä, joka voidaan jakaa kahteen pääluokkaan: ongelmajätteet ja tavanomaiset jätteet. Ongelmajätteet sisältävät lastuamismasseet, erilaiset jäteöljyt, maali- ja liuotinjätteet, öljyiset jätteet, kiinteät jätteet jne. Ongelmajätteet toimitetaan ongelmajätelaitokselle, jossa ne käsitellään asianmukaisesti. Kaikki Wärtsilän yhtiöt lajittelevat jätteensä paikallisten jätehuoltomääräysten mukai-

Moottoreiden testaus lisää operatiivisia päästöjä, mutta vähentää merkittävästi tuotteidemme elinkaarenaikaisia ympäristövaikutuksia.

sesti. Yleisesti ottaen voidaan puhua seuraavista jäteluokista: poltettava jäte, kaatopaikalle loppusijoitettava karkea jäte, puhdas kartonki ja jätetapet. Lisäksi puujäte, romumetalli ja metallilastut kerätään talteen. Ainoastaan karkea jäte ja joissain tapauksissa puujäte toimitetaan kaatopaikalle loppusijoitettavaksi. Muut jätteet hyödynnetään joko raaka-aineena tai energianlähteenä.

Wärtsilällä on neljä jätehuoltoon liittyvää päämäärää:

- vähentää prosesseissa syntyvän jätteen määrää
- hyödyntää jäte raaka-aineena
- hyödyntää jäte energianlähteenä
- hävittää jäte ympäristöä säästävällä tavalla.

Ympäristökustannukset

Wärtsilän toimintaan liittyvät kustannukset on määritelty ympäristökustannuksiksi, jos ne liittyvät ilman-, maaperän- tai vesiensuojeluun, jätehuoltoon, ympäristöasioiden hallintaan tai meluntorjuntaan.

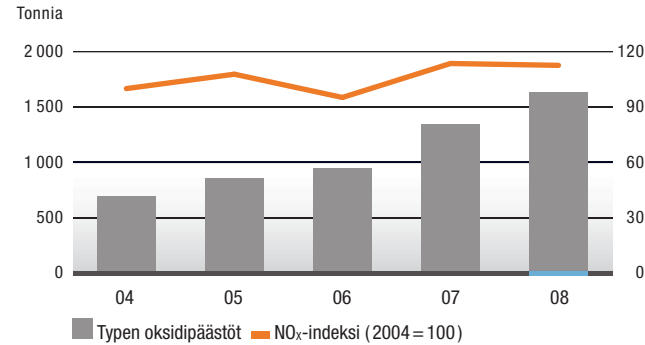
Wärtsilän kiinteistöt ja ympäristövastuut

Wärtsilän omistamat tai vuokraamat kiinteistöt sijaitsevat pääsääntöisesti taajama-alueilla. Yhtiön tiedossa ei ole kiinteistöjä, jotka sijaitsevat luonnon monimuotoisuuden kannalta herkillä alueilla. Ympäristöriskit ja -vastuut on tunnistettu ja selvitetty osana yleistä riskienhallintaa. Wärtsilän toiminnasta johtuvat mahdolliset vastuut liittyvät ensisijaisesti yhtiön kiinteistöihin. Ympäristövastuut tutkitaan järjestelmällisesti jokaisen kiinteistökaupan yhteydessä. Wärtsilä on tunnistanut joitakin tapauksia, joihin saattaa tulevaisuudessa liittyä ympäristövastuita, mutta niillä ei oleteta olevan merkittävää taloudellista vaikutusta Wärtsilälle. ■

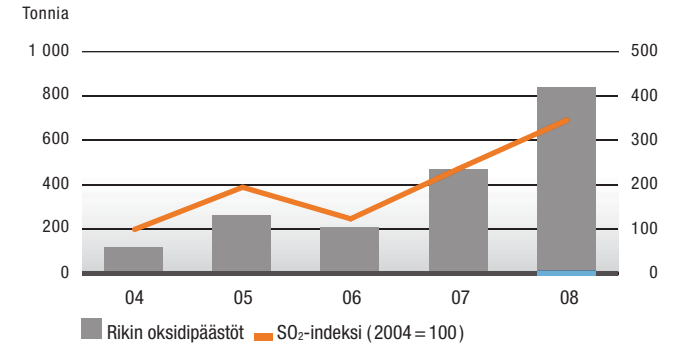
Ympäristöinvestoinnit ja ympäristökäyttökustannukset

MEUR	2008	2007	2006	2005	2004
Ympäristöinvestoinnit	2,6	2,5	1,8	2,5	2,8
Ympäristökäyttökustannukset	5,4	4,1	3,5	3,0	2,8

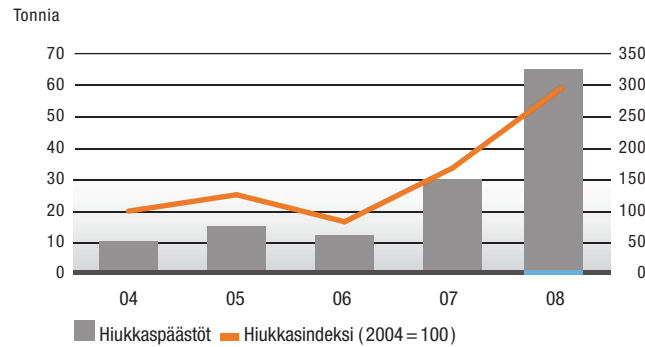
Vuosittaiset typen oksidipäästöt

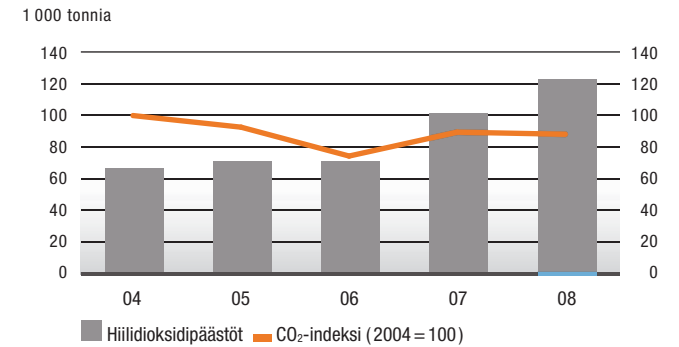
Vuosittaiset rikin oksidipäästöt

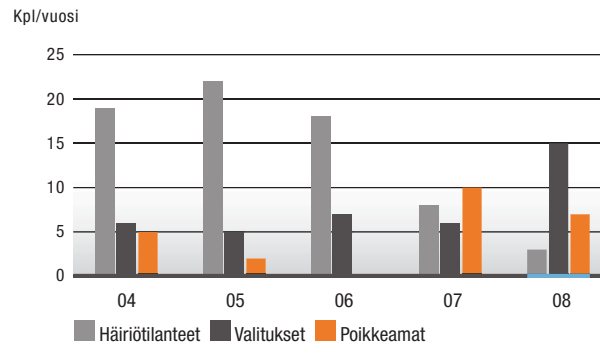
Vuosittaiset hiukkaspäästöt

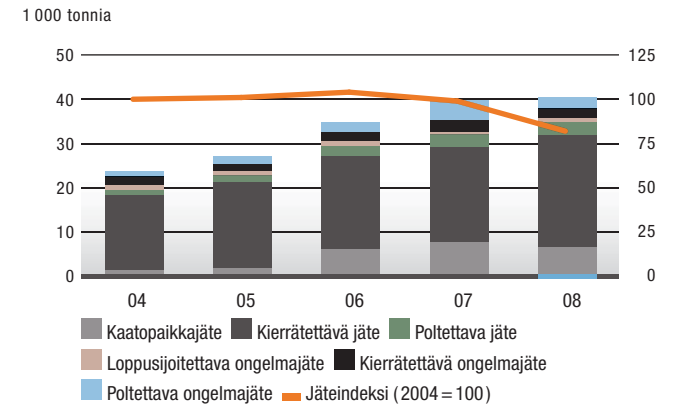
Vuosittaiset hiilidioksidipäästöt

Häiriötilanteet, valitukset ja poikkeamat

Vuosittaiset jätemäärät

HENKILÖSTÖ JA SOSIAALINEN VASTUU

Wärtsilän strategiassa esitetyt sosiaalisen vastuun tavoitteet osoittavat, mitkä ovat Wärtsilän sosiaalisen vastuun keskeiset painopisteet. Wärtsilä haluaa olla hyvä yrityskansalainen, tarjota työntekijöilleen mielenkiintoisen, innostavan ja turvallisen työpaikan, kehittää henkilöstön osaamista ja parantaa toimitusketjun hallintaa.

Hyvä yrityskansalaisuus voidaan saavuttaa avoimella viestinnällä ja hyvillä suhteilla olennaisiin sidosryhmiin. Wärtsilän liiketoiminta ja sidosryhmäsuhteet perustuvat toimintaperiaatteisiin (Code of Conduct), joita jokainen wärtsiläläinen on velvollinen noudattamaan.

Wärtsilän tavoitteena on tarjota henkilöstölleen mielenkiintoinen ja innostava työpaikka, jossa vallitsevat avoimuus, kunnioitus, luottamus ja tasa-arvo. Wärtsilä haluaa luoda oppimisympäristön, jossa henkilöstö voi kehittää jatkuvasti taitojaan ja osaamistaan työssä sekä erilaisten sisäisten ja ulkoisten koulutusohjelmien avulla.

Yhtiön tavoitteena on myös tarjota työntekijöilleen, aliurakoitsijoilleen sekä muille eri puolilla konsernia työskenteleville henkilöille turvalliset työolosuhteet asettamalla toiminnalle korkeatasoiset työterveys- ja turvallisuusvaatimukset.

Konserni soveltaa ainoastaan sellaisia tuotekehitys- ja valmistusprosesseja sekä laadunvarmistusmenetelmiä, jotka mini- moivat yhtiön tuotteiden ja palvelujen käyttöön liittyvät terveys- ja turvallisuusriskit. Toimittajilla on tärkeä asema konsernin koko toimitusketjussa. Siksi Wärtsilässä kiinnitetään paljon huomiota yhteisten prosessien pitkäjänteiseen kehittämiseen näiden kanssa. Tähän kuuluvat yhteiset suunnittelutoiminnot, valmistusmenetelmien kehittäminen yhdessä ja tehokas tiedonkulku, jota ohjaavat pitkäkestoiset sopimukset.

■ Henkilöstö

Wärtsilän henkilöstömäärän voimakas kasvu jatkui vuonna 2008. Henkilöstön määrä kasvoi 2.476 uudella työntekijällä. Orgaanisesta kasvusta johtuva henkilöstölisäys oli 2.044 henkilöä ja yritysostoista johtuva lisäys 432 henkilöä. Suoran työ-

Wärtsilän johtokunnan hyväksymien sosiaalisen vastuun tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Tilanne
Tasa-arvoa koskevan ohjeen laatiminen.	Tavoitteen on määrä toteutua vuonna 2009.
95% keskeisistä alihankkijoista toimittaja-arviointien piirissä vuoteen 2010 mennessä. Kaikkien arvioitujen alihankkijoiden tulee läpäistä arviointi hyväksytysti ja 50%:n tulee saavuttaa korkein hyväksymistaso.	Tavoitteen on määrä toteutua vuonna 2010. Toimittaja-arviointeja valvoo Wärtsilän hankintatoiminto.
Kehityskeskustelut kattavat koko organisaation vuoden 2009 loppuun mennessä.	Tavoitteen on määrä toteutua vuonna 2009.
Ympäristö- ja työterveys- ja turvallisuusjärjestelmät käyttöön tytäryhtiöissä.	Johtamisjärjestelmän uudet soveltamissäännöt on määritelty. Tytäryhtiöissä on laadittu toimintasuunnitelmia järjestelmän käyttöönottoa varten.
Pitkän aikavälin tavoite on nolla poissaoloon johtanutta tapaturmaa.	Suunnitteluvaihe on saatu päätökseen. Tapaturmia seurataan kuukausittain. Tytäryhtiöissä on laadittu toimintasuunnitelmia tavoitteen saavuttamiseksi, ja niiden toteutumista seurataan.
Työturvallisuuskortti kaikille kenttähuollossa työskenteleville.	Wärtsilä Land & Sea Academy on hankkinut pätevyyden järjestää turvallisuuskorttikoulutusta. Ensimmäiset koulutukset on järjestetty.

listämisen lisäksi Wärtsilän toimipaikoilla toimi aliurakoitsijoita, joiden yhteenlaskettu työllisyysvaikutus oli 1.730 henkilötyövuotta. Suurin henkilöstölisäys oli Services-liiketoiminnassa. Maantieteellisesti henkilöstömäärä kasvoi eniten Euroopassa ja Aasian-Tyynenmeren maissa. Suomessa eri yksiköissä lisäystä oli vuoden aikana yhteensä 346 henkilöä.

Useimmissa Euroopan maissa lähes koko henkilöstö kuuluu työehtosopimusten piiriin. Ammatillisesti järjestäytyneiden työntekijöiden osuus vaihtelee 70:stä 100%:in. Muiden maiden osalta osuudet ovat hyvin vaihtelevia, joten konsernikeskiarvon esittäminen ei kuvaa todellista tilannetta.

Henkilöstöjohtaminen vuonna 2008

Wärtsilän henkilöstöstrategian tavoitteena on tukea liiketoiminnan tavoitteiden toteutumista varmistamalla, että liiketoiminoilla on käytettävissään riittävästi osaavaa ja motivoitunutta henkilöstöä. Tavoitteita ovat osaamisen jatkuva kehittäminen, suoritukseen perustuva palkitseminen, sen varmistaminen, että kussakin tehtävässä on sopiva henkilö sekä johtamis- ja esimiestaitojen vahvistaminen organisaatiossa.

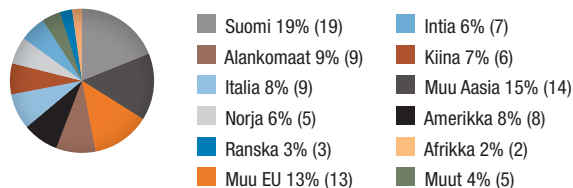
Osaamisen jatkuva kehittäminen, tavoitejohtaminen, palautteen antaminen sekä kannustava palkitseminen ovat henkilöstöstrategian keskeisiä tavoitteita sekä globaalissa toimintaympäristössä myös tuloksellisen toiminnan perusedellytyksiä. Resurssointi ja tavoitejohtaminen sekä kehittämisprosessit olivat

Wärtsilälle tärkeitä painopisteitä vuonna 2008. Myös tärkeimpien henkilöstöjohtamisen prosessien yhtenäistäminen ja kehittäminen yli maa- ja yksikkörajojen edesauttaa osaltaan yhtenäisen toimintatavan ja yhtiön kehitystä. Organisaatiokulttuuriin sekä yhtenäisen sisäisen ja ulkoisen yrityskuvan kehittämiseen tähtäävä jatkuva prosessi etenee Wärtsilässä hyvin. Haluamme, että työntekijät voivat aidosti sitoutua kulttuuriin, joka perustuu avoimeen viestintään, rehellisyyteen ja innovointiin.

Painopisteinä tehokas perehdytys ja esimiestaitojen kehittäminen

Vuonna 2008 Wärtsilässä kiinnitettiin erityistä huomiota uusille työntekijöille suunnattuihin tehokkaisiin perehdytysohjelmiin ja

Henkilöstö maittain

uusiin esimiestäntöjen kehittämisohjelmiin. Aktiivisen rekrytoinnin takia uusien tulokkaiden tutustuttaminen organisaatioon on ollut sekä globaalien että paikallisten koulutus- ja kehitystiimien tärkeimpiä tehtäviä. Ensimmäisenä työssäoloavuonna toteutuneiden koulutuspäivien määrää seurataan muiden HR-tunnuslukujen ohella. Wärtsilä uusi globaalit johtamis- ja esimieskoulutusohjelmansa vuonna 2008. Ensimmäinen johdon kehittämisohjelma toteutettiin marraskuussa, ja kolme uutta ylemmälle johdolle tarkoitettua globaalia ohjelmaa on suunniteltu toteutettavaksi vuoden 2009 aikana. Myös johtamiskoulutuksen osalta toteutuneita koulutuspäiviä seurataan säännöllisesti yhtenä HR-tunnuslukuna.

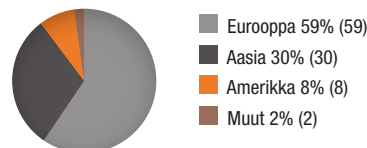
Työssäoppiminen, valmentava johtaminen sekä tehtävien jakaminen siten, että osaamista saadaan siirrettyä kokeneilta tekijöiltä nuoremmille, ovat täydentäneet Wärtsilän globaalin koulutusverkoston perinteisiä ammatillisten ja yleistaitojen koulutusohjelmia.

Wärtsilälle keskeisiä menestystekijöitä ovat oikean osaamisen saatavuus oikeaan aikaan ja kyky sopeutua jatkuvasti muutuvaan liiketoimintaympäristöön. Työntekijöitä koulutetaan jatkuvasti kaikilla organisaatiotasolla uusien tulokkaiden perehdytyksestä yrityksen yllimpään johtoon. Wärtsiläläiset osallistuvat koulutukseen keskimäärin 3,3 päivänä vuodessa. Toiminnan laajuudesta kertovat toteutuneet 58.288 koulutuspäivää. Suuri osa koulutuksesta räätälöidään osastojen erikoistarpeisiin.

Yhteiset prosessit ja työkalut henkilöstöjohtamisen tukena

Vuonna 2008 Wärtsilä jatkoi tärkeimpien henkilöstöjohtamisprosessiensä kehittämistä ja tehosti työkaluja, joita esimiehet ja työntekijät tarvitsevat prosessien läpiviemiseksi. Wärtsilässä suorituksen tärkein johtamisväline on vuosittainen kehityskeskustelu. Kehityskeskusteluissa sovitaan henkilökohtaisista tavoitteista, arvioidaan niiden saavuttamista ja sovitaan ja suunnitellaan tarvittavat kehitystoimenpiteet. Olemme myös määritelleet, mitä arvomme – energia, innostus ja erinomainen

Henkilöstö markkina-alueittain

suus – merkitsevät käytännössä ja miten ne näkyvät toiminnassamme. Näitä asioita arvioidaan myös vuonna 2009 käytävissä kehityskeskusteluissa.

Jokaisen wärtsiläläisen on tunnettava ja ymmärrettävä paitsi Wärtsilän liiketoiminnan strategiset tavoitteet, myös ja ennen kaikkea oman yksikkönsä tavoitteet sekä oman työnsä päättävöitteet.

Työtyytyväisyys parani edelleen

Wärtsilässä toteutettiin syyskuussa 2008 koko konsernin kattava työtyytyväisyyskysely, johon vastasi 64,4% työntekijöistä. Henkilöstön työtyytyväisyys oli parantunut edellisen kyselyn tuloksiin verrattuna kaikilla kyselyn mittaamilla osa-alueilla. Erityisen paljon parannusta oli tapahtunut työn organisoinnissa, tiimityössä, palautteen antamisessa ja palkitsemisessa.

Wärtsilän globaalin työtyytyväisyystutkimuksen tulokset osoittavat, että wärtsiläläiset uskovat vakaasti yhtiön menestykseen tulevaisuudessa. Yli 80% vastaajista suosittelee Wärtsilää työnantajana myös ystävilleen. Tämä osoittaa työntekijöiden vahvaa sitoutuneisuutta yhtiöön, sen strategiaan, tavoitteisiin ja arvoihin.

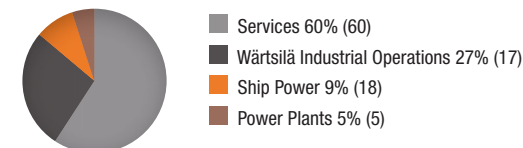
Kyselyssä mitattiin ensimmäistä kertaa yritys vastuuseen ja toimintaperiaatteisiin liittyviä asioita. Vastausten perusteella yhtiö toimii vastuullisesti ja toimintaperiaatteita noudatetaan yksilötasolla.

Henkilöstöjohtamisen haasteet ja painopisteet vuonna 2009

Resurssoinnin ja rekrytoinnin kehittämistä jatketaan myös vuonna 2009. Wärtsilä haluaa olla vartenotettava työnantaja sekä uusille tulokkaille että kokeneille ammattilaisille ja samanaikaisesti tarjota kehittymismahdollisuuksia nykyiselle henkilöstölle.

Johtamistaitojen kehittäminen on kaikilla alueilla keskeinen kehitystavoite. Erityistä huomiota kiinnitetään myös suorituksen johtamisprosessien toteuttamiseen, johon kuuluu oikeanlainen tavoiteasetanta, valmentava johtaminen, suorituksen ja

Henkilöstö liiketoiminnoittain

tulosten säännöllinen arviointi sekä hyvien ja erinomaisten suoritus palkitseminen.

Henkilöstökäytännöt

Henkilöstön etuudet ja palkitseminen

Määräaikaisessa ja osapäiväisessä työsuhteessa oleville tarjotaan yleisesti ottaen samat etuudet kuin toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa oleville. Joissakin maissa oikeus etuuksiin riippuu palvelukuukausista tai -vuosista. Tällaiset erot johtuvat yleensä paikallisen lainsäädännön mukaisista työehtosopimuksista.

Henkilökohtaiset palkat tarkistetaan vuosittain kehityskeskustelun yhteydessä ja vuosittaisten palkankorotusohjeiden mukaisesti. Yhtiö voi maksaa henkilöstölle vuosittaisen bonuksen yhtiön sääntöjen mukaisesti erillisten bonussopimusten perusteella. Taloudellinen tulos arvioidaan ja bonus määritellään kerran vuodessa. Henkilöstölle voidaan maksaa erityisbonuksia poikkeuksellisen hyvistä suorituksista. Etuudet, kuten työsuhteauto, palvelusvuosipalkkiot ja hyvinvointi-, kuntoilu- ja terveydenhuoltopalvelut, suunnitellaan ja toteutetaan paikallisesti sekä yhtiön ohjeistuksen että paikallisten käytäntöjen mukaan.

Palkkauksen peruseriaatteena on, että yhtiössä maksetaan samaa palkkaa samasta työstä ja samasta suorituksista. Palkan on tarkoitus olla oikeudenmukainen, reilu ja kannustava. Nämä tavoitteet saavutetaan käyttämällä päätöksenteon pohjana työn vaativuutta. Erot osaamisessa ja suorituksissa näkyvät eri henkilöiden – ei sukupuolten – välisinä palkkaeroina.

Vähimmäisirtisanomisaika

Tapauksissa, joilla on kansainvälisiä tai merkittäviä liiketoiminnallisia tai sosiaalisia vaikutuksia, kuten esimerkiksi henkilöstön irtisanomiset, tuotantolaitoksen tai sen osan siirtäminen toiseen paikkaan ja rakennemuutokset, kuullaan Eurooppa-toimikunnan

työkomiteaa ja/tai henkilöstön paikallisia edustajia ennen kuin asiassa tehdään päätöksiä, tai jollei se ole mahdollista, mahdollisimman nopeasti. Tavoitteena on tiedottaa kaikista merkittävistä toimintaa koskevista muutoksista jo niitä suunniteltaessa.

Wärtsilä noudattaa Euroopan unionin direktiivejä, yhteistoi-
minnasta yrityksissä ja yhteisöissä annettuja paikallisia lakeja,
työehtosopimuksia ja muita vastaavia henkilöstön kuulemista ja
työehtosopimuksia koskevia määräyksiä.

Osaamisen johtamisprosessi

Wärtsilän osaamisen johtamisprosessi on tehokas ja jäsennetty tapa kehittää pitkäjänteisesti liiketoiminnoissa olevaa osaamista. Jotta osaamme kohdistaa osaamisen kehittämistoimenpiteet oikein, meidän on tunnistettava yrityksemme kannalta merkittävät nykyiset ja tulevat menestystekijät. Sama prosessi auttaa meitä myös tunnistamaan yksilötason osaamisen kehittämistarpeet sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä. Arvioimalla henkilöstön osaamista ja vertaamalla sitä tavoitteisiin pystymme analysoimaan osaamisessa olevia puutteita.

Kaikella Wärtsilän henkilöstön koulutus- ja kehitystoiminnalla pyritään kehittämään, ylläpitämään ja päivittämään strategiaamme toteuttamiseen tarvittavaa osaamista. Oikea osaaminen oikeaan aikaan ja kyky sopeutua jatkuvasti muutuvaan liiketoimintaympäristöön ovat tärkeitä menestystekijöitä Wärtsilälle.

Koulutusvastuut on jaettu Wärtsilässä seuraavasti:

■ **Konsernitason koulutus ja kehitys** vastaa Wärtsilän koulutusstrategian määrittelystä ja tiedottamisesta. Se myös suunnittelee ja toteuttaa konsernitason johtaja- ja esimieskoulutusohjelmat. Konsernin koulutustiimi tukee lisäksi paikallisten henkilöstöosastojen koulutustoimintaa ja ylläpitää pätevien kouluttajien verkostoa.

■ **Liiketoiminnot** ovat vastuussa omaan liiketoimintaansa liittyvien strategisten osaamisalueiden määrittelystä ja sopivien koulutusohjelmien kehittämisestä.

■ **Paikallinen koulutus ja kehitys:** Paikalliset henkilöstöosastot tukevat oppimiskäytäntöjen ja ohjelmien tarjoamista.

Suorituksen johtamisprosessi

Suorituksen johtamisprosessi tukee Wärtsilää liiketoiminnan tavoitteiden saavuttamisessa jalkauttamalla liiketoimintastrategiat käytännön henkilöstöjohtamiseen ja yksilötason tavoitteisiin. Kehityskeskusteluja käydään vähintään kerran vuodessa joko henkilökohtaisesti tai ryhmissä. Tavoitteena on, että vuosittaiset kehityskeskustelut kattavat koko organisaation vuoden 2009 loppuun mennessä.

Yhteistoiminta ja kommunikointi

Wärtsilän yhteistoiminta ja sisäinen tiedottaminen on järjestetty jokaisessa maassa paikallisen lainsäädännön mukaisesti. Wärtsilän toimintaperiaatteiden mukaisesti avointa vuorovaikutusta ylläpidetään yhtiön johdon ja työntekijöiden edustajien välillä yt-toimikunnissa ja organisaatio pidetään tietoisena sekä konsernin että kyseessä olevan yhtiön tilanteesta. Myös sellaisissa maissa, joissa ei ole varsinaisia yt-toimikuntia, henkilöstön ja yhtiön johdon välillä käydään avointa keskustelua. Säännölliset tiedotustilaisuudet kuuluvat Wärtsilän yhtiöiden toimintatapoihin. Yhteistoimintaa harjoitetaan myös työsuojelussa. Useimmissa Wärtsilän yksiköissä on työsuojelutoimikunta, joissa on edustus kaikista henkilöstöryhmistä.

Paikallisen yhteistoiminnan lisäksi konsernitason kysymyksiä käsitellään Eurooppa-toimikunnassa. Eurooppa-toimikunnalla ja sen työkomitealla on aktiivinen rooli konsernitason kysymysten käsittelyssä ja edistämisessä. Wärtsilän Eurooppa-toimikunnan työkomitea, täydennettynä eräillä henkilöstöryhmien edustajilla, vieraili toukokuussa 2008 Kiinassa lisätäkseen ymmärtämystään Wärtsilän Aasian- ja etenkin Kiinan-toiminnoista. Työkomitea vieraili monissa Wärtsilän yksiköissä, muutamassa muussa alan yrityksessä ja maailman suurimpiin lukeutuvalla laivatelakalla.

Tulevaisuuden kykyjä

Wärtsilä järjestää tulevaisuuden johtaja- ja asiantuntijareservin turvaamiseksi kansainvälisiä huipputason harjoitteluohjelmia taloushallinnon, tutkimuksen ja kehityksen sekä tietohallinnon aloilla. Ohjelmat ovat kiinteä osa Wärtsilän henkilöstön kehittämisen kokonaisuutta.

Harjoitteluohjelmat tarjoavat lentävän lähdön uusille osajille, joiden tähtäimessä on ura kansainvälisessä suuryrityksessä. 12 kuukautta kestävien kansainvälisten ohjelmien myötä nuoret toimihenkilöt saavat kokemusta erilaisista työkaluista työskentelemällä eri yksiköissä ja maissa. Harjoittelijat osallistuvat erilaisiin projekteihin ja käytännön työtehtäviin koko organisaatiossa. Ohjelmaan sisältyy lisäksi laaja koulutusjakso, jossa käsitellään varsinaisen ammattitiedon ohella myös johtamista, muutoksenhallintaa ja strategista ajattelua.

Harjoitteluohjelman suoritettuaan osallistujat ovat saaneet laajalti kokemusta ja tietämystä liikkeenjohdosta ja omasta erikoisalastaan sekä vankan käsityksen kansainvälisen konepajateollisuuden liiketoimintalogiikasta – siis korvaamattoman arvokkaita eväitä tulevalle uralleen Wärtsilässä.

Vierailusta saatuja kokemuksia ja oppeja jaettiin vuosittaisessa Eurooppa-toimikunnan kokouksessa ja paikallisissa työkomiteoiden kokouksissa.

Yksilötason vuoropuhelu tapahtuu vuosittain pidettävissä kehityskeskusteluissa. Kehityskeskustelun aiheita ovat konsernin ja oman yksikön tavoitteet, ko. henkilön työnkuva, osaamisen kehittäminen, uravaihtoehdot, henkilökohtaiset tavoitteet ja palaute. Kehityskeskustelut käydään lähtökohtaisesti kaikkien työntekijöiden kanssa.

Henkilöstöllä on mahdollisuus vaikuttaa välittömästi yrityksen toiminnan kehittämiseen kehitysehdotustoiminnan kautta. Jokainen wärtsiläläinen voi tehdä toiminnan parannusehdotuksia joko jatkuvan parantamisen prosessin (JP) tai aloitetoiminnan kautta. JP-ehdotukset käsitellään yhdessä ja toteutetaan yhteisellä päätöksellä. Aloitteet annetaan yhtiön asiantuntijoiden arvioitavaksi, minkä jälkeen toteuttamiskelpoiset ideat toteutetaan.

Wärtsilä rohkaisee henkilöstöään innovatiivisuuteen myöntämällä vuosittain Teknologia- ja innovaatiopalkinnon joko yksittäiselle työntekijälle tai työryhmälle parhaasta teknologisesta innovaatiosta. Palkintokriteerit ovat innovatiivisuus, ympäristömyötäisyys, teknologiajohtajuuden edistäminen, tuote-/proses-

siparannus ja kustannusten vähentämismahdollisuudet. Wärtsilä myöntää myös vuosittain Customer Care -palkinnon yksittäiselle työntekijälle tai työryhmälle, joka aktiivisesti on ollut vuorovai- kuttamassa liiketoimintatapojen kehittämiseen, laadun parantamiseen, asiakassuhteiden hoitoon, asiakastyytyväisyyteen tai Wärtsilän arvojen toteuttamiseen.

■ Työterveys ja -turvallisuus

Wärtsilän työterveys- ja turvallisuusperiaatteet (TTT-periaatteet) määrittää yhtiön laatu-, työterveys- ja turvallisuus- ja ympäristöpolitiikka ja työterveys- ja turvallisuusdirektiivi. Wärtsilän tytäryhtiöillä tulee olla laatu-, työterveys- ja työturvallisuus ja ympäristöpolitiikan sekä TTT-direktiivin mukainen johtamisjärjestelmä. Johtamisjärjestelmien keskeisiä painopisteitä ovat toiminnan lainmukaisuus, työterveys- ja turvallisuusriskien tunnistaminen ja minimointi, henkilöstön koulutus, toimintatapojen ohjeistus, suojavarusteiden käyttö sekä työterveys- ja turvallisuustason jatkuva parantaminen.

Wärtsilän laatu-, työterveys- ja turvallisuus- ja ympäristöpolitiikan tavoitteena on ehkäistä ja hallita henkilöstöön ja sidosryhmiin liittyviä työterveys- ja turvallisuusriskejä. Johtamisjärjestelmän lisäksi Wärtsilä-yhtiöissä toteutetaan paikallisen lainsäädännön edellyttämiä työsuojeluohjelmia, jotka toteutetaan yleensä yhtiöiden johdon ja henkilöstön edustajien muodostamissa työsuojelutoimikunnissa. Tapaturmat kirjataan ja tutkitaan paikallisen lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Wärtsilän yhtiöistä 68%:lla on työsuojelutoimikunta. Työsuojelun toteuttamista mitataan suorituskykyindikaattorein, joita ovat esimerkiksi tapaturmien määrä, sairauspoissaolojen määrä sekä tapaturmataajuus. Wärtsilässä ei sattunut raportointijakson aikana yhtään kuolemaan johtanutta tapaturmaa. Raportointijaksolla tapahtui kaksi poikkeamaa. Wärtsilä Australia Pty Ltd. sai 911 euron sakot puutteellisista ahtaan tilan työskentelyohjeista. Ohjeet on määritetty ja otettu käyttöön tapauksen jälkeen. Wärtsilä North

America Inc. sai 781 euron sakot laivalla työskennelleiden henkilöiden ylitettyä laivasillan, jossa ei ollut turvakaidetta.

Korostaakseen työturvallisuuden merkitystä Wärtsilä on asettanut konsernitason tavoitteeksi nolla poissaoloon johtanutta tapaturmaa. Tavoite osoittaa yhtiön pitkäjänteistä sitoutumista turvallisuuskulttuurin lujittamiseen ja vaatii toimenpiteitä kaikilta Wärtsilän yhtiöltä ja työntekijöiltä. Turvallisuusasioita seurataan yhtiössä kuukausittain.

■ Ihmisoikeudet

Wärtsilä tukee ja kunnioittaa YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen julistukseen perustuvia ihmisoikeuksia.

Wärtsilän työntekijät edustavat 111 eri kansallisuutta, ja yhtiö tukee koko henkilöstönsä tasapuolista kohtelua rodusta, ihonväristä, kansallisuudesta, sukupuolesta, iästä ja uskonnosta riippumatta. Yhtiön työntekijät valitaan kunkin työtehtävän vaatiman pätevyyden ja osaamisen perusteella. Tasa-arvon edistämiseen tähtääviä ohjelmia ja ohjeita on käytössä eri tytäryhtiöissä.

Wärtsilä tukee kansainvälisen työjärjestön ILO:n määrittelemiä työhön liittyviä oikeuksia ja huolehtii tässä mielessä yhdistymisvapauden ja kollektiivisen neuvotteluoikeuden ylläpitämisestä yhtiössä. Niissä maissa, joissa paikallinen lainsäädäntö ei tunnusta näitä oikeuksia, yhtiö pyrkii tarjoamaan henkilöstölleen muita keinoja näkemystensä esittämiseen.

Wärtsilä ei hyväksy missään muodossa tapahtuvaa pakotyötä eikä lapsityövoiman käyttöä. Wärtsilän tiedossa ei ole tapauksia liittyen ihmisoikeuksien rikkomiseen, syrjintään, työelämän oikeuksien rikkomiseen tai pakko- tai lapsityövoiman käyttöön. Wärtsilä Danmark A/S sai 660 euron sakot perusteetomasta irtisanomisesta.

Koska yhtiö odottaa omien toimintaperiaatteidensa mukaista toimintaa myös yhteistyökumppaneiltaan ja toimittajiltaan, myös niiden on noudatettava vastaavaa toimintatapaa. Yhtiöllä on yhteiset vaatimukset toimittajilleen, ja niiden toteuttamis-

Kehityskeskustelun sisältö

1. Selkeä työnkuvaus
2. Tavoiteasetanta ja tulosten arviointi
3. Palaute/arviointi
4. Henkilökohtainen kehityssuunnitelma

Henkilöstö numeroina vuonna 2008

Henkilöstön määrä 31.12.2008		18 812
Henkilöstön kansallisuudet		111
Henkilöstömäärän muutos (nettotyöllisyysvaikutus)		2 044
Henkilöstön keski-ikä	vuotta	38
Henkilöstön sukupuolijakauma: miehet/naiset	%	86/14
Henkilöstön vaihtuvuus (irtisanoutuneet)	%	10,2
Kokonaispalkkakustannukset	MEUR	693
Eri bonusjärjestelmien kattavuus yhteenlaskettuna	%	60
Vuotuisten kehityskeskustelujen toteutuminen	%	66,7

Toimialojen henkilöstömäärä

	Henkilöstömäärä	Muutos
Services	11 011	1 448
Ship Power	1 601	-1 339
Power Plants	904	78
Industrial Operations	4 883	2 241
Muut	413	48

Koulutuspäivät henkilöstöryhmittäin jaoteltuna

Päivää/työntekijä	2008	2007	2006	2005	2004
Johto	2,7	5,3	3,3	3,0	2,5
Muut toimihenkilöt	3,3	2,9	3,9	3,3	2,9
Työntekijät	3,5	2,8	2,4	2,3	3,3

ta valvotaan säännöllisesti erilaisilla suorituskymittareilla ja auditoinneilla. Vaatimusten täyttäminen on edellytys hyväksytyn toimittajan statuksen saavuttamiselle.

Wärtsilä arvioi kaikki fuusioitavat ja yrityskauppojen kohteena olevat yritykset. Olennainen osa näitä due diligence -arvioita on asiaan kuuluvan lainsäädännön noudattaminen.

Turvallisuuskäytännöt

Wärtsilällä on turvallisuuspolitiikka ja -ohjeet, joihin sisältyvät ihmisoikeusasiat ja kansainväliset parhaat käytännöt. Poliittikaa sovelletaan myös ulkopuolisiin organisaatioihin. Wärtsilän turvallisuushenkilöstö on koulutettu politiikkamme ja ohjeidemme mukaisesti. Turvallisuuspäällikkömme on yritysten ja yhteisöjen turvallisuusjohdon yhdistyksen ASIS-Finlandin hallituksen jäsen.

Yhteiskunta

Wärtsilän toimintaperiaatteiden lähtökohtana on avoimuus ja hyvä yhteistyö paikallisten sidosryhmien kanssa. Tämä koskee niin paikallisia viranomaisia kuin työntekijöiden perheitä, naapureita, oppilaitoksia ja julkista sanaa. Keinoina on käytetty mm. avointen ovien päiviä, lehdistötilaisuuksia ja erimuotoista viestintää eri kohderyhmille. Wärtsilän tytäryhtiöiden toiminnassa tapahtuvien muutosten vaikutukset paikallisyhteisöihin arvioidaan tapauskohtaisesti. Hyväntekeväisyystoiminta on esitetty osassa Taloudellinen vastuu.

Toimittajat

Wärtsilä on määrittänyt prosessit toimittajien valitsemiseksi, vaatimusten määrittämiseksi ja toimitussuhteen kehittämiseksi. Wärtsilä tarjoaa toimittajilleen molempien osapuolien kilpailukykyä vahvistavaa kumppanuutta. Kumppanuuden edellytys on avoin ja jatkuva vuorovaikutus. Kumppanuusajattelua sovelletaan myös Wärtsilän tutkimus- ja tuotekehityk-

TOIMINTA

Tavoitteemme: turvallisuuden maksimointi – nolla poissaoloon johtanutta tapaturmaa

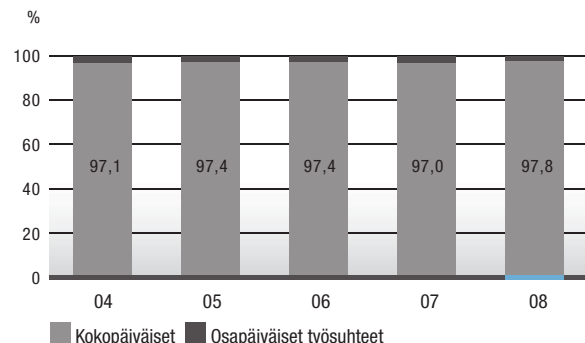

Työntekijöiden turvallisuus on Wärtsilälle ensiarvoisen tärkeää. Tapaturmilta välttyään noudattamalla turvallisuusmääräyksiä ja asennoitumalla turvallisuusasioihin oikein. Työturvallisuuden merkitystä korostaakseen Wärtsilän johtokunta on asettanut konsernitason tavoitteeksi nolla poissaoloon johtanutta tapaturmaa osana kestävä kehityksen ohjelmaa.

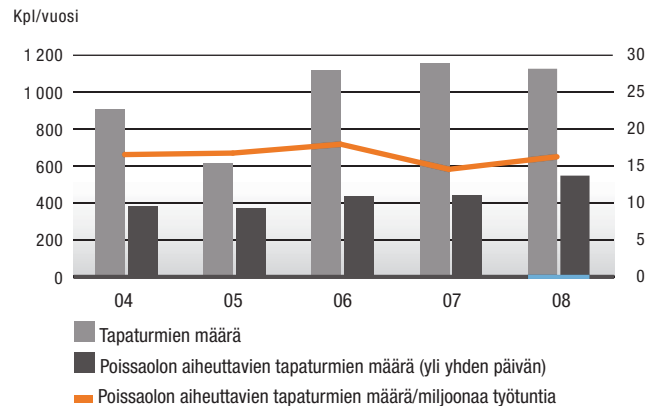
”Tämä pitkän aikavälin sitoumus koskee kaikkia Wärtsilä-yhtiöitä ja koko henkilöstöä – olemme kaikki osaltamme vastuussa tavoitteeseen pääsemisestä”, sanoo projektista vastaava Guido Barbazza. Lyhyellä aikavälillä projektin tavoitteena on hyödyntää parhaita käytäntöjä, seurata tuloksia kuukausittain ja vahvistaa turvallisuuskulttuuria.

WARTSILA.COM/CAREERS

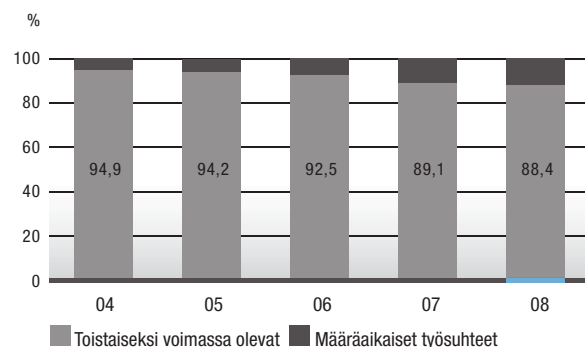
Kokopäiväiset/osapäiväiset työsuhteet

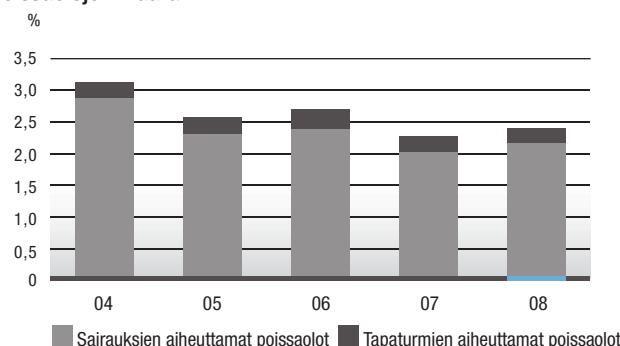
Tapaturmien määrä ja tapaturmalaaajuus

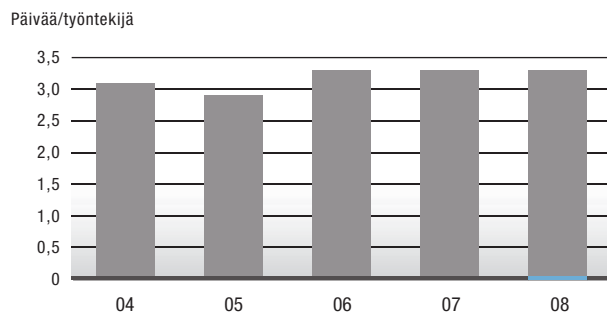
Toistaiseksi voimassa olevat/määräaikaiset työsuhteet

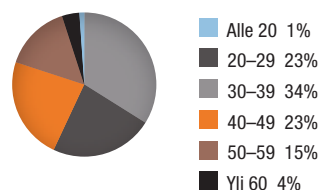
Sairaspoissaolojen määrä/tapaturmien aiheuttamien poissaolojen määrä

Koulutuspäivät

Ikärakenne

sessä, jossa usein toimitaan tiiviissä yhteistyössä yliopistojen ja keskeisten toimittajien kanssa.

Wärtsilä arvioi toimittajiaan ja hoitaa toimittajasuhteitaan toimittajien hallintajärjestelmän avulla. Toimittaja-arviointoja järjestetään säännöllisesti. Toimittaja-arvioinnit jaetaan kolmeen luokkaan: alkutarkastukseen, auditointiin ja katselmukseen. Alkutarkastus tehdään potentiaalisille uusille toimittajille ennen toimitussuhteen aloittamista. Auditointi tehdään uusille toimittajille tai toimittajille, joiden suorituskyvyssä on havaittu puutteita Wärtsilän vaatimuksiin nähden. Katselmointi suoritetaan yksittäisen poikkeaman selvittämiseksi. Toimittajiensa arvioinnissa Wärtsilä keskittyy kriittisiin indikaattoreihin, joissa toimittajilta odotetaan korkeita standardeja ja hyvää suorituskykyä. Niitä ovat asiaankuuluvan lainsäädännön noudattaminen, ympäristö-, työterveys-, työturvallisuus- ja laatuasioiden hoito, prosessikartoitus ja laatusuunnitelmat sekä sosiaalinen vastuu. Vuonna 2008 Wärtsilä arvioi 130 keskeistä toimittajaansa ja suoritti 60 toimittaja-arviointia.

Wärtsilän toimittajien kehittämiseen tähtäävää toimintaa ollaan parhaillaan ottamassa käyttöön globaalisti. Toimittajien kehittämiseen tarkoitettujen työkalujen avulla parannamme kaikkia liiketoimintayksiköitämme palvelevien toimittajien laatutasoa ja toimitusvarmuutta. Työkaluista tärkein on osavalmistuksen laadunvarmistussuunnitelma. Sen tarkoituksena on varmistaa, että toimittaja pystyy valmistamaan tarvittavat osat järkevästi ja tehokkaasti. Laadunvarmistuksella taataan myös, että osat valmistetaan tilauksessa eriteltyjen teknisten spesifikaatioiden mukaisesti ja että ne täyttävät laatukriteerit.

Korruption vastaiset menettelyt

Yhtiön toimintaperiaatteet ja itsenäisiä välittäjiä koskeva ohjeistus (Broker Directives) kieltävät nimenomaisesti yhtiötä ja sen työntekijöitä ottamasta ja tarjoamasta minkäänlaisia lahjuskasina pidettävää etua sekä ryhtymästä minkäänlaisiin toimiin,

jotka voisivat johtaa eturistiriitaan tai luotettavuusrikkomukseen. Sallittuja ovat, ilman erityistä hyväksyntää, lähtökohtaisesti vain tavanomaiset, arvoltaan nimelliset lahjat. Ohjeissa veloitetaan noudattamaan paikallista lainsäädäntöä ja kansainvälisesti tunnustettujen korruption ja lahjonnan vastaisia periaatteita sekä raportoimaan mahdollisista rikkomuksista. Wärtsilä järjestää laajalti koulutusta muun muassa myyntiorganisaatiolle lahjonnan vastaisista periaatteista sekä niitä koskevasta ohjeistuksesta. Korruption tai lahjontaan liittyviä tapauksia ei ollut esillä raportointijakson aikana.

■ Poliittinen toiminta

Wärtsilän politiikkana on avoimuus ja hyvä keskusteluyhteys niin paikallisten kuin kansainvälisellä tasolla toimivien viranomaisten kanssa. Yksi keskeinen yhteistyöala on toiminta energiatuotannon päästöjen vähentämiseksi. Sidosryhmäyhteistyö viranomaisten kanssa liittyy Wärtsilän liiketoimintaan eikä poliittiseen toimintaan.

■ Kilpailusäännökset

Wärtsilällä on kilpailuoikeudellisten riskien hallintaan tarkoitettu lainnoudattamisohjelma. Johto on vahvasti sitoutunut ohjelman toteuttamiseen. Ohjelman valmistelussa sekä yrityskauppojen yhteydessä Wärtsilän eri tytäryhtiöissä on tehty sisäisiä kilpailuoikeudellisia tarkastuksia.

Niissä ei ole havaittu kilpailuoikeudellisia rikkomuksia. Toimintaohjelmaan sisältyy kilpailuoikeudellinen käsikirja, jossa on kuvaus kilpailuoikeuden säännöistä sekä yhtiön sisäiset menettelytapaohteet. Lisäksi Wärtsilässä on annettu kilpailuoikeudellista koulutusta avainhenkilöille.

■ Tuotevastuu

Wärtsilän työsuojelu- ja -turvallisuuspolitiikka määrittelee tuoteturvallisuuteen liittyvät toimintatavat. Lisätietoja tuoteturvallisuuskysymyksistä annetaan kappaleessa Wärtsilä ja kestävä

kehitys. Raportointijaksolla ei havaittu sosiaaliseen vastuuseen liittyviä poikkeamia.

■ Asiakastyytyväisyys

Wärtsilä kehittää ja syventää asiakassuhteitaan jatkuvasti. Wärtsilä tarjoaa asiakkailleen tukea laitteiden ja järjestelmien suunnittelu-, käyttöönotto- ja operointivaiheessa kunkin asiakkaan tarpeiden mukaan. Vuorovaikutus asiakkaiden kanssa on erittäin tärkeää toiminnan, tuotteiden ja palveluiden kehittämisessä.

Wärtsilä järjestää tärkeimmillä markkina-alueillaan asiakaspäiviä, joihin osallistuu nykyisiä ja potentiaalisia asiakkaita. Asiakaspäivillä käydään läpi ajankohtaisia teemoja ja keskustellaan nykyisistä ja tulevaisuuden tarpeista ja haasteista. Vuonna 2008 Power Plants -liiketoiminta järjesti ja osallistui 75 asiakastilaisuuteen, seminaariin sekä näyttelyyn, joihin osallistui yli 4.700 henkilöä. Ship Power -liiketoiminta järjesti ja osallistui yli sataan kansainväliseen ja kansalliseen merenkulkualan seminaariin, konferenssiin ja näyttelyyn. Näihin tilaisuuksiin osallistui tuhansia laivojen omistajia, laivojen käyttäjiä, telakoiden edustajia sekä muita sidosryhmiä kuten laivanrakennusinsinöörejä, toimittajia sekä opiskelijoita jne.

Wärtsilässä on käytössä CROL®-prosessi (Customer Relationship On-Line), jolla mitataan Wärtsilän suorituskkyä projekti- ja asiakassuhdekohtaisesti läpi myynti-, toimitus- ja huoltoprosessin. Osana järjestelmää Wärtsilä suorittaa myös itsearviointia, jossa käytetään samoja kysymyksiä kuin asiakaskyselyssä. Itsearvioinnin tuloksia verrataan asiakkailta saatuihin palautteeseen. Näin voidaan puuttua mahdollisiin epäkohtiin, joita asiakassuhteen elinkaaren aikana ilmenee. Huonot tulokset käynnistävät korjaavat toimenpiteet automaattisesti. Asiakasvastuussa olevat henkilöt vastaavat dokumentoinnista sekä korjaavista toimenpiteistä ja niiden tiedottamisesta asiakkaalle. Tämän lisäksi Wärtsilän Industrial Operations, tuoteyhtiöt ja liiketoiminnan prosessijohto ovat vastuussa korjaavista toimenpi-

teistä, joka palautteen perusteella kohdistuu näihin toimintoihin. Korjaavien toimenpiteiden toteutumista ja tehokkuutta seurataan ylemmässä johdossa vuosineljänneksittäin.

Wärtsilän suorituskkyä mitataan kyselylomakkeen avulla, jossa arvioidaan väittämiä liittyen Wärtsilän tuotteiden ja ratkaisujen laatuun, yhtiön organisaatioon ja henkilöstön ammattitaitoon. Arviointi suoritetaan asteikolla 1–10, jossa 10 on paras arvosana. ■

Asiakastyytyväisyystutkimuksen keskiarvotulokset

	2008	2007	2006	2005	2004
Ship Power	7,4	7,5	7,4	7,2	7,5
Services	7,8	7,7	7,6	7,7	7,8
Power Plants	8,3	8,1	7,9	8,1	8,0
Vastaajia	2 204	1 575	1 477	1 167	

Asiakailta saatu palaute on käynnistänyt yli 400 projekti/asiakaskohtaista toimintasunnitelmaa, joiden parissa Wärtsilässä työskennellään parhaillaan.

Raportoinnin laajuus

Wärtsilän kestävän kehityksen raportointi 2008 noudattaa GRI:n (Global Reporting Initiative) G3 ohjeistoa kestävän kehityksen raportoinnista.

Raportoidut suorituskykykymittarit ovat Wärtsilän toiminnalle, tuotteille ja sidosryhmille oleellisia. Vuosikertomuksen Kestävä kehitys -osa käsittelee Wärtsilän taloudellista, ympäristö- ja sosiaalista vastuullisuutta. Valitut indikaattorit ovat merkityksellisiä konsernitasolla, ja ne perustuvat G3-ohjeiston ydinindikaattoreihin. Tuotteiden suorituskykyä käsittelevä raportointi on pääasiassa esitetty internetissä (www.wartsila.com). Raportointi kuvaa Wärtsilän tuotteiden ympäristönäkökohtia ja -vaikutuksia, Wärtsilän toimenpiteitä vaikutusten vähentämiseksi sekä Wärtsilän kehittämiä edistykseksiä ratkaisuja.

Raportin kattavuus

Raportin tiedot kattavat Wärtsilän liiketoiminnot. Yhtiötasolla raportti sisältää emoyhtiön lisäksi Wärtsilän tytäryhtiöt, mukaan lukien tuotannolliset, huolto- ja myyntiyksiköt. Raportti ei sisällä Wärtsilän osakkuusyhtiöitä, yhteisyrityksiä tai toimitusketjun yhtiöitä.

Wärtsilän liiketoiminnot ovat Ship Power-, Power Plants-, Services-liiketoiminta sekä Industrial Operations -divisioona. Kolme ensimmäistä näistä muodostavat ulkoisen liikevaihdon; viimeinen on Wärtsilän sisäinen toiminto.

Taloudelliset tiedot kattavat kaikki Wärtsilän yhtiöt. Ympäristö- ja sosiaalisen vastuullisuuden tiedot kattavat kaikki Wärtsilän yhtiöt lukuun ottamatta seuraavia yhtiöitä:

- Whessoe S.A., Whessoe Total Automation Ltd.,
- Wärtsilä Automation Services, France S.A.S.
- Wärtsilä Norway Ålesund A/S, Vik-Sandvik A/S, Vik-Sandvik Poland Sp.z.o.o., Conan Wu & Associates Pte Ltd.
- Claus D. Christophel Mess- und Regeltechnik GmbH

Toiminnallisten tietojen kattavuus

Toiminnalliset tiedot	Osuus yhtiöistä, %					Osuus henkilöstöstä, %					Osuus valmistuksesta, %				
	2008	2007	2006	2005	2004	2008	2007	2006	2005	2004	2008	2007	2006	2005	2004
Talous	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Ympäristö	85	90	90	90	79	95	96	91	95	92	100	100	96	98	100
Sosiaaliset tiedot	85	90	90	90	79	95	96	91	95	92	100	100	96	98	100

Raportointiprofiili

Tiedonkeräys

Tuotteiden ympäristösuorituskykyä kuvaava kehitys perustuu mitattuihin tietoihin. Toiminnan suorituskykyä kuvaavat tiedot, jotka liittyvät ympäristö- ja sosiaaliseen vastuuseen, on kerätty Wärtsilä-yhtiöiltä kyselylomakkeella. Taloudellisen vastuun indikaattorit perustuvat pääasiassa tilintarkastettuun tietoon.

Kestävän kehityksen tiedot kerätään ja raportoidaan erityisen ohjeiston mukaisesti, joka sisältää tarvittavat määritelmät ja ohjeet kerättävälle tiedolle. Ympäristökustannukset ja -investoinnit kirjataan Eurostatin ohjeiden mukaisesti.

Jokaisella yhtiöllä on nimetty vastuullinen koordinaattori, joka vastaa tiedon keräämisestä, konsolidoinnista sekä tiedon laadusta ja luotettavuudesta. Yhtiöiden tiedot on hyväksytty paikallisen yhtiön johdossa, ennen niiden konsolidointia konsernin

luvuiksi. Kestävän kehityksen tiedot raportoidaan Wärtsilän CSM-nimisellä raportointijärjestelmällä. Raportoidut tiedot tarkastetaan sekä paikallisesti että konsernitasolla ennen konsolidointia.

Wärtsilän johtokunta on katsoinut ja hyväksynyt kestävän kehityksen raportin tiedot.

KPMG on varmentanut kestävän kehityksen raportin ja arvioinut tietojen kattavuuden, vertailukelpoisuuden sekä oikeellisuuden. Toimipaikkakohtaiset auditoinnit suoritettiin Berneossa, Espanjassa sekä Dubaissa, Yhdistyneissä Arabiemiraateissa.

Tämä raportti on kolmannen osapuolen arvioima ja vastaa sisällöltään GRI G3:n ohjeiden osalta A+ tasoa.

Muut tietolähteet

Wärtsilä on julkaisut seuraavat raportit:

- Wärtsilän ympäristöraportti 2000
- Wärtsilän kestävän kehityksen raportti 2002
- Wärtsilän kestävän kehityksen raportti 2004

■ Wärtsilä Tanzania Ltd. , Wärtsilä Central Africa Ltd.

■ Wärtsilä-CME Zhenjiang Propeller Company Ltd.

Kyseiset yhtiöt liittyvät kestävän kehityksen raportointiin tulevana vuosina. Wärtsilän kestävän kehityksen raportointi on osa vuosiraportointia, joten kestävän kehityksen tiedot julkaistaan vuosittain.

Rakenteelliset muutokset yhtiössä

Rakenteelliset muutokset on esitetty liiketoimintakatsauksessa, ja ne liittyvät lähinnä Ship Power ja Services -liiketoimintojen kehittämiseen.

■ Wärtsilän kestävän kehityksen raportti 2005

■ Wärtsilän vuosikertomus 2006

■ Wärtsilän vuosikertomus 2007.

Raportit ja kestävän kehityksen tiedot on esitetty Wärtsilän internet-sivuilla osoitteessa: www.wartsila.com.

Kestävän kehityksen raportointiryhmä

Göran Hellén Head of Emission Control and Combustion, Industrial Operations -divisioona

Ari Suominen Director, Technology, Industrial Operations -divisioona

Börje Fågelklo Director, R&D, Ship Power -liiketoiminta

Arnaud Filancia Director, Marketing & Communications, Services-liiketoiminta

Tuija Lindroos Digital Media Manager

Joséphine Mickwitz Director, Investor Relations

Marko Vainikka General Manager, Sustainability

(kontaktihenkilö: marko.vainikka@wartsila.com)

Riippumaton varmennusraportti

■ Wärtsilä Oyj Abp:n johtokunnalle

Olemme Wärtsilä Oyj Abp:n pyynnöstä käyneet läpi Wärtsilä Oyj Abp:n vuosikertomuksen 2008 yhteydessä esitetyn kestävään kehitykseen liittyvän vuosiraportoinnin. Wärtsilä Oyj Abp:n johtokunta vastaa kestäväan kehityksen tietojen laatisemisesta ja niiden yhteydessä esitetystä kestäväan kehityksen luvuista sekä lausumista ja on ne hyväksynyt. Meidän tehtävänä on antaa varmennusraportti kestäväan kehitystä koskevista tiedoista.

Toimeksiannon konteksti ja sisältö

Kestäväan kehityksen vuosiraportoinnissa Wärtsilä Oyj Abp kuvaa kestäväan kehitykseen liittyviä toimenpiteitä ja niiden edistymistä. Wärtsilä Oyj Abp:n kestäväan kehityksen raportointi koostuu Wärtsilä Oyj Abp:n vuoden 2008 vuosikertomuksessa ”Kestäväan kehityksen katsaus” -osiossa esitetyistä taloudellisista, sosiaalisista ja ympäristöluvuista sekä lausumista (s. 54–86) ja tuotteiden suorituskykyyn liittyvistä vuoden 2008 tiedoista, jotka on esitetty erikseen merkityillä sivuilla Wärtsilä Oyj Abp:n verkkosivuilla www.wartsila.com. Wärtsilä Oyj Abp:n kestäväan kehityksen tiedot on laadittu Global Reporting

Initiative (GRI) Sustainability Reporting Guidelines -ohjeiston G3-version sekä Wärtsilä Oyj Abp:n sisäisten raportointiohjeiden mukaisesti.

Varmennustoimenpiteemme on suunniteltu antamaan rajoitettu varmuus siitä, ovatko esitetyt kestäväan kehityksen tiedot luotettavia ja siitä, onko mainitussa kohdassa esitetyt tiedot olennaisilta osiltaan oikein esitetty.

Toimeksiannossa sovelletut standardit ja kriteerit

Tämä toimeksianto on toteutettu The International Auditing and Assurance Standards Boardin antaman kansainvälisen varmennusstandardin (ISAE 3000) ”Assurance engagements other than audits or review of historical financial information” mukaisesti. Muun ohessa tämä standardi edellyttää, että toimeksiannon toteuttajalla on riittävä erityisosaaminen, taidot sekä ammatillinen osaaminen varmennettavien tietojen ymmärtämiseen ja varmentamiseen ja että toimeksiannon toteuttaja noudattaa Kansainvälisen tilintarkastajaliiton IFACin ammattieettisiä periaatteita riippumattomuuden turvaamiseksi.

Varmennuksemme arviointikriteereinä ovat Global Reporting Initiative (GRI) Sustainability Reporting Guidelines -ohjeiston G3-versio ja Wärtsilä Oyj Abp:n sisäisen raportoinnin ohjeet.

Toimeksiannon rajoitukset

Kestäväan kehitystä koskevat tiedot, jotka sisältävät ympäristö- ja sosiaalisen vastuullisuuden tietoja, ovat rajoitettuja luonteeltaan, kun otetaan huomioon lukujen luonne sekä menetelmät, joita on käytetty tietojen keräämisessä, laskemisessa ja arvioimisessa. Kestäväan kehitystä koskevia tietoja tulee arvioida yhdessä niitä selittävien Wärtsilä Oyj Abp:n antamien tietojen kanssa.

Wärtsilä Oyj Abp:n toiminnan tuloksen ja taloudellisen aseman arvioimiseksi tulee tutustua Wärtsilän tilintarkastettuun tilinpäätökseen 31.12.2008 päättyneeltä tilikaudelta.

Toimeksiannossa tehty toimenpiteet ja johtopäätökset

Olemme arvioineet vuoden 2008 kestäväan kehitystä koskevien tietojen luotettavuutta käymällä läpi

- järjestelmät ja prosessit, joilla kestäväan kehityksen raportointin tiedot luodaan, kootaan ja raportoidaan
- tiedonkeruuprosessin dokumentoinnin ja kontrollipisteiden kuvauksen
- jokaisen raportoivan yksikön konsernille antamat tiedot
- konsernitasolla tehty laskelma ja
- tietojen oikeellisuutta koskevat varmistamistoimenpiteet konsernitasolla.

Saadaksemme paremman käsityksen kestäväan kehitystä koskevista tiedoista ja niihin liittyvistä raportointiprosesseista olemme myös

- haastatelleet kahta yhtiön johtokunnan jäsentä ja
- tehneet tarkastuskäynnit Bermeoon Espanjassa ja Dubaihin Yhdistyneissä Arabiemiraateissa.

Tekemämme varmennustyön perusteella tietoomme ei ole tullut seikkoja, jotka antaisivat aiheen olettaa, että perustuen edellä mainittuihin kriteereihin kestäväan kehitystä koskevat tiedot eivät olisi olennaisilta osiltaan oikein esitetty.

Helsinki, 4. helmikuuta 2009
KPMG OY AB

Pekka Pajamo
KHT

Nina Killström
yritysvastuuasiantuntija

GRI sisältöindeksi

GRI Sisällysluettelo	Sivu	Huomiot
Profiili		
1 Strategia ja analyysi		
1.1 Konsernijohtajan lausunto	14 ●	
1.2 Keskeisten vaikutusten, riskien ja mahdollisuuksien kuvaus	42–46, 56–61 ●	
2 Organisaation profiili		
2.1 Organisaation nimi	5–7 ●	
2.2 Tärkeimmät tuotteet, palvelut ja tuotemerkit	5–7, 16–28 ●	
2.3 Operatiivinen rakenne	5–7, 126 ●	
2.4 Yhtiön pääkonttorin sijainti	47 ●	Helsinki, Suomi
2.5 Toimintojen maantieteellinen sijainti	5–7, 126 ●	www.wartsila.com
2.6 Omistussuhteet ja juridinen muoto	47–51 ●	
2.7 Markkinat	5–7, 16–18 ●	
2.8 Organisaation toiminnan laajuus	5–7, 16–18 ●	
2.9 Merkittävimmät muutokset raportointikaudella	12, 95–97 ●	
2.10 Raportointikaudella saadut palkinnot	●	Ei sovellettavissa
3 Raportointiprosessin kuvaus		
3.1 Raportointiajanjakso	86 ●	
3.2 Edellisen raportin julkistamisajankohta	86 ●	
3.3 Raportointitiheys	86 ●	
3.4 Yhteystiedot	86 ●	
3.5 Raportin sisällön määrittelyprosessi	86 ●	
3.6 Raportin laskentaperiaatteet	86 ●	
3.7 Laskentaperiaatteisiin liittyvät rajoitteet	86 ●	
3.8 Laskentaperiaatteet yhteisyritysten, tytäryhtiöiden jne. tietojen raportoinnille	86 ●	
3.9 Mittaus- ja laskentamenetelmien kuvaus	86 ●	
3.10 Muutokset aiemmin raportoiduissa tiedoissa	86 ●	
3.11 Merkittävät muutokset raportin kattavuudessa, laskentaperiaatteissa tai mittausmenetelmissä	86 ●	
3.13 Periaate ja käytäntö ulkopuolisen varmennuksen käytölle	86 ●	
4 Hallinto, vastuut ja vuorovaikutus		
4.1 Organisaation hallintorakenne	32–41 ●	
4.2 Hallituksen puheenjohtajan asema	32–41 ●	
4.3 Ulkopuolisten, riippumattomien jäsenten osuus hallituksessa	32–41 ●	
4.4 Osakkeenomistajien ja henkilöstön vaikuttamiskanavat hallitukseen	32–41 ●	
4.5 Johdon palkitseminen	32–41 ●	
4.6 Eturistiriitojen ehkäiseminen	32–41 ●	
4.7 Arviointiprosessit hallituksen pätevyydelle ja asiantuntemukselle	32–41 ●	
4.8 Sisäiset kannanotot, arvot ja toimintaperiaatteet	8–13, 56–61 ●	

GRI Sisällysluettelo	Sivu	Huomiot
4.9 Prosessit, joiden avulla hallitus valvoo yritys vastuutyötä	32–41 ●	
4.10 Hallitustyön arviointi liittyen yritys vastuutyön tuloksiin	32–41 ●	
4.11 Varovaisuusperiaatteen soveltaminen	42–46, 59, 70 ●	
4.12 Vapaaehtoisten aloitteiden ja sitoumusten tukeminen	8–13, 58 ●	
4.13 Jäsenyydet yhdistyksissä ja järjestöissä	61 ●	
4.14 Luettelo yrityksen sidosryhmistä	59–61 ●	
4.15 Sidosryhmien tunnistaminen ja valinta	59–61 ●	
4.16 Sidosryhmävuorovaikutuksen muodot	59–61 ●	
4.17 Sidosryhmävuorovaikutuksen myötä esiin tuleviin keskeisiin kysymyksiin vastaaminen	59–61 ●	
5 Johtaminen ja tunnusluvut		
Taloudellisen vastuun tunnusluvut		
EC1 Välittömän lisäarvon syntyminen ja jakautuminen	62–65 ●	
EC2 Ilmastomuutokseen liittyvät riskit ja mahdollisuudet	42–46, 62–65 ●	
EC3 Organisaation eläke sitoumusten kattavuus	62–65 ●	
EC4 Merkittävät valtionavustukset	62–65 ●	
EC5 Organisaation pienin aloituspalkka verrattuna minimipalkkaan merkittävässä toimintamaissa	62–65 ●	
EC6 Ostot paikallisilta toimittajilta	62–65 ●	
EC7 Paikalliset rekrytoinnit	62–65 ●	
EC8 Investoinnit paikalliseen infrastruktuuriin	62–65 ●	
EC9 Merkittävät välilliset vaikutukset	62–65, 83 ●	
Ympäristövastuun tunnusluvut		
EN1 Materiaalien käyttö (paino tai volyymi)	74–77 ●	Raportointijärjestelmä kehitteillä
EN2 Kierrätysmateriaalin käyttö	74–77 ●	Raportointijärjestelmä kehitteillä
EN3 Väliön energiankulutus	74–77 ●	
EN4 Välillinen energiankulutus	74–77 ●	
EN5 Energiatehokkuuden parantamisen myötä säästetty energia	74 ●	
EN6 Toimenpiteet energiatehokkuuden lisäämiseksi tuotannossa ja palveluissa	66–73 ●	www.wartsila.com/sustainability
EN7 Toimenpiteet välillisen energiankulutuksen vähentämiseksi	●	
EN8 Käyttöön otetun veden kokonaismäärä	74–77 ●	
EN9 Vesilähteet, joiden ekosysteemiin vedenotto vaikuttaa	74–77 ●	
EN10 Veden kierrätys ja uudelleen käyttö	74–77 ●	
EN11 Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät yhtiön hallussa olevat alueet, niiden sijainti ja koko	74–77 ●	

GRI Sisällysluettelo	Sivu	Huomiot
EN12 Yhtiön toiminnan vaikutus luonnon monimuotoisuuteen suojelualueilla tai monimuotoisuuden kannalta rikkaille alueilla	66–77 ●	Ei sovellettavissa
EN13 Suojellut ja kunnostetut elinympäristöt	○	Ei sovellettavissa
EN14 Luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvien vaikutusten hallinta	○	Ei sovellettavissa
EN15 Uhanalaisten lajien määrä organisaation toiminta-alueilla	○	Ei sovellettavissa
EN16 Välittömien ja välillisten kasvihuonekaasujen kokonaispäästöt	74–77 ○	
EN17 Muut merkittävät kasvihuonekaasupäästöt	74–77 ○	Raportointijärjestelmä kehitteillä
EN18 Kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen tähtäävät aloitteet	66–73 ●	www.wartsila.com/sustainability
EN19 Otsonikatoa aiheuttavien aineiden päästöt	74–77 ○	Ei sovellettavissa
EN20 NO _x , SO _x ja muut merkittävät päästöt ilmaan	74–77 ●	
EN21 Päästöt vesistöihin	74–77 ●	
EN22 Jätteiden kokonaismäärä	74–77 ●	
EN23 Merkittävät vuodot	74–77 ●	
EN24 Kuljetetun, maahan tuodun, maasta viedyn tai käsitellyn ongelmajätteen määrä	○	Ei sovellettavissa
EN25 Päästöjen vaikutus vesialueisiin	○	Ei sovellettavissa
EN26 Tuotteiden ja palvelujen ympäristövaikutusten pienentäminen	19–29, 68–73 ●	www.wartsila.com/sustainability
EN27 Uudelleenikäytettyjen ja kierrätettyjen tuotteiden määrä	Internet ○	www.wartsila.com/sustainability
EN28 Ympäristömääräysten rikkomisesta aiheutuneiden sakkojen ja sanktioiden määrä	74–77 ●	
EN29 Kuljetuksiin liittyvät ympäristövaikutukset	○	
EN30 Ympäristökustannukset ja -investoinnit	74–77 ●	
Sosiaalisen vastuun tunnusluvut		
LA1 Työvoima jaoteltuna työsuhteen ja työsopimuksen mukaan	78–85 ●	
LA2 Työvoiman vaihtuvuus	78–85 ●	
LA3 Työntekijöiden etuudet	78–85 ●	
LA4 Kollektiivisten työehtosopimusten piirissä olevien työntekijöiden määrä	78–85 ●	
LA5 Uudelleenjärjestelytilanteissa noudatettava vähimmäisirtisanomisaika	78–85 ●	
LA6 Työntekijöiden edustus työsuojelutoimikunnissa	78–85 ●	
LA7 Tapaturmatiheys, ammattitaudit, menetetyt työpäivät, poissaolot ja työpaikalla aiheutuneet kuolemantapaukset	78–85 ●	
LA8 Työntekijöille suunnattu vakaviin sairauksiin liittyvä koulutus ja neuvonta	78–85 ○	Osa TTT-järjestelmiä, jotka kattavat Wärtsilän työntekijät
LA9 Terveys- ja turvallisuusasioita koskevat sopimukset ammattiliittojen kanssa	○	
LA10 Keskimääräiset koulutustunnit vuodessa	78–85 ●	
LA11 Koulutusohjelmat	78–85 ●	
LA12 Säännöllisten suoritusarviointien ja kehityskeskustelujen piirissä olevan henkilöstön osuus	78–85 ●	

GRI Sisällysluettelo	Sivu	Huomiot
LA13 Hallintoelinten ja henkilöstöryhmien koostumus	39–41, 78–85 ●	
LA14 Miesten ja naisten peruspalkan suhde	78–85 ●	
Ihmisoikeudet		
HR1 Ihmisoikeuksien huomioon ottaminen investointipäätöksissä	78–85 ●	
HR2 Niiden alihankkijoiden määrä, joille on tehty ihmisoikeusarviointi	78–85 ●	
HR3 Ihmisoikeuskysymyksiin liittyvä koulutus	○	Osa liiketoiminta-periaatekoulutusta
HR4 Syrjintätapausten lukumäärä ja niihin liittyvät toimenpiteet	78–85 ●	
HR5 Järjestäytymis- ja työehtosopimusneuvotteluoikeuksien tukeminen riskialueilla	78–85 ●	
HR6 Lapsityövoiman käytön estäminen riskialueilla	56–60, 78–85 ●	
HR7 Pakkotyövoiman käytön estäminen riskialueilla	56–60, 78–85 ●	
HR8 Ihmisoikeuksiin liittyvä koulutus turvahenkilöstölle	78–85 ●	
HR9 Alkuperäiskansojen oikeuksien rikkomukset ja niihin liittyvät toimenpiteet	78–85 ●	
Yhteiskunta		
S01 Paikallisyhteisöihin kohdistuvien vaikutusten arviointiin ja hallintaan liittyvät ohjelmat	78–85 ●	
S02 Korruptionriskianalyysin läpikäyneiden liiketoimintayksiköiden määrä	78–85 ●	
S03 Korruptionvastainen koulutus	78–85 ●	
S04 Korruptiotapausten yhteydessä toteutetut toimenpiteet	78–85 ●	
S05 Organisaation julkiset kannanotot ja poliittinen lobbaus	78–85 ●	
S06 Poliittisille puolueille ja poliitikoille annetut lahjoitukset	78–85 ●	
S07 Kilpailunvastaiseen toimintaan, kartelleihin ja monopoliaseman väärinkäyttöön liittyvät oikeustoimet	78–85 ●	
S08 Lakien ja määräysten rikkomisesta aiheutuneet sakot	78–85 ●	
Tuotevastuu		
PR1 Tuotteiden ja palveluiden terveys- ja turvallisuusvaikutusten arviointi	56–60 ●	
PR2 Tuotteiden terveys- ja turvallisuusvaikutuksiin liittyvien määräysten rikkomukset	78–85 ●	
PR3 Tuotteisiin ja palveluihin liittyvä pakollinen informaatio	56–60 ●	
PR4 Tuoteinformaation ja -merkintöihin liittyvien määräysten rikkomukset	78–85 ●	
PR5 Asiakastytyväisyys	78–85 ●	
PR6 Markkinointiviestinnän, mainonnan ja sponsoroinnin lainmukaisuuden täyttäminen	78–85 ●	
PR7 Markkinointiviestintään, mainontaan ja sponsorointiin liittyvien määräysten rikkomukset	78–85 ●	
PR8 Asiakkaiden yksityisyyden suojan rikkomiseen liittyvät valitukset	78–85 ●	
PR9 Tuotteiden ja palvelujen käyttöön liittyvän lainsäädännön ja säännösten rikkomisesta aiheutuneet sakot	78–85 ●	

Perusindikaattori ☐
 Lisäindikaattori ☐
 Raportoitu ●
 Osittain raportoitu ○
 Ei raportoitu ○

TILINPÄÄTÖS 2008

Sisältö

90	Tilinpäätös
92	Viisivuotiskatsaus
94	Tunnuslukujen laskentakaavat
95	Hallituksen toimintakertomus 2008
104	Konsernitilinpäätös
104	Tuloslaskelma
105	Tase
106	Rahavirtalaskelma
107	Laskelma oman pääoman muutoksista
108	Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet
112	Konsernitilinpäätöksen liitetiedot
129	Emoyhtiön tilinpäätös
129	Tuloslaskelma
129	Tase
131	Rahavirtalaskelma
132	Emoyhtiön tilinpäätöksen laadintaperiaatteet
133	Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot
137	Hallituksen ehdotus
138	Tilintarkastuskertomus
139	Kvartaalitunnuslukuja 2007–2008
139	Tietoja osakkeenomistajille

Viisivuotiskatsaus

Viisivuotiskatsaus

MEUR		2008	2007	2006	2005	2004
Liikevaihto						
		4 612	3 763	3 190	2 639	2 478
josta Suomen ulkopuolella	%	98,1	98,2	98,5	97,7	96,2
Vienti Suomesta		2 574	2 017	1 726	1 405	1 292
Henkilöstö keskimäärin		17 623	15 337	13 264	12 049	12 361
josta Suomessa		3 378	3 010	2 641	2 572	3 246
Tilaukanta, Power-liiketoiminnot		6 883	6 308	4 439	2 906	1 855
Tietoja tuloslaskelmasta						
Poistot ja arvonalentumiset		99	78	72	72	63
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista*		-	1	1	-	1
Liiketulos		525	380	263	225	113
prosentteina liikevaihdosta	%	11,4	10,1	8,2	8,5	4,6
Nettorahoituskulut		-9	-8	-7	-23	-4
prosentteina liikevaihdosta	%	-0,2	-0,2	-0,2	-0,9	-0,2
Nettovoitot myytävissä olevista sijoituksista		-	-	124	1	108
Osuus osakkuusyritysten tuloksista; Ovako*		-	-	67	10	-
Tulos ennen veroja		516	372	447	212	217
prosentteina liikevaihdosta	%	11,2	9,9	14,0	8,0	8,8
Tilikauden tulos		389	265	353	167	130
prosentteina liikevaihdosta	%	8,4	7,1	11,1	6,3	5,2
Tietoja taseesta						
Pitkäaikaiset varat		1 498	1 283	1 233	1 316	964
Lyhytaikaiset varat		3 245	2 466	1 955	1 553	1 433
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma		1 184	1 315	1 217	1 153	893
Vähemmistöosuus		15	10	13	10	8
Korollinen vieras pääoma		664	283	270	404	320
Koroton vieras pääoma		2 880	2 141	1 687	1 302	1 177
Taseen loppusumma		4 743	3 749	3 188	2 869	2 397
Bruttoinvestoinnit		366	231	193	231	69
prosentteina liikevaihdosta	%	7,9	6,1	6,1	8,8	2,8
Tutkimus- ja kehitysmenot		121	122	85	70	73
prosentteina liikevaihdosta	%	2,6	3,2	2,7	2,7	3,0
Osingonjako		148¹	216	167	85	42
Lisäosinko		-	192	-	198	42
Osinko yhteensä		148	408	167	283	83

MEUR		2008	2007	2006	2005	2004
Tunnuslukuja						
Tulos/osake (EPS)	EUR	3,88	2,74	3,72	1,80	1,42
Laimennettu tulos/osake	EUR	3,88	2,73	3,71	1,78	1,42
Osinko/osake	EUR	1,50¹	4,25	1,75	3,00	0,90
Osinko/tulos	%	38,7¹	155,1	47,0	166,7	64,1
Korkokate		14,0	13,7	13,1	8,3	17,2
Sijoitetun pääoman tuotto (ROI)	%	32,4	26,0	31,8	18,0	18,0
Oman pääoman tuotto (ROE)	%	30,8	20,8	29,5	16,3	15,0
Omavaraisuusaste	%	34,3	45,9	47,0	46,6	40,8
Nettovelkaantumisaste		0,39	-0,01	0,07	0,24	0,17
Oma pääoma/osake	EUR	12,01	13,70	12,74	12,25	9,65

* Osuus osakkuusyritysten tuloksista on siirretty liiketuloksen yläpuolelle pois lukien Oy Ovako Ab.

¹ Hallituksen esitys. Tunnusluvut on laskettu osingon yhteismäärästä.

Katso tunnuslukujen laskentakaavat sivulla 94.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Sijoitetun pääoman tuotto (ROI)

$$\frac{\text{tulos ennen veroja} + \text{korko- ja muut rahoituskulut}}{\text{taseen loppusumma} - \text{koroton vieras pääoma} - \text{pakolliset varaukset, keskimäärin tilikauden aikana}} \times 100$$

Oman pääoman tuotto (ROE)

$$\frac{\text{tilikauden tulos}}{\text{oma pääoma, keskimäärin tilikauden aikana}} \times 100$$

Korkokate

$$\text{tulos ennen veroja} + \text{poistot} + \text{korko- ja muut rahoituskulut}$$

$$\text{korko- ja muut rahoituskulut}$$

Omavaraisuusaste

$$\frac{\text{oma pääoma}}{\text{taseen loppusumma} - \text{saadut ennakkomaksut}} \times 100$$

Nettovelkaantumisaste

$$\frac{\text{korollinen vieras pääoma} - \text{rahat ja pankkisaamiset}}{\text{oma pääoma}}$$

Tulos/osake (EPS)

$$\frac{\text{emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos}}{\text{osakkeiden oikaistu lukumäärä keskimäärin tilikauden aikana}}$$

Oma pääoma/osake

$$\frac{\text{emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{osakkeiden oikaistu lukumäärä tilikauden lopussa}}$$

Osinko/osake

$$\frac{\text{tilikaudelta jaettu osinko}}{\text{osakkeiden oikaistu lukumäärä tilikauden lopussa}}$$

Osinko/tulos

$$\frac{\text{osinko/osake}}{\text{tulos/osake (EPS)}} \times 100$$

Efektiiivinen osinkotuotto

$$\frac{\text{osinko/osake}}{\text{oikaistu pörssikurssi tilikauden lopussa}} \times 100$$

Hinta/voitto (P/E)

$$\frac{\text{oikaistu pörssikurssi tilikauden lopussa}}{\text{tulos/osake (EPS)}}$$

Hinta/osakekohtainen oma pääoma (P/BV)

$$\frac{\text{oikaistu pörssikurssi tilikauden lopussa}}{\text{oma pääoma/osake}}$$

Hallituksen toimintakertomus 2008

Keskeistä tilikaudelta 2008

Vuoden 2008 alussa kaikilla laivanrakennuksen pääsegmentillä aktiviteetti oli erittäin vilkasta. Syksyn kuluessa maailman talouskriisin merkit vahvistuivat. Rahoituskriisin seurauksena laivanrakennusmarkkinat pysähtyivät kokonaan vuoden viimeisellä neljänneksellä, jolloin tehtiin vain yksittäisiä laivatilauksia.

Voimalamarkkinoilla aktiviteetti ja kysyntä vuoden 2008 ensimmäisellä puoliskolla oli voimakasta. Rahoituskriisin laajuuden selvittäessä syksyllä asiakkaiden päätöksenteko hidastui, mutta vuoden loppua kohden tilaus- ja kysyntäaktiviteetti vilkastui jälleen. Vuoden lopussa tarjousaktiviteetti oli korkealla tasolla ja markkinat olivat aktiiviset. Rahoituskriisin vaikutukset ovat alkaneet näkyä tietyillä markkinoilla, lähinnä teollisuuden oman voimantuotannon segmentillä, jossa potentiaaliset tilaussuunnitelmat ovat pitkittyneet.

Wärtsilän tilaukset tilikaudella laski 1 %:n ja oli 5.573 milj. euroa (5.633). Tilikauden liikevaihto kasvoi 23% ja oli 4.612 milj. euroa (3.763). Liiketulos parani selkeästi ja oli 525 milj. euroa (380), 11,4% (10,1) liikevaihdosta.

Wärtsilä jatkoi liiketoimintansa kehittämistä strategian mukaisesti laajentamalla tuote- ja palveluvalikoimaansa sekä maantieteellistä läsnäoloaan. Tärkeä strateginen askel oli laivasuunnitteluosaamisen merkittävä vahvistaminen ostamalla maailman johtaviin alan yrityksiin kuuluva Vik-Sandvik-konserni sekä Conan Wu & Associates Pte Ltd -yhtiö.

Strategia

Wärtsilä on edelläkävijä merenkulun ja energia-alan laitteiden, ratkaisujen sekä palvelujen toimittajana. Tarjoamme jatkuvasti kehittyvään, ympäristömyönteiseen tekniikkaan perustuvia innovatiivisia tuotteita, palveluja ja ratkaisuja. Visionamme on olla kaikkien asiakkaittemme arvostetuin kumppani.

Strategisena tavoitteenamme on vahvistaa saavuttamaamme johtavaa markkina-asemaa ja kasvaa edelleen. Laajan laite- ja palveluvalikoimamme ansiosta pystymme toimittamaan asiakkaille integroituja ratkaisuja, jotka vastaavat asiakassegmenttiemme erityistarpeisiin maailmanlaajuisesti. Tavoitteenamme on tarjota markkinoiden paras hyötysuhde, luotettavuus ja lisäarvo.

Strategiset yritysostot, yhteisyritykset ja verkoston laajentaminen

Maaliskuussa Wärtsilä osti norjalaisyritys Maritime Service AS:n, joka tarjoaa laivojen huolto- ja kunnostuspalveluja sekä mekaanisia korjauspalveluja. Maritime Service toimii Ålesundin kaupungeissa Norjan länsirannikolla. Vuonna 2007 Maritime Servicen liikevaihto oli 26 milj. Norjan kruunua (3,2 milj. euroa).

Huhtikuussa Wärtsilä osti tanskalaisen International Combustion Engineering A/S (I.C.E.) -yhtiön. I.C.E:n toimialana ovat höyrykattiloiden ja niihin liittyvien poltinjärjestelmien huolto- ja korjauspalvelut sekä projektipalvelut. Vuonna 2007 I.C.E:n liikevaihto oli 46,8 milj. Tanskan kruunua (6,3 milj. euroa). Oston myötä Wärtsilän huoltopalveluvalikoima laajeni uusiin huolto- tuotteisiin eli kattiloiden huoltopalveluihin. Yritysosto vahvistaa Wärtsilän kilpailukykyä johtavana kokonaishuoltopalveluiden tarjoajana. Kesäkuussa Wärtsilä jatkoi kattilahuoltopalvelujensa laajentamista ostamalla I.C.E:n entisen tytäryhtiön Dubaista.

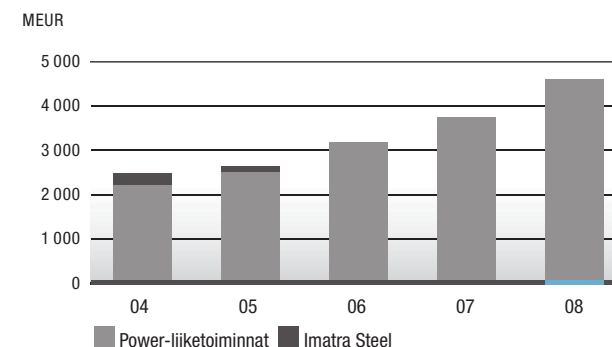
Kesäkuussa Wärtsilä osti saksalaisen Claus D. Christophel Mess- und Regeltechnik GmbH -yhtiön (CDC), joka on erikoistunut merenkulun automaatiojärjestelmien suunnitteluun, toimittamiseen ja huoltoon. CDC:n asiakkaina on sekä varustamoita että telakoita. Vuonna 2007 CDC:n liikevaihto oli 2,1 miljoonaa euroa.

Heinäkuussa Wärtsilä allekirjoitti sopimuksen laivasuunnittelun johtaviin yrityksiin kuuluvan itsenäisen Vik-Sandvik-konsernin ostamisesta. Yhtiö tarjoaa varustamoille ja telakoille

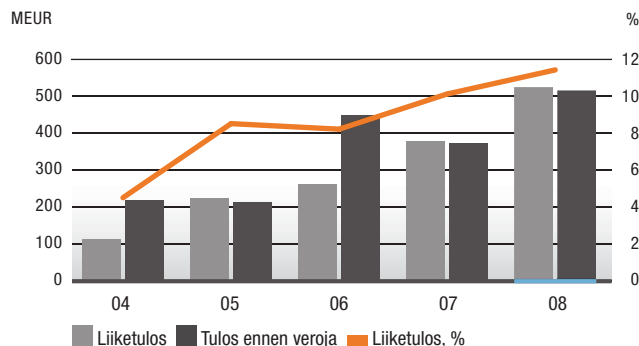
Liikevaihto

MEUR	2008	2007	Muutos, %
Ship Power	1 531	1 320	16,0
Services	1 830	1 550	18,1
Power Plants	1 261	882	43,0
Eliminoinnit ja oikaisut	-9	12	
Konserni	4 612	3 763	22,6

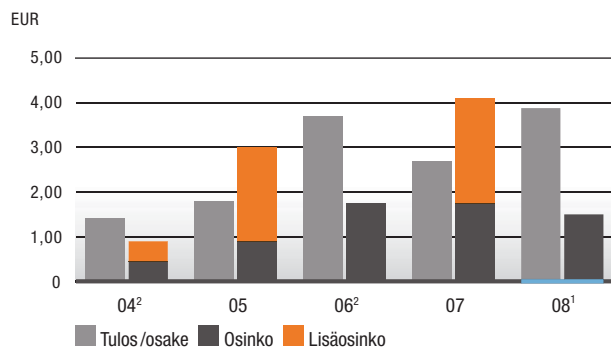
Liikevaihdon kehitys

Tulos

Tulos/osake, osinko/osake

¹ Hallituksen ehdotus 2008

² Sisältää kertaluonteisia tuottoja; Assa Abloy & Ovako

laivasuunnittelua ja teknisiä palveluja maailmanlaajuisesti. Yrityskauppa on Wärtsilälle tärkeä strateginen askel, joka vahvistaa yhtiön asemaa kokonaisratkaisujen tarjoajana ja asiakkaiden arvostetuimpana yhteistyökumppanina. Yhdistämällä laivasuunnitteluosaaminen propulsiolaitteistojen ja automaatiojärjestelmien tarjontaan Wärtsilä pystyy luomaan asiakkailleen entistä enemmän lisäarvoa. Uudet elinkaari palvelut mahdollistavat myös lisäkasvun. Wärtsilän tavoitteena on tulla johtavaksi laivasuunnittelupalveluiden tarjoajaksi usealla eri segmentillä. Kauppahinta oli 132 milj. euroa, jonka lisäksi myyjälle maksetaan seuraavan kolmen vuoden aikana tuloperusteisesti enintään 38 milj. euroa. Vuonna 2007 Vik-Sandvikin liikevaihto oli 55 miljoonaa euroa. Yrityksen kannattavuus on erittäin hyvä. Vik-Sandvikin palveluksessa on 410 työntekijää. Vik-Sandvik on konsolidoitu 1.8.2008 lähtien.

Syyskuussa Wärtsilä osti ranskalaisen Navelec SAS -yhtiön, joka on erikoistunut merenkulun navigaatio- ja kommunikointijärjestelmiin sekä sähköhuolto-, ohjaus- ja automaatiopalveluihin. Yrityskaupalla Wärtsilä laajentaa palvelutarjontaansa ja teknistä tietämystään navigointi- ja viestijärjestelmistä, sekä vahvistaa asemaansa johtavana merenkulun sähköhuolto- ja automaatiopalvelujen tarjoajana. Navelecin liikevaihto oli 7 milj. euroa vuonna 2007 ja yritys työllistää 45 henkilöä.

Syyskuussa Wärtsilä jatkoi laivasuunnitteluosaamisensa laajentamista allekirjoittamalla sopimuksen laivasuunnittelun erikoistuneen Conan Wu & Associates Pte Ltd -yhtiön (CWA) ostamiseksi. Yhtiö on yksi alan johtavista yrityksistä Singaporessa. Yrityskauppa sisältää myös liikekumppanuussopimukset, jotka liittyvät CWA:n liiketoimintoihin Malesiassa ja Kiinassa. Käteisenä maksettu kauppahinta oli 23 miljoonaa euroa, jonka lisäksi myyjälle maksetaan lisäkauppahinta, joka perustuu liiketoiminnan tulokseen vuosina 2008–2010. Vuonna 2007 CWA:n liikevaihto oli 10,7 milj. euroa ja kannattavuus oli erittäin hyvällä tasolla. Yhtiöllä on Singaporessa 66 työntekijää. Kauppahinta maksettiin ja yhtiö konsolidoitiin neljännen vuosineljänneksen aikana.

Edellä mainittujen yritysostojen kustannukset olivat yhteensä 215 milj. euroa ja kauppahinnan kohdistamisen jälkeen niistä syntyi 126 milj. euroa liikearvoa, josta Vik-Sandvikin osuus on 97 milj. euroa.

Heinäkuussa Wärtsilä ja Manara Consortium perustivat yhteisyrityksen Manara Wartsila Power Ltd:n (MWP), jonka tavoitteena on johtava asema hajautetun itsenäisen voiman- tuotannon projektien kehittäjänä islamilaisissa maissa. Wärtsilä omistaa yrityksestä 19,9%.

Syyskuussa Wärtsilä ja Metso allekirjoittivat yhteisyritystä koskevan sopimuksen, jolla yhdistetään Metson Heat & Power -liiketoiminta ja Wärtsilän Biopower-liiketoiminta. Yhteisyritys on yksi Euroopan johtavista keski suurten ja pienten voima- ja lämpölaitosten toimittajista. Yritys keskittyy uusiutuviin polttoaineisiin perustuviin ratkaisuihin. Metso omistaa yhteisyrityksestä 60% ja Wärtsilä 40%. Yhteisyrityksen yhteenlaskettu pro forma -liikevaihto vuonna 2008 oli noin 130 milj. euroa ja henkilöstömäärä noin 200. Kaikki kilpailuviranomaisten hyväksynyt saatiin neljännellä neljänneksellä. Biopower-liiketoiminnan tilauskanta, 116 milj. euroa, siirtyi vuoden vaihteessa uudelle yhtiölle ja poistettiin näin olleen Wärtsilän tilauskannasta.

Katsauskaudella Wärtsilä Services jatkoi verkostonsa laajentamista avaamalla ja laajentamalla toimistoja ja huoltoversaita Namibiassa, Chilessä, Brasiliassa, Madagaskarilla, Azerbaidžanissa, Kiinassa, Turkissa ja Dubaissa. Maantieteellinen laajentuminen on tulevaisuudessakin Wärtsilän strateginen kehittämisalue.

Muut strategiset toimenpiteet

Wärtsilä aikoo vahvistaa kansainvälistä asiakaspalvelua keskitämällä varaosalogistiikkansa Hollantiin rakennettavaan uuteen jakelukeskukseen. Suuri ja moderni keskusvarasto rakennetaan lähelle yhtiön nykyistä huoltoyksikköä. Tällä toimenpiteellä Wärtsilä pyrkii nopeampaan ja tehokkaampaan varaosien toimitukseen. Jakelukeskuksen arvioidaan olevan täydessä käytössä vuoden 2011 puolella välissä.

Wärtsilä ja Emerson Process Management kertoivat kesäkuussa globaalin offshore-allianssin laajenemisesta. Laajennuksen kautta yhtiöt pystyvät nyt tarjoamaan integroitua energia- ja automaatiojärjestelmiä FPSO (Floating Production Storage and Offloading) -aluksiin sekä öljyn- ja kaasunporauslauttoihin. Yhteistyö yhtiöiden välillä alkoi vuonna 2006 ja käsitti lähinnä FPSO-alukset.

Aasian merkitys laivanrakennuksessa on kasvanut viimeisten vuosien aikana. Wärtsilän Ship Power -liiketoiminnan johto on siirtynyt Shanghaihin Kiinaan lähelle laivanrakennuksen päämarkkinoita.

Taloudelliset tavoitteet

Keskimääräinen vuotuinen liikevaihdon kasvutavoite on 6–7% yli suhdannesyklin. Ship Power- ja Power Plants -liiketoimintojen kasvutavoite on 4% ja Services-liiketoiminnan 10–15%. Liikevoittotavoitteemme (EBIT%) on 8–10% +/- 2% liikevaihdosta yli suhdannesyklin. Omavaraisuustavoitteemme on 35–40%.

Vuosi 2008

Liiketoimintaympäristö ja markkinakehitys

Ship Power -markkinoilla kuohuntaa

Vuoden 2008 alussa kaikilla laivanrakennuksen pääsegmenteillä aktiviteetti oli erittäin vilkasta. Syksyn kuluessa epävarmuus kasvoi maailman talouskriisin myötä. Vuoden neljänneksellä laivanrakennusmarkkinat pysähtyivät kokonaan ja vain yksittäisiä laivatilauksia tehtiin. Laivatilausten määrä vuonna 2008 oli noin puolet vuoden 2007 erittäin korkeaan tasoon verrattuna. Synkistä loppuvuodesta huolimatta laivatilauksia vuoden 2008 aikana oli edelleen yhtä paljon, jopa enemmän, kuin ennen harvinaisia vuosia 2006–2007. Vaikka merkkejä kysynnän heikkenemisestä on ollut nähtävissä jo pidempään, markkinoiden hiljentymisen nopeus oli yllätys kaikille markkinaosapuolille.

Vuoden viimeisellä puoliskolla laivatilauksia peruttiin ja toimitusaikatauluja siirrettiin. Pankkien tiukentuneet antolainausehdot yhdistettynä omaisuuden arvonalentumisiin ja voimakkaasti laskeneisiin rahtihintoihin jädäytti uudisprojektien laivarahoituksen kokonaan. Suurempien laivojen, kuten tankkereiden ja irtolasti-alusten segmenteillä peruttiin noin 300–400 laivatilausta vuonna 2008. On selvää, että tilauksia tullaan edelleen perumaan. Erilaiset kauppalaivasegmentin alukset ovat suurimman peruutusrisin kohteena, samoin kuin myös eräät offshore-segmentin laivatilaukset, mikä johtuu öljyn halpenemisestä. Lisäksi telakoiden

toimitusaikataulut tulevat pitkittymään verrattuna alkuperäisiin aikatauluihin ja tämä vaikuttaa siten koko toimitusketjuun.

Laivanrakennusmarkkinoilla Kiinan markkinaosuus on edelleen korkein eli 38% laivojen kappalemäärällä mitattuna. Korean osuus on 29% ja Japanin osuus on kasvanut 14%:iin. Euroopan osuus on 9% ja muiden maiden markkinaosuus on 10%. Tonneissa mitattuna Korealla on edelleen suurin markkinaosuus, 44%. Kiinalla on 38%, Japanilla 12% ja Euroopalla on ainoastaan 2% markkinoista.

Ship Power -liiketoiminnan markkinaosuudet

Vuoden lopussa Wärtsilän keskinopeiden päämoottoreiden markkinaosuus kasvoi 37%:iin (34% edellisen vuosineljänneksen lopussa). Tämä johtui pääasiassa kauppalaivasegmentin kasvusta ja risteily- ja erikoisalussegmenttien vahvemman suhteellisesta asemasta markkinoilla. Wärtsilällä on perinteisesti ollut hyvin vahva asema näillä segmenteillä. Hidaskäyntisten moottoreiden markkinaosuus parani hieman 15%:iin (13% edellisen vuosineljänneksen lopussa). Apumoottoreiden markkinaosuus oli 8% (9).

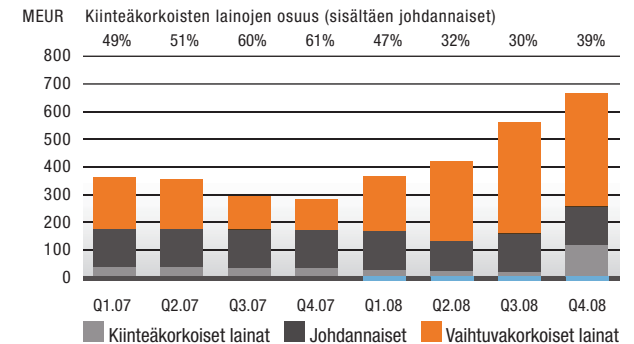
Power Plants -markkinat aktiiviset

Vuoden 2008 ensimmäisellä puoliskolla aktiviteetti ja kysyntä voimalamarkkinoilla oli voimakasta. Rahoituskriisin laajuuden selvittäessä syksyllä asiakkaiden päätöksenteko hidastui, mutta vuoden loppua kohden tilausaktiviteetti vilkastui jälleen. Vuoden lopussa tarjousaktiviteetti oli korkealla tasolla ja markkinat olivat aktiiviset. Rahoituskriisin vaikutukset ovat alkaneet näkyä tietyillä markkinoilla, lähinnä teollisuuden oman voimantuotannon segmentillä, jossa potentiaaliset tilaussuunnitelmat ovat pitkittyneet.

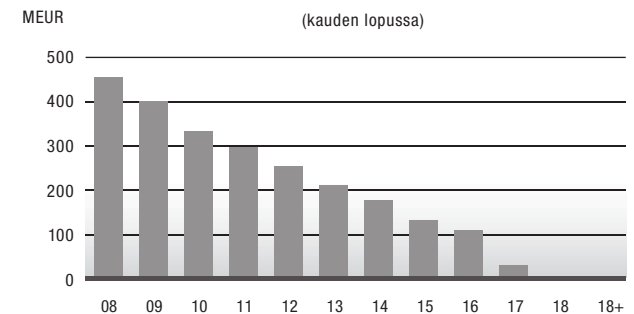
Power Plants -liiketoiminnan markkinaosuudet

Diesel and Gas Turbine -lehden tilaston mukaan öljy- ja kaasuvoimaloiden kokonaismarkkinat Wärtsilän voimaloiden teholuokassa kasvoivat 20.980 MW:iin (14.065) kesäkuun 2007 ja toukokuun 2008 välillä. Kaasuvoimalamarkkinat, joihin kuuluvat sekä mäntämoottori- että kaasuturbiinivoimalat, kasvoivat 15.630 MW:iin (10.900). Wärtsilän osuus tällä markkinasegmentillä oli 8% (12). Wärtsilän raskasöljyvoimaloiden markkinaosuus

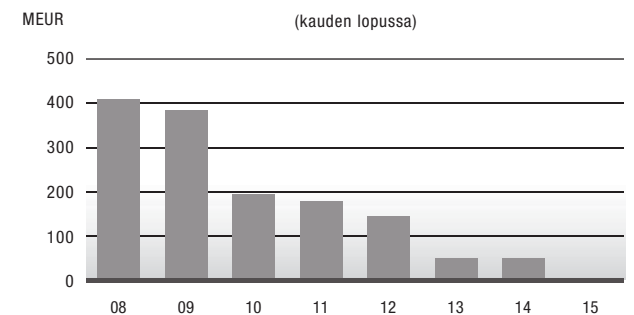
Lainat

Pitkäaikaiset lainat

Vahvistetut luottolimiittisopimukset

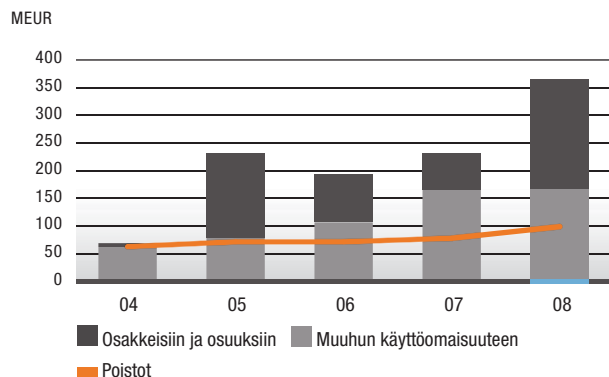
Korollinen lainapääoma

MEUR	2008	2007
Pitkäaikaiset velat	448	245
Lyhytaikaiset velat	216	38
Lainasaamiset	-12	-14
Rahat ja pankkisaamiset	-197	-296
Netto	455	-27

Bruttoinvestoinnit

MEUR	2008	2007
Osakkeet ja yritysosot	198	65
Muut investoinnit	168	166
Konserni	366	231

Bruttoinvestoinnit

kasvoi 49%:iin (38), mikä johtui vahvasta tilauskertymästä mm. Brasilian ja Pakistanin markkinoilla. Kevytöljyvoimaloiden segmentillä Wärtsilän markkinaosuus oli 20% (24).

Services-liiketoiminnan markkinaolosuhteet säilyivät suotuisina
Services-liiketoiminnan markkinaolosuhteet säilyivät suotuisina koko vuoden 2008 ajan. Wärtsilän noin 162.000 MW:n huoltokanta koostuu tuhansista installaatioista ympäri maailmaa sekä laiva- että voimalamarkkinoilla. Molemmat markkinat jakautuvat moneen asiakassegmenttiin Services-liiketoiminnassa. Tästä syystä eri laivatyyppien tai maantieteellisten alueiden laskusuhdanteen ei arvioida vaikuttavan Services-liiketoimintaan suuressa määrin. Wärtsilän palvelutarjonta on alan laajin, mikä mahdollistaa liikevaihdon kertymisen eri lähteistä ja rajoittaa myös markkinavaihtelujen vaikutuksia Wärtsilään. Järjestelmien ja laitteistojen teknologia ja valvontajärjestelmät kehittyvät yhä monimutkaisemmiksi ja vaativammiksi vaihtelevien energiakustannusten sekä uusien tiukenevien ympäristömääräysten vuoksi. Optimaalisen tehokkuuden saavuttamiseksi ja päästövaatimuksien täyttämiseksi järjestelmien ylläpitoon, hienosäätöön ja parantamiseen tarvitaan erittäin ammattitaitoisia asiantuntijoita, joita ei ole aina saatavissa. Services-markkinat pysyivät aktiivisina koko katsauskauden ajan.

■ Tilauskertymä edellisen vuoden tasolla, tilauskanta kasvoi 9%

Wärtsilän tilauskertymä tilikaudella tammi-joulukuu 2008 laski 1%:n ja oli 5.573 milj. euroa (5.633). Ship Power -liiketoiminnan tilauskertymä laski 30% 1.826 milj. euroon (2.600). Vuoden ensimmäisen puoliskon ajan Ship Power -liiketoiminnan tilausaktiiviteetti oli vilkasta. Irtolastialusten kysyntä oli erityisen vahvaa, mikä oli seurausta irtolastialusten vahvasta markkinatilanteesta vuonna 2007. Myös muiden kauppalaivojen segmentin kysyntä oli vahvaa. Offshore-segmentin alusten tilausaktiivisuus jatkui niin ikään vahvana vuoden alussa. Globaalin talous- ja rahoituskriisin myötä epävarmuus kasvoi Wärtsilän Ship Power -liiketoiminnassa, ja tilausten määrä väheni merkittävästi vuoden toisella puoliskolla ja spekulatiot laivatilausten mahdollisista peruutuksista lisääntyivät. Vuoden loppua kohti laivan-

rakennusmarkkinat pysähtyivät lähes täysin. Kauppalaivasegmentin osuus Ship Powerin tilikauden tilauskertymästä oli 47%, offshore-segmentin osuus oli 27%, erikoisalusten 11% ja matkustajalaivasegmentin osuus oli 10%. Merivoimien osuus oli 5% Ship Powerin tilauskertymästä.

Tilikaudella Power Plants -liiketoiminnan tilauskertymä kasvoi erittäin voimakkaasti 33% ja oli 1.883 milj. euroa (1.421). Tilauksia saatiin erityisesti Amerikasta, Lähi-idästä ja Afrikan maista. Tilausaktiiviteetti oli erityisen vahvaa Brasiliassa, josta Wärtsilä sai kuusi voimalatilausta, joiden yhteisteho on 1.035 MW. Tilaukset ovat Brasiliassa vuonna 2007 järjestetyn energiahuutokaupan tulosta. Katsauskaudella Wärtsilän asema sähköverkon vakaaseen toimintaan tarkoitettujen voimaloiden markkinoilla USA:ssa vahvistui edelleen. Wärtsilä saavutti katsauskaudella myös merkkipaalun, kun yhtiö sai jatropa-kasvista puristettavaa öljyä käyttävän Belgiaan rakennettavan voimalan tilauksen. Kyseessä on maailman ensimmäinen voimalaitos, joka tuottaa sähköä ja lämpöä jatropa-öljyllä ja siten jälleen tärkeä askel Wärtsilän joustavien polttoaineratkaisujen kehitystyössä.

Wärtsilä Services-liiketoiminnan tilauskertymä tilikaudella oli 1.858 milj. euroa (1.607), kasvua oli 16%. Wärtsilä Services sai useita merkittäviä projektitilauksia ja solmi useita huolto- ja kunnossapitosopimuksia ympäri maailmaa.

Tilikauden lopussa Wärtsilän tilauskanta oli 6.883 milj. euroa (6.308), kasvua oli 9%. Vuoden 2008 toteutuneet peruutukset 333 milj. euroa on vähennetty tilauskannasta. Näiden lisäksi Wärtsilä arvioi peruutusriskin alla olevien tilausten määräksi noin 800 milj. euroa. Toteutuneet peruutukset keskittyivät lähinnä kauppalaiva- ja offshore-segmenteille. Myös erikoisalussegmentillä oli vähän peruutuksia.

Tilauskantaan on lisätty 158 milj. euroa yritysosojen ja muiden kertaluonteisten erien seurauksena sekä vähennetty 116 milj. euroa Biopowerin tilauskantaan, joka siirtyi vuodenvaihteessa Metson kanssa perustetulle yhteisyritykselle.

Ship Power -liiketoiminnan tilauskanta oli 4.486 milj. euroa (4.292), kasvua oli 5% edellisvuoden lopun tilauskantaan verrattuna. Power Plants -liiketoiminnan tilauskanta oli 1.949 milj. euroa (1.608), kasvua oli 21%. Services-liiketoiminnan tilauskanta oli 445 milj. euroa (405), kasvua oli 10%.

■ Liikevaihto kasvoi

Tilikauden liikevaihto kasvoi 23% ja oli 4.612 milj. euroa (3.763). Ship Power -liiketoiminnan liikevaihto oli 1.531 milj. euroa (1.320), kasvua oli 16% vuoden 2007 vastaavaan kauteen verrattuna. Power Plants -liiketoiminnan liikevaihto kasvoi 43% ja oli 1.261 milj. euroa (882). Services-liiketoiminnan liikevaihto kasvoi 18% ja oli 1.830 milj. euroa (1.550), kasvusta 17% oli orgaanista. Kokonaisliikevahdosta Services-liiketoiminnan osuus oli 40%, Ship Power -liiketoiminnan osuus oli 33%, ja Power Plants -liiketoiminnan osuus 27%.

■ Tulos ja kannattavuus paranivat vahvasti

Tilikauden liikutulos parani 525 milj. euroon (380) ja kannattavuus oli 11,4% (10,1). Rahoituserät olivat -9 milj. euroa (-8). Nettokorot olivat -19 milj. euroa (-11). Osinkotulot olivat 7 milj. euroa (7). Muut rahoituserät kehittyivät myönteisesti, mikä johtuu johdannaisten korkoeroista huolimatta siitä, että markkina-arvon arvostuksen vaikutus oli negatiivinen. Tulos ennen veroja oli 516 milj. euroa (372). Tilikauden verot olivat 127 milj. euroa (106). Tilikauden tulos oli 389 milj. euroa (265). Tilikauden osakekohtainen tulos oli 3,88 euroa (2,74). Tuotto sijoitetulle pääomalle (ROI) oli 32% (26). Oman pääoman tuotto oli 31% (21).

■ Tase, rahoitus ja rahavirta

Tilikaudella Wärtsilän liiketoiminnan rahavirta oli 278 milj. euroa (431). Likvidit varat kauden lopussa olivat 197 milj. euroa (296). Korollisen lainapääoman nettomäärä oli 455 milj. euroa (-27). Wärtsilän taloudellinen liikkumavara on turvattu pitkäaikaisilla rahoitussopimuksilla. Saatujen ennakoiden määrä oli 1.243 milj. euroa (860) tilikauden lopussa. Omavaraisuusaste oli 34,3% (45,9) ja nettovelkaantumisaste 0,39 (-0,01). Omavaraisuusasteen lasku johtuu maksetuista osingoista, taseen kasvusta sekä varojen ja suojausinstrumenttien markkina-arvon laskusta.

■ Omistukset

Wärtsilä omistaa 7.270.350 Assa Abloyn B-sarjan osaketta, mikä vastaa 2,0% Assa Abloyn osakkeista. Omistus on kirjattu taseeseen katsauskauden lopun mukaiseen markkina-arvoon 59 milj. euroa.

■ Investoinnit

Tilikauden bruttoinvestoinnit olivat 366 milj. euroa (231), jotka koostuivat 198 milj. euron (65) yritysosto- ja osakeinvestoinneista sekä 168 milj. euron (166) tuotannollisista ja informaatioteknologiainvestoinneista. Investoinnit koostuivat tuotantokapasiteetin laajennuksista ja Services-liiketoiminnan laajentumisesta eri puolilla maailmaa. Poistot olivat 99 milj. euroa (78).

Volyymikasvun, tehokkuuden parantamisen ja Services-liiketoimintaan liittyvien logistiikan kehityssuunnitelmien johdosta koko vuoden 2009 investointien arvioidaan olevan noin 180 milj. euroa.

■ Tuotanto

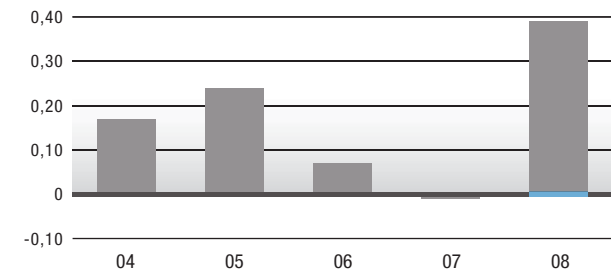
Vuoden viimeisellä neljänneksellä Wärtsilä perusti uuden ympäristötuotteisiin keskittyvän osaamiskeskuksen, Toimituskeskus Ecotechin (Delivery Centre Ecotech). Keskukseen toiminnan pääpaino on ympäristöteknologioiden sekä päästöjä vähentävien ja hyötysuhdetta parantavien tuotteiden kehittämisessä ja toimittamisessa. Keskittämällä laaja-alaisen huippuosaamisensa yhteen yksikköön Wärtsilä vahvistaa johtavaa asemaansa ympäristöteknologioihin perustuvien voimaratkaisujen tarjoajana.

Vaasassa otettiin ympäristön kannalta merkittävä askel käynnistämällä koeajosolujen modernisointiohjelma energiatehokkuuden parantamiseksi. Wärtsilä vie eteenpäin samanlaisia hankkeita kaikkialla maailmassa.

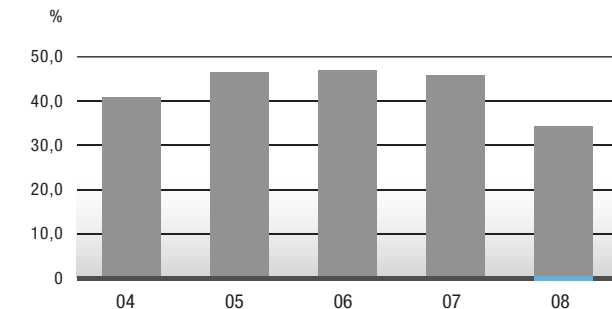
Vuoden 2008 aikana solmittiin uusia lisenssivalmistus sopimuksia Wärtsilän hidaskäyntisten meridieselmoottorien valmistamiseksi. Sopimukset allekirjoitettiin kiinalaisten yritysten Jiangsu Rongsheng Heavy Industries Group Co. Ltd:n (RSHI), Zhenjiang CME Co. Ltd:n (CME) ja CSSC-MES Diesel Co. Ltd:n (CMD) kanssa.

Tilikauden aikana tuotantokapasiteettia lisättiin Koreassa, Norjassa ja Intiassa. Koreassa Wärtsilän ja Hyundai Heavy Industriesin yhteisyritys Wärtsilä-Hyundai Engine Company vihittiin. Tämä 50/50-omisteinen yhteisyritys valmistaa Wärtsilä 50DF -monipolttoainemoottoreita LNG-aluksiin ja muihin soveluksiin. Norjan Rubbestadnesetissä Wärtsilä laajensi vaihdetehdasta. Laajennus vahvistaa Wärtsilän asemaa johtavana voimaratkaisujen toimittajana meriteollisuudelle maailmanlaajuisesti.

Nettovelkaantumisaste

Omavaraisuusaste

Khopolissa Intiassa Wärtsilä vihki voimalaitoksissa käytettävien apuysiköiden ja moduulien tehtaan laajennuksen. Tämä laajennus mahdollistaa apulaitteiston toimitukset ympäri maailman. Shanghaissa Wärtsilä vihki Kiinan alihankkijoiden laadun varmistamiseen käytettävän toimittajakeskuksen.

Investointiohjelmat Italian Triesten tehtaan tuottavuuden parantamiseksi ja Alankomaiden Drunenin ja Kiinan Zhenjiangin potkurituotannon laajentamiseksi etenivät vuonna 2008. Nämä laajennukset ovat tärkeitä Wärtsilän korkean tilauskannan toimittamiseksi.

Tutkimus ja tuotekehitys

Vuoden 2008 aikana tutkimuksessa ja tuotekehityksessä saavutettiin useita virstanpylväitä. Tammikuussa vihittiin HALT-testilaitteisto (Highly Accelerated Life Test) Vaasan Ammattikorkeakoulussa. HALT-projekti toteutetaan Wärtsilän ja Ammattikorkeakoulun yhteistyönä. HALT-menetelmät mahdollistavat tuotteiden kehittämisen tehokkaasti pidemmän elinkaaren ja paremman luotettavuuden saavuttamiseksi.

Toukokuussa Wärtsilä ja Mitsubishi Heavy Industries Ltd. allekirjoittivat kehittämissopimuksen uuden, pienen, sylinterihalkaisijaltaan alle 450 mm:n hidaskäyntisen meridieselmoottorin

kehittämiseksi yhteistyössä. Tämä sopimus laajentaa yhtiöiden välistä strategista allianssia, joka solmittiin vuonna 2005.

Toisen neljänneksen aikana uusi hidaskäyntinen moottori RTX-4 vihittiin Sveitsissä Winterthurin Teknologiakeskuksessa. Tätä tutkimusmoottoria käytetään Wärtsilän hidaskäyntisten meridieselmoottorien edelleen kehittämiseen markkinoiden vaatimuksiin vastaamiseksi.

Ensimmäisen RT-flex 82C -yhteispaineruiskutuksella varustetun moottorin virallinen koeajo suoritettiin onnistuneesti syyskuussa lisenssivalmistaja Hyundai Heavy Industries Co. Ltd:n tiloissa Koreassa. Moottori kuuluu Wärtsilän hidaskäyntisten moottorien tuotevalikoimaan ja se on kehitetty yhteistyössä Hyundai Heavy Industriesin kanssa.

Vaasan Asuntomessuilla vihittiin Wärtsilän polttokennovoimala heinäkuussa. Wärtsilän kehittämä polttokennoyksikkö pohjautuu tasomaiseen kiinteäoksidi- eli SOFC-teknologiaan ja on laatuaan ensimmäinen maailmassa. Polttokennovoimala käyttää polttoaineenaan läheisellä kaatopaikalla syntyvää ympäristölle muuten haitallista metaania. Polttokennovoimalaitos tuottaa sekä sähköä että lämpöä asuinalueen tarpeisiin. Seuraavaksi polttokennoja testataan muihin sovelluksiin.

Lokakuussa Kansainvälinen Merenkulkujärjestö (IMO) hyväksyi uudistetun MARPOL-yleissopimuksen ilmansuojuliitteen (Annex VI), joka rajoittaa laivojen päästöjä ilmaan. Uudet typenoksideja koskevat säännökset tulevat voimaan kahdessa vaiheessa. Vuonna 2011 voimaan tulevat päästörajat (Tier 2) edellyttävät typenoksidipäästöjen 20%:n leikkauksia nykyiseltä tasolta (Tier 1). Vuonna 2016 voimaan tulevat päästörajat (Tier 3) puolestaan edellyttävät merkittäviä 80%:n päästöleikkauksia nykyiseen tasoon (Tier 1) erityisillä NO_x-päästöjen kontrollialueilla. Wärtsilä on kehittänyt valmiit moottorikonseptit vaiheen 2 typenoksidisäännöksiä varten koko merimoottorivalikoimalleen ja joitain moottoreita on jo esieritöity. SCR (Selective Catalytic Reduction) -katalysaattorilla voidaan vaiheen 3 päästörajat saavuttaa jo nykyisin. Wärtsilän toimittamia SCR-katalysaattorilla varustettuja moottoreita on toiminnassa yli 100. Wärtsilä tutkii ja kehittää parhaillaan muita toimenpiteitä varmistaakseen kustannustehokkaat ratkaisut vaiheen 3 säännösten noudattamiseksi. Uudistettu ilmansuojeliite rajoittaa myös polttoaineen rikkipitoisuutta. Wärtsilän moottorit on suunniteltu toimimaan millä tahansa polttoaineen rikkipitoisuudella.

Uuden Wärtsilä 34DF -monipolttainemoottorin 6-sylinterisen prototyyppin koeajo aloitettiin Vaasan moottorilaboratoriossa moottorityypin suoritustason varmistamiseksi. Ensimmäiset uuden Wärtsilä 20V46F -moottorin tilaukset voimalakäyttöön on saatu ja sarjatuotanto on aloitettu.

Vuonna 2008 Wärtsilän tutkimus- ja tuotekehityskustannukset olivat 121 milj. euroa (122) eli 2,6% liikevaihdosta.

Kestävä kehitys

Wärtsilän vuosikertomukseen sisältyvä kestävä kehityksen raportti on laadittu Global Reporting Initiative (GRI) G3-ohjeiden mukaisesti. Se antaa tasapainoisen ja perustellun kuvan organisaation taloudellisesta, ympäristö- ja sosiaalisesta suorituskuvasta. Raportti on varmennettu.

Osakkeet ja osakkeenomistajat

31.12.2008	Osakemäärä		Äänimäärä	Osakevaihto 1-12/2008
WRT1V	98 620 565		98 620 565	147 205 344
1.1.-31.12.2008	Ylin	Alin	Keskikurssi ¹	Päätös
WRT1V	52,40	15,50	35,41	21,01

¹ Kaupankäyntimäärillä painotettu keskikurssi

Markkina-arvo

MEUR	31.12.2008	31.12.2007
	2 072	5 023

Ulkomaalaisomistus

	31.12.2008	31.12.2007
	45,8%	50,0%

■ Henkilöstö

Wärtsilän henkilöstömäärä tilikaudella oli keskimäärin 17.623 (15.337). Tilikauden lopussa henkilöstömäärä oli 18.812 (16.336), kasvua oli 15%. Eniten henkilöstömäärä kasvoi Services-liiketoiminnassa. Katsauskauden lopussa Services-liiketoiminnassa työskenteli 11.011 henkilöä (9.563).

Tilikauden aikana Wärtsilä julkisti tutkimuksen ja tuotekehityksen Top Graduates -koulutusohjelman. Ohjelman aikana osallistujat edistävät T&K-projekteja Wärtsilän yksiköissä ympäri maailmaa. Vastaavat ohjelmat talousalan ja IM-ammattilaisille toteutettiin vuoden 2008 aikana.

■ Muutokset ylimmässä johdossa

Valtiotieteen maisteri Atte Palomäki (43) aloitti Wärtsilän viestintästä vastaavana johtajana ja johtokunnan jäsenenä 1.3.2008.

■ Osakkeet ja osakkeenomistajat

Wärtsilän A- ja B-sarjan osakesarjat yhdistettiin maaliskuussa. Yhdistämisen jälkeen kaikilla osakkeilla on yksi ääni ja muutoinkin samat oikeudet. Yhdistämiseen liittyi suunnattu maksuton osakeanti, jossa jokaista yhdeksää A-sarjan osaketta vastaan annettiin maksutta yksi uusi yhtiön osake. Suunnatussa maksutomassa osakeannissa annettiin 2.619.954 osaketta. Kaupankäynti uusilla ja yhdistetyillä osakkeilla alkoi 27.3.2008.

■ Osakkeet Helsingin Pörssissä

Lisätietoa Wärtsilän osakkeista ja osakkeenomistajista löytyy vuosikertomuksen Corporate Governance -katsauksesta s. 47.

■ Muutokset omistuksissa

Tilikaudella ja Wärtsilän osakesarjojen yhdistämisen ja maksutomassa osakeannin yhteydessä Wärtsilä sai tietoonsa seuraavat muutokset omistuksissa:

Transaktion jälkeen Fiskars-konsernin osuus Wärtsilä Oyj Abp:n äänistä laski alle 1/5:een (20%). Näin ollen Fiskars-konserni omistaa yhteensä 16.846.301 osaketta eli 17,1% Wärtsilän osakkeista ja äänistä.

Keskinäisen työeläkevakuutusyhtiö Varman osuus Wärtsilä Oyj Abp:n osakkeista ylitti 1/20:n (5%) osakkeista ja osuus

äänistä laski alle 1/10:n (10%). Transaktion jälkeen Varma omistaa 5.130.087 osaketta eli 5,2% Wärtsilän osakkeista ja äänistä.

Svenska Litteratursällskapet i Finland r.f:n osuus Wärtsilä Oyj Abp:n äänistä laski alle 1/20:n (5%). Transaktion jälkeen Svenska Litteratursällskapet omistaa 1.735.506 osaketta eli 1,76% Wärtsilän osakkeista ja äänistä.

Yllämainitut muutokset astuivat voimaan, kun yhdistetyt ja uudet osakkeet rekisteröitiin Kaupparekisteriin 26.3.2008.

■ Optio-ohjelmat

Tilikaudella Wärtsilällä oli yksi optio-ohjelma, joka päättyi 31.3.2008. Tämä vuoden 2002 optio-ohjelma merkittiin kokonaisuudessaan.

■ Varsinaisen yhtiökokouksen päätökset

Wärtsilän varsinainen yhtiökokous, joka pidettiin 19.3.2008, vahvisti tilinpäätöksen ja myönsi hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle vastuuvapauden tilivuodelta 2007. Yhtiökokous vahvisti osingoksi hallituksen ehdotuksen mukaisesti 2,25 euroa osakkeelta ja ylimääräiseksi osingoksi 2,00 euroa osakkeelta eli yhteensä 4,25 euroa osakkeelta.

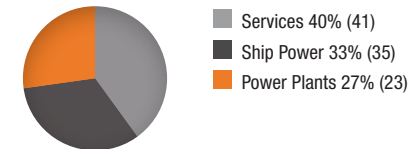
Yhtiökokous päätti hallituksen jäsenmääräksi kuusi. Hallituksen jäseniksi valittiin toimitusjohtaja Maarit Aarni-Sirviö, toimitusjohtaja Kaj-Gustaf Bergh, toimitusjohtaja Kari Kauniskangas, merenkulkuneuvos Antti Lagerroos, toimitusjohtaja Bertel Langenskiöld ja toimitusjohtaja Matti Vuoria.

Tilintarkastajaksi valittiin KHT-yhteisö KPMG Oy Ab.

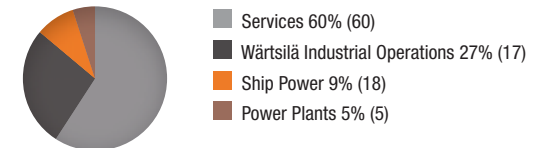
Yhtiökokous hyväksyi hallituksen esityksen yhtiöjärjestyksen kokonaisuudistukseksi.

Yhtiökokous hyväksyi hallituksen ehdotuksen A- ja B-osakelajien yhdistämisestä ja siihen liittyvästä suunnatusta maksutomasta osakeannista ja yhtiöjärjestyksen muuttamisesta.

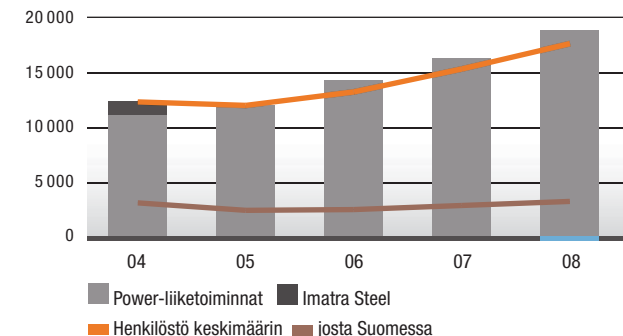
Liikevaihto liiketoiminnoittain

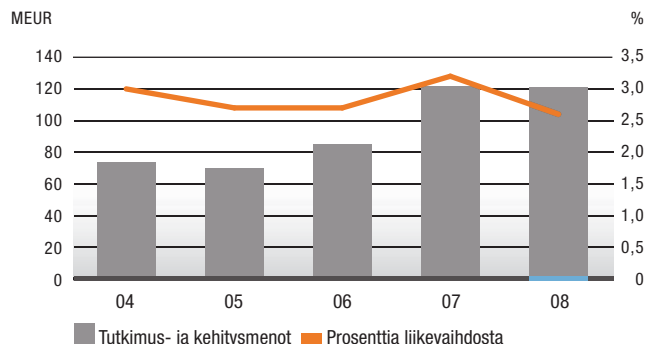
Henkilöstö liiketoiminnoittain

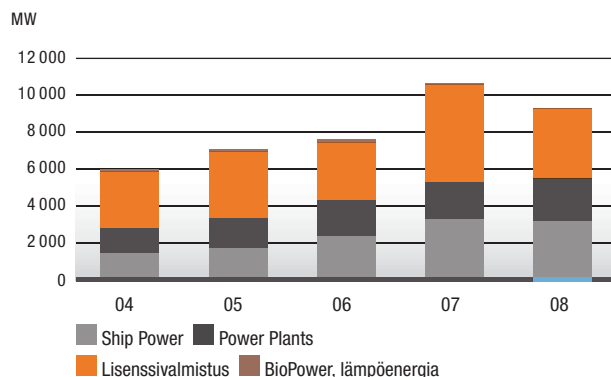
Henkilöstömäärä

Tutkimus- ja kehitysmenot

Toimitetut megawattit

Toimitetut megawattit

	2008	2007	Muutos, %
Power Plants	2 324	2 056	13,0
Ship Power, omat toimitukset	3 205	3 287	-2,5
Wärtsilän toimitukset yhteensä	5 529	5 343	3,5
Licenssivalmistajien toimitukset	3 725	5 228	-28,7
BioPower, lämpöenergia	49	73	-32,9
Toimitukset yhteensä	9 303	10 644	-12,6

Hallituksen järjestäytyminen

Wärtsilä Oyj Abp:n hallitus valitsi järjestäytymiskokouksessaan puheenjohtajaksi Antti Lagerroosin ja varapuheenjohtajaksi Matti Vuorian. Hallitus päätti perustaa tarkastus-, nimitys- ja palkitsemisvaliokunnan. Hallitus valitsi keskuudestaan valiokuntiin seuraavat jäsenet:

Tarkastusvaliokunta:

Puheenjohtaja Antti Lagerroos, Maarit Aarni-Sirviö, Matti Vuoria

Nimitysvaliokunta:

Puheenjohtaja Antti Lagerroos, Matti Vuoria, Kaj-Gustaf Bergh

Palkitsemisvaliokunta:

Puheenjohtaja Antti Lagerroos, Matti Vuoria, Bertel Langenskiöld.

Riskit ja liiketoiminnan epävarmuustekijät

Maailmanlaajuinen rahoituskriisi on muuttanut talousympäristöä ja samalla merenkulun markkinoita. Pelko joidenkin laivatyyppien ylikapasiteetista on kasvanut ja rahtihinnat ovat laskeneet dramaattisesti. Myös varustamojen varallisuuden arvot ovat laskeneet, ja monessa tapauksessa käytettyjen laivojen arvoa ei voida edes määritellä. Useilla markkinoilla uusien laivojen tilaaminen ei ole mahdollista, koska laivanrakennushinnat ovat edelleen korkealla viimeaikaisesta laskusta huolimatta. Pankit ovat lähes kokonaan lopettaneet uusien projektien rahoituksen yrittäen varmistaa olemassa olevat projektit. Joillakin varustamoilla on vaikeuksia vastaanottaa tilaamiaan aluksia ja tilauksilla on jo alettu käydä kauppaa. Markkinoiden painopiste on siirtymässä telakkavetoisista markkinoista omistajavetoisempiin, kun tilaukset vähenevät edelleen. Toinen Ship Power -liiketoimintaan liittyvä riski on telakoiden toimitusaikataulujen pitkittyminen. Laiva-tilauksien peruutusriski on kasvanut edelleen edellisestä vuosineljänneksestä ja mahdollisten peruutuksien määrän arvioidaan olevan noin 800 milj. euroa.

Vaikka Power Plants -liiketoiminnan perustekijät säilyvät ennallaan, rahoituskriisillä on vaikutusta tilauksien ajoitukseen. Tulevien projektien rahoituksessa saattaa myös ilmetä vaikeuksia. Toistaiseksi tämä riski ei ole toteutunut. Tarjousaktiiviteetti säilyy korkealla tasolla. Useiden näköpiirissä olevien projektien rahoitus näyttää olevan turvattu, erityisesti maissa, joissa BKT kasvaa edelleen. Myös hallitusten rahoittamien sähkölaitosprojektien määrä vaikuttaa olevan kasvussa, sillä taloudellisia elvytyspaketteja toteutetaan ympäri maailmaa. Infrastruktuuriprojektit ovat usein etusijalla. Markkinoiden epävarmuus on odotetusti johtanut hiljentymiseen teollisuuden voimantuotannon segmentillä, erityisesti kaivosteollisuudessa, jossa uusia investointeja lykätään, toimituskokonaisuuksia pienennetään tai projekteja jätetään. Vuoden 2008 lopussa teollisuuden voimantuotannon osuus Power Plants -liiketoiminnan kokonaistilaukuskannasta oli 19%.

Vuoden kuluessa raaka-ainemarkkinoiden epävarmuuteen liittyvät riskit lievenivät ja raaka-aineiden hinnat tasoittuivat. Tiettyjen alihankkijoiden kapasiteettirajoitteisiin liittyvät riskit, jotka rajoittivat Wärtsilän kasvua, vähenivät selvästi katsauskauden aikana. Wärtsilä seuraa tarkasti rahoituskriisin vaikutuksia koko toimitusketjuun.

Lisätietoja Wärtsilän strategisista ja operatiivisista riskeistä on vuosikertomuksen Riskit ja riskienhallinta -osiossa s. 42.

Markkinanäkymät

Laajan rahoituskriisin ja taloudellisen taantuman johdosta laivanrakennuksen- ja merenkulun markkinat näyttävät hyvin erilaisilta kuin kuusi kuukautta aikaisemmin. Uusien laivojen tilausaktiviteetti on pysähtynyt lähes täysin ja on vaikea ennakoida, missä vaiheessa markkina-aktiviteetti saattaisi jälleen piristyä. Tietyillä segmenteillä, kuten irtolasti- ja konttialuksissa, laivakapasiteettia on liikaa kysyntään nähden. Varustamot ovat alka-neet jättää osan aluksistaan pois käytöstä sekä vähentää ope-rointia tasapainottaakseen kapasiteettia. Ratkaisevaa on, kuinka nopeasti markkinat pystyvät sopeutumaan tilanteeseen ja saavuttamaan tasapainon. Maailman talouden kehityksen lisäksi, laivatilauksien peruutukset sekä laivojen romutukset vaikuttavat olennaisesti markkinoiden toipumiseen.

Wärtsilälle tärkeimmillä markkinasegmenteillä, kuten offshore, erikoisaluukset sekä matkustajalautat, on edelleen akti-viteettia, mutta myös tämän tyyppisiin projekteihin vaikuttavat rahoitusvaikeudet ja tiukemmat antolainausehdot. Näiden seg-menttien aktiviteetin odotetaan piristyvän nopeimmin, kun kriisin pahin vaihe on ohi.

Kysyntä voimalamarkkinoilla säilyy hyvällä tasolla. Tehok- kaiden ja hiilidioksidipäästöjen kannalta ympäristömyönteisten voimalaratkaisujen tarve säilyy. Kysynnän ajureita ovat edelleen tarve lisätä energiantuotannon hyötysuhdetta ja monipuoli- suutta. Muita kysyntätekijöitä ovat huoli ympäristöstä ja poltto- aineiden saatavuus. Joustavan perusvoimantuotannon mark- kinoiden arvioidaan pysyvän aktiivisina erityisesti Lähi-idässä, Afrikassa ja Amerikassa. Jatkovaa kasvupotentiaalia on nähtä- vissä sähköverkon vakaaseen toimintaan tarkoitettujen voima- laitosten markkinoilla Pohjois-Amerikassa ja muilla kehittyneillä markkinoilla. Hiljentymistä on nähtävissä teollisuuden voiman- tuotannon segmentillä, erityisesti kaivosteollisuudessa, mutta myös sementtiteollisuudessa. Wärtsilän voimalaratkaisut sopi- vat erinomaisesti tämän päivän markkinoille, joilla vaaditaan kor- keaa hyötysuhdetta, operoinnin joustavuutta sekä ympäristön huomioonottamista. Power Plants -liiketoiminnan tilausaktivi- teetin odotetaan olevan hyvällä tasolla seuraavan kahden vuo- sineljänneksen aikana. Tilauksien ajoituksen ennakoiminen on heikentynyt.

Services-liiketoiminta, jonka osuus katsauskauden liikevaihi- dosta oli 40%, jatkaa vakaata kehitystään.

Pitkä tilauskanta sekä joustava tuotantomalli yhdistettyinä Ser- vices-liiketoiminnan vakaaseen luonteeseen ja globaaliin verkos- toon antaa Wärtsilälle aikaa reagoida heilahteluihin markkinoilla.

Wärtsilän näkymät vuodelle 2009

Vuodenvaihteen 2008 merkittävän tilauskannan arvioidaan peruutusriskeistä huolimatta mahdollistavan liikevaihdon 10–20 prosentin kasvun vuonna 2009, mikä säilyttäisi kannattavuuden viime vuoden hyvällä tasolla.

Hallituksen esitykset vuoden 2009 yhtiökokoukselle

Hallitus esittää 11.3.2009 kokoontuvalle varsinaiselle yhtiökokoukselle, että 31.12.2008 päättyneeltä tilikaudelta jaetaan osin- kona 1,50 euroa osakkeelta. Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat 31.12.2008 olivat 415.185.892,59 euroa.

29.1.2009
Wärtsilä Oyj Abp
Hallitus

Konsernitilinpäätös

Konsernin tuloslaskelma

MEUR	Liite	2008	%	2007	%
Liikevaihto	1, 3	4 612	100,0	3 763	100,0
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos		304		59	
Valmistus omaan käyttöön		7		8	
Liiketoiminnan muut tuotot	4	26		21	
Materiaalit ja palvelut	5	-2 999		-2 249	
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	6	-854		-728	
Poistot	7	-99		-78	
Liiketoiminnan muut kulut		-474		-417	
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista	13, 14			1	
Liiketulos		525	11,4	380	10,1
Tuotot sijoituksista	8	7		7	
Korkotuotot	8	9		8	
Muut rahoitustuotot	8	22		12	
Korkokulut	8	-27		-18	
Muut rahoituskulut	8	-20		-16	
Tulos ennen veroja		516		372	
Tuloverot	9	-127		-106	
Tilikauden tulos		389	8,4	265	7,1
Jakautuminen:					
Emoyhtiön osakkeenomistajat	10	380		262	
Vähemmistö		9		3	
		389		265	
Emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva osakekohtainen tulos:					
Tulos/osake, euroa		3,88		2,74	
Laimennettu tulos/osake, euroa		3,88		2,73	

Konsernin tase, varat

MEUR	Liite	31.12.2008	%	31.12.2007	%
Pitkäaikaiset varat					
Aineettomat hyödykkeet	11	244		202	
Liikearvo	11	549		445	
Aineelliset hyödykkeet	12	435		365	
Sijoituskiinteistöt	12	11		13	
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	13, 14	41		16	
Myytavissa olevat sijoitukset	15, 17	106		155	
Korolliset sijoitukset	17	11		12	
Laskennalliset verosaamiset	20	85		70	
Myyntisaamiset	17	3			
Muut saamiset	18	12		7	
		1 498	31,6	1 283	34,2
Lyhytaikaiset varat					
Osuudet osakkuusyrityksissä ¹	13			1	
Vaihto-omaisuus	16	1 656		1 081	
Korolliset saamiset	17	1		2	
Myyntisaamiset	17	891		874	
Verosaamiset		14		11	
Muut saamiset	18	486		201	
Rahavarat	19	197		296	
		3 245	68,4	2 466	65,8
Varat yhteensä		4 743	100,0	3 749	100,0

¹ Oy Ovako Ab:n osakkeet; likvidoitu vuonna 2008.

Konsernin tase, oma pääoma ja velat

MEUR	Liite	31.12.2008	%	31.12.2007	%
Oma pääoma					
Osakepääoma	22	336		336	
Ylikurssirahasto	22	61		61	
Muuntoerot		-27		3	
Arvonmuutosrahasto	24	50		127	
Kertyneet voittovarot		764		788	
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma		1 184	25,0	1 315	35,1
Vähemmistöosuus		15	0,3	10	0,3
Oma pääoma yhteensä		1 199	25,3	1 325	35,3
Vieras pääoma					
Pitkäaikaiset velat					
Korolliset velat	17, 26	448		245	
Laskennalliset verovelat	20	86		81	
Eläkevelvoitteet	21	40		45	
Varaukset	25	24		25	
Saadut ennakot		329		394	
Muut velat	17, 27	1		3	
		927	19,6	792	21,1
Lyhytaikaiset velat					
Korolliset velat	17, 26	216		38	
Varaukset	25	165		139	
Saadut ennakot		915		466	
Ostovelat	17, 26	444		348	
Verovalat		58		35	
Muut velat	17, 27	819		605	
		2 616	55,2	1 632	43,5
Vieras pääoma yhteensä		3 544	74,7	2 424	64,7
Oma pääoma ja velat yhteensä		4 743	100,0	3 749	100,0

Konsernin rahavirtalaskelma

MEUR	2008	2007
Liiketoiminnan rahavirta:		
Tulos ennen veroja	516	372
Oikaisut:		
Poistot	99	78
Rahoitustuotot ja -kulut	9	8
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot ja muut oikaisut	2	-7
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista		-1
Liiketoiminnan rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	626	450
Käyttöpääoman muutos:		
Korottomien saamisten lisäys (-) / vähennys (+)	-278	-162
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) / vähennys (+)	-561	-251
Korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	589	548
Käyttöpääoman muutos	-250	135
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	377	585
Rahoituserät ja verot:		
Korko- ja rahoituskulut	-45	-42
Korko- ja rahoitustuotot	50	15
Tuloverot	-104	-127
Rahoituserät ja verot	-99	-154
Liiketoiminnan rahavirta	278	431

MEUR	2008	2007
Investointien rahavirta:		
Investoinnit osakkeisiin ja yritysostot	-198	-65
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-168	-166
Muiden sijoitusten myynti	9	7
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myynti	21	2
Lainasaamisten lisäys (-) / vähennys (+) ja muut muutokset	1	
Saadut osingot sijoituksista	7	7
Investointien rahavirta	-329	-214
Rahavirta investointien jälkeen	-51	217
Rahoituksen rahavirta:		
Optioilla merkityt osakkeet		4
Pitkäaikaisten lainojen nostot	260	65
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut ja muut muutokset	-4	-33
Lainasaamisten lisäys (-) / vähennys (+)		5
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (+) / vähennys (-)	129	31
Maksetut osingot	-412	-168
Rahoituksen rahavirta	-26	-95
Likvidien varojen muutos, lisäys (+) / vähennys (-)	-76	122
Rahavarat tilikauden alussa	296	179
Yhteisyritysten rahavarat tilikauden alussa	-18	
Sijoitusten käyvän arvon muutokset	1	1
Valuuttakurssien muutosten vaikutus	-6	-6
Rahavarat tilikauden lopussa	197	296

Laskelma oman pääoman muutoksista

MEUR	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma						Vähemmistö- osuus	Oma pääoma yhteensä
	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto	Muunto- erot	Arvonmuutos- rahasto	Kertyneet voittovarot	Yhteensä		
Oma pääoma 1.1.2007	334	58	3	128	693	1 217	13	1 230
Muut muutokset							-6	-5
Myytävissä olevien sijoitusten arvonmuutokset verojen jälkeen				-18		-18		-18
Rahavirran suojaukset arvonmuutokset verojen jälkeen				29		29		29
siirretty tuloslaskelmaan, veroilla vähennettynä				-13		-13		-13
Suoraan omaan pääomaan kirjatut nettotuotot				-1		-1	-6	-7
Tilikauden tulos					262	262	3	265
Kaudelle kirjatut tuotot ja kulut yhteensä				-1	262	261	-2	259
Optioilla merkityt osakkeet	1	3				4		4
Maksetut osingot					-167	-167	-1	-168
Oma pääoma 31.12.2007	336	61	3	127	788	1 315	10	1 325
Muuntoerot			-23			-23		-23
Muut muutokset					4	4		4
Myytävissä olevien sijoitusten arvonmuutokset verojen jälkeen				-37		-37		-37
Rahavirran suojaukset arvonmuutokset verojen jälkeen				-18		-18		-18
siirretty tuloslaskelmaan, veroilla vähennettynä				-22		-22		-22
Suoraan omaan pääomaan kirjatut nettotuotot			-23	-77	4	-96		-96
Tilikauden tulos			-7		380	373	9	382
Kaudelle kirjatut tuotot ja kulut yhteensä			-30	-77	384	277	9	286
Maksetut osingot					-408	-408	-4	-412
Oma pääoma 31.12.2008	336	61	-27	50	764	1 184	15	1 199

Lisätietoja osakepääomasta esitetään liitetiedossa 22 ja arvonmuutosrahastosta liitetiedossa 24.

Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet

■ Perustiedot

Wärtsilä Oyj Abp on pörssinoteerattu suomalainen, Suomen lakien mukaan perustettu yhtiö, jonka kotipaikka on Helsinki.

Wärtsilä on edelläkävijä merenkulun ja energia-alan laitteiden, ratkaisujen sekä palvelujen toimittajana. Wärtsilän ratkaisut tukevat asiakasyritysten liiketoimintaa tuotteen koko elinkaaren ajan. Wärtsilä kehittää teknisiä sovelluksia, joista hyötyvät sekä asiakkaat että ympäristö. Innovatiivisten tuotteiden ja palvelujen avulla Wärtsilän tavoitteena on olla kaikkien asiakkaitensa arvostetuin yhteistyökumppani. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi lähes 19.000 ammattilaista työskentelee Wärtsilän 160 toimipisteessä lähes 70 maassa.

■ Laatisperusteet

Konsernitilinpäätös on laadittu kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti. Sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2008 voimassa olleita IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menetelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyt standardit ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisen kirjanpito- ja yhteisöläisäädännön mukaiset.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkuperäisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta myytävissä olevia sijoituksia, käypään arvoon tulosvaikuttaisesti kirjattavia rahoitusvaroja ja -velkoja, johdannaissovimuksia, suojauskohteita käyvän arvon suojauksessa ja käteisvaroina suoritettavia osakeperusteisia liiketoimia, jotka on arvostettu käypään arvoon. Tilinpäätöstiedot esitetään miljoonina euroina.

Konserni on soveltanut 1.1.2008 alkaen seuraavia uudistettuja standardeja ja tulkintoja:

- IFRIC 11 IFRS 2 – Konserniyhtiöiden osakkeita ja omia osakkeita koskevat liiketoimet.
- IFRIC 12 Palvelutoimilupajärjestelyt. Tulkintaa ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- IFRIC 13 Kanta-asiakasohjelmat.
- IFRIC 14 IAS 19 – Etuuspohjaisesta järjestelystä johtuvan omaisuus-erän yläraja, vähimmäisrahoitintaatimet ja näiden välinen yhteys.
- IAS 39 Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen sekä IFRS 7 Rahoitusinstrumentit: tilinpäätöksessä esitettävät tiedot -standardien muutokset.

Näillä standardeilla ja tulkinnoilla ei ole merkittävää vaikutusta tilinpäätökseen.

Wärtsilä on siirtynyt yhteisyritysten yhdistämisessä konsernitilinpäätökseen suhteellisesta yhdistelymenetelmästä pääomaosuusmenetelmään.

■ Arvioiden käyttö

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS:n mukaan edellyttää johdon arvioita ja oletuksia, jotka vaikuttavat taseen varoihin ja velkoihin sekä muihin tietoihin, kuten ehdollisten varojen ja velkojen raportointiin sekä tuottojen ja kulujen määriin. Vaikka arviot perustuvat johdon tämän hetkiseen parhaaseen näkemykseen, on mahdollista, että toteumat poikkeavat tilinpäätöksessä käytetyistä arvioista. Seuraavassa on esitetty olennaisimmat erät, jotka edellyttävät johdon arvioita ja oletuksia ja joihin voi liittyä epävarmuustekijöitä.

Myyntituotot tuloutetaan pääsääntöisesti, kun tuote tai palvelu on toimitettu, niiden arvo on määritelty ja on todennäköistä, että kirjattu saaminen voidaan periä. Nämä arviot vaikuttavat kirjattuihin myyntituottoihin. Pitkäaikaishankkeet ja pitkäaikaiset käyttö- ja huoltosopimukset tuloutetaan valmiusasteen mukaisesti, kun hankkeen tai käyttö- ja huoltosopimuksen lopputulos pystytään luotettavasti määrittämään. Valmiusaste ja tulos perustuvat johdon arvioihin hankkeen tai käyttö- ja huoltosopimuksen toteutumisesta. Arvioita tarkastetaan säännöllisesti. Kirjattua myyntiä ja tulosta oikaistaan projektin aikana, kun olettamuksia koko projektin lopputulemasta päivitetään. Muutokset oletamuksissa liittyvät ensisijaisesti muutoksiin aikatauluissa, toimituslaajuuksissa, teknologiassa, kustannuksissa sekä mahdollisissa muissa tekijöissä.

Takuuvaraus kirjataan myyntituoton tuloutuksen yhteydessä. Varaus perustuu historialliseen kokemukseen takuuvarauksen tasosta, joka tarvitaan tulevien ja nykyisten reklamaatiokustannusten hoitamiseen. Tuoteisiin voi sisältyä uusia, monimutkaisia teknologioita, jotka muun muassa vaikuttavat kyseisiin arvioihin ja voivat johtaa siihen, etteivät varaukset aina ole riittäviä.

Konserni on vastaajana eräissä varsinaisesta liiketoiminnasta syntyneissä oikeusprosesseissa. Varauksia tehdään, mikäli epäsuotuisa tulos on todennäköinen ja tappio voidaan määritellä kohtuullisella varmuudella. Lopullinen tulos voi poiketa näistä arvioista.

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden sekä liikearvon kerrytettävissä olevaa rahamäärää määritellään kaikille rahavirtaa tuottaville yksiköille vuosittain, tai jos osoitetaan että hyödyke on menetännyt arvoaan, määrittelemällä käyttöarvo. Käyttöarvon määrittelemisessä käytetään arvioita tulevaisuuden markkinakehityksestä, kuten kasvua ja kannattavuutta sekä muita olennaisia tekijöitä. Tärkeimpiä arvioiden perustana olevia tekijöitä ovat kasvu, kate, käyttöikä, tulevat investointitarpeet sekä diskonttauskorko. Muutokset näissä oletuksissa voivat olennaisesti vaikuttaa tuleviin arvioihin.

Eläkevastuun arvioiminen etuuspohjaisissa eläkejärjestelmissä perustuu aktuaariisiin arvioihin koskien mm. tulevia palkankorotuksia, diskonttauskorkoja ja rahastoitujen varojen tuottoja. Muutokset oletuksissa voivat olennaisesti vaikuttaa eläkevastuuseen ja eläkekuluihin.

■ Konsolidointiperiaatteet

Konsernitilinpäätös sisältää Wärtsilä Oyj Abp -emoyhtiön ja kaikki tytäryhtiöt, joiden osakkeiden äänimäärästä emoyhtiö omistaa suoraan tai välillisesti yli 50 prosenttia tai joissa Wärtsilällä on muutoin määräysvalta sekä osakkuusyhtiöt (20–50 prosenttia äänivallasta ja huomattava vaikutusvalta, mutta ei kuitenkaan määräysvaltaa yhtiön taloudelliseen ja operatiiviseen toimintaan). Konsernin osuus osakkuusyhtiöissä ja yhteisyrityksissä on huomioitu pääomaosuusmenetelmän mukaisesti. Jos konsernin osuus osakkuus- tai yhteisyrityksen tappiosta ylittää sijoituksen hankintamenon, sijoitus merkitään taseeseen nolla-arvoon, eikä sen ylittäviä tappioita huomioida, ellei konsernilla ole muita velvoitteita osakkuusyhtiöihin ja yhteisyrityksiin liittyen.

Hankitut ja perustetut tytäryhtiöt, osakkuusyhtiöt ja yhteisyritykset sisällytetään konsernitilinpäätökseen hankinta- tai perustamispäivästä omistuksen päättymispäivään.

Hankitut tytäryhtiöt sisällytetään konsernitilinpäätökseen hankintamenomenetelmää käyttäen, jonka mukaan hankitun yhtiön yksilöitävissä olevat varat, velat ja ehdolliset velat arvostetaan käypiin arvoihin hankintahetkellä. Hankintahinnan ja hankittujen yksilöitävissä olevien varojen, velkojen ja ehdollisten velkojen nettoarvon välinen erotus on liikearvoa. Vähemmistöosuusien hankinnassa, kun konsernilla on jo ennen vähemmistön hankintaa ollut määräysvalta, hankitut varat ja velat arvostetaan hankintahetken kirja-arvoihin ja hankintamenon ja nettovarojen kirjanpitoarvon välinen erotus on liikearvoa. Liikearvoille suoritetaan arvonalentumistestaus vähintään vuosittain.

Konsernin sisäiset liiketapahtumat, osingon jako, saamiset ja velat sekä realisoitumattomat katteet eliminoidaan konsernitilinpäätöksessä. Vähemmistöosuus on erotettu tilikauden tuloksesta. Konsernin taseessa vähemmistöosuus esitetään omana eränä omassa pääomassa.

■ Yritysten yhteenliittymissä hankittujen hyödykkeiden käyvän arvon määrittäminen

Merkittävissä yritysten yhteenliittymissä konserni on käyttänyt ulkopuolista neuvonantajaa arvioitaessa aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden käypiä arvoja. Aineellisten hyödykkeiden osalta on tehty vertailuja vastaavien hyödykkeiden markkinahintoihin ja arvioitu hankittujen hyödykkeiden iästä, kulumisesta ja muista vastaavista tekijöistä aiheutuva arvon vähentyminen. Aineettomien hyödykkeiden käyvän arvon määrittäminen perustuu arvioihin hyödykkeisiin liittyvistä rahavirroista.

■ Yhteisyritykset

Yhteisyritykset ovat yrityksiä, joissa konserni käyttää toisen osapuolen kanssa yhteistä määräysvaltaa. Konsernin osuudet yhteisyrityksistä yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Konsernin omistusosuutta vastaava tulos esitetään konsernin tuloslaskel-

massa rivillä Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista. Wärtsilän osuus hankintahetken jälkeen kertyneistä voittovaroista sisältyy omaan pääomaan.

■ Ulkomaiset tytäryhtiöt

Ulkomaisten tytäryhtiöiden tuloslaskelmat ja kassavirrat muunnetaan konsernitilinpäätöksessä euroiksi kunkin vuosineljänneksen keskikursseilla. Tase muunnetaan euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän kurssia ja tästä syntyvät muuntoerot kirjataan konsernin omaan pääomaan.

■ Ulkomaan valuutan määräiset erät

Ulkomaan valuutan määräiset tapahtumat on kirjattu käyttäen tapahtumapäivän valuuttakurssia. Saamiset ja velat muunnetaan euroiksi käyttäen tilinpäätöspäivän kurssia. Liiketoimintaan liittyvistä saamisista ja veloista syntyvät kurssierot sisältyvät niitä vastaaviin tuloslaskelman eriin ja sisältyvät liiketulokseen. Rahoitussaamisiin ja -velkoihin liittyvät kurssierot esitetään tuloslaskelmassa rahoituserissä.

■ Liikevaihto ja myynnin tuloutusperiaate

Liikevaihto esitetään välillisillä veroilla ja alennuksilla vähennettynä. Myynnit tuloutetaan, kun kaikki omistukseen liittyvät oleelliset riskit ja hyödyt ovat siirtyneet ostajalle. Tämä tarkoittaa yleensä sitä, että myynnit tuloutetaan, kun tuote tai palvelu on toimitusehtojen mukaisesti toimitettu asiakkaalle.

Pitkäaikaishankkeet ja pitkäaikaiset käyttö- ja huoltosopimukset tuloutetaan valmiusasteen mukaisesti silloin, kun projektin tuotot ja kulut pystytään luotettavasti mittaamaan. Pitkäaikaishankkeiden osalta valmiusaste mitataan toteutuneiden kustannusten suhteessa arvioituihin kokonaiskustannuksiin, kun taas pitkäaikaisten käyttö- ja huoltosopimusten osalta valmiusaste mitataan sopimuksessa määriteltujen suoritettujen palveluiden perusteella. Kun pitkäaikaishankkeen lopputulosta ei voida arvioida luotettavasti, hankkeesta johtuvat menot kirjataan kuluiksi samalla tilikaudella, jolla ne ovat syntyneet ja hankkeesta saatavia tuotteita kirjataan vain siihen määrään asti, kuin toteutuneita menoja vastaava rahamäärä on saatavissa. Hankkeesta johtuva mahdollinen tappio kirjataan kuluksi välittömästi.

■ Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimus- ja kehitysmenot kirjataan sen tilikauden kuluksi, jonka aikana ne syntyvät, lukuun ottamatta kehitysmenoja, jotka aktivoidaan silloin, kun on todennäköistä, että kehitysprojekti tuottaa konsernille taloudellista hyötyä tulevaisuudessa ja täyttää IAS 38:n aineettomien hyödykkeiden kriteerit, mukaan lukien tekninen ja taloudellinen käyttökelpoisuus. Tällaiset projektit liittyvät uusien tai olennaisesti parannettujen tuotteiden tai tuotantoprosessin kehitykseen. Aktivoidut kehitysmenot sekä kehi-

tystoiminnan koneet ja laitteet poistetaan systemaattisesti vaikutusaikanaan. Saadut avustukset kirjataan muihin tuottoihin.

■ Eläkevelvoitteet

Konserniyhtiöillä on eri maissa useita eläkejärjestelyjä, jotka perustuvat paikallisiin olosuhteisiin ja käytäntöihin. Nämä eläkejärjestelyt luokitellaan joko maksu- tai etuuspohjaisiksi järjestelyiksi.

Maksupohjaisista järjestelyistä suoritettavat maksut kirjataan kuluksi sen tilikauden tuloslaskelmassa, johon ne kohdistuvat. Etuuspohjaisten järjestelyjen velvoitteiden nykyarvo on määritetty ennakoituun etuoikeusyksikköön perustuvalla menetelmällä ja järjestelyyn kuuluvat varat on arvostettu käypään arvoon arviointipäivänä. Järjestelyyn liittyviä velvoitteita laskettaessa järjestelyn vakuutusmatemaattisten voittojen ja tappioiden ylittäessä 10% etuuspohjaisen eläkevelvoitteen nykyarvon tai tätä suuremman järjestelyyn kuuluvien varojen käyvän arvon, kirjataan yli menevä osuus vakuutusmatemaattisista voitoista ja tappioista tuloslaskelmaan järjestelyyn osallistuvien työntekijöiden keskimääräisen jäljellä olevan työajan aikana. Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen laskennan suoritavat hyväksytyt aktuaarit.

■ Osakeperusteiset maksut

Työsuhteoptoiden käypä arvo kirjataan kuluksi ja oman pääoman lisäykseksi.

Yhtiön osakkeen arvoon sidottu bonusohjelma arvostetaan raportointipäivän osakkeen käypään arvoon ja kirjataan tuloslaskelmaan bonusohjelman juoksuaikana.

■ Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet

Yritysten yhteenliittymissä hankintahinnan ja sen hankintapäivän nettovarallisuuden ja ehdollisten varausten käyvän arvon välinen erotus esitetään liikearvona. Liikearvo muodostuu sellaisten hyödykkeiden tulevasta taloudellisesta hyödystä, joita konserni ei pysty erikseen tai yksilöidysti mittaamaan hankinnan yhteydessä. IFRS:n mukaisesti liikearvoa ei poisteta, vaan liikearvoille suoritetaan arvonalentumistestaus vuosittain tai useammin, jos on viitteitä arvonalentumisesta.

Muita aineettomia hyödykkeitä ovat patentit, lisenssit, aktivoidut kehityskustannukset, ohjelmistot, asiakassuhteet ja muut siirrettävissä olevat teollisoikeudet. Nämä arvostetaan hankintamenoa poikkeuksena yrityshankintojen yhteydessä yksilöidyt aineettomat hyödykkeet, jotka arvostetaan käypään arvoon hankintahetkellä. Aineettomat hyödykkeet poistetaan tasapoistoina niiden arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Määräaikaan sidotut aineettomat hyödykkeet kirjataan kuluksi sopimuskauden kuluessa.

Aineettomien hyödykkeiden suunnitelmanmukaiset ohjeelliset poistajat ovat:

Kehitysmenot	5–10 vuotta
Ohjelmistot	3–7 vuotta
Muut aineettomat hyödykkeet	5–20 vuotta.

■ Aineelliset hyödykkeet ja poistot

Konserniyhtiöiden hankkima aineellinen käyttöomaisuus arvostetaan hankintamenoa vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalennuksilla. Saadut avustukset kirjataan hankintamenoa vähennyksenä. Hankittujen tytäryhtiöiden käyttöomaisuus arvostetaan hankintahetken käypään arvoon. Suunnitelmanmukaiset poistot perustuvat seuraaviin arvioituihin taloudellisiin käyttöaikoihin:

Rakennukset	10–40 vuotta
Koneet ja laitteet	5–20 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	3–10 vuotta.

■ Sijoituskiinteistöt

Kiinteistöt, joita ei käytetä konsernin omassa toiminnassa tai joita konserni pitää hallussaan hankkiakseen vuokratuottoja tai omaisuuden arvonnousua, luokitellaan sijoituskiinteistöiksi. Sijoituskiinteistöt esitetään pitkäaikaisina sijoituksina ja arvostetaan kertyneillä poistoilla ja arvonalennuksilla vähennettyyn hankintamenoon.

■ Vuokrasopimukset

Vuokrasopimukset, joissa kaikki olennaiset omistukselle ominaiset riskit ja tulevat edut siirtyvät konsernille, luokitellaan rahoitusleasing-sopimuksiksi. Rahoitusleasing-sopimuksilla hankitut omaisuuserät kirjataan käyttöomaisuuteen käypään arvoon tai tätä alempaan vähimmäisvuokrien nykyarvoon. Vastaavasti maksettavat vuokravastuut, rahoituskustannuksella vähennettynä, sisältyvät muihin korollisiin velkoihin ja rahoituksen korko kirjataan tuloslaskelmaan vuokrasopimusaikana. Rahoitusleasing-sopimuksin vuokratut omaisuuserät poistetaan taloudellisena vaikutusaikanaan vastaavaan omaisuuserään sovellettavien periaatteiden mukaisesti.

Vuokrasopimukset, joissa olennaiset omistukselle ominaiset riskit ja edut eivät siirry konsernille, luokitellaan muiksi vuokrasopimuksiksi. Muiden vuokrasopimusten maksut kirjataan vuokratulokseksi.

■ Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoa tai sitä alempaan netto-realisointiarvoonsa. Hankintamenoa sisältyy välittömien tuotantokustannusten lisäksi osuus hankinnan ja valmistuksen yleiskustannuksista. Hankintameno määritetään pääosin painotettua keskihintaa käyttäen.

■ Rahoitusvarat ja rahoitusvelat

Rahoitusvarat luokitellaan seuraaviin ryhmiin: käypään arvoon tulosvai-
kutteisesti kirjattavat rahoitusvarat, eräpäivään asti pidettävät sijoituk-
set, lainat ja muut saamiset ja myytävissä olevat rahoitusvarat. Luokittelu
tapahtuu rahoitusvarojen hankinnan tarkoituksen perusteella ja ne luoki-
tellaan hankinnan yhteydessä.

Rahavarat koostuvat käteisvaroista ja nostettavissa olevista pankki- tai
muista vastaavista sijoituksista. Muut lyhytaikaiset rahavarat koostuvat erit-
tään likvideistä sijoituksista, joiden arvo vaihtelee vain vähäisessä määrin.

Myyntisaamiset arvostetaan niiden odotettuun realisointiarvoon,
joka on alkuperäinen laskutusarvo vähennettynä kyseisten saatavien
arvonlennuksella. Saamiset arvostetaan yksilöidysti ja luottotappiot kir-
jataan tuloslaskelmaan.

Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset arvostetaan niiden hankinta-
menoon. Eräpäivään asti pidettävät sijoitukset ovat varoja, joihin liittyvät
maksut ovat kiinteät tai määritettävissä, jotka erääntyvät määrättyinä päi-
vänä ja jotka konsernilla on vakaa aikomus ja kyky pitää eräpäivään asti.

Lainasaamiset ja rahoitusvelat kirjataan selvityspäivänä ja esite-
tään taseessa jaksotettuun hankintamenuun käyttäen efektiivisen koron
menetelmää. Transaktiokustannukset sisältyvät alkuperäiseen hankinta-
menoon.

Johdannaiset arvostetaan aluksi taseessa hankintahintaansa ja sit-
temmin kunkin tilinpäätöspäivän käypään arvoon.

Tiettyihin valuuttatermiineihin sovelletaan IAS 39 -standardin
mukaista suojauslaskentaa. Muutokset tulevien kassavirtojen suojauk-
seen käytettyjen johdannaisen käyvissä arvoissa kirjataan omaan pää-
omaan edellyttäen, että ne täyttävät suojauslaskennan edellytykset. Kor-
koerosta johtuvat käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelmaan.
Omaan pääomaan suojausvaraukseen kertynyt voitto tai tappio esitetään
myynnin tai ostojen oikaisuna samalla tilikaudella kuin suojattuihin vel-
voitteisiin tai ennusteisiin liittyvät tapahtumat.

Konserni dokumentoi suojausjärjestelyn alussa kunkin suojausinstru-
mentin ja suojatun omaisuuserän välisen suhteen sekä riskinhallintata-
voitteen ja sovelletun strategian. Tämän prosessin kautta suojausinstru-
menti kytketään siihen liittyviin varoihin ja velkoihin, ennakoituihin liike-
tapahtumiin tai sitoviin sopimuksiin. Konserni dokumentoi myös jatkuvan
arvionsa suojauksen tehokkuudesta johdannaisen käyvän arvon ja suoja-
tun kassavirran tai tapahtuman muutosten väliseen suhteeseen nähden.

Euroalueen ulkopuolisten tytäryhtiöiden oma pääoma on pääosin
suojaattu valuuttakurssivaihteluilta valuuttajohdannaisen ja ulkomaanva-
luutan määräisten lainojen avulla käyttäen tytäryhtiöiden nettosijoituksen
suojausta (equity hedging), jolla vähennetään valuuttakurssimuutosten
vaikutusta konsernin omaan pääomaan. Kun ulkomainen tytäryhtiö myy-
dään, muuntoerot sisällytetään tuloslaskelmassa esitettyyn luovutusvoit-
toon tai -tappioon.

Muutokset johdannaisen käyvissä arvoissa, jotka eivät täytä IAS 39
-standardin mukaista suojauslaskentaa, kirjataan suoraan tuloslaskelmaan.

Koronvaihtosopimusten käypä arvo lasketaan diskonttaamalla niihin
liittyvät tulevat kassavirrat. Valuuttatermiinit arvostetaan tilinpäätöspäivän
termiinikursseihin. Valuuttatoptiot arvostetaan tilinpäätöspäivän markkina-
arvoihin.

Sijoitukset muihin yrityksiin luokitellaan myytävissä oleviksi rahava-
roiksi ja arvostetaan käypään arvoon. Noteeratut osakkeet arvostetaan
markkina-arvoon. Muut osakkeet arvostetaan hankintamenuun, ellei käy-
pää arvoa pystytä luotettavasti määrittämään. Käyvän arvon muutokset
kirjataan suoraan omaan pääomaan kunnes osakkeet myydään, jolloin
kertyneet käyvän arvon muutokset kirjataan omasta pääomasta tuloslas-
kelmaan. Jos osakkeiden käypä arvo alenee pysyvästi tai on olemassa
näyttöä arvon alenemisesta alle hankintamenon, kirjataan arvonalennus
tuloslaskelmaan.

Liiketoimintaan liittyvien osakeomistusten myyntivoitot ja -tappiot ja
arvonlennukset sisältyvät liikeluokseen ja muiden osakkeiden myynti-
voitot ja -tappiot sisältyvät rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

■ Arvonalentumiset

Omaisuuksien tasearvoa tarkastellaan säännöllisesti mahdollisten
arvonalentumisten selvittämiseksi. Konsernin omaisuus jaetaan pienim-
piin mahdollisiin kassavirtaa tuottaviin yksiköihin, jotka ovat pääosin riip-
pumattomia muista yksiköistä. Arvonalennus kirjataan, kun sen kirja-arvo
ylittää sen käyvän arvon. Omaisuuserän käypä arvo on nettorealisoin-
tiarvo tai sitä korkeampi kerrytettävissä oleva rahamäärä. Kerrytettävissä
oleva rahamäärä perustuu diskontattuun tulevaan kassavirtaan. Aiemmin
kirjatut aineellisen käyttöomaisuuden arvonalennukset peruutetaan, mikäli
kerrytettävissä olevan tulon määrittämisessä käytetyt arvot muuttuvat.

■ Varaukset

Varaukset merkitään taseeseen silloin, kun konsernilla on aikaisemman
tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite ja on
todennäköistä, että velvoitteen täyttäminen edellyttää taloudellista suori-
tusta tai aiheuttaa taloudellisen menetyksen ja velvoitteen määrä on luo-
tettavasti arvioitavissa. Varaukset voivat liittyä mm. takuukustannuksiin,
ympäristövelvoitteisiin, oikeudenkäynteihin, projektien ennakoituihin tap-
puihin ja uudelleenjärjestelyihin.

Toimitettuihin tuotteisiin liittyvät takuukustannukset sisältyvät varauk-
siin. Takuuvarauksen suuruus perustuu kokemusperäiseen tietoon toteu-
tuneista takuukustannuksista.

Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan, kun asianosaiselle henkilöstölle
on informoitu järjestelyn ehdoista tai uudelleenjärjestelysuunnitelma on
hyväksytty. Suunnitelmassa tulee olla yksilöity, mitä toimintoja ja henkilös-
töä se koskee sekä mikä on sen toteuttamisaikataulu ja -kustannukset.

■ Tuloverot

Tuloslaskelman verot sisältävät konserniyhtiöiden tilikauden verotetta-
vasta tuloksesta paikallisten säännösten mukaiset verot, aikaisempien
tilikausien verojen oikaisu sekä laskennalliset verot. Laskennalliset vero-
velat ja -saamiset lasketaan kaikista verotuksen ja kirjanpidon välisistä
väliaikaisista eroista käyttäen tilinpäätöspäivänä voimassaolevia veroka-
toja. Laskennalliset verovelat kirjataan taseeseen täysimääräisinä ja las-
kennalliset verosaamiset siihen määrään, kun on todennäköistä, että ne
voidaan hyödyntää tulevaisuudessa.

■ Osingot

Hallituksen yhtiökokoukselle ehdottamia osinkoja ei vähennetä voitonja-
kokelpoisesta omasta pääomasta ennen yhtiökokouksen päätöstä.

■ Uuden ja uudistetun IFRS-normiston soveltaminen

Alla kuvatut standardit, tulkinnat tai niiden muutokset on julkaistu, mutta
konserni ei ole soveltanut näitä säännöksiä ennen niiden pakollista voi-
maantuloa. Konserni ottaa käyttöön vuonna 2009 seuraavat IASB:n jul-
kistamat uudet tai uudistetut standardit ja tulkinnat:

■ IFRS 8 Toimintasegmentit (voimassa 1.1.2009 tai sen jälkeen alka-
villa tilikausilla). IFRS 8 korvaa IAS 14 Segmenttiraportointi -standardin.
Uuden standardin mukaan segmenttiraportointi perustuu johdon sisäi-
seen raportointiin ja siinä noudatettuihin laskentaperiaatteisiin. Standar-
dilla ei ole vaikutusta segmentteihin. Konserni arvioi segmenttiraportoin-
nin mahdollisia vaikutuksia tuleviin liitetietoihin.

■ IAS 23 Vieraan pääoman menot -standardin muutos (voimassa
1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutettu standardi edellyt-
tää, että ehdot täyttävän hyödykkeen, kuten tuotantolaitoksen, hankin-
tamenuun sisällytetään välittömästi kyseisen hyödykkeen hankkimi-
sesta, rakentamisesta tai valmistamisesta johtuvat vieraan pääoman
menot. Konserni on tähän saakka kirjannut pääoman menot kuluksi
sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Konserni arvioi, että
standardin muutoksella ei tule olemaan olennaista vaikutusta tulevaan
tilinpäätökseen.

■ IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen -standardin muutos (voimassa
1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Uudistettu standardi muuttaa
tilinpäätöslaskelmien esitystapaa. Konserni arvioi muutoksen vaikuttavan
lähinnä tuloslaskelman ja oman pääoman muutoslaskelman esitystapaan.

- IFRS 2 Osakeperusteiset maksut – Vesting conditions and Cancellations -standardin muutos (voimassa 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardimuutos edellyttää, että kaikki lopullista oikeutta synnyttämättömät ehdot otetaan huomioon myönnettyjen oman pääoman ehtoisten instrumenttien käypää arvoa määritettäessä. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta tulevaan tilinpäätökseen.
- IAS 32 Rahoitusinstrumentit: esittämistapa ja IAS 1 Tilinpäätöksen esittäminen -standardien muutokset – Puttable Financial Instruments and Obligations Arising on Liquidation (voimassa 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardien muutokset edellyttävät tietyt ominaisuudet täyttävien, lunastusvelvoitteisten oman pääomanehtoisten rahoitusinstrumenttien luokittelua omaksi pääomaksi, kun ne on tähän asti käsitelty velkoina. Muutettujen standardien käyttöönotolla ei tule olemaan vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen.
- Improvements to IFRS -muutokset (voimassa pääsääntöisesti 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Annual improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kriittiset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutosten vaikutukset vaihtelevat standardeittain, mutta konsernin arvion mukaan tulevat muutokset eivät ole merkittäviä konsernitilinpäätöksen kannalta.
- IFRIC 15 Agreements for the Construction of Real Estate (voimassa 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tulkinnassa annetaan ohjeistusta siihen, mitä standardia kiinteistöjen rakentamisesta syntyvien tuotteiden kirjaamisessa on sovellettava, ja milloin tuotot kiinteistön rakentamishankkeesta voidaan tulouttaa. Tulkinnalla ei ole vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen, sillä konserni ei toimi rakennuslalla. Tulkintaa ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- IFRIC 16 Hedges of a Net Investment in a Foreign Operation (voimassa 1.10.2008 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tulkinta selvittää ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojauksen kirjanpitoikäisyyttä konsernitilinpäätöksessä. Konserni arvioi tulkinnan mahdollisia vaikutuksia tulevaan tilinpäätökseen. Tulkintaa ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- IFRS 1 Ensimmäinen IFRS -standardien käyttöönotto ja IAS 27 Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös -standardien muutokset – Cost of an Investment in a Subsidiary, Jointly Controlled Entity or Associate (voimassa 1.1.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Standardimuutokset koskevat IFRS-ensiirtyjiä, eikä niillä siten ole vaikutusta konsernin tulevaan tilinpäätökseen.

Konserni ottaa käyttöön vuonna 2010 seuraavat IASB:n julkistamat uudet tai uudistetut standardit ja tulkinnat:

- IFRS 3 Liiketoimintojen yhdistäminen (voimassa 1.7.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Uudistettu standardi sisältää useita konsernin kannalta merkittäviä muutoksia. Standardin siirtymäsääntöjen mukaisesti liiketoimintojen yhdistämisissä, joissa hankinta-ajankohta on ennen standardin pakollista käyttöönottoa, ei oikaista. Uudistettua standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- IAS 27 Konsernitilinpäätös ja erillistilinpäätös (voimassa 1.7.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Uudistettu standardi edellyttää tytäryrityksen omistusmuutoksista syntyvien vaikutusten kirjaamista suoraan konsernin omaan pääomaan silloin, kun emoyrityksen määräysvalta säilyy. Mikäli määräysvalta tytäryrityksessä menetetään, jäljellä oleva sijoitus arvostetaan käypään arvoon tulosvaikutteisesti. Konserni arvioi, että standardilla tulee olemaan vaikutuksia tulevissa yritysjärjestelyissä. Uudistettua standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- IAS 39:n Rahoitusinstrumentit: kirjaaminen ja arvostaminen, muutos (voimassa 1.7.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Muutokset koskevat suojauslaskentaa. Niillä tarkennetaan IAS 39:n ohjeistusta suojauskohteen yksipuolisen riskin suojaamisesta sekä inflaatoriskin suojaamisesta, kun kyseessä on rahoitusvaroihin tai -velkoihin kuuluva erä. Konserni arvioi, ettei standardimuutoksella ole merkittävää vaikutusta konsernin tuleviin tilinpäätöksiin. Uudistettua standardia ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.
- IFRIC 17 Distributions of Non-cash Assets to Owners (voimassa 1.7.2009 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla). Tulkinta selvittää osinkojen kirjanpitoikäisyyttä konsernitilinpäätöksessä. Konserni arvioi, ettei tulkinnalla ole merkittävää vaikutusta konsernin tuleviin tilinpäätöksiin. Tulkintaa ei ole vielä hyväksytty sovellettavaksi EU:ssa.

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

1. Segmentti-informaatio

Konsernin liiketoiminta koostuu yhdestä liiketoiminta-alueesta, Power-liiketoiminnasta. Power-liiketoiminta jakaantuu edelleen toisiaan tukeviin Ship Power ja Power Plants -markkinoihin, joilla asiakkaille tarjotaan samaa tuotekonseptia erilaisiin olosuhteisiin sovellettuna. Näiden molempien markkinoiden päätuotteita ovat kaasu- ja dieselmoottorit sekä niiden huoltotoiminta. Markkinasegmentit ovat hyvin riippuvaisia toisistaan.

Power-liiketoiminnassa molemmille markkinoille myytävien moottoreiden suunnittelu, niihin liittyvä tutkimus ja moottoreiden tuotanto tapahtuvat samoissa tutkimuskeskuksissa ja tehtaissa. Tuotantoprosessi kum-

paakin markkinaa varten on yhteinen ja myös tuotteiden jakelusta sekä niiden huollosta vastaavat samat konsernin tytäryhtiöt. Kapasiteettikus-tannuksia ei näin ollen ole mahdollista kohdistaa luotettavalla tavalla eri markkinoille. Nämä kustannukset ovat merkittäviä ja vaihtelevat kausit-tain. Kummankin markkinan asiakkaat ovat pääomavaltaisia, maailman-laajuisesti toimivia yrityksiä ja markkinoiden kehitys on vahvasti sidok-sissa globaaliin talouskehitykseen.

Maantieteellisinä segmentteinä raportoidaan Eurooppa, Aasia, Ame-rikka ja muut maanosat. Maantieteellinen segmentti määräytyy liikevaihdon osalta asiakkaan kotimaan mukaan sekä varojen ja investointien osalta sen mukaan, missä ne sijaitsevat. Segmenteille kohdistamattomat varat ja velat koostuvat verosaamisista ja -veloista.

Maantieteelliset segmentit 2008

MEUR	Eurooppa	Aasia	Amerikka	Muut	Kohdistamattomat	Konserni
Liikevaihto	1 695	1 792	689	436		4 612
Varat	3 682	597	301	64	100	4 743
Investoinnit	286	70	8	2		366

Maantieteelliset segmentit 2007

MEUR	Eurooppa	Aasia	Amerikka	Muut	Kohdistamattomat	Konserni
Liikevaihto	1 442	1 432	520	369		3 763
Varat	2 939	453	231	45	81	3 749
Investoinnit	199	24	6	2		231

2. Yritysosot

Yritysosot 2008

Yritysosojen tulospaikut

MEUR	Kirjattu konsernin tulokseen 2008	Koko vuoden pro forma
Liikevaihto	42	4 674
Liiketulos	16	558

Koko vuoden pro forma kuvaa yritysosojen vaikutusta konsernin tilin-päätökseen, jos kaikki yritysosot olisi tehty 1. tammikuuta.

Vik-Sandvik-konserni

Elokuussa Wärtsilä hankki Vik-Sandvik-konsernin. Vik-Sandvik tarjoaa varustamoille ja telakoille laivasuunnittelua ja teknisiä palveluita maailmanlaajuisesti. Yrityskauppa on Wärtsilälle tärkeä strateginen askel, joka vahvistaa yhtiön asemaa kokonaisratkaisujen tarjoajana ja asiakkaiden arvostetuimpana yhteistyökumppanina. Yhdistämällä laivasuunnittelu-osaaminen propulsiolaitteistojen ja automaatiojärjestelmien tarjontaan, Wärtsilä pystyy luomaan asiakkailleen entistä enemmän lisäarvoa. Uudet elinkaari-palvelut mahdollistavat myös lisäkasvun. Wärtsilän tavoitteena on tulla johtavaksi laivasuunnittelupalveluiden tarjoajaksi usealla eri seg-mentillä.

Vik-Sandvikin liikevaihto elo-joulukuussa oli yhteensä 30 miljoonaa euroa.

Hankintahinta	MEUR
Maksettu hankintahinta	165
Muut hankintakustannukset	0
Hankitun omaisuuden käypä arvo	165
Liikearvo	-68
	97

Yritysosojen rahavirtavaikutus

Maksettu hankintahinta	165
Hankitut rahavarat	-24
	141

Hankitun omaisuuden erittely

	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo
Aineettomat hyödykkeet		51
Aineelliset hyödykkeet	5	5
Myytavissa olevat sijoitukset	8	6
Saamiset	34	34
Rahavarat	24	24
Velat	-4	-4
Laskennallinen verovelka	-33	-47
Yhteensä	34	68

Muut yritysostot

Maaliskuussa hankittiin norjalaisyritys Maritime Service AS, joka tarjoaa laivojen huolto- ja kunnostuspalveluja sekä mekaanisia korjauspalveluita.

Huhtikuussa Wärtsilä osti tanskalaisen International Combustion Engineering A/S (I.C.E.) -yhtiön. I.C.E:n toimialana ovat höyrykattiloiden ja niihin liittyvien poltinjärjestelmien huolto- ja korjauspalvelut sekä projektipalvelut. Oston myötä Wärtsilän huoltopalveluvalikoima laajeni uuteen kategoriaan eli kattiloiden huoltopalveluihin. Tämä uusi huoltokategoria vahvistaa Wärtsilän kilpailukykyä johtavana kokonaishuoltopalveluiden tarjoajana. Kesäkuussa Wärtsilä jatkoi kattilahuoltopalveluidensa laajentamista hankkimalla I.C.E:n entisen tytäryhtiön Dubaista.

Kesäkuussa Wärtsilä hankki saksalaisen Claus D. Christophel Mess-und Regeltechnik GmbH -yhtiön (CDC), joka on erikoistunut merenkulun automaatiojärjestelmien suunnitteluun, toimittamiseen ja huoltoon.

Syyskuussa hankittiin ranskalainen Navelec SAS -yhtiö, joka on erikoistunut merenkulun navigaatio- ja kommunikointijärjestelmiin sekä sähköhuolto-, ohjaus- ja automaatiopalveluihin. Yrityskaupalla Wärtsilä laajentaa palvelutarjontaansa ja teknistä tietämystään navigointi- ja viestijärjestelmistä, sekä vahvistaa asemaansa johtavana merenkulun sähköhuolto- ja automaatiopalvelujen tarjoajana.

Lokakuussa Wärtsilä jatkoi laivasuunnitteluosaamisensa laajentamista hankkimalla laivasuunnitteluun erikoistuneen Conan Wu & Associates Pte Ltd -yhtiön (CWA). Yhtiö on yksi alan johtavista yrityksistä ja se sijaitsee Singaporessa. Yrityskauppa sisältää myös liikekumppanuussopimukset, jotka liittyvät CWA:n liiketoimintoihin Malesiassa ja Kiinassa.

Hankintahinta	MEUR
Maksettu hankintahinta	49
Muut hankintakustannukset	1
	49
Hankitun omaisuuden käypä arvo	-20
Liikearvo	29
Yritysostojen rahavirtavaikutus	
Maksettu hankintahinta	49
Muut hankintakustannukset	1
Hankitut rahavarat	-3
	46

Hankitun omaisuuden erittely

	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo
Aineettomat hyödykkeet		14
Aineelliset hyödykkeet	3	4
Vaihto-omaisuus	4	4
Saamiset	9	9
Rahavarat	3	3
Velat	-10	-10
Laskennallinen verovelka		-3
Yhteensä	8	20

Varat, velat ja vastuusitoumukset on arvostettu hankintahetken käypään arvoon. Aineettomiin hyödykkeisiin on sisällytetty piirustustietokanta, asiakassuhteet, tuotemerkki ja tilauskannan arvostus. Aineettomien hyödykkeiden arvostus perustuu 1–10 vuoden taloudellisen vaikutusajan diskontattuun kassavirtaan. Yrityshankinnoissa syntynyt liikearvo perustuu kyseisten yhtiöiden henkilöstön osaamiseen sekä synergioihin, jotka syntyvät siitä, että konserni saa laajennetun tuotevalikoiman. Hankintojen johdosta on Wärtsilällä huomattavan vahva asema laivasuunnittelussa, mikä laajentaa tarjontaa elinkaaripalveluissa ja lisää kasvumahdollisuuksia.

Yritysostot 2007

Yritysostojen tulosvaikutus

MEUR	Kirjattu konsernin tulokseen 2007	Koko vuoden pro forma
Liikevaihto	15	3 798
Liiketulos	1	382

Koko vuoden pro forma kuvaa yritysostojen vaikutusta konsernin tilinpäätökseen, jos kaikki yritysostot olisi tehty 1. tammikuuta.

Yritysostot

Helmikuussa Wärtsilä osti ruotsalaisen Senitec AB:n. Yritys on erikoistunut tuotteisiin, joiden avulla jäte, kuten öljyinen vesi ja jäteöljy, erotetaan voimalaitoksissa, satamissa ja laivoissa. Ostettu liiketoiminta tarjoaa Wärtsilälle mahdollisuuden laajentaa tuotetarjontaansa ympäristöratkaisuihin ja tukee Wärtsilän strategiaa tarjota kokonaisratkaisuja asiakkailleen.

Helmikuussa Wärtsilä osti myös Marine Propeller (Pty) Ltd:n koko liiketoiminnan. Yritys sijaitsee Kapkaupungissa Etelä-Afrikassa, ja sen pääliiketoimintaa on potkurien kunnostaminen. Yritysosto laajentaa Wärtsilän huoltotarjontaa Etelä-Afrikassa. Marine Propellerin osaaminen, hyvä maine ja asiakkaat ovat hyvä pohja kasvulle.

McCall Propellers Ltd., suurin englantilainen potkurilaitteistojen huoltoryitys, hankittiin toukokuussa. Yhtiö on erikoistunut potkurilaitteistojen kiireellisiin huoltokorjauksiin. McCall Propellersin tieto ja kokemus kasvattavat Wärtsilän laajaa propulsiohuoltotarjontaa maailmanlaajuisesti.

Heinäkuussa Wärtsilä hankki englantilaisen Railko Ltd:n Marine-liiketoiminnan. Yhtiö on erikoistunut potkuriakselilaakeri- ja tiivistetekniikkaan. Yritysosto parantaa konsernin kilpailukykyä öljyvoldelluissa laakeri-ratkaisuissa ja lisää tuotevalikoimaan vesivoidellut laakerit.

Elokuussa Wärtsilä hankki skottiyritys Electrical Power Engineering (Scotland) Ltd:n, jonka alaa ovat laivojen, offshore-laitteistojen, teollisuuden ja energialaitosten sähkötekniiset ratkaisut. Yhtiön osto laajentaa Wärtsilän huoltotarjontaa entisestään ja syventää Wärtsilän nykyistä automaatioliiketoiminnan osaamista.

Hankintahinta	MEUR
Maksettu hankintahinta	42
Muut hankintakustannukset	1
	43
Hankitun omaisuuden käypä arvo	-18
Liikearvo	25

Yritysostojen rahavirtavaikutus

Maksettu hankintahinta	42
Muut hankintakustannukset	1
Hankitut rahavarat	-2
	41

Hankitun omaisuuden erittely

	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo
Aineettomat hyödykkeet		14
Aineelliset hyödykkeet	1	1
Vaihto-omaisuus	3	3
Saamiset	9	9
Rahavarat	2	2
Velat	-6	-6
Laskennallinen verovelka		-3
Yhteensä	8	18

Varat, velat ja vastuusitoumukset on arvostettu hankintahetken käypään arvoon. Aineettomiin hyödykkeisiin on sisällytetty kehityshankkeet sekä asiakassuhteet. Aineettomien hyödykkeiden arvostus perustuu 5–10 vuoden taloudellisen vaikutusajan diskontattuun kassavirta-arvioon. Yrityshankinnoissa syntynyt liikearvo perustuu synergioihin, jotka syntyvät konserniyhtiöiden saadessa käyttöönsä hankittujen yhtiöiden jätteenkäsittelyteknologian sekä laajemman huoltotarjonnan. Lisäksi konserniin siirtyy hankitun henkilöstön erikoisosaaminen.

Edellä mainittujen yritysostojen lisäksi Wärtsilä India Ltd:stä hankittiin 8,5% ja omistusosuus yhtiöstä oli tilinpäätöspäivänä 98,2%. Hankinnasta syntyi 8 miljoonaa euroa liikearvoa.

3. Pitkäaikaishankkeet ja pitkäaikaiset käyttö- ja huoltosopimukset

Pitkäaikaishankkeet

MEUR	2008	2007
Liikevaihto tuloslaskelmassa	544	372

Keskeneräiset pitkäaikaishankkeet

MEUR	2008	2007
Tuloutettu kumulatiivinen liikevaihto	1 215	727
Tuloutettu kumulatiivinen kate	160	82
Saadut ennakkomaksut 31.12.	922	524
Tuloutuksista syntyneet saamiset netotettuna ennakkomaksuilla 31.12.	160	74

Pitkäaikaiset käyttö- ja huoltosopimukset

MEUR	2008	2007
Liikevaihto tuloslaskelmassa	207	171

4. Muut tuotot

MEUR	2008	2007
Vuokratuotot	1	1
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	9	7
Julkiset avustukset	6	6
Sivutuotteiden myyntituotot	4	3
Muut liiketoiminnan tuotot	6	4
Yhteensä	26	21

5. Materiaalit ja palvelut

MEUR	2008	2007
Raaka-aineet ja tarvikkeet		
Ostot tilikauden aikana	-1 981	-1 369
Varastojen muutos	186	129
Ulkopuoliset palvelut	-1 204	-1 009
Yhteensä	-2 999	-2 249

6. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut

MEUR	2008	2007
Palkat ja palkkiot	693	592
Eläkekulut		
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	8	8
Muut eläkekustannukset	49	43
Muut henkilösivukulut	103	85
Yhteensä	854	728

Johdon palkat ja palkkiot esitetään liitetiedossa 30.

Tuloslaskelmaan on purettu -2 miljoonan euron (4) varaus muista kannustinjärjestelmistä aiheutuvia kuluja varten. Varaus koskee pitkäaikaista osakkeen markkina-arvon kehitykseen perustuvaa bonusjärjestelmää ja se on laskettu osakkeen tilinpäätöspäivän käypään arvoon perustuen juoksuaika huomioiden.

Kyseisessä tulospalkkiojärjestelmässä vuoden 2006 ohjelmassa on 650.000 bonusoikeutta ja vuoden 2007 ohjelmassa 712.500 bonusoikeutta. Vuoden 2006 ohjelmassa bonuksen suuruus perustuu osakkeen kahden vuoden kurssikehitykseen ja sen lähtökohtana on 42,89 euroa. Vuoden 2007 ohjelmassa bonuksen suuruus perustuu osakkeen kahden vuoden ja yhdeksän kuukauden kurssikehitykseen ja sen lähtökohtana on 22,63 euroa. Molemmissa ohjelmissa huomioidaan juoksuaikana maksettavien 50% osinkojen maksu. Bonus ei kuitenkaan voi ylittää 6 euroa per bonusoikeus vuoden 2006 ohjelman osalta eikä 9 euroa per bonusoikeus vuoden 2007 ohjelman osalta.

Hallitus on myös päättänyt bonusjärjestelmästä 2008. Järjestelmän juoksuaika on kaksi vuotta ja sen lähtökohtana on 23,04 euroa. Bonus ei voi ylittää 15 euroa per bonusoikeus.

	2008	2007
Henkilöstö keskimäärin	17 623	15 337

7. Poistot

Suunnitelman mukaiset poistot

MEUR	2008	2007
Aineettomat oikeudet	6	4
Muut aineettomat hyödykkeet	37	26
Rakennukset ja rakennelmat	9	9
Koneet ja kalusto	45	37
Muut aineelliset hyödykkeet	2	2
Yhteensä	99	78

8. Rahoitustuotot ja -kulut

MEUR	2008	2007
Osinkotuotot myytävissä olevista sijoituksista	7	7
Korkotuotot lainoista ja muista saamisista	9	8
Korkotuotot käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista	19	8
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen ja -velkojen arvonmuutokset		
Valuuttakurssierot ¹	1	1
Muut rahoitustuotot	2	1
Rahoitustuotot yhteensä	38	26

Korkokulut jaksotettuun hankintamenoon kirjattavista rahoitusveloista	-27	-18
Korkokulut käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavista rahoitusvaroista	-12	-13
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavien rahoitusvarojen ja -velkojen arvonmuutokset	-5	
Muut rahoituskulut	-3	-2
Rahoituskulut yhteensä	-47	-34

Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-9	-8

¹ Sisältää 2 miljoonaa euroa tappiota rahavirtasuojauksen tehottomasta osuudesta.

9. Tuloverot

MEUR	2008	2007
Tuloverot		
Tilikaudelta	-138	-88
Edellisiltä tilikausilta	13	5
Laskennallisten verojen muutos	-2	-23
Yhteensä	-127	-106
Tulos ennen veroja	516	372
Verot laskettuna emoyhtiön verokannalla (26%)	-134	-97
Verokannan muutoksen vaikutus	6	2
Ulkomaisten tytäryhtiöiden erävien verokantojen vaikutus	-1	-1
Verovapaat tulot ja vähennyskeltottomat kulut	-9	-5
Kirjaamattomien verotappioiden hyödyntäminen	5	3
Käyttämättömät tilikauden tappiot	-5	-5
Muut verot	-9	-8
Muut jaksotuserot	8	-2
Tuloverot edellisiltä tilikausilta	13	5
Verot tuloslaskelmassa	-127	-106

10. Osakekohtainen tulos

Osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos ulkona olevien osakkeiden määrän painotetulla keskiarvolla tilikauden aikana. Laimennettua osakekohtaista tulosta laskettaessa osakkeiden lukumäärän painotetussa keskiarvossa otetaan huomioon kaikkien potentiaalisten osakkeiden laimentava vaikutus jakamalla tilikauden tulos laimennetun määrän painotetulla keskiarvolla tilikauden aikana. Potentiaalisilla osakkeilla tarkoitetaan liikkeelle lasketuilla osakeoptioilla merkittäviä osakkeita ja niillä on laimentava vaikutus silloin, kun osakkeen merkintähinta optioilla on alempi kuin osakkeen käypä arvo.

MEUR	2008	2007
Emoyhtiön omistajille jakautuva tilikauden voitto (laimentamaton/laimennettu)	380	262
Osakkeet tuhansina		
Ulkona olevien osakkeiden painotettu keskiarvo	97 994	95 751
Liikkeeseen laskettujen osakeoptioiden vaikutus	11	206
Laimennettu ulkona olevien osakkeiden painotettu keskiarvo	98 005	95 957
Osakekohtainen tulos (EUR)	3,88	2,74
Laimennettu osakekohtainen tulos (EUR)	3,88	2,73

11. Aineettomat hyödykkeet

Liikearvon arvonalentumistestausta

Yritystoissa syntyvä liikearvo kohdistetaan erillistä rahavirtaa tuottaville yksiköille (RTY), jotka ovat pienimpiä riippumattomia omaisuusyksiköitä, joilla on erilliset rahavirrat. Wärtsilä on tunnistanut kolme erillistä itsenäistä RTY:ä, joille liikearvoa on voitu kohdistaa alla olevan taulukon mukaisesti. Lisäksi kyseisen tilikauden aikana ostetuille yrityksille on erikseen tehty liikearvojen arvonalentumistestaukset. Nämä yritykset on kuitenkin kaikki integroitu Wärtsilän Power-liiketoimintoihin, eivätkä siten enää tulevaisuudessa muodosta erillistä tunnistettavaa RTY:ä.

Rahavirtaa tuottava yksikkö

MEUR	Liikearvo	
	2008	2007
Automation	36	36
Ship design	124	4
Muut yritysostot	7	33
Power-liiketoiminta, muu	383	372
Yhteensä	549	445

Rahavirtaa tuottavan yksikön kerrytettävissä olevan rahamäärän arvo perustuu käyttöarvolaskelmiin. RTY:n käyttöarvo määritellään nykyisen tilauskannan ja johdon hyväksymien strategisten suunnitelmien mukaisen tulevan viiden vuoden kassavirtojen diskontatulla nykyarvomenetelmällä. Yksikön arvioitu rahavirta perustuu kiinteistön, tehtaan ja välineistön käyttöön niiden nykyisessä kunnossa normaaleilla ylläpitoinvestoinneilla ilman mahdollisia tulevaisuuden yritysostoja. Rahavirrat, jotka ulottuvat viiden vuoden ennustejakson jälkeiselle ajalle, on laskettu käyttäen ns. loppuarvomenetelmää. Loppuarvon kasvun määrittelyssä on käytetty johdon konservatiivista arviota kassavirran pitkän aikavälin kasvusta. Loppuarvon kasvutekijänä on käytetty 2%:n vuotuista kasvua.

Power-liiketoiminnan arvonnärittelyssä avaintekijöitä ovat maailman talouden kasvu ja erityisesti globaalien energiamarkkinoiden kehitys, globaali laivanrakennusteollisuus sekä niihin liittyvien palvelujen kysyntä. Markkinoiden kokonaiskustannusten arvioidun kehityksen nähdään vaikuttavan kannattavuustasoon, kun taas yksittäisten kuluerien hintakehityksellä ei ole olennaista merkitystä laskelmiin. Avaintekijä tuotteiden ja laitteiden uusmyynnin arvonnärittelyssä on maailman talouden kasvu, kun taas avaintekijät huoltotoiminnoissa liittyvät myös vastaavien palvelujen kysyntään ja arvioihin työkuustannusten kehityksestä markkinoilla.

Diskonttaus korkona käytetään Wärtsilän määrittelemää painotettua pääomakustannusta ennen veroja (WACC). WACC:n osatekijät ovat riskitön korko, markkinariskipremio, teollisuuskohtainen beta, lainakustannus sekä oman ja vieraan pääoman suhde. Wärtsilä on käyttänyt 10,4%:n WACC:a (2007: 9,2) laskelmissaan.

Liikearvon testauksen tuloksena liikearvontestaustappiota ei tunnistettu kausille, jotka päättyivät 31.12.2007 ja 31.12.2008.

Herkkyysanalyysi

Jokaiselle tunnistetulle erillistä rahavirtaa tuottavalle yksikölle on tehty herkkyyshanalyysi käyttämällä downside-skenaarioita. Näiden skenaarioiden avulla tarkasteltiin yritysarvon muutosta arvonmäärityksen perusoletuksia vaihtamalla. Perusoletuksien muutokset ja niiden vaikutukset ovat seuraavat:

- myynnin kasvua alennettiin 15%, vaikutus 8%
- loppuarvon kasvuvauhtia alennettiin 50%, vaikutus 11%
- kannattavuutta (EBIT) alennettiin 10%, vaikutus 11%
- WACC:a nostettiin 15%, vaikutus 15%.

Toteutettujen herkkyyshanalyysien perusteella mikään downside-skenaarioista ei muuta huomattavissa määrin Wärtsilän kerrytettävissä olevien rahamäärien laskennassa käytettyjen pitkän aikavälin avaintekijöiden oletuksia, joihin arvonalentumistestaukset perustuvat, eikä johda tilanteeseen missä kirjanpitoarvo ylittäisi käyttöarvon. Arvonalentumistestausten perusteella ei ole tarvetta liikearvon arvonalentumiskirjauksiin.

Johdon näkemys on, ettei teoreettisten downside-skenaarioiden perusoletuksien muutoksia tulisi tulkita osoituksena niiden toteutumisen todennäköisyydestä. Herkkyyshanalyysit ovat hypoteettisia ja siksi niihin tulee suhtautua varauksella.

Aineettomat hyödykkeet

MEUR	Aineettomat oikeudet	Keskeneräiset hankinnat ja ennakot	Muut aineettomat hyödykkeet	Liikearvo	Yhteensä 2008
Hankintameno 1.1.2008	68	14	297	445	824
Valuuttakurssimuutokset	-1		-7	-21	-30
Yrityssotot			65	127	191
Lisäykset	6	14	9		29
Vähennykset ja uudelleenryhmittelyt		-9	4		-5
Hankintameno 31.12.2008	73	19	368	549	1 009
Kertyneet poistot 1.1.2008	-32		-146		-178
Vähennysten kertyneet poistot			4		4
Tilikauden poisto	-6		-37		-42
Kertyneet poistot 31.12.2008	-37		-179		-216
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	37	19	188	549	793

Kehitysmenoja on aktivoitu tilikaudella 6 milj. euroa (7) ja ne sisältyvät "Aineettomat oikeudet" -ryhmään.

MEUR	Aineettomat oikeudet	Keskeneräiset hankinnat ja ennakot	Muut aineettomat hyödykkeet	Liikearvo	Yhteensä 2007
Hankintameno 1.1.2007	62	9	262	417	750
Valuuttakurssimuutokset				-6	-6
Yrityssotot			13	33	47
Lisäykset	25	8	1		33
Uudelleenryhmittelyt	-19	-3	22		
Hankintameno 31.12.2007	68	14	297	445	824
Kertyneet poistot 1.1.2007	-29		-118		-147
Tilikauden poisto	-4		-26		-30
Uudelleenryhmittelyt	2		-2		
Kertyneet poistot 31.12.2007	-32		-146		-178
Kirjanpitoarvo 31.12.2007	37	14	151	445	646

12. Aineelliset hyödykkeet

MEUR	Maa- ja vesialueet	Raken- nukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Kesken- eräiset hankinnat ja ennakot	Muut aineelliset hyödykkeet	Sijoitus- kiinteistöt	Yhteensä 2008
Hankintameno 1.1.2008	14	203	529	64	60	13	884
Valuuttakurssimuutokset			-6	-2	-2		-9
Yrityssostot	1	3	5				9
Lisäykset	8	18	72	36	5		139
Vähennykset		-4	-25	-4	-1	-2	-35
Yhteisyritykset		-3	-1	-3			-6
Uudelleenryhmittelyt		10	25	-33	-1		
Hankintameno 31.12.2008	23	225	600	59	62	11	980
Kertyneet poistot 1.1.2008		-103	-355		-47		-506
Valuuttakurssimuutokset			5				6
Vähennysten kertyneet poistot		3	18				22
Tilikauden poisto		-9	-45		-2		-57
Uudelleenryhmittelyt			-2		3		
Kertyneet poistot 31.12.2008		-108	-378		-46		-533
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	23	117	221	59	15	11	446
Aineellisiin hyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasing- sopimuksilla hankittua omaisuutta seuraavasti:		2	11		1		14

Sijoituskiinteistöihin kuuluu maa-alueita, jotka eivät ole konsernin omassa käytössä. Niiden käyvän arvon arvioidaan olevan noin 30 miljoonaa euroa. Vuonna 2008 sijoituskiinteistöjä on myyty yhteensä 4 milj. eurolla (12), josta syntyi 2 milj. euron (6) myyntivoitto.

MEUR	Maa- ja vesialueet	Raken- nukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Kesken- eräiset hankinnat ja ennakot	Muut aineelliset hyödykkeet	Sijoitus- kiinteistöt	Yhteensä 2007
Hankintameno 1.1.2007	15	174	478	32	68	15	782
Valuuttakurssimuutokset		1	3		1		5
Yritysmyynnit			-4		-14		-17
Lisäykset		27	54	48	3		133
Vähennykset	-1	-5	-9		-1	-2	-19
Uudelleenryhmittelyt		7	6	-16	3		
Hankintameno 31.12.2007	14	203	529	64	60	13	884
Kertyneet poistot 1.1.2007		-96	-324		-46		-467
Valuuttakurssimuutokset			-2				-2
Vähennysten kertyneet poistot		2	8				10
Tilikauden poisto		-9	-37		-2		-48
Uudelleenryhmittelyt		-1			1		
Kertyneet poistot 31.12.2007		-103	-355		-47		-506
Kirjanpitoarvo 31.12.2007	14	100	174	64	13	13	377
Aineellisiin hyödykkeisiin sisältyy rahoitusleasing- sopimuksilla hankittua omaisuutta seuraavasti:			11		1		12

Katsauskauden aikana potkurituotannon laajennusinvestoinnit Alankomaissa ja Kiinassa olivat 12 milj. euroa ja niihin liittyviä sitoumuksia oli 6 milj. euroa. Lisäksi Wärtsilä keskittää varaosien varastoinnin ja logistiikan investoimalla uuteen jakelukeskukseen Alankomaihin. Uuteen jakelukeskukseen investoitiin katsauskauden aikana 11 milj. euroa.

13. Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin

MEUR	2008	2007
Kirjanpitoarvo 1.1.	16	9
Osakkeiden osto	1	12
Osuus tuloksesta		1
Osingot	-1	-1
Valuuttakurssimuutokset	2	
Yhteisyritykset ¹	22	
Osakkeiden myynti/vähennys		-5
Kirjanpitoarvo 31.12.	41	16

¹ Yhteisyritysten laskentaperiaatteiden muutos.

Osakkuusyhtiöiden taloudellinen yhteenveto (100%):

2008

MEUR		Omistus-%	Varat	Velat	Oma pääoma	Liike-vaihto	Tilikauden tulos
Qingdao Qiyao Wärtsilä MHI							
Linshan Marine Diesel Co Ltd.	Kiina	27,0	143	94	49		-3
Wärtsilä Navim Diesel S.r.l.	Italia	40,0	23	14	9	46	4
Wärtsilä Land and Sea Academy Inc.	Filippiinit	40,0		1	-1		
AWEK Industrial Patents Ltd. Oy	Suomi	25,0	1			2	
Repropel Sociedad de reparacao de helices	Portugali	50,0	2	1	1	2	
WD Power Investment Ky	Suomi	21,7	4		4		
Neptun Maritime AS	Norja	40,0	1			1	
EI-Design AS	Norja	37,0					
Cosco-Shipyard Total Automation Co Ltd.	Kiina	40,0	3	2	1	5	

2007

MEUR		Omistus-%	Varat	Velat	Oma pääoma	Liike-vaihto	Tilikauden tulos
Oy Ovako Ab ²	Suomi	26,5	2		2		
Qingdao Qiyao Wärtsilä MHI							
Linshan Marine Diesel Co Ltd.	Kiina	27,0	58	21	37		
Wärtsilä Navim Diesel S.r.l.	Italia	40,0	14	7	7	35	2
Wärtsilä Land and Sea Academy Inc.	Filippiinit	40,0	1			1	
AWEK Industrial Patents Ltd. Oy	Suomi	25,0	1			2	
Repropel Sociedad de reparacao de helices	Portugali	50,0	1		1	1	
WD Power Investment Ky	Suomi	21,7	3		3		
Cosco-Shipyard Total Automation Co Ltd.	Kiina	40,0	1		1	2	

² Oy Ovako Ab likvidoitu 2008.

14. Yhteisyritykset

Konserni omistaa 50% yhteisyrityksestä Wärtsilä Qiyao Diesel Company Ltd., joka sijaitsee Shanghain alueella Kiinassa. Yhteisyrityksen toinen omistaja on China Shipbuilding Industry Corporationin (CSIC) tytäryhtiö China Shanghai Marine Diesel Research.

Konsernilla on yhdessä Hyundai Heavy Industries Co Ltd:n kanssa yhteisyritys Koreassa, Wärtsilä Hyundai Engine Co Ltd, joka valmistaa LNG-aluksiin sopivia monipolttoainemoottoreita. Konsernin omistus-osuus yhteisyrityksestä on 50%.

Yhteisyritysten taloudellinen yhteenveto (100%):

2008

MEUR		Omistus-%	Varat	Velat	Oma pääoma	Liikevaihto	Tilikauden tulos
Wärtsilä Qiyao Diesel Company Ltd.	Kiina	50,0	31	22	9	37	
Wärtsilä Hyundai Engine Co Ltd.	Korea	50,0	86	51	35	18	-2

2007

MEUR		Omistus-%	Varat	Velat	Oma pääoma	Liikevaihto	Tilikauden tulos
Wärtsilä Qiyao Diesel Company Ltd.	Kiina	50,0	25	15	10	23	
Wärtsilä Hyundai Engine Co Ltd.	Korea	50,0	37	5	32		

Osuudet yhteisyrityksistä on aiemmin yhdistelty suhteellisesti riviltä siten, että konsernitiilinpäätös on sisältänyt konsernin osuuden yhteisyritysten varoista, veloista, tuotoista ja kuluista. Vuodesta 2008 alkaen on osuudet yhteisyrityksistä yhdistelty konsernitiilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

Vuoden 2007 konsernitiilinpäätöksen tuloslaskelmaa, tasetta ja liitetietoja ei ole oikaistu, koska oikaisu ei ole konsernin kannalta ollut merkittäviä.

Mikäli yhteisyritysten laskentatavan muutokset olisi oikaistu, olisi niiden vaikutus ollut tulokseen ja taseeseen seuraava:

MEUR	
Konsernin tuloslaskelma 2007	
Liiketulos	1
Rahoitustuotot ja -kulut	-1
Tilikauden tulos	
Konsernin tase 2007	
Varat	
Aineelliset hyödykkeet	-7
Osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä	21
Vaihto-omaisuus	-2
Muut saamiset	6
Rahavarat	-18
Varat yhteensä	
Oma pääoma ja velat	
Lyhytaikaiset korolliset velat	-1
Lyhytaikaiset muut velat	1
Oma pääoma ja velat yhteensä	

15. Myytävissä olevat sijoitukset

Myytävissä olevat sijoitukset sisältävät noteerattuja sekä noteeraamattomia osakkeita. Noteeratut osakkeet on arvostettu käypään arvoon. Noteeraamattomat osakkeet esitetään hankintahintaan, koska niiden käypiä arvoja ei ole luotettavasti saatavilla.

MEUR	2008	2007
Kirjanpitoarvo 1.1.	155	183
Valuuttakurssimuutokset	1	-2
Lisäykset	6	
Vähennykset	-5	-2
Käyvän arvon muutokset	-50	-25
Kirjanpitoarvo 31.12.	106	155

MEUR	Hankinta-meno	2008 Markkina-arvo	Hankinta-meno	2007 Markkina-arvo
Osakkeet				
Sampo Oyj	4	25	4	34
Assa Abloy AB	18	59	18	100
Noteeratut osakkeet	22	84	22	134
Muut osakkeet	21	21	21	21
Osakkeet yhteensä	43	106	43	155

16. Vaihto-omaisuus

MEUR	2008	2007
Aineet ja tarvikkeet	741	545
Keskeneräiset tuotteet	684	399
Valmiit tuotteet ja varat	56	51
Maksetut ennakot	175	86
Yhteensä	1 656	1 081

17. Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin

2008	Rahavirran ja nettoinvestointien suojaus	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitus- varat ja -velat	Lainat ja muut saamiset	Myytävässä olevat rahoitusvarat	Jaksotettuun hankintameno- kirjattavat rahoitusvelat	Tase-erien kirjanpitoarvot	Käypä arvo
MEUR							
Pitkäaikaiset rahoitusvarat				106		106	106
Myytävässä olevat sijoitukset						11	11
Korolliset sijoitukset			11				
Myyntisaamiset			3			3	3
Muut saamiset			4			4	4
Lyhytaikaiset rahoitusvarat							
Korolliset saamiset			1			1	1
Myyntisaamiset			891			891	891
Johdannaiset	56	13				69	69
Muut saamiset		90				90	90
Rahavarat		197				197	197
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	56	300	910	106		1 372	1 372
Pitkäaikaiset rahoitusvelat					448	448	447
Korolliset velat					1	1	1
Muut velat							
Lyhytaikaiset rahoitusvelat					216	216	216
Korolliset velat					444	444	444
Ostovelat					62	62	62
Johdannaiset	40	22			85	85	85
Muut velat							
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin	40	22			1 194	1 256	1 255
2007							
MEUR							
Pitkäaikaiset rahoitusvarat				155		155	155
Myytävässä olevat sijoitukset						12	12
Korolliset sijoitukset			12				
Muut saamiset			7			7	7
Lyhytaikaiset rahoitusvarat							
Korolliset saamiset			2			2	2
Myyntisaamiset			874			874	874
Muut saamiset		26	20			46	46
Rahavarat		296				296	296
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin		322	915	155		1 392	1 392
Pitkäaikaiset rahoitusvelat					245	245	245
Korolliset velat					3	3	3
Muut velat							
Lyhytaikaiset rahoitusvelat					38	38	38
Korolliset velat					348	348	348
Ostovelat					21	23	23
Muut velat		2					
Kirjanpitoarvo arvostusryhmittäin		2			655	657	657

18. Muut saamiset

MEUR	2008	2007
Korot	1	1
Muut rahoituserät	89	29
Vakuutusmaksut	4	2
Vuokrajaksotukset	6	4
Projektijaksotukset	18	11
Muut siirtosaamiset	50	37
Lainasaamiset	4	16
Arvonlisäverosaamiset	90	57
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	7	
Siirtosaamiset pitkäaikaishankkeista*	160	
Muut saamiset	68	51
Yhteensä	498	208
Pitkäaikaiset	12	7
Lyhytaikaiset	486	201

* Vuonna 2007 siirtosaamiset pitkäaikaishankkeista 74 miljoonaa euroa sisältyi myyntisaamisiin.

19. Rahavarat

MEUR	2008	2007
Rahat ja pankkisaamiset	183	274
Rahamarkkinasijoitukset	14	23
Yhteensä	197	296

20. Laskennalliset verot

Laskennallisten verosaamisten ja -velkojen muutos tilikauden 2008 aikana

MEUR	1.1.2008	Tulos- laskelmaan kirjatut erät	Omaan pääomaan kirjatut erät	Muuntoerot	Yrityssostot	31.12.2008
Laskennalliset verosaamiset						
Vahvistetut verotappiot	24	-1				23
Eläkevelvoitteet	3					3
Varaukset	15	-6				10
Arvonmuutosrahasto			11	1		11
Sisäisten katteiden eliminointi	14	1				14
Muut väliaikaiset erot	15	10				24
Yhteensä	70	3	11	1		85
Laskennalliset verovelat						
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	16	5		-1	13	34
Arvonmuutosrahasto	42		-18			23
Muut väliaikaiset verot	23			-1	7	29
Yhteensä	81	5	-18	-3	20	86
Laskennallinen nettoverosaaminen/velka	-11	-2	29	3	-20	

Laskennallisten verosaamisten ja -velkojen muutos tilikauden 2007 aikana

MEUR	1.1.2007	Tulos- laskelmaan kirjatut erät	Omaan pääomaan kirjatut erät	Muuntoerot	Yrityssostot	31.12.2007
Laskennalliset verosaamiset						
Vahvistetut verotappiot	43	-19				24
Eläkevelvoitteet	3					3
Varaukset	9	5				15
Sisäisten katteiden eliminointi	12	2				14
Muut väliaikaiset erot	19	-4				15
Yhteensä	87	-16		-1		70
Laskennalliset verovelat						
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	10	3			3	16
Arvonmuutosrahasto	45		-3			42
Muut väliaikaiset verot	19	4				23
Yhteensä	74	7	-3		3	81
Laskennallinen nettoverosaaminen/velka	13	-23	3	-1	-3	-11

31.12.2008 konsernilla oli kirjaamatta yhteensä 52 miljoonaa euroa (40) laskennallisia verosaamisia, koska niiden toteutumiseen liittyy epävarmuutta. Pääosa niistä liittyy kertyneisiin tappioihin.

21. Eläkevelvoitteet

MEUR	2008	2007
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen varat 31.12.	7	
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyjen velvoitteet	17	20
Muut työsuhteen jälkeiset velvoitteet	23	25
Eläkevelvoitteet yhteensä 31.12.	40	45

Eläketurva perustuu kunkin maan lainsäädäntöön ja sopimuksiin. Suomessa eläketurva kuuluu suurimmaksi osaksi TEL-järjestelmän piiriin. Suurimmat etuuspohjaiset eläkejärjestelmät ovat käytössä Alankomaissa, Sveitsissä ja Iso-Britanniassa. Suurin osa etuuspohjaisista eläkejärjestelmistä on eläkesäätiöiden hallussa eivätkä niiden varat sisälly konsernin varoihin. Tytäryhtiöiden maksut eläkesäätiöille suoritetaan kunkin maan lainsäädännön ja käytännön mukaisesti. Valtuutetut aktuaarit ovat kussakin maassa suorittaneet etuuspohjaisiin eläkejärjestelmiin liittyvät vakuutuslaskelmat.

IFRIC 14 otettiin käyttöön 1.1.2008, mikä johti 5 miljoonan euron oman pääoman lisäykseen.

Vuoden 2007 aikana Alankomaissa siirrettiin toinen etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä toimialakohtaiseen usean työnantajan eläkejärjestelmään, joka käsitellään maksupohjaisena eläkejärjestelynä. Järjestelmään siirtyminen vähensi konsernin eläkevelvoitteita 87 miljoonalla eurolla, eläkevaroja 82 miljoonalla eurolla ja kirjaamattomia vakuutusmatemaattisia tappioita 5 miljoonalla eurolla.

Muut työsuhteen jälkeiset velvoitteet liittyvät pääosin Italiassa ja Ranskassa maksettaviin erorahoihin.

Etuuspohjaisten eläkevelvoitteiden nykyarvon muutokset	2008	2007
Velvoitteet tilikauden alussa	212	307
Valuuttakurssimuutokset	5	-6
Työsuorituksen perustuvat menot	9	9
Korkomenot	8	8
Maksetut etuudet	-10	-12
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot		-5
Yrityssostojen/myyntien vaikutus ja muut muutokset	6	-89
Velvoitteet tilikauden lopussa	229	212

Järjestelyyn kuuluvien varojen käypien arvojen muutokset		
Varojen käyvät arvot tilikauden alussa	202	295
Valuuttakurssimuutokset	9	-5
Työnantajan suorittamat maksut	13	12
Maksetut etuudet	-9	-12
Varojen odotettu tuotto	10	9
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	-28	-2
Yrityssostojen/myyntien vaikutus ja muut muutokset	2	-94
Yhteensä	198	202
Kirjaamattomat varat		-5
Varojen käyvät arvot tilikauden lopussa	198	197

Kirjaamattomat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	2008	2007
Kirjaamatta kauden alussa	5	-5
Valuuttakurssimuutokset	2	
Kauden vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot vastuista	-1	8
Kauden vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot varoista	-28	-2
Yritystosten/myyntien vaikutus ja muut muutokset	1	5
Kirjaamatta kauden lopussa	-21	5

Taseeseen merkityt etuuspohjaiset eläkevastuut, netto	10	20

Tuloslaskelman etuuspohjaiset eläkekulut		
Tilikauden työsuorituksen perustuvat menot	9	9
Korkomenot	8	8
Järjestelyyn kuuluvien varojen odotettu tuotto	-10	-9
Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	1	
Tappiot/voitot järjestelyn muutoksista		-1
Tuloslaskelman kulut yhteensä	8	8

Järjestelyyn kuuluvien varojen toteutunut tuotto	-17	6

Velvoitteiden kehitys	2008	2007	2006	2005
Etuuspohjaisten eläkevelvoitteiden nykyarvo	229	212	307	293
Varojen käypä arvo	-198	-202	-295	-292
Eläkejärjestelyjen kirjaamattomat velvoitteet	31	9	12	1

Vakuutusmatemaattiset oletukset 2008	Eurooppa	Muut
Diskonttauskorko (%)	3,25–6,5	1,5–16,0
Varojen odotettu tuotto (%)	4,0–7,5	1,5–10,0
Tuleva palkankorotusolettamus (%)	1,5–4,5	1,2–14,0

Vakuutusmatemaattiset oletukset 2007	Eurooppa	Muut
Diskonttauskorko (%)	3,0–5,9	2,0–10,0
Varojen odotettu tuotto (%)	4,0–7,8	2,5–10,0
Tuleva palkankorotusolettamus (%)	1,5–4,4	1,0–9,0

22. Emoyhtiön osakepääoma

Osakepääoma	A-osakkeiden lukumäärä	B-osakkeiden lukumäärä	Osakkeiden lukumäärä	Osakepääoma	Ylikurssi-rahasto	Yhteensä
1.1.2007	23 579 587	71 974 765	95 554 352	334	58	392
Optioilla merkityt osakkeet		415 209	415 209	1	3	4
31.12.2007	23 579 587	72 389 974	95 969 561	336	61	397
Optioilla merkityt osakkeet		31 050	31 050			
Osakesarjojen yhdistäminen ja suunnattu maksuton osakeanti	-23 579 587	26 199 541	2 619 954			
31.12.2008			98 620 565	336	61	397

23. Optio-ohjelmat

Optioiden muutokset 2008	Optio-ohjelma 2002
	Optioiden perusteella osakkeita
1.1.2008	20 702
Osakemerkintään käytetty	20 700
31.12.2008	-

Johdon optio-oikeudet

12.3.2002 kokoontunut yhtiökokous päätti optio-ohjelmasta konsernin avainhenkilöstölle. Optio-oikeuksien määrä on 800.000 kappaletta ja niillä voi merkitä Wärtsilän B-osakkeita. Osakkeiden merkintäaika alkoi 1.4.2004 ja päättyi 31.3.2008. Osakkeen merkintähinta alennetaan 17.5.2002, ja ennen osakemerkintää mahdollisesti jaettavien ylimääräisten osinkojen määrällä. Kaupankäynti vuoden 2002 optio-oikeuksilla alkoi Helsingin pörssissä 1.4.2004.

Wärtsilä Oyj Abp:n optio-ohjelmien ehtojen mukaan, mikäli yhtiö ennen osakemerkintää korottaa osakepääomaa rahastoannilla, muutetaan merkintäsuhdetta siten, että optio-oikeuksien nojalla merkittävien osakkeiden suhteellinen osuus osakepääomasta säilyy muuttumattomana. Näin ollen optioiden merkintähinta jaetaan 1,5:llä ja kaksi (2) optiota oikeuttaa merkitsemään kolme (3) Wärtsilän B-osaketta. Ylimääräisen osingon vaikutuksesta vuoden 2002 optio-ohjelman merkintähinnaksi tuli 5,40 euroa.

24. Arvonmuutosrahasto

MEUR	Rahavirran suojaukset	Myytävikissä olevat sijoitukset	Yhteensä
Käyvän arvon ja kirja-arvon ero 1.1.2007	36	137	173
Laskennallinen verovelka	-9	-36	-44
Arvonmuutosrahasto 1.1.2007	27	101	128
Siirretty tuloslaskelmaan, veroilla vähennettynä	-13		-12
Käyvän arvon muutokset	36	-24	12
Laskennallinen verovelka	-8	6	-1
Arvonmuutosrahasto 31.12.2007	44	84	127
Siirretty tuloslaskelmaan, veroilla vähennettynä	-22		-22
Käyvän arvon muutokset	-28	-50	-78
Laskennallinen verovelka/saatava	10	13	23
Arvonmuutosrahasto 31.12.2008	4	47	50

25. Varaukset

2008

MEUR	Oikeudenkäynnit	Takuuvaraukset	Ennakoidut tappiot	Uudelleenjärjestely-varaukset	Muut varaukset	Konserni 2008
Varaukset 1.1.2008	7	107	12	6	31	164
Kurssierot		1				
Lisäykset	1	70	10		7	88
Käytetyt varaukset		-40	-5		-12	-58
Käyttämättömien varausten peruutukset			-2	-1	-5	-8
Varaukset 31.12.2008	8	138	16	5	23	189
Pitkäaikainen						24
Lyhytaikainen						165

2007

MEUR	Oikeudenkäynnit	Takuuvaraukset	Ennakoidut tappiot	Uudelleenjärjestely-varaukset	Muut varaukset	Konserni 2007
Varaukset 1.1.2007	5	85	16	8	23	136
Kurssierot		-1				-1
Lisäykset	5	63	9		19	95
Käytetyt varaukset	-2	-40	-11	-2	-9	-63
Käyttämättömien varausten peruutukset			-1	-1	-1	-4
Varaukset 31.12.2007	7	107	12	6	31	164
Pitkäaikainen						25
Lyhytaikainen						139

Konserniyhtiöt ovat vastaajina eräissä oikeudenkäynneissä, jotka liittyvät konsernin tavanomaiseen liiketoimintaan. Kyseiset oikeudenkäynnit koskevat muun muassa tuotevastuu- ja työsuhteasioita sekä omaisuus- ja henkilövahinkoja. Konsernin periaatteisiin kuuluu varausten tekeminen kyseisten oikeudellisten vaateiden kattamiseksi, mikäli oikeudellinen vastuu voidaan kohtuullisella varmuudella olettaa toteutuvaksi.

26. Rahoitusvelat

2008

MEUR	Lyhytaikainen < 1 vuosi	Pitkäaikainen 1–5 vuotta	> 5 vuotta	Yhteensä
Lainat rahoituslaitoksilta ¹	61	235	199	495
Rahoitusleasingvelat	4	9	2	14
Muut korolliset lainat	152	3		155
Korottomat lainat	1			1
Ostovelat	444			444
Johdannaiset	62			62
Muut velat	85			85
Yhteensä	808	246	201	1 255
¹ Arvioidut korkokustannukset	26	50	16	91

2007

MEUR	Lyhytaikainen < 1 vuosi	Pitkäaikainen 1–5 vuotta	> 5 vuotta	Yhteensä
Lainat rahoituslaitoksilta ¹	28	144	87	259
Rahoitusleasingvelat	3	8	3	13
Muut korolliset lainat	7			7
Korottomat lainat	1	2		3
Ostovelat	348			348
Muut velat	23			23
Yhteensä	411	153	90	654
¹ Arvioidut korkokustannukset	11	26	11	48

Rahoitusvelkojen käyvät arvot esitetään liitetiedossa 17. Rahoitusvarat ja -velat arvostusryhmittäin.

27. Muut velat

MEUR	2008	2007
Projektitkulut	451	360
Henkilöstökulut	115	113
Korot ja muut rahoituserät	85	23
Muut siirtovelat	85	61
Muut velat	84	53
Yhteensä	820	608
Pitkäaikaiset	1	3
Lyhytaikaiset	819	605

28. Rahoitusinstrumentit

Konserni soveltaa suojauslaskentaa valuuttatermiineihin merkittävin osin.

MEUR	2008	joista suljettuja	2007	joista suljettuja
Johdannaisinstrumenttien nimellisarvot				
Koronvaihtosopimukset	140		140	
Valuuttatermiinit				
Transaktioriski	1 553	471	1 005	214
Muuntoriski	341		279	
Valuuttaoptiot, ostetut	50		34	
Yhteensä	2 084	471	1 458	214
Johdannaisinstrumenttien markkina-arvostukset				
Koronvaihtosopimukset	-2		2	
Valuuttatermiinit				
Transaktioriski	13		21	
Muuntoriski			1	
Yhteensä	11		24	

Valuuttatermiinit erääntyvät seuraavan 12 kuukauden aikana. Koronvaihtosopimukset ovat euromääräisiä ja niiden keskimääräinen juoksuaika on 18 kuukautta.

Valuuttatermiinien ja -optioiden valuuttajakauma

MEUR	Tarjouskanta	Tilaukanta	Nettovelat	Muuntoriski
Valuuttatermiinit				
USD	7	680	17	75
NOK		294	11	76
CHF		56	80	
SGD			12	55
JPY		100	6	23
GBP		7	33	16
Muut valuutat*		43	51	91
	7	1 180	210	336
Valuuttaoptiot				
USD		50		
Yhteensä	7	1 230	210	336

* Muut valuutat eivät sisällä merkittävää yksittäistä valuuttaa.

Hyödykejohdannaiset

	Määrä tonneissa	joista suljettuja	Käypä arvo MEUR
Öljyswapit	17 700	12 000	-1
Kuparifutuurit	1 250		-3

29. Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut

	2008		2007	
MEUR	Taseen velkamäärä	Kiinnitykset	Taseen velkamäärä	Kiinnitykset
Velat ja vastuut, joiden vakuudeksi on annettu kiinteistökiinnityksiä				
Lainat rahoituslaitoksilta	2	2	3	3
Lainat eläkelaitoksilta	34	49	3	5
Muut vastuut		10	5	5
Yhteensä	36	61	11	13
Velat ja vastuut, joiden vakuudeksi on annettu yrityskiinnityksiä				
Lainat rahoituslaitoksilta				3
Muut vastuut		10	4	5
Yhteensä		10	4	8
MEUR	2008		2007	
Takaukset ja vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta		664		479
Leasingsopimusten mukaisten vuokrien nimellisarvot				
Seuraavan vuoden aikana maksettavat		21		16
Myöhemmin maksettavat		66		53
Yhteensä		87		69

30. Lähipiiritapahtumat

Lähipiiriin kuuluvat hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja johtokunnan jäsenet sekä osakkuus- ja yhteisyritykset.

Johdon palkat ja palkkiot		
TEUR	2008	2007
Toimitusjohtaja ja hänen sijaisensa		
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet	884	826
Tulospalkkiot	252	858
	1 136	1 684
Muut konsernin johtokunnan jäsenet		
Palkat ja muut lyhytaikaiset työsuhte-etuudet	1 277	1 064
Tulospalkkiot	391	1 231
	1 668	2 295
Hallituksen jäsenet 31.12.2008		
Antti Lagerroos, hallituksen puheenjohtaja	121	119
Matti Vuoria, hallituksen varapuheenjohtaja	88	58
Maarit Aarni-Sirviö, hallituksen jäsen	59	55
Kaj-Gustaf Bergh, hallituksen jäsen	56	
Kari Kauniskangas, hallituksen jäsen	56	
Bertel Langenskiöld, hallituksen jäsen	57	56
Hallituksen jäsenet 19.3.2008 saakka		
Göran J. Ehrnrooth, hallituksen varapuheenjohtaja	3	82
Heikki Allonen, hallituksen jäsen	2	58
Hallituksen jäsenet 14.3.2007 saakka		
Risto Hautamäki, hallituksen jäsen		2
Jaakko Iloniemi, hallituksen jäsen		3
	442	433
Johdon palkat ja palkkiot yhteensä	3 246	4 412

Toimitusjohtaja, hallituksen ja johtokunnan jäsenet omistavat vuoden lopussa:

Osakkeita	56 479	111 818

Toimitusjohtajalla ja joillakin johtokunnan jäsenillä on oikeus jäädä eläkkeelle 60-vuotiaana. Yhtiöllä ei ole lainasaamisia konsernin johdolta tai hallituksen jäseniltä. Johdon tai osakkeiden puolesta ei ole annettu pantteja tai muita vastuuta.

Liiketoimet osakkuus- ja yhteisyritysten kanssa

MEUR	2008	2007
Myyntit osakkuus- ja yhteisyrityksille tuloslaskelmassa	34	23
Saamiset osakkuus- ja yhteisyrityksiltä taseessa	22	6
Osakkuus- ja yhteisyrityksille maksetut ennakot taseessa	29	15
Velat osakkuus- ja yhteisyrityksille taseessa	12	

Lisätietoja osakkuusyhtiöistä esitetään liitetiedossa 13. Sijoitukset osakkuusyhtiöihin. Lisätietoja yhteisyrityksistä esitetään liitetiedossa 14.

Yhteisyritykset.

31. Tilintarkastajien palkkiot ja palvelut

Seuraavat palkkiot maksettiin tilintarkastajille ja tilintarkastustoimistolle lakisääteisistä tarkastuksista sekä neuvonantamisesta ja ohjauksesta että riippumattomista asiantuntijapalveluista.

Vuonna 2008 yhtiökokous valitsi Wärtsilä Oyj Abp:n tilintarkastajaksi KHT-yhteisö KPMG Oy Ab:n.

Tilintarkastajien palkkiot

MEUR	KPMG 2008	2007	Muut 2008	2007
Tilintarkastuspalkkiot	1,7	1,7	0,1	0,2
Todistukset ja lausunnot	0,1			
Veroneuvonta	1,1	0,7	0,2	0,1
Muut palvelut	1,0	2,4	0,3	0,2
Yhteensä	4,0	4,7	0,6	0,5

32. Tilinpäätöskurssseja

	Tilinpäätös- kurssi 31.12.08	Tilinpäätös- kurssi 31.12.07	Keskikurssi 2008	Keskikurssi 2007
USD	1,39170	1,47210	1,47059	1,37063
GBP	0,95250	0,73335	0,79654	0,68455
SEK	10,87004	9,44153	9,61688	9,25214
NOK	9,75001	7,95798	8,22484	8,01828
DKK	7,45062	7,45829	7,45595	7,45080
CHF	1,48500	1,65470	1,58708	1,64269
JPY	126,13522	164,93486	152,33000	161,23917
SGD	2,00400	2,11630	2,07614	2,06363
INR	67,94402	57,86367	64,07155	56,58386

33. Tytäryhtiöt

Yhtiön nimi	Kotimaa	Omistussuus %	Yhtiön nimi	Kotimaa	Omistussuus %
Wärtsilä Technology Oy Ab	Suomi	100,0	Wärtsilä Dominicana, Inc.	Dominikaaninen tasavalta	100,0
Wärtsilä Finland Oy	Suomi	100,0	Wärtsilä Guatemala S.A.	Guatemala	100,0
Wärtsilä Biopower Oy	Suomi	100,0	Wärtsilä Chile Ltda.	Chile	100,0
Wärtsilä Development & Financial Services Oy	Suomi	100,0	Wärtsilä Ecuador S.A.	Ecuador	100,0
Wärtsilä Sweden AB	Ruotsi	100,0	Wärtsilä do Brasil Ltda.	Brasilia	100,0
Wärtsilä Norway A/S	Norja	100,0	Wärtsilä Colombia S.A.	Kolumbia	100,0
Vik-Sandvik A/S	Norja	100,0	Wärtsilä Peru S.A.	Peru	100,0
Wärtsilä Danmark A/S	Tanska	100,0	Wärtsilä Argentina S.A.	Argentiina	100,0
Wärtsilä Italia S.p.A.	Italia	100,0	Wärtsilä Venezuela, C.A.	Venezuela	100,0
Wärtsilä France S.A.S.	Ranska	100,0	Wärtsilä Panama, S.A.	Panama	100,0
Wärtsilä Defence S.A.S.	Ranska	100,0	Wärtsilä Australia Pty Ltd.	Australia	100,0
Whessoe S.A.	Ranska	100,0	Wärtsilä China Ltd.	Hong Kong	100,0
Wärtsilä Switzerland Ltd.	Sveitsi	100,0	Wärtsilä-CME Zhenjiang Propeller Co. Ltd	Kiina	55,0
Wärtsilä Nederland B.V.	Alankomaat	100,0	Wärtsilä Engine (Shanghai) Co Ltd	Kiina	100,0
Wärtsilä Propulsion Netherlands B.V.	Alankomaat	100,0	Wärtsilä Shanghai Services Ltd.	Kiina	100,0
DTS-Zwolle B.V.	Alankomaat	100,0	Wärtsilä Propulsion (Wuxi) Co. Ltd.	Kiina	100,0
Wärtsilä Ibérica S.A.	Espanja	100,0	Wärtsilä Singapore Pte Ltd.	Singapore	100,0
Wärtsilä Portugal Lda.	Portugali	100,0	Wärtsilä Automation Services Singapore Pte Ltd.	Singapore	100,0
Wärtsilä Deutschland GmbH	Saksa	100,0	Wärtsilä Japan Company Ltd	Japani	99,7
Wärtsilä Ship Design Germany GmbH	Saksa	100,0	Wärtsilä India Ltd	Intia	98,5
Wärtsilä UK Ltd	Iso-Britannia	100,0	Wärtsilä Vietnam Ltd.	Vietnam	100,0
Whessoe Total Automation Ltd.	Iso-Britannia	100,0	Wärtsilä Korea Ltd.	Etelä-Korea	100,0
Vulcan Insurance Ltd.	Iso-Britannia	100,0	Wärtsilä Taiwan Ltd.	Taiwan	100,0
Wärtsilä Greece S.A.	Kreikka	100,0	Wärtsilä Philippines Inc.	Filippiinit	100,0
Wärtsilä Ireland Ltd.	Irlanti	100,0	PT. Wärtsilä Indonesia	Indonesia	100,0
Wärtsilä Polska Sp.z.o.o.	Puola	100,0	Wärtsilä Lanka	Sri Lanka	100,0
Vik-Sandvik Poland Sp.z.o.o.	Puola	100,0	Wärtsilä Pakistan (Pvt.) Ltd.	Pakistan	100,0
Wärtsilä-Enpa A.S.	Turkki	51,0	Wärtsilä Bangladesh Ltd.	Bangladesh	100,0
Wärtsilä BLRT Estonia OÜ	Viro	51,7	Wärtsilä Azerbaijan LLC	Azerbaidzan	100,0
Wärtsilä BLRT Services Klaipeda UAB	Liettua	51,0	Wärtsilä Power Contracting Saudi Arabia Ltd.	Saudi-Arabia	60,0
Wärtsilä Vostok LLC	Venäjä	100,0	Wärtsilä Gulf FZE	Yhdistyneet arabiemiirikunnat	100,0
Wärtsilä North America, Inc.	USA	100,0	Wärtsilä Arab Mediterranean Power Ltd	Egypti	100,0
Wärtsilä Defence Inc.	USA	100,0	Wärtsilä South Africa (Pty) Ltd.	Etelä-Afrikka	100,0
Wärtsilä Development & Financial Services Inc.	USA	100,0	Wärtsilä Eastern Africa Ltd	Kenia	100,0
Wärtsilä Canada Inc.	Kanada	100,0	Wärtsilä West Africa S.A.	Senegal	100,0
Wärtsilä de Mexico SA	Meksiko	100,0	Wärtsilä Central Africa S.A.	Kamerun	100,0
Wärtsilä Caribbean, Inc.	Puerto Rico	100,0			

Kirjanpitoasetuksen mukainen täydellinen luettelo sisältyy yhtiön virallisiin tilinpäätösasiakirjoihin.

■ 34. Rahoitusriskit

Yleistä

Wärtsilä-konsernin keskitetyllä rahoitustoiminnolla on kaksi päätehtävää: 1) hankkia riittävästi rahoitusta konsernin tarpeisiin kilpailukykyisellä hinnalla, 2) tunnistaa ja arvioida konsernin rahoitusriskit sekä tehdä konserniyhtiöiden tarvitsemat suojaukset.

Tarkoituksena on suojautua rahoitusmarkkinoilla tapahtuvilta epäsuotuisilta heilahteluilta sekä minimoida valuutta-, korko-, likviditeetti- ja luottoriskien vaikutus konsernin kassaan, tulokseen ja omaan pääomaan.

Wärtsilän riskienhallintapolitiikka on hyväksytty yhtiön hallituksessa. Rahoitusriskien suojausinstrumentteina käytetään vain sellaisia instrumentteja, joiden markkina-arvoa ja riskiprofiilia voidaan luotettavasti seurata.

Valuuttariski

Valuuttaposition seurataan liiketoimintojen tasolla ja ne yhdistetään ja suojataan konsernitasolla. Kaikki kiinteähintaiset osto- ja myyntisopimukset suojataan. Tulevat kaupalliset avoimet valuuttayli- ja alijäämät arvioidaan liiketoimintoittain ja suojausten tasosta päättää johtokunta. IFRS:n mukaista suojauslaskentaa sovelletaan valtaosaan edellä mainittujen erien suojauksista. Suojaukset kattavat aikajakson, joka mahdollistaa myyntihintojen ja kustannusten sopeuttamisen uudella valuuttakurssitasolla. Suojausten pituudet vaihtelevat konserniyhtiöillä kuukaudesta kahteen vuoteen. Konserni suojaa myös taseessa olevat valuuttamääräiset erät kuten valuuttamääräiset myyntisaamiset ja ostovelat. Valuuttakurssien mahdollisiin muutoksiin liittyen konserni ei odota merkittäviä valuuttakurssitappioita vuodelle 2009. Mikäli tilauksia peruutetaan, voi se johtaa tehottomaan valuuttasuojaukseen. Vuonna 2008 72% myynnistä ja 70% operatiivisista kuluista oli euromääräisiä. Konsernin tulokseen ja kilpailukykyyn vaikuttavat välillisesti myös pääkilpailijoiden kotivaluutat: USD, GBP, JPY sekä KRW.

Konsernissa käytetyt valuuttasuojausinstrumentit, näiden nimellismäärät sekä valuuttajakauma on eritelty liitetiedossa 28.

Eräillä tytäryhtiöillä maissa, joiden valuutat eivät ole vapaasti vaihdettavia, kuten Brasilia ja Kiina, on suojaamattomia EUR tai USD määräisiä konsernin sisäisiä lainoja. Näiden lainojen kokonaismäärä on 37 milj. euroa.

Koska Wärtsilällä on tytäryhtiöitä euroalueen ulkopuolella, on konsernin oma pääoma alttiina valuuttakurssien vaihteluille. Vuoden 2008 lopussa Wärtsilän euroalueen ulkopuolisten tytäryhtiöiden nettovarallisuuden arvo oli 419 milj. euroa, josta 335 miljoonaa euroa oli suojattu. Nettosijoitusten suojausten tehoton osuus ei ollut merkittävä.

IFRS:n mukaista suojauslaskentaa on sovellettu 1.037 miljoonan euron arvosta valuuttatermiineihin. 10% valuuttakurssimuutos aiheuttaisi näistä termiineistä noin 77 milj. euron muutoksen verojen jälkeen konsernin omaan pääomaan. Vuoden 2008 aikana on rahavirtasuojaus-

Valuuttajakauma 2008

	Liikevaihto	Liike-toiminnan kulut	Myyntisaamiset	Ostovelat
Euro	72%	70%	74%	81%
USD	11%	6%	13%	3%
NOK	3%	7%	3%	2%
CHF	1%	3%	1%	2%
Muut EU-valuutat	2%	4%	2%	3%
SGD	2%	2%	2%	1%
CNY	1%	2%		1%
JPY	1%	1%	1%	4%
Muut valuutat	7%	6%	4%	3%
	100%	100%	100%	100%

ten käypien arvojen muutoksia kirjattu omaan pääomaan -18 milj. euroa. Omasta pääomasta on vuoden aikana kirjattu tuloslaskelmaan 22 milj. euroa myynnin tai ostojen oikaisuna. Rahavirtasuojauksen tehoton osuus -2 milj. euroa on kirjattu rahoituseriin.

Korkoriski

Wärtsilä-konsernin korkoriski muodostuu pääasiallisesti nettomääräisen lainasalkun arvon muutoksista (hintariski) sekä korkojen vaihtelusta (vaihtuvakorkoisten lainojen koronmuutokset). Wärtsilä suojaa korkoriskinsä johdannaisilla kuten koronvaihtosopimuksilla, futuureilla sekä optioilla. Näiden johdannaisien markkina-arvojen muutokset kirjataan suoraan tuloslaskelmaan. Korkoriskejä seurataan mittaamalla jatkuvasti rahoitusinstrumenttien markkina-arvoja sekä tekemällä herkkyysoanalyysia.

Korollinen velka oli vuoden 2008 lopussa 664 milj. euroa (283). Keskimääräinen korko oli 4,1% (4,9) ja keskimääräinen korkosidonnaisuusaika 11 kuukautta (7). Muuta lainoihin liittyvää tietoa annetaan liitetiedoissa 17 ja 26. Vuoden 2008 lopussa yhden prosenttiyksikön suuruinen yhdensuuntainen lasku/nousu korkokäyrässä olisi aiheuttanut 7 miljoonan euron lisäyksen/vähennyksen nettovelkasalkun arvoon (sisältäen johdannaiset).

Wärtsilä hajauttaa korkoriskejään ottamalla sekä kiinteä- että vaihtuvakorkoista velkaa. Vaihtuvakorkoisen velan suhde koko velkasalkkuun saa vaihdella 30 ja 70 prosentin välillä. Vuoden 2008 lopussa vaihtuvakorkoisen velan osuus koko velkasalkun määrästä oli 61%, kun johdannaisopimukset otetaan huomioon. Yhden prosenttiyksikön suuruinen korkotason muutos aiheuttaisi 4 miljoonan euron muutoksen velkasalkun seuraavan vuoden korkokuluihin (sisältäen johdannaiset).

Likviditeetti- ja jälleenerahoitusriski

Wärtsilä varmistaa aina riittävän likviditeetin tehokkaalla kassanhallinnalla sekä riittävillä vahvistetuilla ja vahvistamattomilla luottolimiiteillä.

Tämänhetkiset rahoitusohjelmat sisältävät:

■ Vahvistettuja luottolimiittisopimuksia määrältään 410 milj. euroa.

■ Suomalaisia yritystodistusohjelmia määrältään 600 milj. euroa.

Näiden lisäksi Wärtsilä on allekirjoittanut 30 milj. euron pitkäaikaisen lainasopimuksen, joka nostettiin tammikuussa 2009.

Pitkäaikaisten lainojen keskimääräinen takaisinmaksuaika on 60 kk ja vahvistettujen luottolimiittien keskimääräinen takaisinmaksuaika on 35 kk. Lisätietoa liitetiedossa 26.

Konsernin likviditeetti on hyvä. Rahavarat olivat vuoden lopussa 197 miljoonaa euroa ja käyttämättömiä vahvistettuja luottolimiittisopimuksia oli 360 miljoonaa euroa, joiden lisäksi käytössä on mittavat yritystodistusohjelmat. Jälleenerahoitusriskiä minimoidaan lainojen tasapainoisella erääntymisellä sekä riittävän pitkällä laina-ajoilla.

Vahvistetut luottolimiittisopimukset

MEUR Vuosi	Erääntyvät	Käytettävissä (kauden lopussa)
2008		410
2009	25	385
2010	190	195
2011	15	180
2012	35	145
2013	95	50
2014		50
2015	50	

Luottoriski

Kaupalliseen toimintaan liittyvien luottoriskien hallinta on osa liiketoiminta-alueiden ja konserniyhtiöiden toimintaa. Suuriin kauppoihin ja projektirahoitukseen liittyvät luottoriskit pyritään rajoittamaan siirtämällä riskejä pankkeille, vakuutusyhtiöille ja vientitakuulaitoksille. Yhtiöllä ei ollut vuoden 2008 lopussa pitkäaikaisia toimitusluottosaatavia.

Wärtsilällä on myymästään Oy Ovako Ab:n osuudesta kauppahintasaatavia uusilta omistajilta yhteensä 9 milj. euroa, jotka erääntyvät 4 vuoden aikana.

Likvidien varojen sijoittamiseen ja rahoitusinstrumenttien kaupan käyntiin liittyviä luottoriskejä minimoidaan asettamalla luottorajat vastapuolille sekä tekemällä sopimuksia vain johtavien koti- ja ulkomaisten pankkien ja rahoituslaitosten kanssa.

Konserniyhtiöt sijoittavat kaikki kassavaransa konsernin rahoitustoinnin tileille (Wärtsilä Group Treasury), mikäli paikallinen lainsäädäntö ja keskuspankin säännöt sallivat sen. Konsernin varat sijoitetaan instrumentteihin, joilla on riittävä likviditeetti (lyhytaikaiset pankkitalletukset tai suomalaiset yritystodistukset) ja luottoluokitus (vähintään yksi-A tai konsernin talous- ja rahoitusjohtajan erikseen hyväksymä sijoitus). Wärtsilä Group Treasury seuraa jatkuvasti kyseisiä sijoituksia eikä näistä odoteta luottotappioita.

Myyntisaamisten ikäjakautuma

MEUR	2008		2007	
	Myynti- saamiset	joista alaskirjattu	Myynti- saamiset	joista alaskirjattu
Erääntymättömät saamiset	543		520	
1–30 päivää erääntyneet	128		148	
31–180 päivää erääntyneet	157	1	149	2
181–360 päivää erääntyneet	43	2	31	3
Yli vuoden erääntyneet	53	27	44	13
Yhteensä	924	30	892	18

Vuonna 2008 tuloslaskelman kautta alaskirjattiin 14 miljoonaa euroa.

Osakehintariski

Wärtsilällä on sijoituksia julkisesti noteerattuihin yhtiöihin (liitetieto 15). Sijoitusten markkina-arvo vuoden 2008 lopussa oli 84 milj. euroa. Osakearvon 10% vahvistumisen tai heikentymisen vaikutus konsernin omaan pääomaan verojen jälkeen on +/- 6 milj. euroa.

Wärtsilällä on osakesijoituksia 12 milj. euroa voimalaitosyhtiöihin, jotka sijaitsevat pääosin kehittyvissä maissa. Kyseisten yhtiöiden tulokset on ollut hyvä ja vastannut odotuksia.

Pääomarakenteen hallinta

Wärtsilän päämääränä on varmistaa vahva pääomapohja ylläpitääkseen sijoittajien ja luotonantajien luottamuksen sekä kehittääkseen toimintaansa. Pääomaksi määritellään oma pääoma mukaan lukien vähemistöosuus ja netotettu korollinen lainapääoma. Wärtsilän tavoitteena on 35–40%:n omavaraisuusaste ja konsernin osinkopolitiikan mukaan tavoitteena on jakaa 50% toiminnallisesta osakekohtaisesta tuloksesta osinkona.

MEUR	31.12.2008	31.12.2007
Taseen loppusumma	4 743	3 749
Saadut ennakot	-1 243	-860
	3 500	2 889
Oma pääoma yhteensä	1 199	1 325
Omavaraisuusaste, %	34,3	45,9
Osana pääomarakenteen hallintaa seurataan myös nettovelkaantumisastetta:		
Pitkäaikaiset korolliset velat	448	245
Lyhytaikaiset korolliset velat	216	38
Rahavarat	-197	-296
	467	-13
Lainasaamiset	-12	-14
Korollinen lainapääoma, netto	455	-27
Nettovelkaantumisaste	0,39	-0,01

Emoyhtiön tilinpäätös

Emoyhtiön tuloslaskelma (FAS)

MEUR	Liite	2008	2007
Liikevaihto	1		3
Liiketoiminnan muut tuotot	2	78	73
Henkilöstökulut	3	-32	-32
Poistot ja arvonalentumiset	4	-11	-11
Liiketoiminnan muut kulut		-83	-82
Liiketulos		-48	-49
Rahoitustuotot ja -kulut	5		
Tuotot pysyvien vastaavien sijoituksista		49	40
Korko- ja muut rahoitustuotot		58	51
Kurssierot		9	20
Korko- ja muut rahoituskulut		-53	-33
		64	78
Tulos ennen satunnaisia eriä		16	29
Konserniavustus	6	301	169
Tulos ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		317	198
Poistoeron muutos		-1	-1
Tulos ennen veroja		316	197
Tuloverot	7	-70	-38
Tilikauden tulos		246	159

Emoyhtiön tase (FAS)

MEUR	Liite	31.12.2008	31.12.2007
VARAT			
Pysyvät varat	8		
Aineettomat hyödykkeet			
Muut pitkävaikutteiset menot		33	35
Keskeneräiset hankinnat		14	11
		47	46
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet		6	7
Rakennukset ja rakennelmat		1	1
Koneet ja kalusto		2	1
Muut aineelliset hyödykkeet		1	1
Keskeneräiset hankinnat		2	3
		12	13
Sijoitukset			
Osakkeet saman konsernin yrityksissä		450	450
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		2	1
Saamiset osakkuusyrityksiltä			1
Muut osakkeet ja osuudet		19	20
		471	472
Pysyvät varat yhteensä		531	531

MEUR	Liite	31.12.2008	31.12.2007
Pitkäaikaiset saamiset	9		
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		97	38
Lainasaamiset		11	12
		108	50
Lyhytaikaiset saamiset			
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	10	1 585	1 206
Lainasaamiset		1	22
Muut saamiset		4	5
Siirtosaamiset	11	87	29
		1 677	1 263
Rahat ja pankkisaamiset		77	180
Vaihtuvat varat yhteensä		1 862	1 493
Varat yhteensä		2 393	2 024

Emoyhtiön tase (FAS)			
MEUR	Liite	31.12.2008	31.12.2007
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Oma pääoma	12		
Osakepääoma		336	336
Ylikurssirahasto		61	61
Kertyneet voittovarot		169	418
Tilikauden tulos		246	159
Oma pääoma yhteensä		812	974
Tilinpäätössiirtojen kertymä			
Poistoero		7	7
Pakolliset varaukset	13		3
Vieras pääoma	14		
Pitkäaikainen			
Lainat rahoituslaitoksilta		317	210
Lainat eläkelaitoksilta		96	4
		413	214
Lyhytaikainen			
Lainat rahoituslaitoksilta		43	7
Lainat eläkelaitoksilta		4	8
Ostovelat		4	5
Velat saman konsernin yrityksille	16	871	773
Muut lyhytaikaiset velat		143	5
Siirtovelat	15	96	29
		1 161	827
Vieras pääoma yhteensä		1 574	1 041
Oma pääoma ja velat yhteensä		2 393	2 024

Emoyhtiön rahavirtalaskelma (FAS)

MEUR	2008	2007
Liiketoiminnan rahavirta:		
Liiketulos	-48	-49
Oikaisut liiketulokseen:		
Poistot ja arvonalentumiset	11	11
Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot	-3	-10
Liiketoiminnan rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	-40	-47
Käyttöpääoman muutos:		
Korottomien liikesaamisten lisäys (-) / vähennys (+)	-74	-33
Korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)	79	11
	6	-23
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	-34	-70
Korko- ja rahoituskulut	-78	-51
Saadut osingot liiketoiminnasta	43	34
Korko- ja rahoitustuotot liiketoiminnasta	104	69
Tuloverot	-60	-84
	10	-32
Liiketoiminnan rahavirta	-24	-102

MEUR	2008	2007
Investointien rahavirta:		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-14	-22
Luovutustulot muista sijoituksista	2	5
Luovutustulot aineellisista ja aineettomista hyödykkeistä	4	
Lainasaamisten lisäys (-) / vähennys (+) ja muut muutokset		2
Saadut osingot sijoituksista	6	6
Investointien rahavirta	-3	-10
Rahavirta investointien jälkeen	-27	-111
Rahoituksen rahavirta:		
Optioilla merkityt osakkeet		4
Lainasaamisten lisäys (-) / vähennys (+)	-269	-43
Lyhytaikaisten lainojen lisäys (+) / vähennys (-)	201	284
Pitkäaikaisten lainojen nostot	246	55
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut ja muut muutokset	-16	-24
Konserniavustukset	169	102
Maksetut osingot	-408	-167
Rahoituksen rahavirta	-76	212
Rahavarojen muutos, lisäys (+) / vähennys (-)	-103	101
Rahat ja pankkisaamiset tilikauden alussa	180	79
Rahat ja pankkisaamiset tilikauden lopussa	77	180

Emoyhtiön tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Wärtsilä Oyj Abp:n tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain mukaisesti (FAS).

Laskentaperiaatteet ovat pysyneet muuttumattomina edelliseen vuoteen verrattuna.

Tilinpäätöstä laatiessaan yhtiön johto joutuu voimassa olevien määräysten ja hyvän kirjanpitotavan mukaisesti tekemään arvioita ja olettamuksia, jotka vaikuttavat tilinpäätöserien arvostukseen ja jaksotukseen. Toteutuvat luvut voivat poiketa tehdyistä arvioista.

■ Ulkomaanrahan määräiset tapahtumat

Ulkomaanrahan määräiset liiketapahtumat kirjataan tapahtumapäivän kurssiin. Tilinpäätöshetkellä taseessa olevat saatavat ja velat on arvostettu tilinpäätöskursseihin. Avoinna olevat valuuttamääräisten erien suojausinstrumentit on arvostettu päivän arvoon korkotekijät huomioon ottaen. Varsinaiseen liiketoimintaan liittyvät kurssivoitot ja -tappiot käsitellään liikevaihdon ja liiketoiminnan kulujen oikaisuerinä. Rahoituksen kurssivoitot ja -tappiot kirjataan rahoituksen tuottoihin ja kuluihin.

■ Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimus- ja kehitysmenot kirjataan sen tilikauden kuluiksi, jolloin ne syntyvät.

■ Saamiset

Saamiset arvostetaan hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

■ Pysyvät vastaavat ja poistot

Pysyvät vastaavat merkitään taseeseen välittömään hankintamenoon vähennettynä tehdyillä poistoilla. Eräiden maa-alueiden tasearvoihin sisältyy arvonorotuksia.

Poistojen perusteena olevat pysyvien vastaavien pitoajat ovat:

Muut pitkävaikutteiset menot	3–10 vuotta
Rakennukset	20–40 vuotta
Koneet ja kalusto	5–20 vuotta

■ Leasing

Leasingmaksut on käsitelty vuokratuloina.

■ Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaiset tuotot ja kulut sisältävät varsinaiseen liiketoimintaan kuulumattomat erät kuten konserniavustukset.

■ Pakolliset varaukset

Pakollisina varauksina on taseessa esitetty eriä, jotka ovat joko sopimusperusteisia tai muuten sitovia velvoitteita, mutta jotka eivät vielä ole realisoituneet. Pakollisten varausten muutokset sisältyvät tuloslaskelmaan.

■ Tuloverot

Tuloslaskelmaan on tuloveroina kirjattu tilikauden tuloksesta Suomen verosäännösten perusteella lasketut verot sekä aikaisempien tilikausien verojen oikaisut. Satunnaisiin eriin kohdistuvat verot esitetään liitetiedoissa.

■ Osingot

Hallituksen yhtiökokoukselle ehdottamasta osingosta ei tilinpäätöksessä ole tehty kirjausta, vaan osingot otetaan huomioon vasta yhtiökokouksen päätöksen perusteella.

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

1. Liikevaihto maittain

MEUR	2008	2007
Suomi		3

2. Liiketoiminnan muut tuotot

MEUR	2008	2007
Vuokratuotot	2	2
Pysyvien vastaavien realisointivoitot	3	10
Palvelut konserniyhtiöille	72	58
Muut liiketoiminnan tuotot	1	3
Yhteensä	78	73

3. Henkilöstökulut

MEUR	2008	2007
Palkat ja palkkiot	24	26
Eläkekulut	5	4
Muut pakolliset henkilösivukulut	2	2
Yhteensä	32	32

Palkat ja palkkiot		
Toimitusjohtaja, hänen sijaisensa ja hallituksen jäsenet	2	2

Emoyhtiön toimitusjohtajan sekä joidenkin johtokunnan jäsenien oikeus siirtyä eläkkeelle on sovittu alkavaksi 60 vuoden iässä.

Yhtiön hallitus päättää toimitusjohtajan sekä hänen suorien alaistensa palkoista ja palkkioista.

Henkilöstö keskimäärin tilikauden aikana	361	298

4. Poistot ja arvonalentumiset

MEUR	2008	2007
Suunnitelman mukaiset poistot		
Muut pitkävaikutteiset menot	11	10
Rakennukset ja rakennelmat		1
Koneet ja kalusto		1
Suunnitelman mukaiset poistot yhteensä	11	11
Kirjanpidon poistot yhteensä	12	13
Poistoero	-1	-1
Pysyvien vastaavien arvonalentumiset		
Kertynyt poistoero tilikauden alussa	7	5
Poistoeron muutos	1	1
Kertynyt poistoero tilikauden lopussa	7	7

5. Rahoitustuotot ja -kulut

MEUR	2008	2007
Osinkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	43	34
Muilta	6	6
Yhteensä	49	40
Muut korkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	54	45
Muilta	4	4
Yhteensä	58	49
Muut rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	8	12
Muilta	19	8
Yhteensä	27	20
Kurssierot	9	20
Korkokulut		
Saman konsernin yrityksille	-32	-23
Muille	-21	-12
Yhteensä	-53	-35
Muut rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	-8	-1
Muille	-19	-15
Yhteensä	-27	-16
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	64	78

6. Satunnaiset tuotot ja -kulut

MEUR	2008	2007
Saadut konserniavustukset	301	169

7. Verot

MEUR	2008	2007
Tuloverot		
tilikaudelta	-70	-40
edellisiltä tilikausilta		2
Yhteensä	-70	-38
Tuloverot satunnaisista eristä	78	44

8. Pysyvät vastaavat

Aineettomat oikeudet

MEUR	Pitkävaikutteiset menot	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä 2008	Yhteensä 2007
Hankintameno 1.1.	92	11	103	86
Lisäykset	2	10	12	17
Uudelleenryhmittelyt	7	-7		
Hankintameno 31.12.	101	14	116	103
Kertyneet poistot 1.1.	-57		-57	-47
Tilikauden poisto	-11		-11	-10
Kertyneet poistot 31.12.	-67		-68	-57
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	33	14	47	
Kirjanpitoarvo 31.12.2007	35	11		46

Aineelliset hyödykkeet

MEUR	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hankinnat	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä 2008	Yhteensä 2007
Hankintameno 1.1.	7	11	11	3	2	35	38
Lisäykset		1	1			2	3
Vähennykset	-1	-1			-1	-3	-6
Uudelleenryhmittelyt				-1	1		
Hankintameno 31.12.	6	11	13	2	2	34	35
Kertyneet poistot 1.1.		-10	-11		-1	-22	-23
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot		1				1	2
Tilikauden poisto							-1
Kertyneet poistot 31.12.		-10	-11		-1	-22	-22
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	6	1	2	2	1	12	
Kirjanpitoarvo 31.12.2007	7	1	1	3	1		13

Sijoitukset

MEUR	Osakkeet konsernin yrityksissä	Saamiset konsernin yrityksiltä	Saamiset osakkuus-yhtiöiltä	Osakkeet muissa yrityksissä	Yhteensä 2008	Yhteensä 2007
Hankintameno 1.1.	450	1	1	20	472	473
Lisäykset		1			1	
Vähennykset			-1	-1	-2	-1
Hankintameno 31.12.	450	2		19	471	472
Kirjanpitoarvo 31.12.2008	450	2		19	471	
Kirjanpitoarvo 31.12.2007	450	1	1	20		472

9. Pitkäaikaiset saamiset

MEUR	2008	2007
Saamiset saman konsernin yrityksiltä		
Pitkäaikaiset sijoitukset	2	1
Lainasaamiset	97	38
Yhteensä	99	39
Saamiset osakkuusyhtiöiltä		
Pitkäaikaiset sijoitukset		1
Yhteensä		1

10. Lyhytaikaiset saamiset konsernin yrityksiltä

MEUR	2008	2007
Myyntisaamiset	3	33
Lainasaamiset	1 523	1 162
Siirtosaamiset	59	11
Yhteensä	1 585	1 206

11. Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

MEUR	2008	2007
Korot	1	1
Muut rahoituserät	85	27
Muut		2
Yhteensä	87	29

12. Oma pääoma

MEUR	2008	2007
Osakepääoma		
Osakepääoma tilikauden alussa		
Sarja A		83
Sarja B		252
Yhteensä	336	334
Osakemerkintä optio-oikeuksilla		1
Yhteensä		1
Osakepääoma tilikauden lopussa		
Sarja A		83
Sarja B		253
Yhteensä	336	336
Ylikurssirahasto		
Ylikurssirahasto tilikauden alussa	61	58
Emissiovoitto		3
Ylikurssirahasto tilikauden lopussa	61	61
Kertyneet voittovarot		
Kertyneet voittovarot tilikauden alussa	577	586
Osingonjako	-216	-167
Ylimääräinen osinko	-192	
Arvonkorotuksen peruutus	-1	
Tilikauden tulos	246	159
Kertyneet voittovarot tilikauden lopussa	415	577
Jakokelpoiset varat	415	577

13. Pakolliset varaukset

MEUR	2008	2007
Muut varaukset		3

14. Vieras pääoma

MEUR	2008	2007
Pitkäaikainen		
Korollinen	413	214
Yhteensä	413	214
Lyhytaikainen		
Koroton	157	63
Korollinen	1 004	764
Yhteensä	1 161	827

Yhtiön pitkäaikaiset lainat ja niiden lyhennysohjelma

2008

MEUR	Lyhytaikainen < 1 v.	Pitkäaikainen 1–5 v.	Pitkäaikainen > 5 v.	Yhteensä
Lainat rahoituslaitoksilta	43	185	132	360
Lainat eläkelaitoksilta	4	65	32	100
Yhteensä	47	249	164	460

2007

MEUR	Lyhytaikainen < 1 v.	Pitkäaikainen 1–5 v.	Pitkäaikainen > 5 v.	Yhteensä
Lainat rahoituslaitoksilta	7	135	75	217
Lainat eläkelaitoksilta	8	4		13
Yhteensä	16	139	75	229

15. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

MEUR	2008	2007
Tulo- ja muut verot	12	1
Henkilöstökulut	8	13
Korot ja muut rahoituserät	70	9
Muut	6	5
Yhteensä	96	29

16. Lyhytaikaiset velat konsernin yrityksille

MEUR	2008	2007
Ostovelat	4	2
Muut lyhytaikaiset velat	815	745
Siirtovelat	52	26
Yhteensä	871	773

17. Annetut vakuudet, vastuusitoumukset ja muut vastuut

MEUR	2008 Taseen velkamäärä	2007 Taseen velkamäärä
Takaukset ja vastuusitoumukset		
Samaan konserniin kuuluvien yritysten puolesta	664	479
Leasingvuokrasopimusten mukaisten vuokrien nimellisarvot		
Seuraavan vuoden aikana maksettavat	3	3
Myöhemmin maksettavat	15	16
Yhteensä	17	19

18. Lähipiirilainat ja muut sitoumukset

Konsernin johdolta ja hallituksen jäseniltä ei ole lainasaamisia.

Johdon ja osakkaiden puolesta ei ole annettu pantteja tai muita vastuuta.

19. Tilintarkastajien palkkiot

Seuraavat palkkiot maksettiin tilintarkastajille ja tilintarkastustoimistolle lakisääteisistä tarkastuksista sekä neuvonantamisesta ja ohjauksesta että riippumattomista asiantuntijapalveluista.

Vuonna 2008 yhtiökokous valitsi Wärtsilä Oyj Abp:n tilintarkastajaksi KHT-yhteisö KPMG Oy Ab:n.

Tilintarkastajien palkkiot

TEUR	2008	2007
Tilintarkastuspalkkiot	143	142
Todistukset ja lausunnot		4
Veroneuvonta	391	151
Muut palvelut	574	2 101
Yhteensä	1 108	2 397

Hallituksen ehdotus

Emoyhtiön voitonjakokelpoiset varat ovat 415.185.892,59 euroa, josta tilikauden voitto on 246.281.834,83 euroa. Osinkoon oikeuttavia osakkeita on 98.620.565 kappaletta.

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että voitonjakokelpoiset varat käytetään seuraavasti:

EUR	
Osinkona jaetaan 1,50 euroa/osake eli yhteensä	147 930 847,50
Jätetään omaan pääomaan	267 255 045,09
Yhteensä	415 185 892,59

Yhtiön taloudellisessa asemassa ei tilikauden päättymisen jälkeen ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Yhtiön maksuvalmius on hyvä, eikä ehdotettu voitonjako vaaranna hallituksen näkemyksen mukaan yhtiön maksukykyä.

Helsingissä 29. päivänä tammikuuta 2009

Antti Lagerroos	Matti Vuoria
Maarit Aarni-Sirviö	Kaj-Gustaf Bergh
Kari Kauniskangas	Bertel Langenskiöld
Ole Johansson, konsernijohtaja	

Tilintarkastuskertomus

■ Wärtsilä Oyj Abp:n yhtiökokoukselle

Olemme tarkastaneet Wärtsilä Oyj Abp:n kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja hallinnon tilikaudelta 1.1. – 31.12.2008. Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, tuloslaskelman, rahavirtalaskelman, laskelman oman pääoman muutok-
sista ja liitetiedot sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Hallituksen ja toimitusjohtajan vastuu

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta ja siitä, että konsernitilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat oikeat ja riittävät tiedot Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Hallitus vastaa kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä ja toimitusjohtaja siitä, että kirjanpito on lain mukainen ja että varainhoito on luotettavalla tavalla järjestetty.

Tilintarkastajan velvollisuudet

Tilintarkastajan tulee suorittaa tilintarkastus Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti ja sen perusteella antaa lausunto tilinpäätöksestä, konsernitilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta. Hyvä tilintarkastustapa edellyttää ammattieettisten periaatteiden noudattamista ja tilintarkastuksen suunnittelua ja suorittamista siten, että saadaan kohtuullinen varmuus siitä, että tilinpäätöksessä tai toimintakertomuksessa ei ole olennaisia virheellisyyksiä ja että emoyhtiön hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja ovat toimineet osakeyhtiölain mukaisesti.

Tilintarkastustoimenpiteillä tulisi varmistua tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen lukujen ja muiden tietojen oikeellisuudesta. Toimenpiteiden valinta perustuu tilintarkastajan harkintaan ja arvioihin riskeistä, että tilinpäätöksessä on väärinkäytöksestä tai virheestä johtuva olennainen virheellisyys. Tarvittavia tarkastustoimenpiteitä suunniteltaessa arvioidaan myös tilinpäätöksen laadintaan ja esittämiseen liittyvää sisäistä valvontaa. Lisäksi arvioidaan tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yleistä esittämistapaa, tilinpäätöksen laatimisperiaatteita sekä johdon tilinpäätöksen laadinnassa soveltamia arvioita.

Tilintarkastus on toteutettu Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Käsityksemme mukaan olemme suorittaneet tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvia tarkastustoimenpiteitä lausuntoamme varten.

Lausunto konsernitilinpäätöksestä

Lausuntonamme esitämme, että konsernitilinpäätös antaa EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Lausunto tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös ja toimintakertomus antavat Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat ristiriidattomia.

Lausunto vastuuvapaudesta ja voitonjaosta

Konsernitilinpäätös ja emoyhtiön tilinpäätös voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta. Hallituksen esitys voitonjakokelpoisten varojen käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Helsingissä, 29. tammikuuta 2009

KPMG OY AB

Pekka Pajamo

KHT

Kvartaalitunnuslukuja 2007–2008

Lyhennetty tuloslaskelma

MEUR	10–12/2008	7–9/2008	4–6/2008	1–3/2008	10–12/2007	7–9/2007	4–6/2007	1–3/2007
Liikevaihto	1 530	1 140	1 092	850	1 272	933	797	761
Muut tuotot	10	6	5	5	10	3	4	4
Kulut	-1 313	-996	-953	-753	-1 114	-821	-710	-683
Poistot ja arvonalentumiset	-31	-26	-21	-21	-22	-19	-18	-18
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksista	1	-1	1		1			
Liiketulos	197	123	124	81	147	96	73	64
Rahoitustuotot ja -kulut	-14	5	7	-7	-1	-2	-1	-4
Tulos ennen veroja	183	127	131	75	145	95	72	60
Tuloverot	-36	-30	-36	-25	-43	-26	-20	-17
Tilikauden tulos	147	97	96	49	103	68	52	42
Tulos/osake, euroa	1,46	0,97	0,96	0,49	1,05	0,71	0,54	0,44
Tilaukertymä yhteensä	823	1 382	1 432	1 936	1 594	1 514	1 369	1 157
Tilaukanta katsauskauden lopussa	6 883	7 762	7 479	7 219	6 308	6 162	5 460	4 860
Henkilöstö katsauskauden lopussa	18 812	18 268	17 552	16 979	16 336	15 811	15 180	14 754

Tietoja osakkeenomistajille

Yhtiökokous

Wärtsilä Oyj Abp:n varsinainen yhtiökokous pidetään keski-viikkona 11.3.2009 kello 16.00 alkaen Helsingissä, Messukes-
kuksen kongressisiivessä, osoitteessa Messuaukio 1, 00520
Helsinki.

Osallistumisoikeus

Oikeus osallistua yhtiökokoukseen on osakkeenomistajalla, joka
viimeistään 27.2.2009 on merkitty osakkeenomistajaksi Suomen
Arvopaperikeskus Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon.

Ilmoittautuminen

Osakkeenomistajan, joka haluaa osallistua yhtiökokoukseen,
on ilmoittauduttava viimeistään 5.3.2009 kello 16.00 mennessä
joko kirjallisesti, sähköpostitse, telefaksilla tai puhelimitse.

Ilmoittautumisosoitteet:

Wärtsilä Oyj Abp
Osakasrekisteri
PL 196
00531 Helsinki
puh. 010 709 5282 arkipäivisin klo 9.00–12.00
faksi 010 709 5283
sähköposti: yk@wartsila.com
Internet: www.wartsila.com/yk_ilmoittautuminen

Kirjallisesti, sähköpostitse tai telefaksilla ilmoittauduttaessa
ilmoittautumisen tulee olla perillä ennen ilmoittautumisajan päät-
ymistä 5.3.2009 klo 16.00. Valtakirja, jonka nojalla valtuutettu
haluaa käyttää osakkeenomistajan äänivaltaa kokouksessa,
pyydetään toimittamaan yhtiölle ennen ilmoittautumisajan
päättymistä.

Osingonmaksu

Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 2008 mak-
setaan osinkona 1,50 euroa osakkeelta. Osinko maksetaan
osakkaalle, joka täsmäytyspäivänä 16.3.2009 on merkitty Arvo-
paperikeskus Oy:n pitämään osakasluetteloon. Osingonmaksu-
päiväksi hallitus ehdottaa 23.3.2009.

www.wartsila.com/sijoittajat

■ Taloudellinen informaatio 2009

Vuosikertomus 2008

Vuosikertomus on saatavissa myös ruotsin- ja englanninkielisenä. Vuosikertomus julkaistaan myös Wärtsilän kotisivuilla www.wartsila.com.

Osavuositarkastukset 2009

- Tammi-maaliskuu perjantaina 24.4.2009
- Tammi-kesäkuu keskiviikkona 22.7.2009
- Tammi-syyskuu torstaina 22.10.2009

Osavuositarkastukset julkaistaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi Wärtsilän kotisivuilla.

Pörssitiedotteet

Pörssitiedotteet ovat heti julkistamisen jälkeen luettavissa Wärtsilän kotisivuilla suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Tiedotusmateriaalin tilaukset

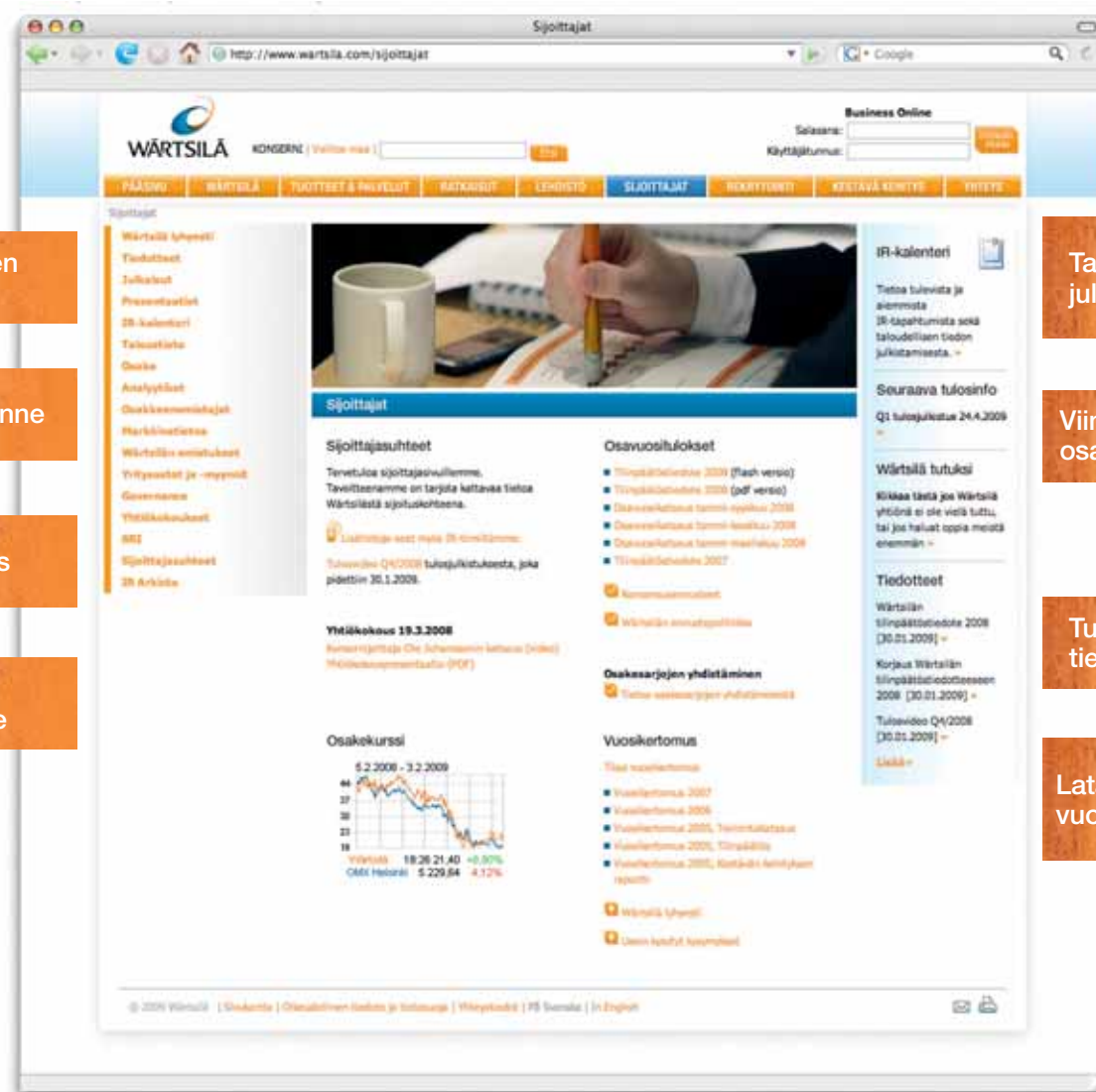
Wärtsilän vuosikertomuksia, osavuositarkastuksia, esitteitä ja tiedotteita on saatavissa yhtiön tiedotusosastolta, puh. 010 709 0000, faksi 010 709 5219, sähköposti corporate.communications@wartsila.com. Tilauksen voi tehdä myös internetissä osoitteessa www.wartsila.com, Yhteys-osiossa.

Taloudellinen
informaatio

Omistusrakenne

Yhtiökokous

Corporate
Governance

Taloudelliset
julkaisut 2009

Viimeisin
osavuositarkastus

Tuoreimmat
tiedotteet

Lataa tai tilaa
vuosikertomuksia

KIINNOSTUITKO?

WWW.WARTSILA.COM

Lisätietoja Wärtsilästä:

Atte Palomäki

Viestintäjohtaja

Puh. 010 709 5599

Sähköposti: atte.palomaki@wartsila.com

Sijoittajatietoa:

Joséphine Mickwitz

Director, Investor Relations

Puh. 010 709 5216

Sähköposti: josephine.mickwitz@wartsila.com

Lisätietoja uramahdollisuuksista Wärtsilässä:

www.wartsila.com/careers

Lisätietoja kestävästä kehityksestä:

Marko Vainikka

General Manager, Sustainability

Puh. 010 709 5404

Sähköposti: marko.vainikka@wartsila.com

Wärtsilä Oyj Abp

John Stenbergin ranta 2

PL 196

00531 Helsinki

Puh. 010 709 0000, Fax 010 709 5700

Alankomaat Venezuela Suomi Bangladesh Kreikka Afrikka Brasilia Panama Chile
Kypros Saksa Dominikaaninen tasavalta Ruotsi Pakistan Egypti Viro Ranska Filippiinit
Arabiemiirikunnat Puola Yhdysvallat Guatemala Hong Kong Intia Argentiina Indonesia
Iso-Britannia Italia Japani Kanada Kiina Liettua Malesia Norja Meksiko Uusi-Seelanti
Portugali Kolumbia Puerto Rico Korea Venäjä Saudi-Arabia Ecuador Sveitsi Espanja Peru
Sri Lanka Taiwan Singapore Irlanti Turkki Australia Ukraina Azerbaidžan Unkari Vietnam...

